

Sisäasiainministeriö- tiliviraston tilinpäätös 2009

Hallinto

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 8/2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Hallinto

Sisäasiainministeriö - tiliviraston tilinpäätös 2009

Helsinki 2010

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Talousjohtaja Jukka Aalto		Julkaisun laji Tilinpäätös	
		Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sisäasiainministeriö -tiliviraston vuoden 2009 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätös käsittää koko sisäasiainministeriön hallinnonalan.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä toimialoittain katsauksen toiminnan vaikuttavuuteen, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös toimialoittain kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p>			
Avainsanat (asiasanat) Sisäasiainministeriö, tilinpäätös, toimintakertomus			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-564-9 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 8/2010		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-563-2
Kokonaissivumäärä 202	Kieli suomi	Hinta 30,00 € + alv	Luottamuksellisuus
Jakaja Sisäasiainministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Ekonomidirektör Jukka Aalto	Typ av publikation Bokslut	
	Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
	Datum för tillsättandet av organet	
Publikation (även den finska titeln) Bokslut för inrikesministeriets räkenskapsverk 2009		
Publikationens delar		
<p>Referat</p> <p>Bokslutet för inrikesministeriets räkenskapsverk för år 2009 består av en verksamhetsberättelse, budgetens utfallskalkyl, intäcks- och kostnads kalkyl, balansräkning som ger en bild av den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och av uppgifter som ges i bilagorna. Bokslutet omfattar hela inrikesministeriets förvaltningsområde.</p> <p>Verksamhetsberättelsen som ingår i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten samt en verksamhetsöversikt per verksamhetsområde, en beskrivning av verksamhetens effektivitet, avkastningar och kvalitetsledning samt kontroll över de psykiska resurserna. Verksamhetsberättelsen innefattar även resultaten av helhetsbedömningarna per verksamhetsområde och sammandrag av missbruken.</p>		
Nyckelord Inrikesministeriet, bokslut, verksamhetsberättelse		
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-564-9 (PDF), www.intermin.fi/publikationer		
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 8/2010	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-563-2
Sidoantal 202	Språk finska	Pris 30,00 € + moms
Distribution Inrikesministeriet	Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus 2009	8
1.1 Johdon katsaus	8
1.2 Vaikuttavuus	11
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus	11
1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	22
1.3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	25
1.3.1 Sisäasiainministeriö.....	25
1.3.2 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (Palke).....	36
1.3.3 Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK).....	41
1.3.4 Poliisitoimi.....	48
1.3.5 Rajavartiolaitos	59
1.3.6 Pelastustoimi ja hätäkeskukset.....	70
1.3.7 Maahanmuuttohallinto	84
1.3.8 Vähemmistövaltuutettu	96
1.3.9 Syrjintälautakunta	97
1.3.10 Siviilikriisinhallinta	98
1.3.11 SOLID-rahastot.....	99
1.3.12 Yhteenveto tiliviraston maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta	100
1.3.13 Tuottavuusohjelman toimeenpano	101
1.3.14 Arvio toiminnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksista..	103
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	109
1.5 Tilinpäätösanalyysi	132
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	143
1.7 Arviointien tulokset.....	153
1.8 Yhteenveto väärinkäytöksistä.....	155
2 Talousarvion toteutumalaskelma	156
3 Tuotto- ja kululaskelma.....	161
4 Tase	163
5 Liitetiedot	166
5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet.....	166
5.2 Muut liitteet	182
6 Allekirjoitukset	201

1 Toimintakertomus 2009

1.1 Johdon katsaus

Sisäasiainministeriön hallinnonalan eri sektorit saavuttivat keskeisiltä osin niille vuodelle 2009 asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet sekä toiminnalliset tulostavoitteet joko kokonaan tai erillisten osatavoitteiden osalta. Tämän lisäksi sisäasiainministeriö on kiinteässä yhteistyössä valmistellut ja toteuttanut useita hallitusohjelmatasoisia kehittämistoimenpiteitä sekä oman hallinnonalansa sisäisesti että kiinteässä yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa. Toimintaa on suunnattu ennaltaehkäisevään työhön kaikilla keskeisillä painopistealueilla.

Hallinnonalan voidaankin todeta selvinneen tehtävistään voimavarojensa puitteissa hyvin.

Taloudellinen laskusuhdanne heijastui myös sisäasiainministeriön hallinnonalan toimintaan. Hallinnonalan toimijoilta on vaadittu entistä tehokkaampaa ja joustavampaa toimintaa. Nykyisen toimintatason turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta on parannettu erilaisin kehittämistoimenpitein ja rakenteellisin uudistuksin. Operatiivisen toiminnan toimintatase on pystytty ylläpitämään ja joiltakin osin jopa sitä parantamaan. Tämä on kuitenkin edellyttänyt mm. tuottavuusohjelman tavoitteiden etupainotteista toimeenpanoa, poikkeuksellisen tiukkaa talouskuria ja joidenkin toiminnan kehittämishankkeiden lykkäämistä tai perumista. Myös määräaikaisen lisärahoituksen käyttömahdollisuus esim. työttömien poliisien ja Maahanmuuttoviraston lupakäsittelijöiden työllistämiseen on osaltaan mahdollistanut tavoitteiden saavuttamisen.

Poliisin hallintorakennemuutoksen valmistelu saatettiin loppuun. Uudet poliisilaitokset aloittivat 1.1.2009. Ministeriön uusi poliisiosasto ja Poliisihallitus ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2010. Hallitusohjelman ja hallituksen tekemien linjausten mukaisesti poliisi on siirtynyt vuoden 2010 alusta kaksiportaiseen hallintomalliin, jonka mukaan poliisin keskushallintoviranomaisen (Poliisihallitus) suorassa alaisuudessa ovat poliisilaitokset sekä keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus.

Talousrikostorjunnassa on saavutettu hyviä tuloksia mm. rikoshyödyn takaisinsaannissa ja poliisin lupapalvelujen laatu on pysynyt hyvällä tasolla. Erityisesti ampumaseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Ampumaseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Ampumaseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Ampumaseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Ampumaseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Ampumaseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja.

Rajavartiolaitos on valmistellut suunnitelman sisäisistä voimavarasiirroista ja tuottavuutta parantavista toimista, joiden päämääränä on turvata rajaliikenteen sujuvuus ja turvallisuus sekä riittävät määrärahat kulutusmenoihin ja toimintamomentilta tehtäviin kalustoinvestointeihin. Hallinnon ja organisaation kehittämistä on jatkettu. Vartioasemien lukumäärää on vähennetty.

Rajavartiolaitoksen roolia merellisenä monitoimiviranomaisena on kehitetty määrätietoisesti. Rajavartiolaitos on aloittanut 1.1.2009 merenkulun avustuspalveluiden (MAS) sekä 1.7.2009 merenkulkijoiden lääkärinkonsultaatioiden välittämisen. Lisäksi valmistettiin 1.1.2010 voimaan astunut meripelastuslain päivitys, joka vahvistaa Rajavartiolaitoksen roolia johtavana meripelastusviranomaisena.

Rajavartiolaitos on osallistunut aktiivisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen kehittämiseen tähtäävään HARVA -hankkeeseen. Kokemukset ovat olleet myönteisiä.

Pelastustoimessa jatkettiin pelastuslain uudistamista. Pelastuslain uudistaminen pohjautuu hallitusohjelmaan ja sen tavoitteena on erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn tehostaminen ja asumisturvallisuuden parantaminen. Samalla arvioidaan nykyisten väestönsuojelumääräysten tarkoituksenmukaisuus.

Sisäasiainministeriö päätti hätäkeskustoiminnan strategisista linjauksista. Linjausten mukaan hätäkeskusten toimintamallit yhtenäistetään valtakunnallisesti ja otetaan käyttöön uusi hätäkeskustietojärjestelmä. Verkottuneet hätäkeskukset voivat jatkossa tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa. Hätäkeskusten aluejakoa pohtinut työryhmä jätti 8.9.2009 loppuraporttinsa, jossa esitettiin maan jakamista kuuteen hätäkeskusalueeseen.

Hätäkeskustoiminnan ja tietotekniikan kehittämishankkeessa (TOTI) edettiin kohti TOTI-II -vaihetta. Vuoden aikana loppuunsaatetussa vaiheessa kuvattiin valtakunnallinen hätäkeskustoiminta ja toteutettiin tietojärjestelmän määrittely sekä kuvaus.

Hallitusohjelman mukainen maahanmuuttohallinnon kehittäminen jatkui tiiviinä. Tässä yhteydessä huolehdittiin ALKU-hankkeen edellyttämästä valmistelusta ELY-keskuksiin ja niihin tuleviin maahanmuuttoyksiköihin liittyen. Maahanmuuttoyksiköt hoitavat maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä.

Vastaanottotoiminnan käytännön ohjauksen siirtyminen ministeriön ja TE-keskusten ohjauksesta Maahanmuuttovirastolle toteutui vuoden 2010 alusta lukien.

Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi voimakkaasti vuoden 2008 jälkipuoliskolla ja säilyi korkeana myös vuonna 2009. Turvapaikkaa haki vuonna 2009 noin 6 000 henkilöä, joista ilman huoltajaa saapuneita alaikäisiä oli noin 550. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vuoksi jouduttiin toiminnassa olevien vastaanottokeskus-

ten majoituskapasiteettia lisäämään sekä perustamaan uusia toimipisteitä. Vuoden alussa vastaanottokeskuksissa oli 2 300 majoituspaikkaa, kun vuoden loppuun mennessä majoituspaikkoja oli 4 500.

Eduskunnan vastaus kotouttamisselontekoon saatiin kesällä. Kotouttamislain kokonaisuudistusta valmisteleva hanke asetettiin 14.4.2009 ja valmistelu on edennyt eri alatyöryhmissä. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys lain uudistamiseksi kevätistuntokaudella 2010. Vastaanottolakia valmisteleva säädöshanke asetettiin osana kotouttamislain uudistamista.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanon koordinoitua ja seuranta jatkettiin. Paikallisen turvallisuussuunnittelun sekä elinkeinoelämän ja viranomaisten välisen yhteistyön kehittäminen olivat toiminnan painopisteitä harvaan asuttujen alueiden turvallisuustoimien jalkauttamisen ja kaupunkien turvallisuushankkeen edistämisen ohella.

EU-asioiden ja kansainvälisten asioiden yhteensovittamisjärjestelmä on toiminut hyvin.

Siviilikriisinhallinnan kansallisessa strategiassa ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa vahvistettuja linjauksia on pantu täytäntöön.

Viranomaisten yhdenvertaisuussuunnittelua on tuettu järjestämällä koulutusta ja tiedottamista sekä kehittämällä yhdenvertaisuussuunnitelmien sisältöjä.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriö on omalla toiminnallaan tukenut hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Poliisitoimi, pelastustoimi ja Rajavartiolaitos ovat osallistuneet sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Maahanmuuttopolitiikassa vuoden aikana on kehitetty työvoiman maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotouttamista, edistetty hyviä etnisiä suhteita sekä vastattu kansainvälisen suojelun antamisen velvoitteisiin. Lisäksi on torjuttu laitonta maahanmuuttoa ja ihmiskauppaa yhteistyössä hallinnonalan muiden sektoreiden kanssa.

Siviilikriisinhallinta

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksia kehitettiin valtioneuvoston hyväksymän siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian ja valtioneuvoston antaman turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon linjausten mukaisesti. Suomen kansallinen strategia on Euroopan unionissa ensimmäinen siviilikriisinhallintaan keskittyvä kansallinen strategia ja se on vaikuttanut EU:n uudistaessa Euroopan turvallisuusstrategiaansa.

Strategian vision mukaisesti Suomi pysyy edelläkävijänä siviilikriisinhallinnan kansainvälisessä yhteistyössä ja kansallisten voimavarojen kehittämisessä. Strategia on esitelty useassa eri kontekstissa ja sitä on käytetty mallina EU:n muille jäsenmaille.

European Council on Foreign Relations (ECFR) -tutkimuslaitos on vuonna 2009 julkaistussa vertailussaan arvioinut Suomen Euroopan unionin parhaaksi maaksi siviilikriisinhallintavalmiuksien kehittämisessä. Vertailussa käytettiin seitsemää eri kategoriaa, joiden mukaan maat arvioitiin. Näitä olivat muun muassa koulutusjärjestelmä, suunnittelu, henkilöstön rekrytointi ja harjoittelu. Vertailussa kuusi EU:n jäsenvaltiota luokiteltiin ammattilaisiksi, ja Suomi oli näiden joukossa parhaaksi arvioitu.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Sisäasiainministeriön oikeusyksikön tehtäviin kuuluvat viranomaisten yhdenvertaisuussuunnittelun tukeminen ja seuranta, syrjinnän seurantajärjestelmän kehittäminen ja toimeenpano, rasismien ja etnisen syrjinnän torjumiseen liittyvät yhteensovittamistehtävät, niiltä osin kun ne koskevat yhteisesti sekä uusia että vanhoja etnisiä vähemmistöjä, sekä Euroopan unionin kaikkia syrjintäperusteita koskevien syrjinnän vastaisten ohjelmien toimeenpano.

Oikeusyksikkö on perustanut työryhmän, joka on valmistellut yhdenvertaisuuslain mukaisia Yleisiä suosituksia yhdenvertaisuussuunnitelman sisällöiksi. Suositukset annetaan alkuvuodesta 2010. Syrjinnän seurantajärjestelmää on kehitetty muun muassa laatimalla kartoitus 2000-luvulla Suomessa tehdystä syrjintätutkimuksesta ja toteuttamalla tutkimus työsuojelupiirien tietoon tulleesta syrjinnästä. Kansallinen syrjinnän vastainen kampanja, jota toteutetaan eri ministeriöiden ja kansalaisjärjestöjen sekä neuvottelukuntien yhteistyönä, on jatkunut Euroopan komission osarahoituksella. Vuoden 2009 kampanjasisältöjä ovat olleet esimerkiksi viharikosraportoinnin kehittäminen, erityisluokkaopetuksen yhdenvertaisuusvaikutusten selvittäminen, työpaikoilla tapahtuvan syrjinnän vastaisen neuvonnan vahvistaminen, yhdenvertaisuuden edistäminen asevelvollisten keskuudessa sekä nuorten maahanmuuttajien demokratia- ja ihmisoikeustietouden kasvattaminen.

Yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvässä toiminnassa sukupuolten tasa-arvon edistäminen on valtavirtaistettu kaikkeen toimintaan. Myös moniperusteinen syrjintä, jossa sukupuoli on yhtenä perusteena, on otettu huomioon valtavirtaistamisperiaatteella eri toimintamuodoissa kuten kehittämishankkeiden suunnittelussa, lausuntojen antamisessa ja syrjinnän seurantajärjestelmän toimeenpanossa.

Laillisuusvalvonta

Ministeriötason laillisuusvalvonnan keskiössä on ministeriöstä ja sen virkamiehistä tehtyjen kanteluiden käsitteleminen sekä ministeriön alaisen hallinnon laillisuusvalvontajärjestelmien toimivuuden tarkastaminen. Sisäasiainministeriön ja sen hallinnonalan ministeriötason laillisuusvalvonnasta huolehtii ministeriön oikeusyksikkö yhteistoiminnassa ministeriön osastojen ja erillisten yksiköiden kanssa.

Laillisuusvalvonnan kehittämisryhmä, jonka tehtävänä on laillisuusvalvonnan yhteensovittaminen sisäasiainministeriössä ja sen hallinnonalalla, antoi 16.3.2009 selvityksen laillisuusvalvonnan nykytilasta ja haasteista (SM:n julkaisu 11/2009) sekä teki 14.12.2009 ehdotuksen ministeriön ja sen hallinnonalan laillisuusvalvonnan järjestämisestä.

Ministeriön oikeusyksikkö kehitti laillisuusvalvonnan raportointi- ja seurantajärjestelmää, jolla kerätään tietoja kanteluista ja muista moitteita sisältävistä kirjoituksista, tutkintapyyntöistä ja rikosilmoituksista sekä niistä aiheutuneista seuraamuksista.

Poliisitoimi

Poliisi on pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että kaikilla alueilla olisi käytettävissään ajanmukaiset turvallisuussuunnitelmat, joissa esitetään konkreettisia toimenpiteitä häiriökäyttäytymisen ja väkivallan vähentämiseksi. Suunnitelmissa on luotu yhteistyömuotoja perhe- ja läheisväkivallan ennalta estämiseksi ja alkoholihaittojen

vähentämiseksi. Suunnitelmissa on käsitelty myös harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen järjestämistä, Jokelan ja Kauhajoen kaltaisten tapahtumien ennaltaehkäisemistä sekä etnisten vähemmistöjen turvallisuutta.

Väkivaltarikollisuuden torjunnassa on painotettu lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa rikollisuutta sekä lähisuhdeväkivaltaa. Rasistisia piirteitä omaavaan rikollisuuteen on puututtu entistä aktiivisemmin. Poliisin teknisen rikostutkinnan laatua ja puitteita sekä liikenne-turvallisuustyötä ja liikennevalvontaa on kehitetty suunnitelmallisesti.

Ampuma-ase- ja yksityisen turva-alan lainsäädännön uudistaminen on jatkunut vuonna 2009. Aserekisterin tietosisältöä tarkistetaan aserekisterin uudistamistyötä varten ja aselupakäytäntöjen yhtenäistämisharjojen vaikuttavuutta seurataan. Aselainsäädännön uudistamisen ensimmäisessä vaiheessa on keskitytty käsiaseiden luvansaannin tiukentamiseen ja terveystietojen saatavuuden parantamiseen.

Rahapeli- ja arpajaisjärjestelmää on kehitetty rahapelaamiseen liittyvien sosiaalisten ongelmien rajoittamiseksi ja rikollisuuden torjumiseksi. Rahapeli- ja arpajaisjärjestelmän kehittämässä on otettu huomioon EY-oikeudellinen ja pelien jakelutekninen kehitys.

Valtion talousarviossa vuodelle 2009 on esitetty seuraavia poliisin yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja:

Taulukko 1. Poliisin yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja

	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Rikosten määrä/kaikki rikokset, enintään	815 192	876 869	760 000	919 837
Rikoslakirikosten yhteismäärä, enintään	551 320	539 321	540 000	522 851
– Liikenne rikokset	206 483	183 781	-	171 397
– Liikenne rikkomukset	237 763	312 843	-	372 614
– Omaisuusrikokset	251 385	256 958	-	254 542
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	82,90	82,95	94,00	89,68
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (2001=100)	124,50	127,00	138,00	128,5

Poliisille ilmoitettujen rikosten kokonaismäärä kasvoi ainoastaan vajaa viisi prosenttia vuodesta 2008, mutta vuoden 2009 talousarviossa tavoitteeksi asetettu 760 000 rikoksen enimmäismäärä ylittyi 21 prosentilla. Tämä johtui suurimmaksi osaksi siitä, että liikenne rikkomusten määrä lisääntyi yli 19 prosenttia automaattisen liikennevalvonnan seuraamusjärjestelmän tehostumisen johdosta. Omaisuusrikosten määrä väheni noin yhden prosentin, mutta petosten, vakuutuspetosten ja maksuvälinepetosten kokonaismäärä lisääntyi noin kahdeksan prosenttia vuoteen 2008 verrattuna. Törkeän petoksen yrityksiä oli vuonna 2009 yhteensä 114, kun vastaava määrä vuonna 2008 oli 139. Liikenne rikosten määrä väheni noin seitsemän prosenttia vuodesta 2008.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten kokonaismäärä vähentyi noin viisi prosenttia vuodesta 2008, mutta henkirikosten osalta kehitys oli edelleen synkkä. Poliisin tietoon tulleita murhia, tappoja ja surmia tehtiin vuonna 2009 yhteensä 116, kun vastaava lukumäärä vuonna 2009 oli 132, keskiarvon ollessa viimeiseltä kymmeneltä vuodelta 129.

Yleistä järjestystä ja turvallisuutta mittaava katuturvallisuusindeksi parantui vuoden 2008 arvosta 82,95 arvoon 89,68 vuonna 2009. Alueellisesti katuturvallisuusindeksin suhteellinen arvo vaihteli Helsingin 66,59:stä Etelä-Suomen läänin 130,26:een.

Liikenneturvallisuuden taso liikenneturvallisuusindeksillä mitattuna oli hieman edellisvuotta parempi (arviolta 128,5), mutta jäi edelleen asetetusta pitemmän aikavälin tavoitetasosta. Tieliikenteessä menehtyi viime vuonna selvästi vähemmän ihmisiä kuin vuonna 2008. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikenneonnettomuuksissa kuoli 281 ja loukkaantui 8 048 ihmistä. Kuolleita oli 62 ja loukkaantuneita 426 vähemmän kuin vuonna 2008.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos osallistuu omalta osaltaan kansallisen kilpailukyvyn kannalta tärkeän sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen tavoitteena, että Suomi on Euroopan turvallisin maa. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on:

- Suomen rajaturvallisuus on parhaalla tasolla Euroopassa. Turvallisimmat ja sujuvimmat liikenneyhteydet Venäjän ja Euroopan unionin välillä kulkevat Suomen rajojen kautta. Rajavartiolaitoksen panos Euroopan unionin ulkorajastrategian kehittämisessä ja eurooppalaisen yhteisvastuun toteuttamisessa on vahva.
- Rajavartiolaitoksen toiminta lisää monipuolisesti ihmisten jokapäiväistä turvallisuutta, erityisesti rajaseudulla ja saaristossa.
- Suomen meripelastusjärjestelmä on Itämeren luotettavin. Johtamis- ja toiminta- valmius on merellisten onnettomuuksien varalta hyvä. Rajavartiolaitoksen panos EU:n meripolitiikan toimeenpanossa ja merellisen ympäristöturvallisuuden edistämiseksi on vahva.
- Rajavartiolaitos kykenee toimimaan yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, myös sodan aikana. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan viidellä osa-alueella. Kullakin vaikuttavuuden osatekijällä on useita mittareita. Nämä muodostavat painotettuina kyseisen vaikuttavuuden tunnusluvun. Vaikuttavuuksien osatekijöiden painotetuista tunnusluvuista puolestaan muodostuu kokonaisvaikuttavuuden tunnusluku.

Taulukko 2. Rajaturvallisuuden ylläpitäminen

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1-5)	-	-	4,5	4,3
Yhdysmiesten toiminnan perusteella estetyt luvattomat maahantulot (1-5)	-	-	4,0	5,0
Arvio yhdysmiesten toiminnan onnistumisesta (1-5)	-	-	4,0	4,0
Rajanaapuriyhteistyön seurauksena estämät/havaitsemat/paljastamat oikeudettomat rajanylitykset Schengen-ulkorajalla (kpl)	-	-	10	410
Rajatarkastusten kattavuus (%)	99,9 %	99,9 %	100,0 %	100,0 %
Rajatilannekuvan laatu (1-5)	-	-	4,0	3,9
Rajatarkastusten laatu (%)	97,8 %	99,3 %	99,8 %	98,1 %
Rajatapahtumien estäminen (%)	88 %	80 %	96 %	95 %
Rajatapahtumien paljastaminen (%)	81 %	86 %	85 %	88 %
Rajanylityksiin liittyvä rikollisuus (%)	0,01 %	0,01 %	0,04 %	0,01 %
Koettu rajaturvallisuus (1-5)	-	-	4,0	3,9

Rajavartiolaitoksen asettamien yhdyshenkilöiden toiminnan tuloksena paljastettiin vajaa 3 500 luvattoman maahantulon tai siihen liittyvän mahdollisen ihmiskaupan yritystä. Määrä on noin 400 suurempi kuin vuonna 2008. Venäjän rajavartiopalvelu on ilmoittanut pysäyttäneensä yli 250 luvattomasti Suomeen pyrkinyttä henkilöä vuoden aikana. Määrä on yli kaksinkertainen verrattuna vuoteen 2008. Rajatarkastusten kattavuus parani, mutta laatu laski hieman. Rajatarkastusten laadun heikkenemisen syynä ovat yksittäiset jälkikäteen ilmoitellut rikokset tai rikkomukset, joita ei ole havaittu rajatarkastuksissa ja rajavalvonnassa. Arvio yhdysmiesten toiminnan onnistumisesta ja rajatilannekuvan laatu on selvitetty Rajavartiolaitoksen henkilöstölle ja valtakunnallisille yhteistyökumppaneille suunnatulla kyselytutkimuksella. Koettu rajaturvallisuus on kyselytutkimuksella selvitetty rajanylittäjien näkemys asiasta.

Taulukko 3. Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1-5)	-	-	4,6	4,5
Rajatarkastusten sujuvuus (min)	8	9	8	8
Koettu rajatarkastusten sujuvuus (1-5)	-	-	4,0	3,9

Henkilöliikenne on sujunut joustavasti ja häiriöttä. Liikenne on ollut pääosin sujuvaa koko vuoden ajan. Vaalimaan rajanylityspaikalla raskas liikenne ruuhkautui lievästi viimeisen vuosikolmanneksen viikonloppuina johtuen pääosin sähköisen tullauksen normaalia hitaammasta käsittelynopeudesta. Kansainvälisestä talouskriisistä johtuen

autojen ja muiden tuotteiden vienti Venäjälle väheni merkittävästi, mikä supisti raskaan liikenteen osuutta kokonaisliikennemäärästä. Koettu rajatarkastusten sujuvuus on kyselytutkimuksella selvitetty rajanylittäjien näkemys asiasta.

Raskas liikenne on vähentynyt kaikilla rajanylityspaikoilla. Vaalimaalla liikenne putosi vuoden 2005 tasolle. Vuosi 2005 oli juuri se ajankohta, jolloin Vaalimaan rekkajonot kasvoivat jouluruuhkan aikana yli 50 km:n mittaisiksi. Samanlaiset jonot toistuivat loppuvuonna 2009. Taloudellisen laman taittuminen kasvattaa liikennettä edelleen.

Taulukko 4. Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille (1-5)	-	-	3,8	4,1
RVL:n miehitettyjen toimipisteiden kattavuus (1-5)	-	-	4,0	4,3
Partioidinnin kattavuus maarajalla (%)	1,21 %	1,25 %	1,21 %	1,10 %
Partioidinnin kattavuus merirajalla (%)	8,27 %	8,39 %	8,39 %	7,92 %
RVL:n antama viranomaisapu / kokonaistarve (%)	-	-	70 %	100 %
RVL:n merkitys koetulle turvallisuudelle harvaan asutulla alueella (1-5)	-	-	4,0	3,5
Viranomaisten näkemys RVL:n merkityksestä harvaan asutun alueen turvallisuudelle (1-5)	-	-	4,0	3,8

Viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuilla alueilla Rajavartiolaitos on tarjonnut samaan tapaan kuin vuonna 2008. Partioidinnin kattavuus maa- ja merialueella on laskenut vuodesta 2008. Syynä tähän ovat maa-alueella vähentynyt partiotuntimäärä ja organisaatiomuutoksista aiheutunut partiointitavan muutos. Merialueella partioidinnin kattavuutta on laskenut vähentynyt partiotuntimäärä, joka on aiheutunut lähinnä partiovenekaluston ikääntymisestä ja huoltojen lisääntymisestä. Muilta osin mittari on täysin uusi, eikä vertailuaineistoa aikaisemmilta vuosilta ole käytettävissä. Rajavartiolaituksen merkitys koetulle turvallisuudelle harvaan asutulla alueella on selvitetty kyselytutkimuksella alueella asuvalla väestöltä. Kyselytutkimuksella selvitetty saman alueen viranomaisten näkemys asiasta on esitetty taulukon viimeisellä rivillä.

Taulukko 5. Merellisen turvallisuuden lisääminen

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Merellisen turvallisuuden lisääminen (1-5)	-	-	4,1	4,3
Meripelastusyksiköiden merialueen peittoaste (%)	-	-	90 %	-
Meripelastusavun saapuminen onnettomuuspaikalle tavoiteajassa (1-5)	-	-	4,0	4,9
Aluspäästötapausten määrä suhteessa liikennemäärän (%)	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,2 %
Meri- ja ympäristötilannekuvan laatu (1-5)	-	-	4,5	3,6

Kaikkiin merihätätapauksiin kyettiin osoittamaan apua. Tapauksista 87 prosentissa apu voitiin osoittaa alle 30 minuutissa. Avun saatavuus ja nopeus sekä suorituskyky olivat kiitettävällä tasolla. Keskimääräinen vasteaika hätätilanteissa oli 29 minuuttia.

Meripelastusyksiköiden merialueen peittoastetta ei voida arvioida johtuen meripelastuksen palvelutasohankkeen käynnistymisen viivästyisestä. Tunnuslukujen laskennan edellyttämää teknistä alustaa ei ole saatu käyttöön vuoden 2009 aikana. Meri- ja ympäristötilannekuvan laatu on selvitetty Rajavartiolaitoksen johdolle ja valtakunnallisille yhteistyökumppaneille suunnatulla kyselytutkimuksella.

Taulukko 6. Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1-5)	-	-	3,4	3,7
Suunnitelmavalmius (1-5)	2,7	3,6	3,7	3,0
Sijoitustilanne (1-5)	4,6	4,3	4,5	4,3
Koulutus (1-5)	4,2	3,1	3,3	3,4
Sotavarustus (1-5)	2,6	2,6	2,8	3,3

Sotilaallisen maanpuolustuksen tuloksellisuuden tunnuslukujen laskenta muuttui raportointikauden aikana. Tästä syystä aiempien vuosien toteumat ja vuoden 2009 tavoite eivät ole yhteismitallisia vuoden 2009 toteumatietojen kanssa.

Sotilaalliselle maanpuolustukselle asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu. Kriisin ajan valmiuksia on aktiivisesti kehitetty vastaamaan arvioituja uhkamalleja ja uusia suorituskykyvaatimuksia. Suunnitelmavalmius, koulutus ja sotavarustus ovat kehittyneet ja sijoitustilanne on ylläpidetty hyvällä tasolla vuoden 2009 aikana. Rajavartiolaitoksen entistä vahvempi osallistuminen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin sitoo tulosalueelle aiempaa enemmän resursseja valmiussuunnittelun, ammattitaidon ylläpitämisen sekä kertaus- ja valmiusharjoitusten muodossa.

Taulukko 7. Kustannusvaikuttavuus

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Kustannusvaikuttavuus (ind)	97	97	100	100
Painotetut suoritteet (1000 kpl)	106 896	104 246	104 032	98 139
Kustannukset (milj. euroa)	239,2	244,9	245,3	226,4

Painotettujen suoritteiden määrä on laskenut vuodesta 2008. Syynä tähän on lähinnä rajatarkastuksien yhteydessä tehtyjen suoritteiden vähentyminen. Kustannusten laskun syynä on vähentynyt henkilötyövuosikertymä sekä epävarmasta taloudellisesta tilanteesta aiheutunut hankkeiden siirto vuodelta 2009 vuodelle 2010. Merkittävin syy, joka vähentää kustannuksia tuloksellisuuden laskennassa verrattaessa aikaisempiin vuosiin on laskentatavan muutos. Vuoteen 2008 asti Rajavartiolaitoksen tuloksellisuuden laskennassa kustannuksina käytettiin kassamenoja ja vuodesta 2009 alkaen kustannustietoja. Näiden erotus esimerkiksi vuonna 2008 oli noin 15,7 miljoonaa euroa.

Taulukko 8. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	-	-	100,0	100,0
Vaikuttavuus (ind)	-	-	100	100
Kustannusvaikuttavuus (ind)	97	97	100	100

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osa-alueille asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitearvot on määritelty ensimmäistä kertaa vuoden 2009 talousarvioesitykseen. Vuoden 2009 toteuma indeksoidaan arvoksi 100.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Vuoden 2009 talousarviossa pelastustoimelle asetettiin seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet: Pelastustoimen tavoitteena on hyvä turvallisuuskulttuuri ja tehokas pelastustoimen järjestelmä.

Taulukko 9. Pelastustoimen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnusluvut

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite ¹	2009 toteuma
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot) (kpl) - josta rakennuspalojen määrä ²	11 340 4 030	11 470 4 490	<12 000 <4 400	12 250 6 230
Palokuolemien määrä, enintään (hlöä) ³	91	104	<81	103
Rakennuspaloista aiheutuneiden palovahinkojen korvausten arvo (milj. €) ⁴	193	190	< 160	190
Rakennuspaloissa pelastetun omaisuuden arvo, milj. euroa ⁵	10 200	16 690	< 10 100	tietoa ei saatavilla
Rakennuspaloissa pelastetun omaisuuden arvo suhteessa uhattuna olleeseen omaisuuteen, %	98,7 %	98,8 %	98,9 %	96,0 %
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä ⁶	-	94,0 %	-	-

Tulipaloja (pl. metsä- ja maastopalot) tapahtui vuonna 2009 hieman edellisvuotta enemmän, mutta tulipalojen kokonaismäärän kasvu on pidemmän aikavälin tarkastelussa tasaantunut. Tulipaloista rakennuspaloja oli noin 6 230 ja niistä noin puolet asuttopaloja. Rakennuspalojen määrää tarkasteltaessa on huomioitava, että toteuma ei ole aivan vertailukelpoinen edellisiin vuosiin nähden vuonna 2009 toteutetun tilastointitavan muutoksen johdosta. Tulipaloista aiheutuneet euromääräiset vahingot vakuutuskorvauksina mitattuna pysyivät edellisten vuosien tasolla.

Palokuolemien määrä pysyi vuoden 2008 tasossa. Lähes kaikki kuolemaan johtaneet tulipalot tapahtuivat asuinrakennuksissa. Pahin yksittäinen palo tapahtui Naantalissa lokakuussa 2009, jolloin tulipalossa kuoli viisi henkilöä. Tulipaloissa on viime vuosina kuollut vuosittain keskimäärin yli 100 henkilöä. Lähes kaikki palokuolemat liittyvät asumiseen ja asukkaan omaan käyttäytymiseen. Kuolemaan johtaneista tulipaloista yli 90 prosenttia tapahtuu asuinympäristössä.

¹ Vuoden 2009 tavoitelukuja on tarkistettu v. 2009 tulossuunnitelmaan talousarviossa asetetuista tavoitteista.

² Rakennuspalojen tilastointitapaa on muutettu vuonna 2009 siten, että rakennuspalojen yhteydessä tilastoidaan myös rakennuspalovaara -tilanteet.

³ Lähde: Vuosien 2007-2008 osalta Tilastokeskuksen kuolemansyytilastot. Vuoden 2009 toteuma on ennustetieto, joka on saatu pelastusviranomaisten palontutinnan tietojen kautta PRONTO:sta.

⁴ Lähde: FK. Vuoden 2009 toteumaluku on arvio.

⁵ Laskettu rakennusten hintojen arvioinnissa käytettävän Haahtela -indeksin avulla. Vuoden 2009 toteumatietoja ei ole vielä saatavilla.

⁶ Lähde: Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi. Vuoden 2008 toteuma oli 94 % ja v. 2005 toteuma 97 % asukkaista.

Pelastustoimi on jatkanut toimenpiteitään palokuolemien määrän vähentämiseksi ja asumisen paloturvallisuuden parantamiseksi sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti. Näistä toimenpiteistä raportoidaan tarkemmin kohdassa 1.3.6.

Hätäkeskustoiminnalle asetettiin seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet: Hätäkeskuslaitoksen tavoitteena on omalla toimialallaan edistää turvallisuutta, terveyttä ja toimintakykyä sekä ehkäistä vahinkojen vaikutuksia välittämällä kiireellisissä tilanteissa välitöntä apua.

Taulukko 10. Hätäkeskustoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnusluvut

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
<i>Hätäkeskus vastaa puheluun nopeasti</i> Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (x %:ssa hätäpuheluista)	77 %	87 %	86 %	91 %
Hätäpuheluun vastataan 30 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	89 %	95 %	95 %	96 %
<i>Hätänumeron 112 tunnettuus on hyvä</i> Väestöstä yleisen hätänumeron tuntee, %	95 %	95 %	96 %	96 %

Hätäkeskusten puheluun vastaamisnopeutta kuvaavien tunnuslukujen toteuma ylitti asetetut tavoitteet. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavan tunnusluvun kehitystä voidaan pitää erinomaisena. Kertomusvuonna kehitettiin mm. hätäkeskuspäivystäjien työmenetelmiä ja onnistunut kehitystyö näkyy selvästi puheluihin vastaamisnopeudessa. Hätänumeron 112 tunnettuus on hieman parantunut edellisiin vuosiin nähden. Hätäkeskuslaitos suuntasi viestintäänsä hätänumeron tunnettavuuden tekemisestä yhä enemmän palveluiden tunnettavuuden nostamiseen sekä hätänumeron 112 oikean käytön valistamiseen. Hätäkeskuslaitoksen tekemällä viestintä- ja valistustyöllä on ollut vaikutusta hätänumeron tunnettavuuden parantamisessa. Marraskuussa 2009 Taloustutkimus Oy:llä teetetyn tutkimuksen mukaan kaikille suomalaisille ei ole vielä täysin selvää, että hätänumerosta 112 saa kiireellisessä tilanteessa yhteyden myös poliisiin.

Maahanmuuttohallinto

Vuoden 2009 talousarvion strategisten tavoitteiden mukaisesti aktiivisella yhteistyöllä edistetään maahanmuuttajien hyvää kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä toteutetaan kokonaisvaltaista ja johdonmukaista maahanmuuttopolitiikkaa. Lisäksi edistetään hyviä etnisiä suhteita, syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta sekä ehkäistään rasismia.

Vuoden 2009 talousarviossa maahanmuuttohallinnolle asetettiin seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet: Kehitetään ja edistetään työvoiman maahanmuuttoa sekä

torjutaan laitonta maahanmuuttoa ottaen huomioon väestökehitys ja siitä aiheutuva työvoiman tarve. Varmistetaan kansainvälisen suojelun ja ihmisoikeuksien toteutuminen menettelyssä, vastaanotossa ja ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa. Parannetaan kotouttamisen vaikuttavuutta ja tehostetaan sen ohjausta. Syrjimättömyyden ja hyvien etnisten suhteiden edistämisen periaatteet sisällytetään kaikkeen toimintaan.

Taulukko 11. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indikaattorit (TAE 2009)

Tunnusluku	2007	2008	2009	2009
	toteuma	toteuma	tavoite	toteuma
Päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%) ⁷	> 95	> 95	> 95	> 95
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, enintään kk ⁸	3,2	2,9	2	5,6

Maahanmuuttoviraston tulossopimuksen mukaisesti viraston päätöksenteko on yhtenäistä, kokonaisvaltaista, aktiivista ja johdonmukaista. Päätökset ovat selkeitä ja hyvin perusteltuja. Päätöksikäytäntö on mahdollisimman yhdenmukaista ja ennakoitavaa ja siinä toteutuvat ihmis- ja perusoikeudet. Hallinto on hyvin toimivaa ja noudattaa hyvän hallinnon periaatteita sekä takaa asiakkaiden oikeusturvan. Asetettuna yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelytapavirheen, on alle 5 prosenttia valitusten kokonaismäärästä. Kertomusvuonna tämä tavoite saavutettiin. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 0,97 prosentissa tapauksista.

Pakolaisten kuntiin sijoittaminen vaikeutui vuoden aikana. Kuntien taloudellisen tilanteen huonontuessa kuntien halukkuus vastaanottaa kiintiöpakolaisia sekä turvapaikan ja suojelun perusteella oleskeluluvan saaneita on vähentynyt. Tämän seurauksena pakolaisten kuntiin siirtymisajat ovat pidentyneet, mikä puolestaan kuormittaa vastaanottokeskuksia ja lisää vastaanoton kustannuksia. Kuntasijoituspaikkojen järjestelyvastuu on alueellisesti TE-keskuksilla (vuoden 2010 alusta ELY-keskuksilla), jotka pyrkivät alueen kuntien kanssa yhteistyössä neuvottelemaan pakolaisten kuntiin sijoittumisen.

⁷ Tavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Niitä päätöksiä, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan olosuhteiden muuttumisen perusteella, ei oteta tässä huomioon.

⁸ Oleskeluluvan myöntämisen tiedoksisaannista kuntaan muuttoon kuluva aika.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille

Poliisin osuus momentin 26.01.65 (kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet) käytöstä oli 1 363 682,04 euroa. Kansainvälisten yhteistyöelinten pakolliset jäsenmaksut (tärkeimpinä Interpol, Europol, FATF ja IGC) ovat jatkuvassa kasvussa.

Schengenin keskustietojärjestelmää (C. SIS) ylläpitää Ranska EU:n jäsenvaltioiden kustannuksella. Kansalliset tietojärjestelmät (N. SIS) ovat kytkeytyneet Schengenin keskustietojärjestelmään, joka tallettaa ja jakelee jäsenvaltioiden Schengen etsintäkuulutukset. Suomen maksuosuus muodostuu C. SIS -järjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannuksista.

SISNET maksu on Suomen osuus SISNET -tietoliikenneverkon kustannuksista. SISNET -tietoliikenneverkon kautta välitetään Schengen etsintäkuulutukset sekä niihin liittyvät lisätiedot tietojärjestelmien välillä. SISNET -verkkoa hallinnoi neuvoston pääsihteeristö jäsenvaltioiden lukuun.

Meripelastuslainsäädännön uudistuksen viivästymisen vuoksi Suomi ei liittynyt vielä vuonna 2009 Cospas-Sarsat ohjelmaan. Liittyminen tapahtuu vuoden 2010 alkupuolella. Tästä syystä Cospas-Sarsat ohjelmasta ei ole aiheutunut jäsenmaksukustannuksia vuonna 2009.

Sisäasiainministeriö maksaa avustusta International Centre for Migration Policy Development (ICMPD) -järjestölle. Järjestö järjestää maahanmuuttoa käsitteleviä seminaareja ja kansainvälisiä kokouksia sekä toimittaa analyysijä ja tutkimuksia toimintaan osallistuvien maiden käyttöön. Ministeriö on maksanut kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) jäsenmaksun sekä avustuksen toimistohenkilökunnan palkkaamiseen Helsingin toimistoon. Lisäksi ministeriö on maksanut 120 000 CHF:n (n. 81 000 euroa) jäsenmaksun Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugee (IGC) -yhteistyöfoorumille. IGC järjestää kokouksia, joissa käsitellään maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaisasioita sekä kerää ja analysoi alaan liittyvää tietoa.

Pelastustoimen valtionavustukset

Pelastustoimen valtionavuista on säädetty lailla alueen pelastustoimen valtionavustuksesta (1122/2003). Lain tarkoituksena on edistää pelastustoimen valmiutta ja palvelujen laatua sekä tehostaa voimavarojen käyttöä. Valtionavustuksen määrä on enintään 40 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Pelastustoimen valtionavustuksiin osoitettiin vuoden 2009 talousarviossa 3,510 milj. euroa momentille 26.30.31. Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on tukea pelastuslaitosten mahdollisuuksia uusia kalusto-

aan, käynnistää järjestelmähankkeita sekä käynnistää erilaisia kehittämishankkeita. Lisäksi määrärahan avulla edistetään pelastustoimen alueiden tasapainoista kehittymistä.

Taulukko 12. Pelastustoimen valtionavustusten tuloksellisuustavoitteet

	2007 toteuma		2008 toteuma		2009 tavoite		2009 toteuma	
	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)
Tuetut kehittämis- ja järjestelmähankkeet	2	87	2	25	4	2 000	1	6
Tuetut pelastusajoneuvot	49	3 427	48	3 448	35	3 200	42	3 623
Tuetut kuntien johtokeskukset	2	7	1	37	2	100	1	7

Määrärahaa myönnettiin vuonna 2009 lääninhallituksille 3,510 milj. euroa, josta lääninhallitukset osoittivat alueen pelastuslaitoksille yhteensä noin 3,6 milj. euroa. Lääninhallitusten myöntämien valtionavustusten määrä ylittää vuodelle 2010 budjetoidun valtionavustusmäärärahan, koska summassa on mukana vuodelta 2008 siirtynyttä määrärahaa. Vuodelle 2010 siirtyi noin 1,05 milj. euroa. Suuri siirtyvä erä johtuu siitä, että pääosa valtionavustushankinnoista toteutuu vasta vuonna 2010. Valtionavustushankinnoista on tehty hankintapäätökset ja tilaukset vuonna 2009, mutta erityisesti ajoneuvohankintojen osalta hankinnat toteutuvat vasta seuraavan vuoden aikana. Valtionavustukset maksetaan alueen pelastustoimelle hankinnan toteuduttua toteutuneita kustannuksia vastaan.

Pelastustoimen valtionavustukset on sovitettu yhteen Palosuojelurahaston myöntämien avustusten kanssa siten, että Palosuojelurahaston avustuksia ei myönnetä pelastustoimen valtionavustusten piiriin kuuluviin hankkeisiin. Myönnetty valtionavustus on eritoten alueellisesti merkittävä. Lääninhallitus (1.1.2010 alkaen aluehallintovirasto) toimii valtionapuviranomaisena ja sovittaa yhteen oman lääninsä alueen pelastuslaitosten kalustohankintoja yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa. Tällä menettelyllä pyritään varmistamaan kaluston sijoittuminen alueellisten riskien kannalta mahdollisimman optimaalisesti ja samalla tukea alueiden tasapuolista kehittymistä.

Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot

Vuoden 2009 talousarviossa momentille 26.30.43 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot myönnettiin 10 milj. euroa (sis. alv). Määrärahaa käytetään viranomaisradioverkon hintatuen ja alijäämätuen maksamiseen Suomen Erillisverkot Oy:lle. Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on turvata viranomaisradioverkon toiminta. Verkon käyttökustannukset sopeutetaan käyttäjämaksuista ja tuesta tulevaan rahoitukseen. Momentilta myönnettiin vuonna 2009 yhteensä 10 milj. euroa (sis. alv) Suomen Erillisverkot Oy:lle. Vuonna 2008 alijäämätukea myönnettiin 9,6 milj. euroa (sis. alv).

Suomen Erillisverkot Oy tuottaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen ja sisäisen turvallisuuden varmistamiseen tietoliikennepalveluja. Suomen valtio omistaa yhtiön kokonaisuudessaan. Laajin ja merkittävin yhtiön tuottamista palveluista on viranomaisradioverkko VIRVE. Tämän lisäksi yhtiö operoi kolmea muuta turvallisuusverkkoa. VIRVE-verkon viisivuotinen kehittämisohjelma vuosille 2008 - 2012 jatkui suunnitellusti. Tavoitteena on varmistaa verkon palvelukyky, ajanmukaisuus ja käytettävyys kattavasti eri turvallisuustilanteissa.

Suomen Erillisverkot Oy:n operoiman VIRVE-verkon käyttötalous on kyetty vakauttamaan niin, että verkon tuotot ja kustannukset ovat tasapainossa. Yleisestä taloudellisesta laskusuhdanteesta huolimatta Erillisverkot konserni kykeni säilyttämään liikevaihdon tason, tilaajamäärän ja liikennemäärät sekä tytäryhtiön hyvän tuloksen. VIRVE - liittymämäärä oli vuoden 2009 lopussa 30 853 kpl. Yhtiön laatuluvulla mitattu toiminnallinen laatu parani, asiakastyytyväisyys koheni ja henkilöstöilmapiiri parani.

Erityisesti paikkatiedon ja radioverkon yhdistäminen on parantanut viranomaisten toiminnan kustannustehokkuutta, koska VIRVEN kautta saatu paikkatieto mahdollistaa tehokkaamman johtamisen ja kenttäresurssien käytön.

VIRVE-verkon operointi oli kustannustehokasta. Verkossa välitettiin vuoden 2009 aikana liikennettä (puheluminuutit ja lyhytsanomaviestit) yhteensä n. 1,3 mrd. kpl, joka on keskimäärin 3,6 milj. kpl vuorokaudessa. Näiden tuotantokustannukset olivat 1,6 senttiä/kpl.

Suomen Erillisverkot -konsernin liikevaihto oli vuonna 2009 yhteensä 27,5 milj. euroa ja nettotulos oli -0,4 milj. euroa. Emoyhtiö Suomen Erillisverkot Oy:n liikevaihto oli 25,1 milj. euroa (23,8 milj. euroa v. 2008) ja sen palveluksessa oli vuoden 2009 lopussa 65 henkilöä ja sen nettotulos oli -0,0 milj. euroa, mikä vastaa vuoden 2008 nettotulosta. Tytäryhtiö VIRVE Tuotteet ja Palvelut Oy:n liikevaihto oli vuonna 2009 n. 2,8 milj. euroa (2,7 milj. euroa v. 2008) ja sen palveluksessa oli 7 henkilöä. Yhtiö maksoi konserniavustusta emoyhtiölle 0,4 milj. euroa (0,3 milj. euroa v. 2008). Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2007 yhteensä 24,5 milj. euroa ja nettotulos jäi tappiolliseksi 2,4 milj. euroa.

Erillisverkot -konsernin henkilöstömäärä supistui yhdellä henkilöllä vuoden 2009 aikana. Lisäksi yhtiö neuvotteli sosiaali- ja terveystoimen neljän VIRVE-aluepääkäyttäjän siirtymisestä vuoden 2010 alusta yliopistollisten sairaanhoitopiirien palvelukseen.

Valtion korvaus kunnille sekä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto

Asiat raportoidaan kokonaisuudessaan luvussa 1.3.7.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

1.3.1 Sisäasiainministeriö

Toiminnan taloudellisuus

Kustannukset ja henkilötyövuodet toiminnoittain

Sisäasiainministeriön osastokohtaiset nettokustannukset alla olevassa taulukossa on saatu jakamalla ministeriön ylijohdon menot, toimitilamenot ja muut yhteiset menot sekä tukipalveluita tuottavien yksiköiden menot henkilötyövuosien suhteessa osastoille. Jaettavat menot ovat olleet nettomenoja. Jakoperusteena ovat henkilötyövuodet. Siirtotalouden tuottoja tai kuluja ei ole laskettu mukaan. Palvelukeskuksille maksetut menot sisältyvät kustannuksiin. Kustannusten laskentaperusteita on muutettu vuodelle 2009 siten, että kustannuksista on jätetty pois sisäiset kulut, jotka ovat yhteistoiminnan kulkorvauksia ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksia valtion virastoille ja laitoksille. SOLID-rahastorahoituksen ja EU-hankkeiden lisääntymisen myötä sisäiset kulut ovat kasvaneet merkittävästi, eikä niiden mukaan ottaminen anna oikeaa kuvaa ministeriön kustannuksista. Vuoden 2008 vertailutiedot on muutettu tämän mukaisiksi. Vuoden 2007 vertailutietoja ei ole muutettu, koska niiden vertailukelpoisuuteen vaikuttaa jo ennestään vuoden 2008 alusta voimaan tulleet organisaatiomuutokset.

Taulukko 13. Ministeriön kustannukset osastoittain

Kustannukset 1 000 euroa Osasto/yksikkö	2007	2008 ⁹	2009	Muutos 2008–2009
Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö	1 346	1544	837	-46 %
Ministeriön oikeusyksikkö		450	771	71 %
Poliisiosasto	17 461	23 312	31 220	34 %
Pelastusosasto	5 644	7 113	6 068	-15 %
Maahanmuutto-osasto	2 824	5 502	5 861	7 %
Vähemmistövaltuutettu, syrjintälautak.	0	1 022	1 267	24 %
Yhteensä ilman vastaanottokeskuksia	40 814	38 943	46 026	18 %
Vastaanottokeskukset	0	8 318	15 752	89 %
Yhteensä	40 814	47 261	61 778	31 %

Ministeriön kokonaishenkilöstömäärä on hieman noussut edellisvuoteen verrattuna joutuksen esimerkiksi muulla kuin toimintamenomäärärahalta palkatusta henkilöstöstä, mikä vaikuttaa sekä kustannuksiin että yhteiskustannusten kohdistumiseen. Vastaanottokes-

⁹ Vertailutiedot laskettu uudelleen ilman sisäisiä kuluja.

kukset sijoittuvat organisatorisesti ministeriön yhteyteen ja ne käsitellään osana ministeriön kirjanpitoa, joten ne on huomioitu myös kokonaiskustannuksia laskettaessa. Muutoksiin ministeriön kansainvälisten asioiden yksikön ja oikeusyksikön toiminnassa on vaikuttanut muun muassa EU-rahoituksella palkatun henkilöstön ja toiminnan lisääntyminen. Poliisiosaston kustannuksia kasvattaa lisääntynyt hankintojen ja ostopalveluiden määrä, joissa suurimpana muutoksena on HALTIKIn palveluiden siirtyminen määrärahan käytöstä ostopalveluiksi. Vastaanottokeskusten osalta toiminta on selvästi kasvanut edellisvuodesta johtuen turvapaikanhakijoiden määrän merkittävästä kasvusta. Jaettavat yhteiskustannukset ovat hieman kasvaneet johtuen pääsääntöisesti siitä, että edellisen vuoden ministeriön yhteisiin kohdistuneet kertaluonteiset tuloutukset ovat jääneet pois.

Seuraavassa taulukossa on esitetty sisäasiainministeriön henkilötövuosien jakautuminen toiminnoille. Työaikatiedot on kerätty kolme kertaa vuodessa tehtävällä kyselyllä. Työaikakyselyn kautta koottujen tietojen aineistoa voidaan pitää varsin kattavana, koska saatujen vastausten osuus kattaa 98,5 prosenttia ministeriön vuoden 2009 henkilötövuosimäärästä. Kattavuus on parantunut noin prosenttiyksikön edellisvuodesta. Kyselyssä ei ole mukana vastaanottokeskusten henkilötövuosia.

Taulukko 14. Ministeriön henkilötövuosien jakautuminen toiminnoittain

Toiminto	HTV 2007 ¹⁰	HTV 2008	HTV 2009	Muutos 2008-2009
Johto	18,5	18,1	21,5	16 %
Kehittäminen	56,9	53,8	54,7	2 %
Suunnittelu ja ohjaus	50,3	32,8	40,5	19 %
Säädösvalmistelu	25,8	25,9	29,8	13 %
EU- ja kansainväliset tehtävät	56,0	42,9	43,5	2 %
Osaston/yksikön sisäinen hallinto	48,1	49,5	49,0	-1 %
Ministeriön sisäinen hallinto	75,8	69,2	64,7	-7 %
Ulkoinen viestintä	10,6	9,1	8,4	-9 %
Muut tehtävät	55,8	53,8	57,6	7 %
Yhteensä	397,9	355,1	369,7	4 %

Henkilötövuosikyselyssä on lomakepohjaa hieman muutettu edellisvuodesta lisäämällä suunnittelun ja seurannan osuuteen oma rivinsä talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvälle suunnittelulle ja seurannalle sekä laillisuusvalvonnalle. Tämä muutos vaikuttaa myös sisäistä hallintoa vähentävästi. Lomiin ja muihin palkallisiin poissaoloihin kohdistuva työaika on noin 16 prosenttia kokonaishenkilötövuosista.

Seuraavassa taulukossa kustannukset on saatu jakamalla ministeriön kokonaiskustannukset henkilötövuosien suhteessa toiminnoille. Palvelukeskusten palvelumaksut sisäl-

¹⁰ Vuoden 2007 tiedot eivät ole hallitusohjelmasta aiheutuneista organisaatiomuutoksista johtuen vertailukelpoisia seuraaviin vuosiin.

tyvät kustannuksiin. Toimintokohtaisten kustannusten kasvu on suhteellisesti ollut suurinta suunnittelun ja ohjauksen sekä muiden tehtävien kohdalla. Tähän ovat vaikuttaneet vuoden aikana tapahtuneet merkittävät organisatoriset muutokset (Poliisihallituksen perustaminen, vastaanottotoiminnan muutokset).

Taulukko 15. Kustannusten jakautuminen toiminnoittain

Kustannukset (1 000 euroa) Toiminto	2007	2008 ¹¹	2009	Muutos 2008–2009
Johto	1 919	1 988	2 673	34 %
Kehittäminen	5 887	5 902	6 815	15 %
Suunnittelu ja ohjaus	5 204	3 598	5 039	40 %
Säädösvalmistelu	2 676	2 835	3 703	31 %
EU- ja kansainväliset tehtävät	5 796	4 701	5 420	15 %
Osaston/yksikön sisäinen hallinto	4 982	5 429	6 096	12 %
Ministeriön sisäinen hallinto	7 844	7 591	8 059	6 %
Ulkoinen viestintä	1 096	1 005	1 049	4 %
Muut tehtävät	5 777	5 895	7 172	22 %
Yhteensä	41 181	38 944	46 026	18 %

Rahoitusrakenne ja talousarvion toteutuminen

Ministeriön rahoitusrakenne on säilynyt pääsääntöisesti ennallaan, vaikka momenttikohdaisissa käytöissä on merkittäviäkin muutoksia.

Kulutusmenoissa muiden pääluokan kulutusmenomomenttien käyttö on kasvanut merkittävästi. Poliisitoimen osalta nousua on ollut erityisesti hankinnoissa ja ostopalveluissa ja valtion vastaanottokeskusten momentin käyttö on lähes kaksinkertaistunut. SOLID-rahastojen budjetoitikäytännön muuttuminen ja siirtyminen nettobudjetoinnista bruttobudjetointiin lisää muita kulutusmenoja (menovähennyksenä vuonna 2008), tulo-momenttien summaa ja pääluokan 26 siirtomenoja. Muita kulutusmenoja kasvattaa puolustusministeriön pääluokan julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistämiseen saatu määräraha. Muuta budjettirahoitusta vähentää kriisihallintatoiminnan rahoituksen siirtyminen ministeriöstä Pelastusopistolle.

¹¹ Vertailutiedot laskettu uudelleen ilman sisäisiä kuluja.

Taulukko 16. Rahoituksen rakenne

Rahoitus (1 000 euroa)	2007	2008	2009
Kulutusmenot			
Mom. 26.01.01.1 ¹²	23 120	20 834	21 833
26. muut kulutusmenot*	28 810	28 614	43 221
Muut kulutusmenot	580	247	3 278
Kulutusmenot yhteensä	52 510	49 695	68 332
Muu budjettirahoitus			
26. siirtomenot ¹³	315 223	12 790	21 629
Tulomomentit	-154 644	-281	-9 374
Arvonlisäverot	2 629	2 959	3 966
Muu budjettirahoitus ¹⁴	8 233	6 136	579
Muu budjettirahoitus yhteensä	171 441	21 604	16 800
Tulorahoitus			
Maksullinen toiminta	-1 717	-1 983	-2 718
Yhteistoiminta	-253	-948	-1 855
Muut tuotot	-239	-492	-319
Tulorahoitus yhteensä	-2 209	-3 423	-4 892
RAHOITUS YHTEENSÄ	221 741	67 876	80 240

Taulukko 17. Ministeriön momentin 26.01.01.1 nettomenojen kehitys 2007–2009

Menot 1 000 euroa	2007	2008	2009	Muutos % 2008–2009
Tuotot	-268	-831	-557	-33
Aineet ja tarvikkeet	496	436	398	-9
Henkilöstökulut	17 123	15 067	15 506	3
Vuokrat	2 946	3 051	3 264	7
Palvelujen ostot	1 882	1 996	2 206	11
Muut kulut	825	708	697	-2
Muut tiliryhmät	116	407	319	-22
Nettomenot yhteensä	23 120	20 834	21 833	5

Sisäasiainministeriön toimintamenojen 26.01.01.1 nettomenot nousivat 0,999 milj. euroa. Toimintamenoihin kohdistuva siirtyvä erä laski 1,719 milj. euroon (1,923 milj. euroa/2008).

¹² Vuoden 2007 tiedot eivät ole hallitusohjelmasta aiheutuneista organisaatiomuutoksista johtuen vertailukelpoista seuraaviin vuosiin.

¹³ Sisältää myös SOLID-rahastojen menomomentit.

¹⁴ Sisältää myös momentin 24.99.22.1 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan

Tuotot ovat pienentyneet edellisestä vuodesta yhteistoiminnan tuotoissa johtuen ministeriön oikeusyksikön EU-hankkeista saatujen tuloutusten pienenemisestä. Toimitilavuokrat ovat säilyneet edellisvuosien tasolla organisaatiomuutoksista huolimatta, koska ministeriö on edelleenkin vastannut kokonaan Vuorikadun toimitilojen vuokrista. Muiden virastojen käytössä olevat tilat on huomioitu talousarvion kautta. Vuokratustannuksia on lisännyt siirtyminen atk-laitteiden osalta leasing-laitteiden käyttöön. Palveluiden ostoissa ovat kasvaneet erityisesti atk:n käyttöpalvelut ja muut asiantuntija- ja tutkimuspalvelut. Ministeriön 200-vuotisjuhlien menot ovat kasvattaneet muun muassa julkaisu- ja palveluiden sekä muiden ulkopuolisten palveluiden osuutta. Muut tiliryhmät -summa on pienentynyt johtuen oikeusyksikön muille hankeosapuolille maksamien EU-hankkeiden maksuosuuksien vähenemisestä.

Ministeriön talousarvion toteutumista on muilta osin esitetty tarkemmin tilinpäätösanalyysin yhteydessä.

Taulukko 18. Ministeriön tehtävät ja suoritteet sekä tuottavuus 2008 ja 2009

Tehtävät	Htv		Htv		Suoritteet	Suorite- lukumäärä 2008	Suorite- lukumäärä 2009
	2008	%	2009	%			
Johtaminen	15,3	4,3	17,9	6,6	(ei)		
Kehittäminen	45,5	12,8	45,6	12,3	Työryhmä- ym. julkaisut 4) Määräykset, ohjeet ja suositukset 1)	36 77	40 60
Suunnittelu ja ohjaus	25,1	7,1	32,5	8,7	Esitykset (kehys, tae, ltae) Suunnitelmat (tts, hsa, muut) Kertomukset ja kannanotot	4 6 3	6 12 2
Sisäinen tarkastus	2,6	0,7	1,2	0,3	Asiakirjat 1)	3	3
Säädösvalmistelu	21,9	6,2	24,8	6,7	Hallituksen lakiesitykset 2) Asetukset 2) Annetut lausunnot 1)	11 25 37	23 29 42
EU- ja kv. tehtävät	36,2	10,2	36,3	9,8	EU-neuvoston kokousten lkm EU-neuvoston työryhmien kokousten lkm EU-komission komiteoiden kokousten lkm Kv. järjestöjen kokousten lkm Kv. sopimukset 1)	9 130 2	9 121 3
Viestintä	7,7	2,2	7,0	1,9	Ulkoiset tiedotteet (internet) 3) Ruotsinkieliset tiedotteet Tiedotustilaisuudet 3) Lehdet (nroa) 3) Lehdistökatsaukset 3)	312 189 28 4 254	346 241 28 4 242
Selvitys- ja tutkimustoiminta	12,0	3,4	11,5	3,1	Tutkimusjulkaisut Selvitykset eduskunnalle 1)	72	62
Hankintatoimi	4,0	1,1	3,5	0,9	Tietojärjestelmäsopimukset 1) Muut hankintasopimukset	2 69	8 50
Käännöspalvelut	2,6	0,7	3,3	0,9	Käännöstehtävien lukumäärä	620	710
Ministeriön hallinto	93,8	26,4	87,9	23,7	(ei)		
Muut tehtävät	33,4	9,4	36,5	9,8	(ei)		
Lomat ym.	54,9	15,5	61,7	16,7			
YHTEENSÄ	355,0	100,0	369,7	100,0			
Turvallisuusalan valvontayksikkö	4,9	1,4	4,9	1,4	Luvat, päätökset ja ilmoitukset	436	450
Arpajais- ja asehallintoyksikkö	23,6	6,6	23,6	6,6	Luvat, päätökset ja tarkastukset	76545	79587
Kustannukset €						27043977	42005224
TYÖN TUOTT.						101,6	99,0
KOK. TUOTT.						102,3	88,9

Tiedot 1)asiankäsitteilyjärjestelmästä, 2) oikeusasioiden ryhmästä, 3) viestintäyksiköstä, 4) intranetistä.

Kokonaistuottavuus ja työn tuottavuus ovat laskeneet ministeriössä vuodesta 2008 vuoteen 2009 verrattuna. Vuonna 2009 panokset ovat lisääntyneet vuoteen 2008 verrattuna, mutta tuotosten määrä ei ole lisääntynyt samassa suhteessa. Panosten suhteellinen osuus on lisääntynyt johtamisessa, suunnittelussa ja ohjauksessa sekä säädösvalmistelussa ja vähentynyt erityisesti ministeriön hallinnossa. Suoritteiden määrät ovat lisääntyneet erityisesti säädösvalmistelussa, viestinnässä ja käännöspalveluissa sekä vähentyneet erityisesti EU- ja kv. tehtävissä ja hankintatoimessa.

Maksullinen toiminta

Ministeriön maksullinen toiminta on ollut vähäistä (vuonna 2009 myyntituotot 1 766 euroa). Se koostuu julkaisujen myyntituotoista. Maksullinen toiminta on hieman voitollista. Maksullisen toiminnan vähäisyydestä johtuen toiminnalle ei ole jatkuvaa työaika- tai kustannusseurantaa. Ministeriön poliisiosaston ja pelastusosaston maksullinen toiminta on esitetty osana toimialan laskelmia.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2 liitteenä 1a.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa on otettu mukaan ESR-rahoitteiset hankkeet ALPO ja MATTO, joiden toteuttajana on maahanmuutto-osasto sekä oikeusyksikön toteuttamat EU-rahoitteiset YES-hankkeet. Mukaan on otettu myös työhyvinvoinnin kehittämiseen valtiovarainministeriöltä saatu rahoitus. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

Sisäasiainministeriön toimeenpanemissa Euroopan sosiaalirahaston (ESR) tukirakenneprojekteissa (ALPO - Alkuvaiheen polku Suomeen muuttaneille ja MATTO - Maahanmuutto-ohjelmien tukirakenne) tavoitteina ovat kotoutumisen joustavoittaminen ja tehostaminen sekä työvoiman maahanmuuttoon liittyvien prosessien ja toimintojen kehittäminen. Tukirakenneprojektit kokoavat yhteen ja edelleen kehittävät alueellisissa ESR-projekteissa syntyneitä hyviä käytäntöjä sekä välittävät tietoa muille toimijoille. Tukirakenneprojektien tavoitteita ovat mm. valtakunnallisten neuvonta- ja ohjausjärjestelmien kehittäminen sekä niistä tiedottaminen. ALPO-projekti tuottaa hallinnonalalle tarpeellista tietoa ja uusia toimintamalleja maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutuskoulutuksen ja ohjauksen kehittämisestä. Projektissa kehitettyjä toimintamuotoja pilotoidaan osana kotouttamislain kokonaisuudistusta.

YES-hankkeiden toimeenpano on osa oikeusyksikön työjärjestystä, jonka toteutumista seurataan yksikön ja kansliapäällikön välisissä tuloskeskusteluissa. Lisäksi Euroopan komissio seuraa projektisuunnitelman toteutumista. YES-hankkeen toimeenpano tukee ja kehittää ministeriön vastuulla olevaa yhdenvertaisuuden edistämistoimintaa.

kansalais- ja kansalaisjärjestöstrategian 2009–2011 (SM:n julkaisu 19/2009) mukaan ministeriö edistää aktiivisesti kansalaisten, järjestöjen ja yhteisöjen vaikutusmahdollisuuksia valmisteilla oleviin säädöshankkeisiin. Strategia sisältää kuulemista ja osallisuutta koskevat linjaukset ja toimintatavat. Strategian toteutumista seurataan säännöllisesti.

Säädöshankkeiden sukupuolivaikutukset ja vaikutukset yhdenvertaisuuteen arvioidaan säädösehdotusten vaikutusten arvioinnista annettujen valtioneuvoston ohjeiden (OM:n julkaisu 2007:6) mukaisesti. Ministeriön yhdenvertaisuussuunnitelman 2009–2011 (SM:n julkaisu 37/2008) mukaan ministeriön osastot ja yksiköt varmistavat, että ministeriön valmistelemassa lainsäädännössä on arvioitu sukupuolivaikutukset ja vaikutukset vähemmistöihin sekä tehty tarkastelu kaikkien syrjäntäperusteiden osalta. Ministeriön osastot ja yksiköt kiinnittävät myös EU-säädösvalmistelussa huomiota siihen, että yhdenvertaisuusnäkökohdat toteutuvat eikä sääntely johda (välilliseen) syrjintään.

Ministeriön säädöshankkeita koskevien tietojen ylläpitoa valtioneuvoston hankerekisteri HARE:ssa ja ministeriön verkkosivuilla on tehostettu. Säädösvalmisteluhenkilöstön ammattitaidon tukemiseksi on järjestetty koulutustilaisuuksia.

Vuonna 2009 sisäasiainministeriöstä on esitelty 11 hallituksen esitystä (liite 3), kolme tasavallan presidentin asetusta, 30 valtioneuvoston asetusta ja 22 sisäasiainministeriön asetusta.

Tietohallinnon ja ICT-ratkaisujen kehittäminen

Tietohallinnon osalta on vuoden 2009 aikana toteutettu sisäasiainministeriön hallinnonalalle 6.3.2008 vahvistettua uutta yhteistä tietohallintostrategiaa vuosille 2008–2011. Strategiassa on uusina asioina otettu huomioon myös julkaisujärjestelmien sekä tietopalvelun kehittämistarpeet.

Toinen sisäasiainministeriön hallinnonalan kannalta keskeinen asia on ollut 1.3.2008 perustetun hallinnonalan tietohallintokeskus HALTIKIn toiminnan vakiinnuttaminen sekä siihen liittyvien uusien tulosohjaus- ja keskuksen toiminnan tuki- ja muiden menettelyjen luominen ja kehittäminen. Ministeriön hallintoyksikkö vastaa HALTIKIn tulosohjauksesta ja keskus tuottaa merkittävän osan hallinnonalan yhteisistä tietojärjestelmä- ja tietoliikennepalveluista sekä osan hallinnonalan eri organisaatioiden tarvitsemista omista operatiivisista ICT-palveluista.

Keskeinen hallinnonalan tietoliikenne- ja tietojärjestelmäympäristöön liittyvä hanke on Valtioneuvoston 13.12.2007 asettama valtion verkkoturvallisuutta edistävä TUVE-hanke, jossa päävastuutahoina ovat valtioneuvoston kanslia, sisäasiainministeriö, puolustusministeriö sekä valtiovarainministeriö. Valtioneuvosto päätti käynnistää 8.4.2009 päätöksellään TUVE-hankkeen vuodet 2009–2011 kattavan toteuttamisvaiheen. Sisäasiainministeriön hallinnonalan osalta keskeisin toteuttamisvastuu TUVE-hankkeessa ke-

hitettävistä asioista on ministeriöllä, HALTIKilla, Rajavartiolaitoksella sekä pelastustoimella ja Häätäkeskuslaitoksella.

Hallinnonalan verkkoasioinnin kehittämistä vastaa sisäasiainhallinnon verkkopalvelujen ohjausryhmä, jonka toimikausi on 1.1.2008–31.12.2011. Ohjausryhmä keskittyy erityisesti hallinnonalan suurivolyymisten ja paljon henkilötyötä vaativien palveluiden ja toimintaprosessien sähköistämiseen. Tehtäväalueeseen kuuluvan virtuaalisen asiainnin (Web 2.0 palvelut) kehittämisen vauhdittamiseksi tälle osakokonaisuudelle asetettiin oma työryhmä, joka vastaa näiden uusien asioiden kehittämislinjauksista ja hankkeista.

Sisäasiainministeriö teki syksyllä 2007 päätöksen hallinnonalan sähköpostijärjestelmän yhtenäistämistä. Päätös merkitsi siirtymistä Teamware Office -järjestelmästä MS Exchange 2007 -järjestelmään. Uuden järjestelmän käyttöönotossa ilmenneiden ongelmien vuoksi ensimmäinen vaihtoprosessi voitiin toteuttaa vasta marraskuussa 2008. Uusi yhteinen sähköpostijärjestelmä oli koko hallinnonalan käytössä tammikuussa 2010.

Yhteisen julkaisujärjestelmän hankkimiseksi suoritettiin tarvittava kilpailutus ja valittiin järjestelmän toimittaja vuosina 2010–2012 toteutettavalle uudelle järjestelmälle.

Ministeriön ja hallinnonalan tietoturvaluutta on kehitetty vuosia 2008–2012 koskevan vahvistetun tietoturvaluudan ja tietoturvaluuperiaatteiden mukaisesti. Tietoturvaluuden koulutuksessa ja kehittämisessä hyödynnetään tietoturvaluuden verkkokoulutusratkaisua.

Vuoden 2009 aikana on toteutettu ministeriön ja hallinnonalan puhepalveluiden välitystoiminnan keskittäminen hallinnonalan yhteisen palvelukeskuksen hoidettavaksi Kajaanin. Samalla ministeriössä siirryttiin pääsääntöisesti yhden puhelinlaitteen (mobiilipuhelin) käyttöpolitiikkaan. Mainittu keskus yhdistettiin 1.1.2010 lukien hallinnonalan tietotekniikkakeskus HALTIKiin.

Sisäasiainhallinnon asiantkäsittelyn ja dokumenttienhallinnan kehittäminen

Sisäasiainministeriö on jatkanut määrätietoisesti sähköisen asiantkäsittelyn kehittämistä. Sisäasiainministeriössä ASDO-järjestelmä on ollut tuotantokäytössä vuodesta 2008 lähtien ja monissa hallinnonalan virastoissa on meneillään käyttöönottohankeita. Keväällä 2009 asetettiin uusi ASDO-käyttöönottohanke ohjaamaan järjestelmän ja sähköisten toimintatapojen kehittämistä hallinnonalalla. Jatkokehitystyössä on panostettu erityisesti käytettävyyteen.

Sisäasiainministeriön ASDO-asiantkäsittelyjärjestelmän laajenuksena on rakennettu sopimushallinnan tietojärjestelmää (Sohvi), joka otettiin sisäasiainministeriössä käyttöön kesällä 2009. Sohvi on koko hallinnonalan yhteinen hankinta-asiantkäsittelyjärjestelmä, josta samalla muodostuu voimassa olevien sopimusten rekisteri.

Kieku -hankkeen eteneminen sisäasiainhallinnossa

Kieku-hankkeeseen liittyvät toimet sisäasiainministeriön hallinnonalalla käynnistyivät henkilöstö- ja taloushallinnon toimintaprosessien kehittämistyöllä. Myös tietojärjestelmän määrittelyyn sekä katselmointeihin osallistuttiin aktiivisesti. Pilotteina aloittivat Rajavartiolaitos, Suomen Akatemia ja Valtiokonttori keväällä 2009. Tavoitteena on, että käyttöönotto sisäasiainhallinnossa tapahtuu vuosina 2010–2011.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö sisäasiainministeriössä

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä organisoitiin uudelleen vuonna 2009. Uuden organisoinnin myötä noin 30 eri henkilöä osallistuu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön eri osa-alueiden kehittämiseen.

Sisäasiainhallinnon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön uudelleenorganisoimiseksi perustettiin huhtikuussa 2009 sisäasiainhallinnon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä (SI-TY). Työryhmän tehtävänä on edistää hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa sekä ministeriön henkilöstöpoliittisessa tasa-arvosuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, edistää ja kehittää sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuuslinjauksien mukaista toimintaa sekä ohjata ja seurata ministeriön yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmälle asetettiin myös sihteeristö, joka valmistelee työryhmässä käsiteltävät asiat.

Tämän lisäksi valittuja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kehittämishankkeita varten asetettiin seuraavat, tiettyä tarkoitusta varten perustetut määräaikaisten alatyöryhmät:

- Sisäasiainministeriön toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadinnan työryhmä
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden seurannan välineiden kehittämisryhmä sekä
- Esteettömyys- ja saavutettavuustyöryhmä

Rekrytointi, henkilökierto ja esimiestyön kehittäminen

Rekrytointiprosessin kehittämisessä siirryttiin ns. jatkuvan kehittämisen vaiheeseen. Sisäasiainministeriön graafinen ulkoasu uudistettiin ja käsikirja saatettiin sähköiseen muotoon. Heli-rekrytointijärjestelmän käytöstä järjestettiin koulutustilaisuuksia ja osallistuttiin järjestelmän jatkokehitystyöhön.

Henkilökierron tehostamiseksi sekä erityisesti käytännön henkilökiertomahdollisuuksien tiedottamiseksi sisäasiainministeriön hallinnonalalla otettiin käyttöön henkilökiertoon liittyvät uudet yhtenäiset toimintamallit ja menettelytavat porrastetusti vuoden 2009 kuluessa. Tavoitteena on pidemmällä aikavälillä yhtenäisten koko hallinnonalaan ja sen työntekijöitä palvelevien menettelytapojen käyttöön otto muun muassa tiedonkulun

varmistamiseksi. Sisäasiainministeriössä uuden henkilökierron toimintamalli ja prosessi otetaan käyttöön ensimmäisenä viraston toimiessa samalla pilotoijana.

Esimiesvalmennus (Mesi 1) saatettiin loppuun kesällä 2009. Osallistuttiin ”Tulevaisuuden johtajat 2” -valmennuksen toteuttamiseen ja ohjausryhmätyöskentelyyn.

Virastoevaluoinnit

Sisäasiainministeriö käynnisti jo vuonna 2008 uudenlaisen ministeriön ja sen hallinnonalan virastojen yhteiskehittämistoimintatavan, jota kutsutaan virastoevaluoinniksi. Virastoevaluoinnin tarkoituksena on kehittää ministeriön johdon ja tulosohjaajien sekä virastojen henkilöstön ja johdon keskustelua laadukkaasta toiminnasta ja sen edellyttämistä kehittämistarpeista. Ensimmäinen virastoevaluointiin osallistunut virasto oli Poliisiammattikorkeakoulu, jonka loppuraportti valmistui vuoden 2009 keväällä. Virastoevaluointeja jatkettiin liikkuvan poliisin ja Häätäkeskuslaitoksen kanssa.

Tilaustenhallintajärjestelmä

Tilaustenhallintajärjestelmän (Tilha) käyttöönottoa jatkettiin poliisissa ja aloitettiin ministeriössä ja HALTIKissa. Käyttöönottoa on viivästyttänyt järjestelmässä havaitut puutteet, jotka ovat liittyneet lähinnä käyttäjähallintaan ja erityisesti tietoturvaan. Ministeriön tavoitteena on saada järjestelmä tuotantokäyttöön kaikissa hallinnonalan virastoissa (pl. Rajavartiolaitos) ennen Kieku-tietojärjestelmähankkeen käyttöönottoa.

1.3.2 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (Palke)

Vuosi 2009 oli Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen (Palke) neljäs ja samalla viimeinen toimintavuosi. Vaikka palvelukeskuksen palvelutuotanto ja perusprosessit toimivatkin sujuvasti, työ palveluprosessien yhtenäistämiseksi ja toiminnan tehostamiseksi jatkui edelleen.

Vuoden aikana talous- ja henkilöstöpalvelujen asiakkuusprojektit jatkuivat sekä sosiaali- ja terveysministeriön että työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastojen kanssa. Asiakkuuksien organisointiin vaikuttivat myös sisäasiainministeriön hallinnonalan virastojen rakenteelliset muutokset erityisesti poliisihallinnossa sekä valtion aluehallinnon muutokset. Kajaanin yhteyspalveluyksikön asiakkuushankkeet jatkuivat vielä muutamien SM:n hallinnonalan virastojen osalta sekä uusina projekteina aluehallintouudistukseen liittyen. Myös sisäasiainministeriön puhelunvälitys sovittiin siirrettäväksi valtioneuvoston vaihteesta yhteyspalveluyksikön hoidettavaksi.

Palvelukeskuksen henkilömäärä nousi edelleen johtuen pääosin yhteyspalveluyksikköön tehdyistä rekrytoinneista. Vuonna 2009 Palkessa tehtiin 214,1 henkilötyövuotta.

Toiminnan kokonaiskustannukset pysyivät toimintaympäristön muutokseen nähden kohtuullisina. Henkilöstön palkkauskustannusten nousu yleiskorotusten ja uuden palkkausjärjestelmän vaikutuksesta sekä kasvaneet tietojärjestelmäkustannukset aiheuttivat korotuspaineita palvelujen hintoihin. Vuoden aikana toimintaa pystyttiin kuitenkin tehostamaan niin, että hintojen nousu jäi huomattavasti ennakoitua pienemmäksi ja asiakkaiden ennakkolaskutusta saatiin alennettua merkittävästi suunnitellusta. Tulevina vuosina hinnoittelun ja kustannuslaskennan haasteet korostuvat entisestään, kun valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusten yhdistyminen on tapahtunut vuoden 2010 alusta lukien.

Sähköistä asiointia edistettiin edelleen, kun sisäasiainministeriön hallinnonalalla saatiin lähes kaikissa virastoissa käyttöön henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän itsepalveluosi-oon (ESS) liittyvä sähköinen palkkalaskelma.

Palken pysyvät toimitilat saatiin kokonaisuudessaan käyttöön syksyllä 2009, kun koko Joensuun henkilöstö pääsi muuttamaan uusiin yhtenäisiin toimitiloihin valtion virastotaloon.

Palken asiakastyytyväisyyttä mitattiin syksyllä neljättä kertaa. Tulosten kehitys jatkui vahvalla uralla ja asteikolla 1-5 mitattuna kokonaiskeskiarvo nousi lukemaan 3,87. Työtyytyväisyyden paraneminen jatkui toista vuotta peräkkäin.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusverkoston yhdistämisprosessi uudeksi virastoksi jatkui vauhdikkaasti. Valtiovarainministeriön vetämän hankkeen työtä jaettiin useisiin alaprojekteihin, jotka konkretisoivat Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) perustamiseen liittyviä toimia. Vastaavasti sisäasiainministeriö päätti siirtää Palken Kajaanin yhteyspalveluyksikön osaksi Hallinnon tietotekniikkakeskusta (HALTIK), jonka johdolla tehtiin myös tarvittavat valmistelut.

Vuoden aikana jatkui myös valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän, Kieku-tietojärjestelmän, määrittely- ja toteutustyö. Valtiokonttorin johtamaan hankkeeseen osallistui entistä useampi Palken työntekijä. Kieku-tietojärjestelmän merkitys valtion talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien uudistamisessa ja toiminnan tehostamisessa on jatkossa keskeinen ja se heijastuu myös palvelukeskuksen menestymiseen.

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen viimeinen toimintavuosi sujui hyvin. Viraston toiminnan päättyessä voidaan todeta, että talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen siirto virastoista palvelukeskukseen oli onnistunut ratkaisu. Selkeät myönteiset merkit niin alueellistamisen kuin tuottavuudenkin kehittymisen näkökulmasta ovat jo havaittavissa. Palvelujen tuottaminen ja kehittäminen jatkuu edelleen vuoden 2010 alusta lukien osana koko valtion konsernivalveluja valtiovarainministeriön hallinnonalalla.

Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuuden tunnuslukujen laskennassa on huomioitu kaikki palvelukeskuksen kustannukset, joten yksikkökustannukset poikkeavat jonkin verran asiakkailta veloitetavista hinnoista.

Talouspalvelujen kokonaiskustannukset ovat nousseet edellisestä vuodesta 10,23 %. Taloushallinnon tietojärjestelmäkustannukset ovat nousseet 6,3 %. Tietojärjestelmäkulujen osuus yksikön kokonaiskuluista oli 25 %, joten vaikutus kokonaiskustannusten nousussa on 1,6 %. Yksikölle vyörytettyjen Palken yhteisten kulujen osuus on noussut 4,2 %. Vyörytettyjen kulujen osuus yksikön kokonaiskuluista on 23,2 %, joten vaikutus kokonaiskustannusten nousussa on 2,56 %. Erillisveloitukset asiakkailta olivat 324 407 euroa vuonna 2009, kun ne vuonna 2008 olivat 207 726 euroa.

Ostolaskun yksikköhinta on laskenut 0,05 euroa vuodesta 2008, vaikka ostolaskupalveluille kohdistetut kokonaiskustannukset ovat nousseet. Tietojärjestelmäkulut ovat kasvaneet 0,13 euroa/ostolasku. Yksikköhinta on laskenut, koska palveluun käytetyn htv-määrän osuus kokonaishenkilötyövuosimäärästä on pienentynyt. Laskujen lukumäärä on kasvanut 5,47 %. Ostolaskupalvelulle kohdistettava kustannusten määrä ei näin ollen ole kasvanut samassa suhteessa laskujen lukumäärän kanssa. Tavoitteen ja toteuman ero on -1,07 euroa. Tavoitteena olleen hinnan taustalla olivat toteumaa suuremmiksi arvioitua yksikön kokonaiskustannukset ja edelleen ostolaskupalvelulle arvioitu toteutumaa suurempi htv-määrä.

Matkalaskun hinta on pysynyt samana. Laskumäärä on noussut 14,9 % ja työajan suhteellinen osuus 11,26 %. Kyseessä on pieni osuus palvelutuotannosta (2,1 %), jonka prosenttimäärien muutoksella ei ole suurta vaikutusta.

Myyntilaskujen lukumäärä on pienentynyt 2,6 % ja käytetyn työajan suhteellinen osuus on vähentynyt 8,58 %. Myyntilaskun hinta on noussut 7,88 %. Myyntilaskutuksessa on käynnistetty loppuvuodesta 2009 korkolaskutukset sekä vuoden aikana tehostettu perintätoimia, joten työaika on käytetty enemmän toimiin, jotka vievät enemmän työaika. Lisäksi työaika on käytetty myyntilaskujen sähköistämisen suunnitteluun. Tavoitehinta alitettiin 3,44 eurolla. Arvioitu hinta sisältää ennakoitua enemmän henkilötyövuosia myyntilaskupalveluihin ja siten palvelulle kohdistettuja kustannuksia. Tavoitetta asetettaessa oli varauduttu resursoimaan kaksi henkilöä maistraattien ja poliisien kassajärjestelmän käyttöönoton yhteydessä Palkeen siirtyviin työtehtäviin. Järjestelmän käyttöönoton viivästyessä lisäresursointeja ei vielä tarvittu. Vastaavasti myyntilaskujen suorite-määrissä näitä ei ollut huomioitu normaaleina Palkessa tehtyinä myyntilaskuina.

Henkilöstöpalveluyksikön kokonaiskustannukset ovat laskeneet 8,49 %. Merkittävimmät syyt tähän ovat tietojärjestelmäkustannusten lasku ja asiakkailta perittävien erillisveloitusten nousu. Tietojärjestelmäkustannukset ovat pudonneet 17,3 %, mikä johtuu siitä, ettei ole ollut tarvetta tilata toimittajilta niin paljon räätälöintejä eikä muita erik-

seen laskutettavia töitä kuin edellisenä vuonna. Erillisveloitukset asiakkailta olivat 89 710 euroa vuonna 2008, kun ne vuonna 2009 olivat 274 658 euroa.

Yksikön kokonaiskustannusten alittuminen lähes kaikilla eri palveluilla johtuu siitä, ettei kaikkia henkilöstösuunnitelman mukaisia rekrytointeja ole tarvinnut tehdä, vaan palvelutuotanto on hoidettu suunniteltua pienemmillä resursseilla.

Palkkalaskelman yksikkökustannus on laskenut 19,25 %, mikä johtuu edellä mainitusta kokonaiskustannusten laskun vaikutuksesta sekä siitä, että resurssien käytössä on tapahtunut tehostumista ja että työaikaa on voitu kohdentaa paljon AVI - ja Pora-projekteille eikä niihin ole tarvinnut palkata lisäresursseja.

Palkanlaskentapalvelun kokonaiskustannus on laskenut 12,62 %, mikä johtuu ainakin osaksi siitä, että SM:n hallinnonalalla otettiin vuoden aikana kahta virastoa lukuun ottamatta käyttöön ESS:n sähköinen palkkalaskelma, minkä vuoksi paperisten palkkalaskelmien paljon aikaa vievä käsittely ja edelleen postittaminen väheni huomattavasti.

Palkkiolaskelman yksikkökustannuksen 9,02 %:n nousu johtuu siitä, että yhden palkkiolaskun tallennukseen jouduttiin käyttämään enemmän työaikaa, koska organisaatiomuutosten vuoksi palkkiolaskujen tiliöinneissä oli paljon selvitettävää ja siitä, että paljon työaikaa vievien ulkomaisten palkkiolaskujen lukumäärä lisääntyi. Palkkiolaskentapalvelun kokonaiskustannus laski 8 %. Tämä johtui siitä, että palkkiolaskelmien lukumäärä putosi 15,61 %.

Palvelussuhdeasioiden hoidon taloudellisuus on noussut 9,62 %, mikä johtuu siitä, että Pora-projektille on kirjattu osa normaalisti tälle palvelulle kirjattavasta työajasta.

Palvelussuhdeasioiden hoidon, nimikirjojen ja palvelusaikalaskentapalvelujen kokonaiskustannus nousi 5,05 %. Tähän vaikutti uusien asiakkuuksien lisäksi vuosilomasopimuksen muutos, joka aiheutti paljon tarkistuksia vuosilomaan oikeuttavaan palvelusaikaan. Lisäksi joihinkin kantoihin tuli runsaasti uusia henkilöitä, joiden nimikirjatietojen tallennus vei paljon aikaa.

Vuosiloma- ja poissaolojen ylläpitopalvelun kokonaiskustannus laski 4,81 %, mikä johtuu ESS:n entistä laajemmasta käyttöönotosta asiakasvirastoissa.

Taulukko 19. Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Suorite	2007	2008	2009
Euroa/ostolasku	3,98	5,15	5,10
Euroa/myyntilasku	10,89	9,39	10,13
Euroa/palkkalaskelma	5,10	6,81	5,50
Euroa/hoidettu palvelussuhde	235,45	247,58	223,77

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 20. Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Suorite	2007	2008	2009
Ostolaskut/htv	18 636	17 476	17 185
Myyntilaskut/htv	7 910	9 787	9 234
Palkkalaskelmaa/htv	15 238	12 266	14 801
Palvelussuhdetta/htv	341	360	369

Tuottavuuden tunnusluvut on laskettu tehollisen työajan mukaan. Ostolaskujen tuottavuus on laskenut 1,67 % eikä asetettuun tavoitteeseen päästy. Uusien vuoden 2009 alusta käynnistyneiden STM:n hallinnonalan virastojen osalta ostolaskujen käsittelyajat olivat huomattavasti keskimääräistä pidempiä. Asiakasvirastoissa oli suuren työmäärän vuoksi epäselviä toimenkuvia ja monilta osin puutteita laskujen käsittelyn ohjeistuksessa. Tämä aiheutti paljon selvitettävää myös palvelukeskuksessa. Loppuvuodesta yhteistyö saatiin toimimaan hyvin ja tyytyväisyys palvelukeskuksen toimintaan myös näissä virastoissa saavutettiin.

Myyntilaskujen tuottavuustavoite ylitettiin 2,6 prosentilla, mutta edelliseen vuoteen verrattuna tuottavuus laski 5,6 %. Myyntilaskutuksessa panostettiin perintään ja korkolaskutukseen, jotka vievät normaalia laskutusta enemmän aikaa. Lisäksi myyntilaskutuksessa panostettiin prosessin sähköistämiseen käynnistämällä verkkolaskuprojekti sekä laskutuspyyntöjen rondo-kierrätys muutamien virastojen osalta.

Palkkalaskelmien tuottavuus parani 20,66 % ja hoidetun palvelussuhteen tuottavuus 2,5 % resurssien käyttöä tehostamalla.

Suoritteiden määrät

Taulukko 21. Palvelukeskuksen keskeiset suoritteet ja niiden määrät

	2007	2008	2009
Ostolaskut	375 264	367 495	387 601
Matkalaskut	105 007	115 208	132 375
Myyntilaskut	49 688	63 108	61 465
Palkanmaksutapahtumat	390 118	372 775	399 045
Henkilöä keskitetyn puhelunvälityksen piirissä ¹⁵	5 800	14 000	18 000

¹⁵ Puhelunvälitystoiminta käynnistyi vuonna 2007

Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Taulukko 21. Palvelukeskuksen palveluiden laatu

Suorite	2007	2008	2009
Talousohjelmien (yhteensä) asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,72	3,79	3,91
Henkilöstöpalveluiden (yhteensä) asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,79	3,85	3,96
Yhteisohjelmien (yhteensä) asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,65	3,48	3,55

Maksullinen toiminta

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksella ei ollut maksullista toimintaa vuonna 2009.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksella ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2009.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2. liitteenä 2b.

1.3.3 Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK)

Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIKista 23.8.2007 säädetyssä ja 17.12.2009 muutetussa valtioneuvoston asetuksessa viraston tehtäviksi on todettu tieto- ja viestintäteknikan kehittäminen, asiantuntija-, tietoturva-, tuotanto-, hankinta-, raportointi-, koulutus-, puhelinvälitys- ja tukipalvelujen tuottaminen sisäasiainministeriölle ja hallinnonalan muille virastoille ja laitoksille sekä muille valtion virastoille ja laitoksille siten kuin palvelujen tuottamisesta on palvelusopimuksissa sovittu kyseessä olevien virastojen ja laitosten kanssa. Vuonna 2009 HALTIKissa saatettiin päätökseen organisoinnin ja toiminnan käynnistysvaiheen toimenpiteet, luotiin valmiuksia toiminnan järjestelmälliseen kehittämiseen ja aloitettiin palveluiden tuotteistaminen.

HALTIKille ei ole hallinnonalan tulossuunnitelmassa 2009 tai vuoden 2009 talousarviossa esitetty kattavia toiminnallista tehokkuutta kuvaavia taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteita. Tästä syystä HALTIKin taloudellisuuden ja tuottavuuden kehitystä kuvataan sijaissuureilla.

Sijaissuureita käytettäessä taloudellisuutta ja tuottavuutta ei mitata tarkasti, eikä laskennan kohteena ole suorite tai suoriteryhmä, vaan laskennan kohteena on joko tehtäväalue, prosessi-, toiminto- tai politiikka-alue joiden kustannusten (henkilötyövuosien) ja kustannusten kehityksen avulla ilmaistaan tiedot toiminnan kustannus- ja henkilötyövuosikehityksestä.

Palvelujen tuotteistamisessa on edetty siten, että vuoden 2011 talousarvioon sekä vuoden 2011 hallinnonalan tulossuunnitelmaan kyettäneen esittämään tuotteistettuja palveluita koskevia taloudellisuus- ja tuottavuusmittareita.

Hallinnonalan tulossuunnitelmassa ja talousarviossa esitetyt tulostavoitteet on saavutettu seuraavasti:

1. Kohdennetaan HALTIKIn tuote- ja palveluvalikoima sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ydintoimintojen tukemiseen

Toteuma

Vuoden 2009 aikana HALTIKIn palveluluettelo ja palvelujen kuvaukset on uudistettu ja tarkennettu yhdessä asiakkaiden kanssa lähtökohtana asiakkaiden palvelutarve.

HALTIKIn palvelujen kehittämiseen liittyen HALTIKIn strategiatyötä tiivistettiin sisäasiainministeriön osastopäällikkökokouksen päätöksellä keväällä 2009. HALTIK laati toimintastrategian jo syksystä 2008 HALTIKIn sisäisenä työnä aloitetun strategian laadinnan pohjalta yhteistyössä sisäasiainministeriön johdon, tulosohjaajan, asiakkaiden tietohallintojohdon, HALTIKIn johdon ja henkilöstön kanssa. HALTIKIn toimintastrategian luonnos luovutettiin sisäasiainministeriön ylimmän johdon arvioitavaksi ja päätettäväksi joulukuussa 2009.

2. Turvataan kehitystoiminnassa ja -hankkeissa edellä mainittuihin hallinnonalan ydintoimintoihin liittyvät hankkeet

Toteuma

HALTIK on aktiivisesti osallistunut hallinnonalan yhteiseen hankehallinnan kehittämiseen ja vastaa hankehallinnan järjestelmähankintakilpailutuksesta. HALTIKIn projektikäsikirjaa on edistetty suunnitelmien mukaisesti.

Sisäasiainministeriön tietohallintoryhmän (Tihry) alaiseksi on asetettu yhteisten palveluiden ohjausryhmä. Ryhmän tehtävänä on ohjata hallinnonalan yhteisten tietojärjestelmien kehittämistä.

3. Järjestäytyneen rikollisuuden ja syrjäytymisen estämisen tukeminen, kotoutumisen tukeminen ja asumisen turvallisuuden edistämisen tukeminen tieto- ja viestintätekniisillä palveluilla.

Toteuma

HALTIK on vuoden 2009 aikana osallistunut poliisin tietojärjestelmä uudistuksen toteuttamiseen poliisi asiakkaan kanssa sovitulla tavalla. Tietojärjestelmä uudistuksen tavoitteena on saavuttaa tavoitteen mukaiset asiat.

4. Valtion turvallisuusverkkohankkeen palveluiden luominen.

Toteuma

Tietoverkkopalvelut-projektisuunnitelma hyväksyttiin TUVE-hankeryhmän toimesta 8.12.2009. Projektisuunnitelman hyväksyminen viivästyi tavoiteaikataulusta hankkeen asettamisen viivästymisen ja hankkeen järjestäytymisen viivästymisen vuoksi. Kokonaisu aikataulua suunnitelman hyväksyminen ei muuta.

Viranomaisten yhteiskäytössä olevan TETRA-radioverkko VIRVEN liittäminen TUVEen -projektisuunnitelma hyväksyttiin TUVE-hankeryhmän toimesta 8.12.2009. Ensimmäinen TUVE-palvelu siirrettiin tuotantoon (Helsinki-Rovaniemi ja Helsinki - Kerava välinen turvallinen tietoliikenne yhteys).

5. Toiminta vakautetaan organisatorisesti ja toiminnan edellyttämä ydinosaaminen turvataan.

Toteuma

HALTIK in organisaatiota ja toimintaa kehitettiin vuoden 2009 aikana siten, että vuoden 2009 alusta toiminnan aloitti asiakaspalveluyksiköstä erotettu aluepalveluyksikkö ja vuoden 2010 alusta toiminnan aloitti hallintoyksiköstä erotettu talous- ja henkilöstöasioihin keskittyvä resurssiyksikkö. Vuoden 2009 aikana suunniteltiin ja toteutettiin myös Palken yhteyspalveluyksikön siirto osaksi HALTIKia.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamalli suunniteltiin osana HOHTO-projektia ja henkilöstön osaamisen kehittämistä jatkettiin lähinnä sisäisten koulutus-tilaisuuksien ja omaehtoisen opiskelun keinoin.

6. HALTIK in vastuulla olevien projektien etenemistä arvioidaan puolueettomilla laatukatselmoinneilla

Toteuma

Laatukatselmointien avulla arvioitiin 80 prosenttia HALTIK in vastuulla olevista projekteista. Katselmoinnissa arvioitiin projektien etenemistä projektisuunnitelmien mukaisesti noudattaen HALTIK in projektikäsikirjan mukaisia menettelyitä.

7. Kehitetään HALTIK in organisaatiota ja toimintamalleja hallinnon alan yhteisten palveluiden tuottajana ja turvallisuusalan ICT-toimijana.

Toteuma

Yhteisten palvelujen kehittämistä varten osallistutaan vuoden aikana perustettuihin hallinnonalan yhteisten palvelujen kehittämisen ja arkkitehtuurin ohjausryhmiin. Yhteisten palvelujen tuottamista on kehitetty sekä toimipisteverkostoa että aluepalvelujen palvelutuotantoa keskittämällä.

Asiakaspalvelujen kehittämishankkeen osana on laadittu vuonna 2008 toimipisteverkostosuunnitelma, jonka perusteella HALTIKissa siirrytään 26 toimipisteeseen 2011 vuoden loppuun mennessä. Vuoden 2009 aikana toimipistesuunnitelmaa toteutettiin seuraavasti: Yhdistettiin Imatran, Porin, Joensuun ja Tampereen alueen toimipisteet. Lisäksi allekirjoitettiin Turun ja Helsingin alueen toimipisteiden vuokrasopimukset. Muutot tapahtuvat tammikuussa 2010. Pääkaupunkiseudun yhteisistä tiloista tehtiin vuokrasopimus, muutto on tammikuussa 2010. Näiden muutosten jälkeen toimipisteitä on 46 kappaletta 37 paikkakunnalla.

Pääkaupunkiseudulla on Aluepalvelun tiimiyttäminen toteutettu yhdellä tiimillä, jolloin tiimin johtaminen ja sijaistaminen toimivat optimaalisesti. Etätoimintaa on tehostettu teknisin ja koulutuksellisin toimin. Asiakastytyväisyyskyselyn perusteella työasema- ja lähitukipalvelut ovat parantuneet erityisesti SM:ssä.

Toiminnan tuottavuus

Vuoden 2009 talousarviossa HALTIKille ei asetettu toiminnan tuottavuuteen liittyviä tavoitteita. Hallinnonalan tulosuunnitelmassa HALTIKille asetettiin seuraavat tuottavuustavoitteet:

Taulukko 22. HALTIKin tuottavuustavoitteet

Tuottavuus	2007	2008	Ta2009	Tot. 2009
Tuottavuusvähennyksien toteutuminen	-	5	1	1
Palveluiden oston ja investointien osuus kokonaisbudjetista, % (ilman TUVE -rahoitusta)	43	42	32	39,9
HALTIKin hallinnolliset menot/ HALTIKin kokonaismenot (%)	10,6	11,5	10,3	12,2
HALTIKin asiantuntijatyön hinta €/HTV	-	54.378,9	60.252	52.928,4
Tuetut vakioidut työasemat/ lähitukihenkilöstön määrä	129	143	134	153

Taloudellisuus

Vuoden 2009 talousarviossa sekä hallinnonalan tulosuunnitelmassa 2009 HALTIKille ei asetettu kattavia taloudellisuuteen liittyviä tavoitteita. Siksi taloudellisuutta kuvaavat tiedot ilmoitetaan sijaissuurein.

HALTIKIn henkilötyövuodet jakautuvat yksiköittäin seuraavasti:

Taulukko 23. HALTIKIn henkilötyövuosien jakautuminen yksiköittäin

Taloudellisuus	2007	2008	Tot. 2009
Aluepalveluyksikkö	n/a	97,7	110,25
Asiakaspalveluyksikkö	n/a	35,6	32,98
Asiakkuusyksikkö	n/a	6,1	11,39
Hallintoyksikkö	n/a	25,5	29,66
Kehitysyksikkö	n/a	22,5	29,52
Palvelutuotantoyksikkö	n/a	81,2	103,27
HALTIK yhteensä		268,6	317,08

HALTIKIn henkilötyövuodet jakautuvat palveluittain seuraavasti:

Taulukko 24. HALTIKIn henkilötyövuosien jakautuminen palveluittain

Taloudellisuus	2007	2008	Tot. 2009
Tietoliikennepalvelut	n/a	13,2	11,80
Käyttöpalvelut	n/a	24,91	27,86
Järjestelmien ylläpitopalvelut	n/a	36,6	44,27
Työasemapalvelut	n/a	88,6	118,13
Viestintäpalvelut	n/a	10,65	14,65
Projekti- ja asiantuntijapalvelut	n/a	38,97	57,04
Service Desk-palvelut	n/a	25,63	14,98
Aluepalvelut	n/a		
Sisäiset toiminnot	n/a	30,5	28,34
HALTIK yhteensä		268,6	317,08

Taulukko 25. HALTIKin henkilötyövuoden hinta

	2007	2008	Tot. 2009
HTV, €	53 291,3	54 378,9	53 828,70
%-muutos		2,0	-1,0

Suoritteiden määrä ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vuoden 2009 talousarviossa sekä hallinnonalan tulosuunnitelmassa 2009 HALTIKille asetettiin seuraavat suoritteisiin ja aikaansaataviin julkishyödykkeisiin liittyvät tavoitteet:

Taulukko 26. Suoritteiden määrä

Suoritteet	2007	2008	Ta2009	Tot 2009
Tuettujen työasemien määrä	7330	13400	14350	15000

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Vuoden 2009 talousarviossa sekä hallinnonalan tulosuunnitelmassa 2009 HALTIKille asetettiin seuraavat palvelukykyyn ja aikaansaatavien julkishyödykkeiden laatuun liittyvät tavoitteet:

Taulukko 27. Suoritteiden laatu

Suoritteet	2007	2008	Ta2009	Tot 2009
Asiakastyytyväisyys	3,86	2,75	3,50	2,68 ¹⁶
Keskeisten järjestelmien saatavuus virka-aikana (%)	99,86	99,7	99,00	99,87
Keskeisten järjestelmien saatavuus 24/7	99,95	99,63	98	99,45
I-tasolla ratkaistujen virka-aikana osoitettujen palvelupyyntöjen osuus kaikista palvelupyynnöistä (%)	37,15	32,75	40	28,27
HelpDeskin vastaamat puhelut, %	94,33	92,47	90	76,56
Palvelutasojen saavuttaminen (%)	98,03	98,82	90	96,64

Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

HALTIKilla ei ole maksuperustelakiin perustuvaa toimintaa

Yhteisrahoitteinen toiminta

HALTIKilla ei ole yhteisrahoitteista toimintaa.

¹⁶ Asiakastyytyväisyysmittauksen kysely uudistettiin 2008. Kysely ja arviointiasteikko poikkeavat vuoden 2007 kyselystä, joten tulokset eivät ole vertailukelpoisia.

1.3.4 Poliisitoimi

Poliisin toimintaa on painotettu entistä enemmän ennalta estävään suuntaan. Erityisesti ampuma-aseturvallisuuden parantamista on tuettu kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Poliisin vuonna 2009 tekemästä kansallisesta turvallisuuskyselystä¹⁷ selviää, että poliisin koetaan onnistuneen tehtäviensä hoitamisessa kokonaisuudessaan yhtä hyvin kuin vuonna 2006, jolloin edellinen kysely toteutettiin. Suomalaisien turvallisuudentunne on heikentynyt vuodesta 2006 jonkin verran, yhtenä syynä tähän on se, että aiempaa suurempi osa kansalaisista on joutunut väkivallan uhriksi.

Vuonna 2009 on poliisissa panostettu voimakkaasti tietoverkko- ja talousrikostorjuntaan. Poliisin internetissä tuottamia palveluja (esim. rikosilmoituksen tekeminen, sähköinen ajanvaraus, lupapalvelut) on kehitetty edelleen. Uuden hallintomallin tehokas valmistelu vuoden 2009 aikana mahdollisti uuden poliisiosaston ja Poliisihallituksen toiminnan aloittamisen 1.1.2010.

Poliisin toiminnallinen tehokkuus oli vuonna 2009 hyvä ja poliisin toimintavalmiusaika kiireellisissä hälytystehtävissä säilyi vuoden 2008 tasolla. Poliisin tulostavoitteiden mukaisesti myös tietoon tullut yleinen väkivaltarikollisuus vähentyi vuonna 2009. Läheisväkivaltaan sekä lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan väkivaltaan on pystytty puuttumaan tehokkaammin kehittämällä yhteistoimintaa poliisin, koulun ja sosiaali- ja terveysviranomaisten välillä sekä lisäämällä ilmoitusaktiivisuutta näistä rikoksista. Tästä johtuen muun muassa perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät lisääntyivät yli neljä prosenttia vuodesta 2008.

Poliisi on pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että alueellisissa ja paikallisissa turvallisuussuunnitelmissa linjataan aiempaa laajemmin ja ajanmukaisemmin väkivallan ehkäisemistä tukevia toimenpiteitä. Vuoden 2009 turvallisuussuunnitelmissa on pyritty ottamaan huomioon myös maahanmuuttoon liittyviä kysymyksiä ja maahanmuuttajien turvallisuutta parantavia toimenpiteitä.

Tietoverkkorikollisuuden torjuntaan on poliisissa panostettu erittäin voimakkaasti vuonna 2009. Poliisi on ollut mukana IRC-galleriassa ja poliisilla on useita omia profiileja Facebook -sivustossa. Vuoden 2009 kansallisen turvallisuustutkimuksen mukaan entistä suurempi osa kansalaisista pitää poliisin tarjoamia internetpalveluja tärkeinä muun muassa rikosilmoituksen ja sähköisen ajanvarauksen tekemiseksi. Etenkin alle 20-vuotiaat pitävät tärkeänä mahdollisuutta keskustella poliisin kanssa internetin keskustelupalstoilla. Poliisin nettivihjejärjestelmä "Blue button" on otettu käyttöön vuoden 2010 maaliskuussa. Tämän järjestelmän avulla on tarkoitus muun muassa puuttua netissä ta-

¹⁷ Suomi - Euroopan turvallisin maa?, Poliisin ylijohdon julkaisut 7/2009.

pahtuvaan väkivallalla uhkailuun ja rasistisiin herjauksiin. Poliisin tavoitteena on, että internetin keskeisimmät palveluntarjoajat ottaisivat vihjepalveluun johtavan linkin sivuilleen.

Talousrikostutkinnassa on vuonna 2009 ollut käsiteltävänä suuria ja pitkäkestoisia juttukokonaisuuksia, josta syystä valtiolle takaisin saatava rikoshyöty konkretisoituu vasta myöhemmin vuosina. Rikoshyödyn poisottamista on pyritty lisäämään jäljittämällä ja hakemalla turvaamistoimen piiriin rikoshyötyä kaikkien rikoslajien osalta.

Poliisin lupapalveluprosesseja on kehitetty ja organisoitu uudelleen kaikilla tasoilla. Poliisi on ottanut vuoden 2009 aikana käyttöön 16 sähköistä lupalomaketta. Sähköinen ajanvaraus on vakiintunut palvelujen sujuvaa tarjoamista edistävänä sähköisenä palveluna. Lupapalveluja tarjotaan nyt myös poliisin omasta kiinteästä palveluverkosta riippumattomin järjestelyin hyödyntäen yhteispalvelupisteverkosta ja mobiilitoimistolaitteistoja (ns. lupalokut).

Poliisi siirtyi vuoden 2010 alusta uuteen hallintomalliin, jonka mukaan poliisin ylijohdona toimineesta sisäasiainministeriön poliisiosastosta ja poliisin lääninjohdoista koostuvan poliisin keskushallintoviranomaisen, poliisihallituksen suorassa alaisuudessa ovat poliisilaitokset sekä keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus. Samalla sisäasiainministeriöön perustettiin uusi poliisiosasto, jonka tulosohjauksessa poliisihallitus toimii.

Poliisin henkilöstötarpeesta tehtiin pitkän aikavälin suunnitelma, jonka tavoitteena on muun muassa lisätä poliisien määrää 500:lla vuoteen 2020 mennessä. Poliisin lupapalveluhenkilöstön lisätarvetta on myös tarkoitus arvioida uudelleen henkilöstön jaksamisen ja osaamisen varmistamiseksi.

Valvonta

Poliisin suorittama valvonta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on ollut suunniteltua ja johdettua perustuen analysoituun tietoon. Erityisesti perhe- ja läheisväkivallan ennalta estämiseksi on kunnallisissa ja alueellisissa turvallisuussuunnitelmissa määritelty konkreettisia toimenpiteitä. Poliisi on osallistunut aktiivisesti muun muassa alkoholivalvontaan humalahakuisen juomisen vähentämiseksi.

Vuodelle 2009 asetettujen tulostavoitteiden mukaisesti poliisi on osallistunut laittoman maahanmuuton torjuntaan suorittamalla sisämaan ulkomaalaisvalvontaa osana peruspoliisitoimintaa sekä analyysiin perustuvana teemavalvontana. Vuonna 2009 poliisin turvapaikkatutkinnan keskimääräinen tutkinta-aika lyhentyi ja avoimena olevien juttujen määrä vähentyi, vaikka hakijamäärä oli merkittävästi suurempi kuin edellisvuonna. Poliisi hoiti vuonna 2009 virka-apuna Maahanmuuttoviraston tehtäviin kuuluvat turvapaikkapuhuttelut noin 400:n eri EU-maista tulleen turvapaikanhakijan osalta.

Automaattisen liikennevalvonnan tehostumisen johdosta liikenne rikkomusten määrä kasvoi yli 19 prosenttia vuoteen 2008 verrattuna. Puuttumiskynnystä lieviin ylinopeuksiin yhdenmukaistettiin koko maassa niin, että vuoden 2009 lokakuun alusta lukien poliisi on antanut noin 100 000 huomautusta pienemmistä ylinopeuksista.

Vuonna 2009 liikkuva poliisi käytti raskaan liikenteen valvontaan 16,7 prosenttia liikennevalvonnan työajastaan.

Valvonnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Taulukko 28. Valvonnan tuloksellisuus

	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Valvonta - tuottavuus				
Tuottavuus (yjt-tehtävät/henkilötyövuodet)	361	347	352	320
Valvonta – taloudellisuus				
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	176 603	178 530	199 068	189 656
Henkilötyövuodet	3 044	3 048	3 145	3 124
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	213 605	219 876	239 982	233 450
Taloudellisuus (kustannukset/yjt-tehtävät), euroa	194	208	217	233
Valvonta – palvelukyky ja laatu¹⁸				
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, arvosana 4-10	7,60	7,68	7,68	-
Onnistuminen liikennevalvonnassa, arvosana 4-10	7,68	7,77	7,85	-
Poliisin partiointi, arvosana 4-10	7,41	7,44	7,44	-
Valvonta - suoritteet				
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 100 073	1 058 041	1 106 000	1 000 518
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät, lkm, enintään	18 548	18 963	18 000	19 781

Poliisin suorittaman valvontatoiminnan tuottavuus laski lähes kahdeksan prosenttia vuodesta 2008, kun yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tehtävämäärä pienentyi yli viisi prosenttia ja valvonnan henkilötyövuosien määrä lisääntyi yli kaksi prosenttia. Valvontatoiminnan taloudellisuus laski lähes 11 prosenttia kokonaiskustannusten lisääntyttyä hieman yli kuusi prosenttia tehtävämäärän ollessa hieman pienempi.

Kansallisen turvallisuustutkimuksen mukaan ihmisten kokema turvallisuuden tunne yleisillä paikoilla on hieman heikentynyt vuosien 2006 ja 2009 välillä. Turvallisuustutkimuksen mukaan poliisi onnistui vuonna 2009 perheväkivaltilanteiden selvittämisessä yhtä hyvin kuin vuonna 2006. Perheväkivaltaan liittyvien hälytystehtävien määrä lisääntyi hieman yli neljä prosenttia vuodesta 2008 ja oli lähes kymmenen prosenttia suurempi kuin vuoden 2009 talousarviossa asetettu tavoite.

¹⁸ Julkisten palvelujen laatubarometriä ei tehty vuodelta 2009, joten poliisin palvelukykyä mittaavan tavoitteen toteutumista ei voida arvioida tällä tutkimusmenetelmällä.

Näkyvässä valvonnassa ja liikennevalvonnassa kansalaisten tyytyväisyys poliisitoimintaan oli kansallisen turvallisuustutkimuksen mukaan hieman pienentynyt vuosien 2006 ja 2009 välillä.

Hälytystoiminta

Poliisin hälytystehtävien suorittamisessa on otettu entistä enemmän huomioon ennalta estävän toiminnan vaatimukset ja mahdolliset rikostorjunnan tarpeet. Poliisin ja hätäkeskuslaitoksen yhteistyönä on kehitetty toimintatapoja, joilla on voitu vähentää hälytysviiveitä.

Poliisin palvelutavoitteeksi asetettu keskimääräinen toimintavalmiusaika kiireellisissä A-luokan hälytystehtävissä pysyi lähes vuoden 2008 tasolla. Helsingissä keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 8,4 minuuttia, Etelä-Suomessa 11,1 minuuttia, Oulun läänissä 12,6 minuuttia, Länsi-Suomessa 12,9 minuuttia, Itä-Suomessa 16,0 minuuttia ja Lapissa 17,7 minuuttia.

Keskimääräinen toimintavalmiusaika A- ja B- kiireellisyysluokan hälytystehtävissä heikkeni vajaalla puolella minuutilla vuodesta 2008. Etelä-Suomessa keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 20,6 minuuttia, Lapissa 21,3 minuuttia, Itä-Suomessa 21,8 minuuttia, Länsi-Suomessa 22,7 minuuttia, Oulun läänissä 22,9 minuuttia ja Helsingissä 23,9 minuuttia.

Hälytystoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Taulukko 29. Hälytystoiminnan tuloksellisuus

	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Hälytystoiminta - tuottavuus				
Tuottavuus (hälytystehtävät A+B/henkilötyövuodet)	883	831	961	895
Hälytystoiminta – taloudellisuus				
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	59 353	58 456	66 907	54 987
Henkilötyövuodet	1 024	1 051	937	943
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	68 370	72 052	69 726	67 194
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B, euroa)	75,6	82,5	77,5	79,6
Toiminnan laatu ja palvelukyky				
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	12,9	12,3	12,0	12,4
Toimintavalmiusaika A- ja B -luokan tehtävissä, min	22,9	22,2	21,0	22,5
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, arvosana 4-10 ¹⁹	7,64	7,65	7,68	-
Hälytystoiminta - suoritteet				
Hälytystehtävien määrä, kpl, enintään	1 100 073	1 058 041	1 080 000	1 000 518
Kotihälytysten määrä, lkm	89 367	86 176	-	83 838
A ja B hälytystehtävien määrä, kpl	904 534	873 567	900 000	843 663
A, B ja C hälytystehtävien määrä, kpl	1 099 656	1 057 767	1 080 000	1 000 373

Poliisin hälytystoiminnan tuottavuus parantui lähes kahdeksan prosenttia vuodesta 2008 johtuen käytettävissä olevien henkilötyövuosien vähenemisestä yli 10 prosentilla. A- ja B-luokan kiireellisten hälytystehtävien määrä pieneni hieman yli kolme prosenttia. Hälytystoiminnan kustannukset puolestaan pienenivät vajaa seitsemän prosenttia, joten taloudellisuus hieman parani vuodesta 2008.

Kotihälytysten määrä pieneni vuonna 2009, mutta perheväkivaltaan liittyvien kotihälytysten määrä sen sijaan nousi. Perheväkivaltatapausten ilmitulo on lisääntynyt erityisesti poliisin ja sosiaaliviranomaisten välisen ennalta ehkäisevän yhteistyön johdosta.

Kansallisen turvallisuustutkimuksen mukaan poliisin katsotaan onnistuneen hälytystehtävien hoitamisessa yhtä hyvin kuin vuonna 2006. Sen sijaan valvontatehtävien hoitamisessa poliisi on kansalaisten mielestä onnistunut aiempaa hieman heikommin. Selvästi heikoimmin hoidetuiksi tehtäviksi kansalaiset arvioivat tiedottamisen ja rikosten ennalta estämisen.

¹⁹ Julkisten palvelujen laatubarometriä ei tehty vuodelta 2009, joten poliisin palvelukykyä mittaavan tavoitteen toteutumista ei voida arvioida tällä tutkimusmenetelmällä.

Rikostorjunta

Rikostorjunnassa on pyritty vaikuttamaan kokonaisrikollisuuden kehitykseen tehostamalla rikoksia ennalta estäviä toimia, paljastamalla piiloon jäävää rikollisuutta, nostamalla rikosten selvitysprosenttia, nopeuttamalla juttujen läpivirtausaikaa sekä ottamalla tehokkaasti pois rikoshyötyä.

Rikosten selvitysprosentit paranivat vuonna 2009, mutta tutkinta-ajat pitenevät hieman. Henkirikoksista selvisi 89 prosenttia ja pahoinpitelyrikoksista 79,8 prosenttia. Omaisuusrikoksista selvisi 39 prosenttia, kun valtion talousarviossa asetettu tavoite oli 41,2 prosenttia. Rikoslakirikosten keskimääräinen tutkinta-aika oli 86 vuorokautta, mikä on seitsemän vuorokautta pitempi kuin vuonna 2008.

Talousrikostorjunnassa valtiolle takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa oli nettomäärältään 35,3 milj. euroa, kun vastaava summa vuonna 2008 oli lähes 60 milj. euroa.

Vuonna 2009 poliisin tietoon tuli noin 17 000 huumausainerikosta, mikä on 13 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Törkeitä huumausainerikoksia paljastui lähes saman verran kuin vuonna 2008.

Rikostorjunnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavan taulukon tunnuslukujen avulla.

Taulukko 30. Rikostorjunnan tuloksellisuus

	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Rikostorjunta - tuottavuus				
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/henkilötyövuodet)	91	86	91	84
Rikostorjunta – taloudellisuus				
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	237 707	252 737	251 258	264 232
Henkilötyövuodet	4 101	4 113	3 972	4 087
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	304 394	309 268	302 510	321 716
Taloudellisuus (kustannukset/ selvitetyt rikoslakirikokset), euroa	817	870	840	935
Rikostorjunta – palvelukyky ja laatu				
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset), prosenttia, vähintään	49,5	49,3	50,0	50,4
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenne rikokset), keskiarvo, vrk	80	79	78	86
Omaisuusrikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	38,5	37,8	41,5	38,9
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	75,7	78,5	80,0	79,5
Päätettyjen talousrikosten tutkinta-aika, keskiarvo, vrk, enintään	297	309	270	295
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10) ²⁰	7,54	7,54	7,54	7,54
Onnistuminen huumerikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,47	7,53	7,47	7,53
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,28	7,37	7,28	7,37
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,03	7,14	7,03	7,14
Rikostorjunta - tuotokset				
Kaikki selvitetyt rikokset, määrä	628 592	684 598	600 000	731 648
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	372 733	355 453	360 000	343 921
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	36,9	59,1	40	35,3
Päätettyjen talousrikosten määrä	1 674	1 555	1 900	1 510
Avoinna olevien talousrikosten määrä	1 679	1 754	1 650	2 115
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä	37 603	37 704	34 000	35 853
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	882	790	750	784

Rikostorjunnan tuottavuus pysyi lähes vuoden 2008 tasolla. Rikostorjunnan taloudellisuus sen sijaan heikkeni seitsemän prosenttia vuodesta 2008 kokonaiskustannusten nousun ja selvitettyjen rikoslakirikosten määrän pienentymisen johdosta.

Keväällä 2009 tehdyn turvallisuustutkimuksen mukaan kansalaiset katsoivat poliisin onnistuneen aikaisempaa paremmin erilaisten rikosten selvittämisessä, erityisesti huumerikosten selvittämisessä, mutta myös autovarkauksien ja asuntomurtojen selvittämisessä. Kansalaisista aiempaa suurempi osa on joutunut väkivallan uhriksi viimeisen kolmen vuoden aikana. Vastaajista 7,3 prosenttia ilmoitti joutuneensa väkivallan kohteeksi

²⁰ Julkisten palvelujen laatubarometriä ei tehty vuodelta 2009, joten poliisin palvelukykyä mittaavan tavoitteen toteutumista ei voida arvioida tällä tutkimusmenetelmällä.

kolmen vuoden aikana. Väkivallan uhriksi ovat joutuneet erityisesti 20 - 24 -vuotiaat miehet, joista lähes joka viides oli kokenut väkivaltaa kolmen vuoden aikana.

Lupapalvelut

Poliisin lupatoiminnan ennalta estävä merkitys on kasvanut yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, rikostorjunnassa sekä liikenneturvallisuudessa. Lupatoiminnalla on osaltaan vaikuttettu siihen, että yksityisen turva-alan toiminta on yhteiskunnallisesti luotettavaa.

Poliisin lupapalvelut on tuotettu joustavasti ja kustannustehokkaasti siten, että palvelukanavia on laajennettu kiinteästä palveluverkostosta yhteispalveluun, sähköiseen asiointiin ja liikkuviin palveluihin. Vuoden 2009 tulostavoitteiden mukaisesti biometrisen tunnisteen (sormenjäljet) sisältävät passit on otettu käyttöön ja biometrisen tunnisteen sisältävien henkilökorttien käyttöönotto on tehty samalla teknisesti mahdolliseksi. Sähköisten lomakkeiden käyttöä on laajennettu, ajanvarausjärjestelmän käyttöä tehostettu ja sähköisen ohjeiston käyttöönotto aloitettu. Valtakunnallisen lupaneuvontapuhelimen käyttöönottamiseksi on aloitettu selvitystyö. Poliisin lupapalveluissa on valmistauduttu ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän käyttöönottoon heti, kun se on teknisesti mahdollista.

Lupapalvelujen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Taulukko 31. Lupapalvelujen tuloksellisuus

	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Lupapalvelut – tuottavuus				
Tuottavuus (poliisin myöntämät luvat/henkilötyövuodet)	1 252	1 416	1 407	1 297
Lupapalvelujen tuottotavoite, 1000 euroa	35 897	40 346	35 800	41 460
Lupapalvelut – taloudellisuus				
Henkilötyövuodet	788	774	718	838
Lupapalvelujen kustannukset, 1 000 euroa	37 852	37 724	35 803	43 775
Taloudellisuus (kustannukset/polliisin myöntämät luvat), euroa	38	34	35	40
Lupapalvelujen kustannusvastaavuus, prosenttia	95	107	100	95 ²¹
Lupapalvelut – palvelukyky ja laatu				
Onnistuminen lupapalveluissa, arvosana 4-10 ²²	8,20	8,15	8,24	–
Lupapalvelut – suoritteet				
Polliisin myöntämät luvat yhteensä, kpl	986 352	1 096 010	1 010 000	1 086 798
Passit	374 375	433 522	400 000	427 580
Henkilökortit	51 234	71 404	40 000	77 702
Ajoluvat	336 835	357 091	350 000	366 952
Aseluvat	85 409	82 629	70 000	71 515
Ulkomaalaisluvat	51 894	60 140	65 000	60 460
Muut luvat	86 605	91 224	85 000	82 588

Polliisin lupapalveluiden tuottavuus laski vuodesta 2008 yli kahdeksan prosenttia. Lupapalvelujen tuottotavoite kuitenkin ylitettiin aikaisempien vuosien lailla. Lupapalveluiden taloudellisuus laski huomattavasti vuodesta 2008 kokonaiskustannusten kasvaessa 16 prosenttia. Kustannusvastaavuus jäi asetetusta tavoitteesta johtuen pääosin henkilö-kustannusten noususta ja laskutavan muutoksesta.

Polliisin myöntämien lupien kokonaismäärä laski vajaan prosentin vuodesta 2008. Passija myönnettiin noin 1,4 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2008, mutta henkilökorttien kysyntä kasvoi noin 8,8 prosenttia. Aselupien määrä laski yli 13 prosenttia vuodesta 2008. Ulkomaalaislupien määrä kasvoi ainoastaan puoli prosenttia ja muiden lupien määrä laski lähes 10 prosenttia suppeiden turvallisuusselvitysten määrän pienentymisen johdosta.

Kansallisen turvallisuustutkimuksen mukaan kansalaiset arvioivat poliisin onnistuneen selvästi aiempaa heikommin lupapalvelujen hoitamisessa. Lupapalvelut on kansalaisten

²¹ Lupapalveluiden kustannusvastaavuuden lasku johtuu sekä erilliskustannusten noususta (pääosin henkilöstökustannuksista) että laskutavan muutoksesta. Konsernipalvelujen kustannukset (mm. ylijohdo, Poliamk) on nyt vyörytetty myös lupapalvelujen tulosalueelle.

²² Julkisten palvelujen laatubarometriä ei tehty vuodelta 2009, joten poliisin palvelukykyä mittaavan tavoitteen toteutumista ei voida arvioida tällä tutkimusmenetelmällä.

mielestä kuitenkin edelleen hoidettu erittäin hyvin, sillä puolet vastaajista antoi arvostuksen 9-10. Lupien määrä on pitkällä aikavälillä lisääntynyt samalla kun henkilöstön määrä on pysynyt ennallaan, mikä on aiheuttanut ruuhkaa lupakanslioissa ja lisä- ja ylitöiden määrän kasvua. Poliisin lupapalveluiden henkilötyövuosien kokonaismäärä on kasvanut, vaikka henkilökunnan määrä ei ole lisääntynyt.

Poliisin yhteiset palvelut (konsernipalvelut)

Poliisin konsernipalveluihin kuuluu poliisikoulutuksen lisäksi poliisin tietojärjestelmä- ja tietotekniikkapalvelut, kaluston ja materiaalin hankinta, toimitilahallinta sekä viestintäpalvelujen, tietoturvan ja laillisuusvalvonnan kehittäminen.

Poliisin tietojärjestelmien kehitystyötä on jatkettu vuonna 2009 tavoitteena yhtenäistää hallinnollisia menettelytapoja sekä kehittää sähköistä asiointia. Lupahallinnon palveluiden sähköistämistä on jatkettu, verkossa anottavien lupien määrää lisätty ja verkkomaksuminen tehty mahdolliseksi lupahakemuksen vireillepanovaiheessa. Ampuma-ase- ja turvallisuusalan valvontarekisterin sekä rahankeräysrekisterin toteuttaminen on ollut myös keskeisessä asemassa vuonna 2009.

Poliisikoulutuksen tavoitteena on vastata poliisin henkilöstötarpeeseen ja edistää valmistuneiden poliisien sijoittumista poliisivirkoihin. Poliisikoulutukseen otettavan henkilöstön määrää on pyritty suhteuttamaan ennakoitavissa olevan henkilöstön poistuman, henkilöstörakenteen muutoksen ja tuottavuusohjelman mukaisesti.

Poliisin peruskoulutuksessa tavoitteeksi vuodelle 2009 asetettiin 312 aloittavaa opiskelijaa, mutta koulutuksen aloitti 250 oppilasta, mikä on lähes 15 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2008.

Poliisikoulutuksen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Taulukko 32. Poliisikoulutuksen tuloksellisuus

	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Poliisikoulutus – tuottavuus				
Tuottavuus (poliisiksi valmistuvien määrä/henkilötyövuodet)	1,58	2,15	1,58	1,39
Kokonaistyövuodet/poliisiksi valmistuvien määrä	0,61	0,45	0,64	0,66
Poliisikoulutus – taloudellisuus				
Poliisikoulutuksen kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	24 881	26 786	25 000	26 883
Henkilötyövuodet	228	211	219	215
Perustutkintokoulutuksen koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	148	167	149	207
Poliisipäällystötutkinnon koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	218	270	290	250
Poliisikoulutus – palvelukyky ja laatu				
Poliisioppilaitosten henkilömäärä	229	224	218	224
Poliisin perustutkintokoulutuksen läpäisyprosentti	96,9	98,4	97,5	96,5
Poliisikoulutus - suoritteet				
Poliisin perustutkintokoulutukseen hakijoiden määrä, hlöä	1 322	947	1 600	2 014
Poliisin perustutkintokoulutuksen aloittaneiden määrä, hlöä	321	218	312	250
Poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä	372	472	344	325

Poliisikoulutuksen tuottavuus laski merkittävästi vuodesta 2008 johtuen pääosin poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuneiden määrän pienentymisestä. Poliisikoulutuksen kokonaiskustannukset pysyivät vuoden 2008 tasolla.

Vuonna 2009 poliisiksi valmistui 325 henkilöä, mikä on noin 31 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sen sijaan poliisin perustutkintokoulutukseen haki 2 014 henkilöä eli yli kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2008.

Poliisin perustutkintokoulutuksen läpäisyprosentti ei ollut aivan yhtä hyvä kuin vuonna 2008 ja jäi hieman vuodelle 2009 asetetusta tavoitteesta.

Kustannustiedot tulosalueittain

Taulukko 33. Poliisin kokonaiskustannukset tulosalueittain

Kustannustiedot tulosalueittain	2007 toteutuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma	Muutos - % 2009/2008
Valvonta	213 605	219 876	239 982	233 450	6,2
Hälytystoiminta	68 370	72 052	69 726	67 194	- 6,7
Rikostorjunta	304 394	309 268	302 510	321 716	4,0
Lupapalvelut	37 852	37 724	35 803	57 708	10,3
Yhteensä	638 566	653 532	648 021	680 068	4,1

Maksullinen toiminta

Yksittäisistä yksiköistä suurin vaikutus lupapalveluiden yhdistelyyn kustannusvastavuuteen oli lupapalveluvolyymiltaan suurimpien yksiköiden eli Länsi-Suomen ja Etelä-Suomen läänien paikallispoliisilla.

Poliisitoimen maksullisen toiminnan yhteenvetotaulukko on kohdan 5.2.liitteenä 1b.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Poliisitoimessa yhteisrahoitteista toimintaa oli vuonna 2009 suojelupoliisilla, keskusrikospoliisilla, poliisiammattikorkeakoululla, liikkuvalla poliisilla sekä Länsi-Suomen, Etelä-Suomen ja Itä-Suomen lääninhallituksilla. Yhteisrahoitteiseen toimintaan sisältyy lähinnä erilaisia tutkimus- ja yhteistoimintahankkeita.

Poliisitoimen yhteisrahoitteisen toiminnan yhteenvetotaulukko on kohdan 5.2.liitteenä 2c.

1.3.5 Rajavartiolaitos

Rajatarkastuksissa alueellinen painopiste oli Kaakkois-Suomessa ja Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Henkilöliikenne sujui joustavasti ja häiriöittä, samoin liikenne pääosin. Laittomaan maahantuloon liittyvien rikosten määrä kasvoi edelleen. Merivartiostoissa ylläpidettiin jatkuvaa meripelastustoimen johtamis- ja viestitysvalmiutta. Hätätilanteissa apua kyettiin osoittamaan paikalle tehokkaasti, valvontatoimenpiteillä mm. estettiin 24 merionnettomuutta. Rajavartiolaitos on aktiivisesti kehittänyt meriturvallisuutta kotimaassa ja kansainvälisissä järjestöissä. Rajavalvonnan laatu ja palvelukyky ylittävät asetetun tavoitetason.

Rajavartiolaitoksen laskentajärjestelmän uudistuksesta johtuen tuottavuuden ja taloudellisuuden indeksiluvut ovat 100 vuonna 2009. Samasta syystä osa tuotoksista lasketaan vuodesta 2009 alkaen eri periaatteilla kuin aikaisemmin. Vertailtavuuden helpottamiseksi kustannusten laskennassa tulosalueiden vertailuluvut 2008 ja 2007 on laskettu kustannuksista eikä kassamenoista kuten aikaisemmin on tehty.

Rajojen valvonta

Rajojen valvonnan toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Rajojen valvonta kohdennetaan ja valmiutta ylläpidetään siten, että tärkeimmillä alueilla luvattomat rajanyli-

tykset estetään tai havaitaan välittömästi. Muilla alueilla luvattomat rajanylitykset paljastetaan.

Taulukko 34. Rajavalvonnan tulospaikkarit

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Tulospaikkarit				
Tuotokset				
Partiointi (h)	328 145	336 000	323 000	309 000
josta itärajalalla	244 502	248 000	237 000	228 000
Tekninen valvonta	841 331	885 000	937 000	865 000
Tarkastukset	81 839	25 000	84 000	26 700
Rajavyöhykeluvat	11 914	12 000	11 000	12 100
Turvallisuuspaikkavit harva-alueella (poliisi- ja virka-aputehtävät)	434	533	500	474
Panokset				
Kustannukset (mil. euroa)	111,2	121,4	119,0	115,6
Henkilötyövuodet	1 448	1 531	1 436	1 463
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	83	81	100	100
Taloudellisuus ind	87	86	100	100
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)		-	4,2	4,2
Rajatapahtumien estäminen (%)	87,8 %	79 %	96,0 %	95,1 %
Rajatapahtumien paljastaminen (%)	81,3 %	96 %	85,0 %	87,9 %
Tilannekuvan laatu	-	-	4	3,6

Partioinnissa jäätin tavoitteeksi asetetusta 323 000 partiotunnista ja teknisessä valvonnassa tavoitteeksi asetetusta 937 000 tunnista. Syynä tähän on vähentynyt henkilötyövuosikertymä sekä rajavartioasemien yhdistymisen myötä muuttuneet partiokäytännöt. Teknisessä valvonnassa syynä valvontatuntien vähenemiseen ovat valvontajärjestelmien ikääntymisestä johtuvat käyttökatkokset.

Tarkastusten määrä on jäänyt tavoitteesta jo vuonna 2008, jolloin suoritteiden seurannan perusteet muuttuivat. Kyseistä muutosta ei ole huomioitu vuoden 2009 tavoitteenasettelussa. Ihmisten jokapäiväistä turvallisuutta rajaseudulla ja saaristossa on ylläpidetty tavoitteiden mukaisesti.

Tuottavuuden tavoitetaso saavutettiin. Tulosalueelle kohdentui 68 henkilötyövuotta vähemmän kuin edellisenä vuonna. Taloudellisuuden tavoitetaso saavutettiin ja taloudellisuus parani edelliseen vuoteen verrattuna.

Rajavalvonnan laatu ja palvelukyky ylittää asetetun tavoitetason valvonnan vähentymisestä huolimatta. Rajatapahtumien estämistaso oli vuotta 2008 parempi mutta paljastamistaso heikompi. Muutokset johtuvat yksittäisistä tapauksista joiden nostava tai laskeva vaikutus vähäisessä tapausten kokonaismäärässä on suuri. Tilannekuvan laatu -

tunnusluku on selvitetty Rajavartiolaitoksen henkilöstölle ja alueellisille yhteistyökumppaneille suunnatulla kyselytutkimuksella.

Rajatarkastukset

Rajatarkastusten toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Kaikki Schengen-alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. EU/ETA-kansalaisille tehdään vähimmäistarkastus ja muille perusteellinen tarkastus. Schengen-alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajatarkastusten palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan turvaten sujuva rajanylitysliikenne. Rajatarkastuksissa ja rajatarkastuksiin liittyvässä tutkinnassa sekä hallintopäätöksissä huolehditaan henkilöiden oikeusturvasta.

Taulukko 35. Rajatarkastusten tulospäätökset

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Rajatarkastukset (milj.hlöä)	16,4	11,7	12	11,3
Tullitarkastukset (hlöä)	24 180	15 400	2 000	5841
Käännättämispäätös	1 606	1 471	1 500	1190
Myönnetyt viisumit	1 561	1 936	1 700	1633
Päätökset rajanylityslupa-anomuksiin	13	11	13	1
Vastaanotetut turvapaikkahakemukset	226	263	245	415
Vastaanotetut kiintiöpakolaiset	630	782	1 100	831
Muun viranomaisen päätöksen täytäntöönpano	966	738	800	623
Panokset				
Kustannukset (milj. euroa)	91,2	79,3	101,5	77,4
Henkilötyövuodet*)	1 187	1 000	1 224	979
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	124	118	100	100
Taloudellisuus ind	130	127	100	100
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)				
Rajatarkastusten kattavuus (%)	99,9 %	99,9 %	100,0 %	100,0 %
Rajatarkastusten laatu (%)	99,2 %	99,3 %	99,8 %	98,1 %
Rajatarkastusten sujuvuus (min)	8	9	8	8
Rajatarkastusten asiakaspalvelu (1-5)	-	-	4	3,9
Oikeusturva (%)	99,8 %	99,9 %	100 %	99,6 %

Rajatarkastusten alueellinen painopiste oli Kaakkois-Suomen rajavartiostossa ja Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Ulkorajalla toteutettujen rajatarkastusten määrä oli 11,3 miljoonaa (11,7 milj. vuonna 2008). Tästä itärajan liikenne oli 7,4 miljoonaa rajanylittäjää (7,7 milj.) ja lentoliikenteen osuus 3,9 miljoonaa (3,9 milj.) rajanylittäjää. Taloudellisesta taantumasta johtuen rajanylitysten määrä väheni Venäjän vastaisen rajan rajanylityspaikoilla 4,5 prosenttia.

Henkilöliikenne on sujunut joustavasti ja häiriöttä. Liikenne on ollut pääosin sujuvaa koko vuoden ajan. Vaalimaan rajanylityspaikalla raskas liikenne ruuhkautui lievästi viimeisen vuosikolmanneksen viikonloppuina johtuen pääosin sähköisen tullauksen normaalia hitaammasta käsittelynopeudesta. Kansainvälisestä talouskriisistä johtuen autojen ja muiden tuotteiden vienti Venäjälle väheni merkittävästi, joka supisti raskaan liikenteen osuutta kokonaisliikennemäärästä.

Lentoasemien ulkorajaliikenne säilyi talouden tilanteesta huolimatta edellisen vuoden tasolla.

Raskas liikenne on vähentynyt kaikilla rajanylityspaikoilla. Vaalimaalla liikenne putosi vuoden 2005 tasolle. Huomionarvoista on kuitenkin, että vuosi 2005 oli juuri se ajankohta, jolloin Vaalimaan rekkajonot kasvoivat jouluruuhkan aikana yli 50 kilometrin mittaisiksi. Samanlaiset jonot toistuivat loppuvuonna 2009.

Ulkorajalla vastaanotettujen turvapaikkahakemusten lisääntyminen vastaa kehitystä koko maassa. Valtaosa turvapaikanhakijoista on saapunut Suomeen Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Rajalla esitettyjen turvapaikkahakemusten esittäjien kansallisuudet poikkeavat koko valtakunnan suurimmista hakijaryhmistä. Suurimmat rajalla esiintyneet kansallisuudet olivat venäläiset, turkkilaiset ja irakilaiset. Pääsy turvapaikkahakemusten lisääntymiseen oli turvapaikanhakijoiden määrän kasvu EU:n sisärajojen yli sekä Turkista saapuvilla lennoilla.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla vuonna 2008 käyttöönotettu automaattinen rajatarkastuslinja on ollut operatiivisessa käytössä ja joulukuussa 2009 edellisestä kehitetyn kolmansien maiden kansalaisille tarkoitetun automaattilinjän pilottihanke aloitettiin Vaalimaan rajanylityspaikalla joulukuussa.

Tuottavuuden tavoitetaso saavutettiin. Tulosalueelle kohdentui 21 henkilötyövuotta vähemmän kuin edellisenä vuonna. Taloudellisuuden tavoitetaso saavutettiin ja taloudellisuus pysyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

Rajatarkastusten laadun heikkenemisen syynä ovat yksittäiset jälkikäteen ilmitulleet rikokset tai rikkomukset, joita ei ole havaittu rajatarkastuksissa. Rajatarkastusten asiakaspalvelun tunnusluku on kyselytutkimuksella selvitetty rajanylittäjien näkemys asiasta. Oikeusturvaprosenttia heikentävät yksittäiset jälkikäteen virheellisiksi todetut hallinnolliset päätökset.

Rikostorjunta, hallinnolliset maksuseuraamukset ja valvontatoimenpiteet

Rikostorjunnan toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Rajavartiolaitos toimii ammattitaitoisena, yhteistyökykyisenä ja tehokkaana rikostorjuntaviranomaisena rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi ja erityisesti Schengenin ulkorajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi.

Taulukko 36. Rikostorjunnan tulostulokset

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Rikosilmoitus (R-ilmoitus)	1 150	1 114	1 100	1070
Valtionrajarikos (kpl)	177	212	170	309
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	68	76	80	78
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	1 590	1 265	1 100	6053
Rikesakko	678	535	550	812
Rangaistusvaatimusilmoitus	2 715	2 308	2 300	2 698
Pakkokeino	2 076	1 627	2 100	2839
Huomautus	1 502	867	910	1227
Päätös alusöljypäästöasiassa	13	3	8	9
Päätös liikenteenharjoittajan seuraamusmaksussa	41	27	20	85
Turvaamistoimenpide	3 196	2 978	3 300	2734
Sekalainen ilmoitus (S-ilmoitus)	827	1 023	400	1193
Valvontailmoitus	319	282	280	341
Panokset				
kustannukset (milj. euroa)	10,5	13,2	12,0	15,6
Henkilötyövuodet	137,4	167	145	197
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	136	95	100	100
Taloudellisuus ind	143	102	100	100
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	-	-	4,2	4,7
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset) (%)	98 %	85 %	88 %	100 %
Laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (%)	79 %	43 %	93 %	100 %
Aluspäästötapausten selvitystaso (1-5)	5,0	3,4	3,4	5,0
Tavoiteajassa (60 vrk) selvitettyjen rikoslakirikosten osuus (%)	66 %	61 %	71 %	80 %
Tavoiteajassa (180 vrk) selvitettyjen laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskauppatapausten osuus (%)	-	-	77 %	72 %
Oikeusturva (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100 %

Tulosanalyysissä tulostavoitteiden toteutumisesta vuonna 2009 on otettava huomioon laskentajärjestelmässä tapahtuneet muutokset. Tilastointijärjestelmän ja laskentasaantöjen muutokset vaikuttavat osaltaan muun muassa käytettyjen pakkokeinojen, liikenteenharjoittajan seuraamusmaksujen ja toiminnan tehokkuuden sekä laadun ja palvelukykyyn tilastointiin ja määriin. Edellä mainittujen muutosten johdosta myös osa esitetyistä tilastoluvuista ei ole vertailukelpoisia aiempien vuosien lukujen kanssa.

Laittomaan maahantuloon liittyvien rikosten määrä on edelleen kasvussa. Ilmiön kasvua ilmentää myös valtionrajarikosten lukumäärän selkeä lisääntyminen.

Vuodesta 2009 alkaen kohta muu rikos sisältää aiemmista vuosista poiketen myös rikkomukset. Edellä mainittu laskentaperusteen muutos selittää muiden rikosten määrän huomattavan kasvun suhteessa edellisiin vuosiin.

Rangaistusvaatimusten määrän kasvu johtuu osaltaan Kaakkois-Suomen rajanylityspaikoilla paljastettujen paljastinlaiterikkomusten määrän moninkertaistumisesta. Rangaistusvaatimusten, rikesakkojen ja huomautusten määrän kasvuun on vaikuttanut myös Länsi-Suomen merivartioston aktiivinen puuttuminen alueellaan vesiliikenne rikkomuksiin, joita paljastettiin noin 25 prosenttia edeltävää vuotta enemmän.

Myös käytettyjen pakkokeinojen määrä on selkeästi kasvanut, mutta kasvu selittyy osittain edellä mainituista tilastointia koskevista muutoksista. Pakkokeinojen määrän kasvuun vuonna 2009 on osaltaan vaikuttanut myös Kaakkois-Suomen rajanylityspaikoilla paljastettujen paljastinlaiterikkomuksien määrän moninkertaistuminen, joka on samassa suhteessa lisännyt käytettyjen takavarikkojen määrää.

Sekalaisten ilmoitusten (S-ilmoitus) määrän kasvuun on vaikuttanut kirjaamisteknisten seikkojen muutoksen lisäksi turvapaikanhakijoiden määrän merkittävä kasvu vuonna 2009.

Öljypitoisia päästöjä merialueella todettiin 55 kappaletta. Havaituista päästöistä 48 tapauksessa ei ole kyetty yksilöimään päästäjää tai määrä on ollut vähäinen. Ahvenanmaan merialueella havaittiin yksi öljypitoinen päästö. Hallinnollisen tutkinnan tutkintakynnys on ylittynyt neljässä tapauksessa ja lisäksi vuodelta 2008 on siirtynyt viisi keskeneräistä tutkintaa kuluvalle vuodelle. Päätöksiä öljypäästömaksun määräämistä koskevassa asiassa on tehty yhteensä yhdeksän kappaletta, joista viidessä päätöksessä määrättiin hallinnollinen öljypäästömaksu. Kaikki vuoden 2009 aikana avatut tutkinnat sekä vuodelta 2008 vuodelle 2009 siirtyneet tutkinnat on päätetty, eikä keskeneräisiä tutkintoja ole.

Tuottavuuden tavoitetaso saavutettiin. Tulosalueelle kohdentui 30 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisenä vuonna. Taloudellisuuden tavoitetaso saavutettiin ja taloudellisuus pysyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Huolimatta aikaisempaa suuremmasta panostuksesta, ei tuottavuus ja taloudellisuus laskenut, koska vastaavasti painotettujen suoritteiden määrä kasvoi.

Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan laadunhallinnassa tavoitetaso on ylitetty, koska laitoman maahantulon järjestämistä ja ihmiskauppaa, sekä myös muita rikoslakirikoksia koskeva selvitystaso on 100 %. Rikosten selvitystason nousu sataan prosenttiin ilmentää, että edellä mainittuja tutkinnassa olleita rikoksia on vuoden 2009 aikana kyetty selvittämään lukumääräisesti vähintään yhtä paljon kuin niitä on vuoden aikana tullut tutkittavaksi. Tavoiteajassa (180 vrk) selvitettyjen laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskauppatapausten osalta tavoitetasosta jäätin joitakin prosentteja. Vuonna 2009 tutkintavastuulle tulleet laittomaan maahantuloon liittyvät tapaukset ovat kuitenkin olleet entistä laajempia rikoskokonaisuuksia, mikä on pidentänyt tutkintojen kestoja. Ta-

voiteajassa (60 vrk) selvitettyjen rikoslakirikosten osalta tavoite on ylitetty kymmenellä prosentilla. Myös alusöljypäästöjen selvitystason osalta tavoitetaso on ylitetty.

Meri- ja muu pelastustoimi

Meriturvallisuuden ja pelastustoimen toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Kaikkiin meripelastuksen hätätilanteisiin osoitetaan apua viivytyksettä. Meripelastusta-
pahtumien havaitsemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi, sekä läheltä piti -tilanteiden talti-
oimiseksi, huolehditaan merialueiden riittävästä valvonnasta rajavalvonnan yhteydessä. Pelastustointa ja lentopelastuspalvelua tuetaan tarpeen mukaan Rajavartiolaitoksen ka-
lustolla ja henkilöstöllä.

Taulukko 37. Meriturvallisuuden ja pelastustoimen tulospittarit

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Etsinnät (kpl)	354	467	300	267
Etsinnät merialue(kpl)				128
Etsinnät maa-alue (kpl)				139
Pelastustehtävät (kpl)	1 203	1 507	1 400	1 303
Meripelastustehtävät (kpl)				1 164
Muut pelastustehtävät (kpl)				139
Sairaankuljetus (kpl)	126	208	190	370
Meripelastuksen sairaankuljetus (kpl)				43
Maa-alueen sairaankuljetus (kpl)				327
Avustustehtävä (kpl)	476	516	580	329
Merialueen avustustehtävä (kpl)				288
Maa-alueen avustustehtävä (kpl)				41
Muu pelastussuorite (kpl)	91	158	65	182
Muu meripelastustoimen pelastussuorite (kpl)				38
Muu maa-alueen pelastussuorite (kpl)				144
Päivystyspalvelu ja meripelastuksen työaika (tuntia)	-	-	65 000	412 000
Meripelastuksen johtokeskusten työaika				40 781
Muiden meripelastusyksiköiden työaika				19 591
Muu meripelastuksen varallaolo				351 392
Merialueella pelastettu henkilö (kpl)	3 100	5 428	3 100	7 432
Merialueella estetty onnettomuus (kpl)	15	52	45	24
Panokset				
Kustannukset (mil. euroa)	5,5	7	6,0	6,7
Henkilötyövuodet	71	88	88	85
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	107	114	100	100
Taloudellisuus ind	112	122	100	100
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)		-	4,3	3,6
Johtamisen laatu (1-5)	-	-	4,0	-
Yksiköiden valmius (1-5)	-	-	4,5	-
Meritilannekuva (1-5)	-	-	4,5	3,6

Merivartiostoissa ylläpidettiin jatkuvaa meripelastustoimen johtamis- ja viestitysvalmiutta sekä vastattiin meripelastuksen hätäradioliikenteen päivystämisestä. Meripelastus- ja avustustapahtumia oli vuonna 2009 1 710 kpl (1 757/2008), joissa pelastettiin ja avustettiin 7 432 (6 062/2008) ihmistä. Meripelastukseen liittyvissä hätätilanteissa kyettiin osoittamaan apua nopeasti ja tehokkaasti. Kaikista meripelastustehtävistä 87 prosentin apu oli tapahtumapaikalla alle 30 minuutissa. Merialueella valvontatoimenpiteillä estettiin 24 merionnettomuutta, minkä lisäksi merivartiostot havaitsivat erilaisia merenkulun ”läheltä piti” -vaaratilanteita. Vaaratilanteista on raportoitu Merenkulkulaitokselle.

Kauppa-aluksiin kohdentuneet meripelastussuoritteet ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla. Meripelastustapahtumista matkustaja-aluksiin kohdistui 66 kpl, rahtialuksiin 32 kpl, kalastusaluksiin 19 kpl ja erikoisaluksiin 27 kpl. Loput noin 1 000 pelastustoimenpidettä kohdistuivat lähinnä huviveneisiin ja merellä ulkoileviin kansalaisiin.

Rajavartiolaitos antoi poliisille virka-apua kadonneen henkilön etsintään yhteensä 139 kertaa. Pelastustoimelle annettiin virka-apua sammutus- ja pelastustehtävissä 182 kertaa. Muita kuin meripelastustoimen sairaankuljetuksia tehtiin yhteensä 327 kertaa. Lisäksi Rajavartiolaitos on vastaanottanut 36 (297/2008) COSPAS-SARSAT -hälytystä ja välittänyt niistä tarvittavat tiedot lentopelastuspalvelulle. Suomenlahden merivartioston johtokeskus on jatkanut tukitoimenpiteenä Saimaan alueen GMDSS-hätäradioliikenteen päivystämistä.

Eduskunta hyväksyi meripelastuslain muutokset ja ne tulivat voimaan 1.1.2010. Lisäksi Rajavartiolaitos valtuutettiin käynnistämään COSPAS-SARSAT jäsenyyslakemusprosessi.

Rajavartiolaitos on aktiivisesti ollut mukana kehittämässä meriturvallisuutta ja meripelastuksen ennalta ehkäisevää työtä niin kotimaassa kuin kansainvälisissä järjestöissä. Meripelastustapahtumien määrä oli kolmatta vuotta peräkkäin lievässä laskussa. Osa laskusta on selitettävissä vuoden 2009 osalta veneilyn vähenemisellä, mutta myös valistustyöllä on oma merkityksensä. Onnettomuuksien syiden perusteella huolestuttavaa kehitystä ei ole havaittavissa.

Rajavartiolaitos on vuonna 2009 säilyttänyt Suomen meripelastusjärjestelmän tehokkaana. Tehokkuuden keskeisiä tekijöitä ovat hyvä tilannekuva, tiivis yhteistyö Rajavartiolaitoksen ja vapaaehtoisten meripelastajien kesken, matkapuhelinten paikannusjärjestelmän hyödyntäminen sekä pelastustapahtumien aktiivinen johtaminen. Paikannusjärjestelmän käytöllä etsintäajat ovat lyhentyneet ja etsintäalueet epäselvissä pelastus- ja avustustilanteissa ovat pienentyneet. Apua mereltä pyydetään nykyään matkapuhelimella noin 74 % tapauksista.

Rajavartiolaitos on edelleen merkittävin vesiliikenteen valvoja. Monivuotisen ja pitkäjänteisen vesiliikennetarkastustoiminnan ansiosta veneilijöiden varusteet merellä ovat jo melko hyvässä kunnossa. Päättyneen vuoden aikana Rajavartiolaitoksen yksiköt tarkas-

tivat noin 11 400 venettä. Valvonnan tuloksista ilmenee, että merialueella veneilevien turvallisuuskulttuuri on pääosin hyvässä kunnossa.

Tuottavuuden tavoitetaso saavutettiin ja tuottavuus pysyi ennallaan. Tulosalueelle kohdentui kolme henkilötyövuotta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Taloudellisuuden tavoitetaso saavutettiin ja taloudellisuus pysyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna myös kustannusten laskiessa vuodesta 2008.

Johtamisen laatua ja yksiköiden valmiutta ei voida arvioida johtuen meripelastuksen palvelutasohankkeen käynnistymisen viivästyisestä. Tunnuslukujen laskennan edellyttämää teknistä alustaa ei ole saatu käyttöön vuoden 2009 aikana. Meritilannekuvan laatu-tunnusluku on selvitetty rajavartiolaitoksen henkilöstölle ja alueellisille yhteistyökumppaneille suunnatulla kyselytutkimuksella.

Sotilaallinen maanpuolustus

Sotilaallisen maanpuolustuksen toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Puolustus-suunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius joukkojen perustamiseen ylläpidetään. Vastataan osaltaan rajajoukkojen tuottamisesta kouluttamalla varusmiehiä ja järjestämällä kertausharjoituksia.

Taulukko 38. Sotilaallisen maanpuolustuksen tulostavoitteet

	2007	2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
Tulostavoitteet				
Tuotokset				
Koulutusvuorokaudet	107 929	81 300	91 000	78 400
Panokset				
Kustannukset (mil. euroa)	8,1	10,5	8,5	11,2
Henkilötyövuodet	105	132	102	142
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	113	68	100	100
Taloudellisuus ind	119	73	100	100
Toiminnan laatu ja palvelukyky				
Suunnitelmavalmius (1-5)	2,7	3,6	3,7	3,0
Sijoitettavuus (%)	78 %	85 %	78 %	79 %
Koulutettavuus (%)	Ei harjoituksia	70 %	88 %	98 %
Sijoitustilanne (1-5)	4,6	4,3	4,5	4,3
Koulutus (1-5)	4,2	3,1	3,3	3,4
Materiaalivalmius (1-5)	2,6	2,6	2,8	3,3

Sotilaalliselle maanpuolustukselle ja kriisivalmiudelle asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu. Sotilaallisen maanpuolustuksen ja kriisin ajan valmiuksia on aktiivisesti kehitetty vastaamaan arvioituja uhkamalleja ja uusia suorituskykyvaatimuksia.

Sotilaallisen maanpuolustuksen koulutusvuorokaudet jäivät varusmieskoulutuksen osalta tavoitteesta noin 11 prosenttia. Suurimpana syynä olivat palveluserien pienentyminen

ja palveluksen keskeyttäneiden määrän lisääntyminen, joka heijastuu myös sijoitettavuuden heikkenemisenä. Kertausharjoitusten koulutusvuorokausissa tavoite saavutettiin. Tuottavuus sekä taloudellisuus heikkenivät kriisin ajan valmiutta palvelevan suunnittelutyön ja kertausharjoitusten vaatiessa aikaisempaa suuremman työpanoksen koulutusvuorokausien vähentyessä samaan aikaan. Tulosalueelle kohdentui kymmenen henkilötyövuotta enemmän kuin vuonna 2008.

Sotilaallisen maanpuolustuksen toiminnan laadun ja palvelukyvyn tunnuslukujen laskentatapa muuttui vuonna 2009. Tästä syystä aiempien vuosien toteumat eivät ole yhteismitallisia vuoden 2009 toteumatietojen kanssa.

Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Sisäasiainministeriön asetuksen 1309/2007 Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista 6 §:n mukaan säädetään, että Rajavartiolaitoksen palvelussuhdeasuntojen vuokrauksen ei tarvitse olla liiketaloudellisesti kannattavaa: ”Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevien, rajavartiolaitoksen virkamiesten asunnoiksi tarkoitetuista asuinhuoneistoista voidaan periä liiketaloudellista vastiketta alempaa vastiketta siten kun siitä on rajavartiolain 81 §:n 3 momentissa säädetty.”

Rajavartiolaitos on luovuttanut hallinnassaan olevat asunto-osakkeet Senaatille 1.1.2008 alkaen ja vuokrannut ne takaisin. Asuntoja käytetään Rajavartiolaitoksen henkilöstön palvelussuhdeasuntoina.

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuuslaskelma on tehty samoilla perusteilla kuin edellisenä vuonna. Palvelussuhdeasuntoihin kohdentuvat palkkakustannukset on laskettu suhteellisenä osuutena rajavartiolaitoksen kokonaispalkkakuluista palvelussuhdeasuntoihin kohdistuneiden tuntien suhteessa kokonaistyötuntimäärään. Asuinrakennuksien kustannukset olivat 22 % (22 % / 2008) kiinteistönpidon kulutusmenoista. Rajavartiolaitoksen kiinteistönpidon kulutusmenot ovat laskeneet 0,8 % (noin 140 000 euroa) vuodesta 2008. Pääomakustannukset ovat pienentyneet, koska asuinrakennukset luovutettiin kokonaan valtiovarainministeriölle 31.12.2009 ja Valtiokonttorin nimellinen korkokustannus on pienentynyt 4,4 %:sta 1,8 %:iin.

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuuslaskelma osoittaa, että palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuus on n. 1,64 milj. euroa alijäämäinen ja tuotot kattavat 54 prosenttia (53 %/2008) kustannuksista.

Rajavartiolaitoksen ilma-aluksin toteuttamat sairaankuljetukset on hinnoiteltu sisäasiainministeriön maksuperustepäätöksen mukaisesti. Meripelastuslain (1145/2001) johdosta sairaankuljetukset merialueella kuuluvat ilmaisperiaatteella toteutettaviin Rajavartiolaitoksen lakisääteisiin tehtäviin riippumatta kuljetusvälineestä. Ilma-aluksilla tehdyistä muista sairaankuljetuksista kertyi tilikauden aikana tuloja 491 861 euroa, jolloin kasvua edelliseen vuoteen on noin 40 prosenttia.

Sairaankuljetuslentotunteja oli 107 (93/2008). Vartiolentolaivueen kassamenot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 8,4 % (-1,5 milj. euroa). Pääomakustannuksina käsiteltävä korko on laskenut 2,6 %. Kustannusvastaavuus jäi 454 132 euroa alijäämäiseksi. Tuotot kattavat 52 prosenttia (38 %/2008) kustannuksista.

Toimialan maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2 liitteenä 1c.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Vuoden 2008 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa on käsitelty Rajavartiolaitoksen ja SYKEN välinen sopimus, jonka mukaan Rajavartiolaitos toteuttaa Rajavartiolaitoksen Dornier ilma-aluksiin hankittavat uudet ympäristön valvontalaitteet ja jotka rahoitetaan ympäristöministeriön hallinnonalan momentilta. Vuoden 2009 laskelmassa on käsitelty tuloina SYKEN maksama osuus valvontalaitteiden asennuksesta ja kuluina Rajavartiolaitoksen toimittajalle maksamat summat. Vuoden 2009 aikana on maksettu kaikki sopimuksen mukaiset maksut, eikä vuodelle 2010 siirry maksutapahutimia. Valvontajärjestelmä uudistukseen on käytetty vuonna 2009 1,695 milj. euroa (vuonna 2008 3,19 milj. euroa). Koko hankkeen kokonaissummaksi tulee 4,89 milj. euroa.

Ulkorajarahastosta saatu tuloutus muodostaa merkittävän osan Rajavartiolaitoksen yhteisrahoitteisen toiminnan tuloista. Ensimmäiset tuloutukset ulkorajarahastosta saatiin vuonna 2009. Vuosiohjelmista 2007, 2008 ja 2009 tuloutusta saatiin yhteensä 5,157 milj. euroa. Lisäksi ulkorajarahastosta on saatu Community Actions -erillishaun kautta rahoitusta VISE-projektiin 47 000 euroa.

Valtiokonttori on korvannut Rajavartiolaitokselle 1.2. – 31.12.2009 väliseltä ajalta palkkakustannuksia niiden henkilöiden osalta, jotka ovat olleet käytettävissä Kieku-tietojärjestelmähankkeen tehtäviin. Vuoden 2009 aikana korvausta on maksettu kahdesta henkilöstä yhteensä 95 000 euroa. HALTIK on korvannut Rajavartiolaitokselle 1.1. – 31.8.2009 väliseltä ajalta yhden Lapin rajavartioston henkilön palkkakustannuksia yhteensä 46 000 euroa. Helsingin kauppakorkeakoulu on korvannut yliopistoharjoittelijan palkkakuluja 1.5. – 31.7.2009 väliseltä ajalta yhteensä 2 900 euroa.

Toimialan yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2 liitteenä 2d.

1.3.6 Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Onnettomuuksien ehkäisyn yhtenä painopisteenä neuvonta- ja valistustyössä oli omatoimisen turvallisuuden edistäminen. Erheellisten automaattisten paloilmoitusten määrän kasvu pysähtyi viime vuonna. Pelastustoiminnassa pelastuslaitosten hälytystehtävien määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Palvelutaso ei yltänyt sille asetetulle tavoitetasolle, vaikka toimintavalmiusaika paranikin hieman edellisiin vuosiin verrattuna. Ongelmat saavutettavuudessa kohdistuvat etenkin pääkaupunkiseudulle ja suuriin kaupunkeihin mm. päällekkäisten tehtävien vuoksi.

Hätäkeskuslaitoksessa hätäilmoitusten määrä kasvoi edellisvuosien tapaan noin yhden prosenttiyksikön verran. Hätäkeskukseen kuulumattomien puheluiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Puhelun käsittelyaika keskuksissa on hitaasti parantunut, vaikkakaan tavoitteita ei ihan saavutettu. Haasteena on erityisesti onnettomuuden paikantaminen tieliikenteessä.

Onnettomuuksien ehkäisy

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Kuntien rahoitusvastuulla olevat alueelliset pelastuslaitokset vastaavat pääosin onnettomuuksien ehkäisytyöstä yhdessä alan järjestöjen kanssa. Pelastuslaitosten nykyiset kirjanpitojärjestelmät eivät mahdollista tällä hetkellä onnettomuuksien ehkäisyyn kohdistuvien kustannusten erittelyä vertailukelpoisesti. Sisäasiainministeriö on aktiivisesti ollut mukana kehittämässä pelastuslaitosten kirjanpitojärjestelmiä, jotta niistä olisi mahdollista saada kustannustietoa myös onnettomuuksien ehkäisyn osalta.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 39. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastuksien määrä, kpl	34 850	36 570	36 500	35 800
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä, %	89,0 %	92,0 %	100,0 %	89,0 %
Neuvontaa ja valistusta saaneiden määrä, hlöä	765 660	1 050 330	1 060 000	854 360
Neuvontaa ja valistusta saaneiden määrä, %	14,5 %	19,9 %	20,0 %	16,0 %
Erheellisten automaattisten paloilmoitusten määrä, kpl	21 270	20 040	10 000	19 370
Erheellisten automaattisten paloilmoitusten osuus pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrästä, %	20,3 %	19,6 %	10,6 %	19,1 %
Automaattisella sammutuslaitteistolla suojatut hoito- ja huoltolaitokset, %, vähintään	13,0 %	14,0 %	17,0 %	23,0 %

Lähde: PRONTO

Pelastuslaitokset toimittivat palotarkastuksen yhteensä noin 35 800 kertaa vuonna 2009 kerran vuodessa tarkastettavaan erityiskohteeseen. Asetettuun 100 prosentin tavoitteeseen ei päästy ja erityiskohteista tarkastettiin vain 89 prosenttia eli erityiskohteita tarkastettiin 770 kohdetta vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Pelastuslaitoksien neuvontaa ja valistustyössä ei ylletty asetettuun 20 prosentin tavoitteeseen ja edellisen vuoden hyvä tulos 19,9 prosenttia alitettiin. Pelastustoimen yhtenä painopisteenä vuoden 2009 neuvontaa ja valistustyössä oli omatoimisen turvallisuuden edistäminen. Erheellisten automaattisten paloilmoitusten määrän kasvu on pysähtynyt, joskin asetetusta enintään 10 000 erheellisen automaattisen paloilmoituksen tavoitemäärästä jäätiiin vielä selvästi. Automaattisella sammutuslaitteistolla suojattujen hoito- ja huoltolaitosten määrä kasvoi edelleen ja vuodelle 2009 asetettu tavoite jopa ylitettiin.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 40. Palvelukyky ja laatu

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Rakennuspalojen määrä /palokuolemien määrä, %	44,3 %	43,2 %	54,0 %	58,8 %

Palvelukyvyille ja laadulle asetettuun tavoitteeseen ei päästy, koska palokuolemia tapahtui asetettua tavoitetta huomattavasti enemmän (tavoite < 81, toteuma 103). Vuoden

2009 toteumalukua (58,8 %) tarkastellessa on huomioitava, että rakennuspalojen tilastointitavan muutos nostaa rakennuspalojen määrää todellista suuremmaksi.

Pelastustoimi on toteuttanut vuonna 2009 yhteistyössä muiden vastuuviranomaisten kanssa asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelman. Toimenpideohjelmassa on selvitetty mm. hoitolaitosten ja erityisryhmien asumisyksiköiden paloturvallisuutta ja jatkettu palokuolemien ehkäisykeinojen tehokkuuden arviointihankkeen työtä.

Helmikuussa 2009 voimaan tulleella säädöksellä vaaditaan sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien asentamista uudisrakentamisen yhteydessä. Lisäksi huhtikuussa annettiin asetus palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta. Kertomusvuonna valmistettiin yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa lainsäädäntöä paloturvallisuusvaatimuksien asettamisesta savukkeille (itsestään sammuvat savukkeet). Tätä koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan 1.1.2010 ja Euroopan Unioni seuraa Suomea tässä asiassa. Pelastuslain uudistamishanke on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, joka on ollut lausuntokierroksella kertomusvuoden lopussa. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2010 ja saattaa voimaan vuoden 2011 alusta. Pelastuslain uudistustyössä huomioidaan mm. onnettomuuksien ehkäisytön vaikuttavuuden parantamista edistävät toimintamenetelmät sekä väestönsuojien rakentamista koskevat muutostarpeet.

Vuoden 2009 talousarviossa ja tulossuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi, että pelastuslaitokset osallistuvat aktiivisesti paikallisten turvallisuussuunnitelmien laadintaan. Valtakunnallisella tasolla työtä on ohjannut turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantar ryhmä, joka on seurannut valtakunnallisesti turvallisuussuunnittelun etenemistä sekä toteuttanut turvallisuussuunnittelua paikallisella ja alueellisella tasolla edistäviä hankkeita ja muita toimenpiteitä.

Tavoitteena vuonna 2009 oli, että hoito- ja hoivalaitosten (ml. palvelutalot) turvallisuusselvityskäytännöt ovat yhdenmukaiset koko maassa. Turvallisuusselvityskäytäntöjen yhdenmukaistaminen toteutetaan pelastuslain uudistuksen yhteydessä.

Pelastustoiminta ja varautuminen

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Alueellisten pelastuslaitosten toiminnan rahoitusvastuu on kunnilla. Pelastustoiminnalle ei ole vielä asetettu toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaavia tunnuslukuja, sillä pelastuslaitosten taloushallinnon järjestelmät eivät mahdollista kaikilta osin kustannusten erittelyä. Tarkasteltaessa pelastuslaitosten koko toiminnan kattavia kokonaisbruttokustannuksia, voidaan todeta, että bruttokulu/asukas oli vuosina 2004–2008 keskimäärin 58 euroa/asukas ja kuntien maksuosuus (pl. vuokrat) keskimäärin 46 euroa/asukas. Kustannukset ovat nousseet vuodesta 2004 vuoteen 2008, jolloin pelastustoimen alueellinen järjestelmä käynnistyi, mutta kustannuskehitys on ollut erittäin mal-

tillista ottaen huomioon yleinen kustannustason nousu. Vuoden 2009 taloudellisuuden tunnuslukutietoja ei ole vielä saatavilla.

Taulukko 41. Taloudellisuus

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Pelastuslaitosten kustannukset (pl. sairaankuljetus), bruttokulu, euroa/asukas	63	68	61	tieto puuttuu

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 42. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite ²³	2009 toteuma
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, kpl, josta			94 300	101 430
- tulipaloista aiheutuvat tehtävät	104 960	101 480	13 500	14 990
- tarkistus- ja varmistustehtävät	14 100	14 640	19 300	29 450
- ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	31 400	30 260	34 000	26 530
- muut tehtävät	28 080	25 580	27 500	30 460
	31 400	31 000		

Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä oli vuonna 2009 noin 100 000, mikä vastaa vuoden 2008 tasoa. Tehtävien määrän kasvu on pysähtynyt verrattuna aikaisempiin vuosiin. Kasvun pysähtymiseen on vaikuttanut etenkin lääkinnällisten ensivastetehtävien ja automaattisten paloilmoitusten edellyttämien tarkastustehtävien määrän kasvun pysähtyminen.

²³ Pelastuslaitosten eri tehtävätyypeille ei aseteta tavoitteita, vaan niiden kehitystä seurataan.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 43. Palvelutaso

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (6min.)	65 %	62 %	90 %	65 %
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (10 min.)	85 %	85 %	90 %	88 %
Väestönsuojapaikkojen määrä/asukasluku, %	70,0 %	72,4 %	75,0 %	73,0 %

Pelastustoimen palvelutaso ei yltänyt sille asetetulle tavoitetasolle, koska toimintavalmiusajoissa jäätin asetetuista tavoiteajoista erityisesti 1. riskialueilla, joilla ensimmäisen yksikön tulisi saapua onnettomuuspaikalle 90 prosentissa tapauksista kuudessa minuutissa. Kohde saavutettiin keskimäärin 65 prosentissa onnettomuuksia asetetussa tavoiteajassa. Toimintavalmiusaika on kuitenkin hieman parantunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Ongelmat saavutettavuudessa kohdistuvat pääasiassa pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten ja suurimpien kaupunkien alueille. Pääasiallisina syinä tavoiteajan ylittymisiin voidaan mainita esimerkiksi päällekkäiset tehtävät. Tällöin lähin yksikkö saattaa joutua lähtemään tehtävään esimerkiksi toiselta vaste-alueelta. Lisäksi jos paloasema on sijainniltaan huonossa paikassa riskialueisiin nähden, aiheuttaa se viivettä kohteeseen pääsyyn, erityisesti liikenneuhkien aikaan. Paloasemien optimaalista sijaintia saavutettavuuden kannalta pohditaan parhaillaan ympäri Suomea.

Pelastustoimessa vuonna 2007 käynnistetty Matti Vanhasen II hallitusohjelmaan perustuva hanke pelastushenkilöstön toiminta- ja palvelukyvyn turvaamiseksi päättyi vuoden 2009 lopussa. Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää toimenpiteitä, joiden avulla nykyisillä voimavaroilla saataisiin aikaiseksi entistä tehokkaampaa palvelua. Hanke muodostui neljästä osahankkeesta: 1. mitoituksen perusteet ja suorituskykyvaatimukset, 2. urakehityksen linjaukset ja koulutusjärjestelmän henkilöstön tuki, 3. tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen ja 4. työterveyttä ja -turvallisuutta ylläpitävän ja edistävän toiminnan tehostaminen. Hankkeen lopputuloksena tehdyt toimenpide-ehdotukset koskevat pelastustoimen organisointia ja kehittämistä, pelastushenkilöstön työkykyä ja työuraa sekä sopimuspalokuntatoiminnan kehittämistä.

Sisäasiainministeriön asettama selvitysmies selvitti vuonna 2009 palomiesten vaihtoehtoisia urapolkuja. Selvitystyössä todettiin, että on luotava toiminnallinen kokonaismalli,

jolla voidaan kehittää urapolkuja siten, että työura jatkuu vanhuuseläkeikään asti. Palomiehillä tulee olla perusosaaminen ennaltaehkäisyyn liittyviin tehtäviin ja pelastustoimintaa tukeviin tehtäviin, tietyllä osaa henkilöstöä kyky raskaisiin pelastustehtäviin ja mahdollisimman suurella osalla kyky osallistua muihin hälytysyksikön tehtäviin. Erikoisosaamista olisi kehitettävä kaikissa tehtäväkokonaisuuksissa. Selvitysmies toi esille näkemyksen, jonka mukaan olennaista pelastustoimen kulttuurin kannalta on ymmärtää, että kaikki tehtävät, eivät vain pelastustoimintaan kuuluvat, ovat merkittäviä.

Vuoden 2009 talousarvion ja tulossuunnitelman mukaisesti pelastustoimella on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian (YETTS) mukaisesti uhkarvio valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten. Uhkarvio toteutetaan laadituilla ns. tilannekorteilla YETTS:n mukaisista sisäasiainministeriön vastuulle kuuluvista uhkamalleista. Tilannekortit sisältävät mm. erityistilanteen riskianalyysin ja tehtävään organisoitumisen.

Pelastustoimen tukipalvelut

Tässä on raportoitu tulostavoitteiden toteutumisesta vain Pelastusopiston ja pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta. Pelastusopiston yhteydessä toimivan Kriisinhallintakeskuksen toiminnasta on raportoitu kohdassa 1.3.10 Siviilikriisinhallinta.

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 44. Toiminnan tuottavuus

Tunnusluku ²⁴	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet, kpl	957	967	904 ²⁵	914
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettajat, kpl	1 345	1 323	1 186 ²⁶	1 173
Opiskelijat/opettaja	7,1	7,4	6,6	6,5
Pelastusopiston tutkimusprojektien määrä/htv	2,0	2,5	2,0	2,7

Vuonna 2009 tuottavuudelle asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin huolimatta siitä, että täydennys- ja varautumiskoulutuksen kysyntä ei ollut aivan tavoitteiden mukaista. Tunnusluvut, joissa verrataan opiskelijoiden ja koulutettavapäivien määriä opettajaa kohden, jäivät hieman tavoitteesta johtuen siitä, että laskennassa on huomioitu kolme osa-

²⁴ Vuoden 2008-2009 tuottavuuden tavoite- ja toteumaluvuissa ei ole huomioitu henkilöstökulujen eikä henkilötyövuosien osalta erillisrahoituksella tai Kriisinhallintakeskuksessa työskentelevää henkilöstöä. Myöskään Kriisinhallintakeskuksen koulutettavapäiviä ei ole huomioitu näissä luvuissa.

²⁵ Vuoden 2009 talousarviossa tavoite oli 916 euroa, tavoite on tarkastettu v. 2009 tulossopimuksessa.

²⁶ Vuoden 2009 talousarviossa tavoite oli 1 241 kpl, tavoite on tarkastettu v. 2009 tulossopimuksessa.

aikaista opettajaa. Tuntiopettajien käyttö on usean vuoden kasvun jälkeen laskenut vuotta 2006 edeltävällä tasolle.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 45. Toiminnan taloudellisuus

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma ²⁷
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijakohdainen vuotuinen käyttömeno, €, enintään	30 515	28 472	31 500 ²⁸	27 461
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivän hinta, €, enintään	153	144	175 ²⁹	153
Koulutuksen kokonaismenot, brutto (1 000 euroa)	14 437	13 316	15 090 ³⁰	12 317

Pelastusopiston koulutuksen kokonaiskustannukset toteutuivat noin 2,7 milj. euroa pienempinä kuin vuoden 2009 tulossopimuksessa esitettiin. Ammatillisen peruskoulutuksen hinta jäi alkuperäiseen budjettitavoitteeseen 153 euroa ollen noin kuusi prosenttia korkeampi kuin edeltävänä vuonna.

²⁷ Kustannusperusteinen toteuma

²⁸ Vuoden 2009 talousarviossa tavoite oli 29 000 euroa, tavoitetta on tarkistettu v. 2009 tulossopimuksessa.

²⁹ Vuoden 2009 talousarviossa tavoite oli 153 euroa, tavoitetta on tarkistettu v. 2009 tulossopimuksessa.

³⁰ Vuoden 2009 talousarviossa tavoite oli 13 848 euroa, tavoitetta on tarkistettu v. 2009 tulossopimuksessa.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 46. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Pelastusopiston tutkinnot	247	235	209	204
- josta AMK -tutkinnot	46	32	45	39
- josta Pelastusopiston tutkinnot	201	203	164	165
- Pelastajatutkinto ⁴⁸	118	118	120	120
- Häkepäivystäjätutkinto	48	65	24	25
- Alipääallystötutkinto	34	20	20	20
Pelastusopiston koulutettavapäivien määrä, kpl ³¹	104 928	100 303	92 490	86 795
- josta tutkintoon johtava koulutus	80 641	74 261	76 590	73 560
- josta AMK.koulutus	28 022	24 724	29 250	28 255
Pelastusopiston ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivien määrä, kpl	24 287	26 042	15 900	13 205
Pelastusopiston julkaisujen määrä	-	5	6	14

Asetetuista tutkintotavoitteista jäätin aavistuksen verran. Erityisen tyydyttävää on se, että ammatillisessa peruskoulutuksessa kaikki ne opiskelijat suorittivat tutkinnon, joiden kurssien opetus päättyi vuoden 2009 aikana.

Pelastusopisto pääsi melko lähelle asetettua koulutettavapäivätavoitetta. Suhteessa suurin poikkeama koski varautumiskoulutusta, jossa tavoitteesta jäätin yli 20 prosenttia huolimatta siitä, että varautumiskoulutukselle asetettiin pienin tavoite tällä vuosituhanella (tavoite 9 000 koulutettavapäivää, toteuma 7 114). Syy suureen alitukseen oli valtion aluehallintouudistus, minkä vuoksi läänin valmiusharjoituksia toteutettiin normaalin viiden sijasta vain yksi. Koulutettavapäivien jakauma on esitetty yksityiskohtaisemmin Pelastusopiston toimintakertomuksessa vuodesta 2009.

Liiketaloudellisesti hinnoitellun täydennyskoulutuksen osalta Pelastusopisto ylsi varsin lähelle asetettua tavoitetta alkuvuoden todella vähäisestä myynnistä huolimatta. Kysyntään vaikutti kansallinen ja kansainvälinen taloustaantuma. Taantuman vaikutus jäi kuitenkin pelättyä vähäisemmäksi.

Pelastusopiston tutkimustoiminnan kokonaiskustannukset olivat vuonna 2009 yhteensä n. 2,2 milj. euroa, josta tietojärjestelmien erillismenoja oli n. 0,5 milj. euroa. Vuonna 2009 ilmestyneiden julkaisujen määrä ylitti asetetun tavoitteen johtuen lukuisista yhteistyöhankkeista. Pelastusopiston tutkimustoiminnalle on asetettu tulosprisman mukaiset

³¹ Vuoden 2009 tavoiteluvussa on koulutettavapäivien ja laskennallisen oppilasmäärän arvioinnissa siirrytty laskentaan, joka vastaa todellista lukukauden pituutta (180 opiskelupäivää).

tuloksellisuustavoitteet, joita on kuvattu tarkemmin Pelastusopiston v. 2009 toimintakertomuksessa.

Palvelukyky sekä suoritteiden laatu ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 47. Palvelukyky ja laatu

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Pelastusopiston tutkintokoulutuksen laatuarviointi, kokonaiskeskiarvio (asteikolla 1-4)	3,01	2,96	3,00	3,06
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaiikat	6,0	5,89	5,0	5,33

Tutkintopalautteilla mitataan opintonsa päättävien käsityksiä ja arvioita opetussuunnitelmassa määriteltyjen tutkinnon tavoitteiden saavuttamisesta sekä opetuksen ja opiskelun pedagogisesta tasosta. Erityisesti pelastajatutkinnon suorittaneet antavat tutkintokoulutukselle korkean arvosanan (3,46). Tutkintoa voidaankin jo pitää oppilaitoksen mainetta kasvattavana ”merkkituotteena”. Tutkintokoulutuksen laadun keskiarvoa alentaa alipäällystökoulutuksesta saatu arvosana (2,67). Alipäällystökoulutuksen kohdalla on jatkettava työtä nykyistä paremman tasapainon löytämiseksi opetustarjonnan ja -kysynnän välille.

Pelastusopisto on edelleen hyvin vetovoimainen opiskeluympäristö ja erittäin suuri osa opiskelemaan valituista suorittaa opintonsa tutkintoon asti. Vuoden 2009 ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti oli vain 0,4 ja ammattikorkeakoulutuksen 3,2 prosenttia. Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosenttia tarkasteltaessa on huomioitava, että keskeyttäneisiin lasketaan myös ne opiskelijat, jotka eivät ole saaneet tutkintoaan valmiiksi opinto-oikeusajan puitteissa.

Vuoden 2010 talousarviossa ja tulossuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi pelastustoimessa tehtävän tutkimuksen ohjaaminen ja tutkimusvoimavarojen suuntaaminen tehokkaasti ja tuloksellisesti pelastustoimen tutkimusohjelman mukaisiin hankkeisiin. Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa pelastustoimen tutkimusohjelman 2009–2013 mukaisesti. Palosuojelurahasto on pelastustoimen tutkimustoimen merkittävin rahoittaja. Pelastustoimen tutkimusohjelmasta ja Palosuojelurahaston avustuspoliitikasta johtuen tutkimushankkeiden laatu on vuonna 2009 edelleen parantunut ja hankkeet kohdistuvat aikaisempaa selkeämmin tutkimusohjelman teemoihin.

Hätäkeskustoiminta*Toiminnan tuottavuus*

Taulukko 48. Toiminnan tuottavuus

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Hätäilmoitusten määrä / hätäkeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit)	7 300	7 400	7 400	7 800

Käsiteltyjen hätäilmoitusten määrä/hätäkeskuspäivystäjä ylitti asetetun tavoitteen vuonna 2009. Ilmoitusten laskentaperusteet muuttuivat kertomusvuonna. Aikaisemmin laskennasta puuttuneet samasta tapahtumasta tulleet päällekkäisilmoitukset ovat nyt laskuissa mukana. Laskentatavan muutos aiheuttaa noin yhdeksän prosentin lisäyksen ilmoitusten kokonaismäärään. Eniten ilmoituksia käsiteltiin Helsingissä, jossa ilmoitusten laskentatavan muutoksen aiheuttaman lisäyksen lisäksi Helsingin rekrytointiongelmien vuoksi pienempi määrä päivystäjiä vastaanotti ilmoituksia.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 49. Toiminnan taloudellisuus

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Hätäkeskustoiminnasta aiheutuvat kustannukset, €/asukas, enintään ³²	11,1	10,8	10,2 ³³	11,0
Hätäkeskustoiminnan kustannukset, euroa/hätäilmoitus	15,4	14,9	14,0	14,0

Hätäkeskuksen koko vaikuttaa taloudellisuuden tunnuslukuihin. Henkilöresurssien perusteella pieneksi luokitellulla keskuksella on suuremmat kustannukset suhteessa asukasmäärään tai hätäilmoituksiin, sillä muiden kuin henkilöstökustannusten määrä ei ole riippuvainen keskusten koosta. Suurimmat kustannukset/asukas tai hätäilmoitus on Etelä-Savossa ja Lapissa, pienimmät Helsingissä. Henkilöstöresursoinnin lisäksi tunnusluvun suuruuteen vaikuttaa myös hätäkeskusalueen joko turismin tai työpaikkaliikenteen vuoksi muuttuva väkimäärä. Vuoden- ja vuorokauden aikojen välillä vaihtelut voivat olla hyvinkin suuret, mutta tunnusluku huomioi vain virallisen asukasmäärän alueella.

³² Yhteiskustannukset eivät ole mukana laskelmissa.

³³ Vuoden 2009 talousarviossa tavoitteeksi asetettiin 11,9 euroa/asukas, tavoitetta on tarkistettu v. 2009 tulossopimuksessa.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 50. Häät ilmoitusten määrä

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Häät ilmoitusten määrä ³⁴ kpl, josta	3 780 000	3 840 000	3 900 000	4 183 000 ³⁵
- hätäpuhelujen määrä, kpl	2 900 000	2 844 000	2 886 000	3 034 000
- kentälle välitetyt tehtävät, kpl	1 710 000	1 632 000	1 595 000	1 704 000
Häät ilmoitusten määrä/asukas, kpl	0,72	0,73	0,69	0,79

Häät ilmoitusten määrä kasvoi todellisuudessa noin yhden prosentin verran, mikä vastaa edellisvuosien ilmoitusmäärän kasvua. Vuonna 2009 yhteensä noin 880 000 puhelua voitiin luokitella hätäkeskukseen kuulumattomiksi. Näistä 750 000 puhelua oli tahattomasti soitettuja virhepuheluita ja 130 000 ilkeästi soitettuja. Hätäkeskukseen kuulumattomien puheluiden määrä kasvoi viime vuodesta ollen samaa tasoa kuin vuonna 2007.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 51. Hätäkeskuslaitoksen palvelukyky

Tunnusluku	2007 toteuma	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Kiireellisissä tapauksissa aika häät ilmoituksesta tehtäväsiantoon on tehtävän edellyttämässä ajassa, % ³⁶	24 % ³⁷	55 %	90 %	58 %
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyysindeksi (asteikko 1-5)	3,30	3,23	3,90	3,43
Väestön tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikko 1-5)	4,22	4,28	4,25	4,38

³⁴ Ilmoitukset sisältävät kaikki hätäkeskuksen käsittelemät tehtävät, jotka tulevat hätäkeskukseen hätäpuheluina, ilmoitinlaiteilmoituksina tai muuta kautta.

³⁵ Ilmoitusmäärien tilastointia on muutettu v. 2009 siten, että ilmoitusmäärässä ovat nyt mukana aiemmin laskennasta puuttuneet samasta tapahtumasta tulleet päällekkäisilmoitukset. Laskentatavan muutos aiheuttaa n. 9% kasvun ilmoitusten määrään.

³⁶ Tunnuslukua varten seurataan erikseen valikoituja tehtävälajeja joissa aika häät ilmoituksesta tehtäväsiantoon tulee olla enintään 90 sekuntia 90 %:ssa tehtävistä

³⁷ Mukana poliisin tehtävälajit. Toteuma ilman poliisin tehtäviä on 53 %.

Vuoden 2009 tavoitteena oli vastata hätäpuheluihin asetetussa tavoiteajassa ja huolehtia puhelun asianmukaisesta käsittelystä tehtävänkäsittelylle asetetun tavoiteajan puitteissa ottaen huomioon yhteistyöviranomaisten ohjeistukset avun hälyttämisessä. Kuten edellä on todettu, Häätäkeskuslaitos ylitti sille asetetun puhelun vastaamisnopeutta mittaavan tavoitteen. Puhelun käsittelyaika hätäkeskuksissa on hitaasti parantunut, mutta annettuun 90 prosentin tavoitteeseen ei päästy. Haasteena puhelun käsittelynopeuden parantamisessa on onnettomuuden paikantaminen tieliikenteessä, jolloin ilmoituksen tekijä on usein kyvytön ilmoittamaan tarkasti sijaintiaan.

Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys laitoksen palveluihin parantui vuoden 2008 tasosta, mutta jäi edelleen asetetusta tavoitteesta. Kaikkein tyytyväisimpiä oltiin hätäkeskuksen ja viranomaisen väliseen yhteistyöhön ja tyytymättömmimpiä operatiivisen toiminnan tukipalveluihin. Väestön tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin ylitti asetetun tavoitteen. Kaikista vastauksista 87 prosenttia sijoittui vaihtoehtoihin erittäin tai melko tyytyväinen.

Vuoden 2009 tulossuunnitelmatavoitteena oli turvata Helsingin hätäkeskusalueen hätäkeskuspalvelut. Sisäasiainministeriön toukokuussa 2009 tekemän päätöksen mukaisesti Helsingin hätäkeskuksen tuli sijaita Keravalla viimeistään joulukuun 2009 alusta alkaen. Kokonaisuudessaan Helsingin hätäkeskuksen muutto Keravalle eteni vuoden aikana suunnitellusti ja aikataulussa.

Vuoden 2009 talousarviossa asetettiin tavoitteeksi hätäkeskustietojärjestelmän uudistamisen aloitus. Häätäkeskustoiminnan ja tietotekniikan kehittämishankkeessa TOTI:ssa toteutettiin hankkeen määrittelyvaihe. Osana TOTI -hanketta uudistettiin hätäkeskusten salityöskentelyohjeet yhdessä hätäkeskusten toimintaan osallistuvien viranomaisten kanssa. Uudet ohjeet otetaan käyttöön vuoden 2010 puolella.

Vuodelle 2009 asetettiin tavoitteeksi vahvistaa Häätäkeskuslaitoksen strategia ja tehdä siihen pohjautuvat rakenteelliset ratkaisut. Häätäkeskuslaitoksen strategiatyöryhmän loppuraportti hätäkeskustoiminnan strategisiksi linjauksiksi valmistui keväällä 2009 ja sisäasiainministeriö vahvisti linjaukset toukokuussa 2009. Häätäkeskusten aluejakoa pohjittanut työryhmä teki esityksensä aluejaon periaatteista loppuvuodesta 2009. Päätös uusista hätäkeskusalueista tehtiin tammikuussa 2010, jolloin valtioneuvosto päätti, että Suomessa on kuusi hätäkeskusaluetta. Häätäkeskusten sijaintipaikkapäätökset tehdään vuoden 2010 aikana. Häätäkeskusten aluejaon kehittäminen tukee johtamisen kehittämistä. Viranomaisten johtamisprosessit sovitetaan Häätäkeskuslaitoksen prosesseihin edellä mainitussa TOTI-hankkeessa. Kertomusvuonna valmisteltiin uutta hätäkeskuslakia. Uudistuvassa hätäkeskuslaissa selkeytetään johtamista ja johtosuhteita. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle syysistuntokaudella 2009 ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2010 aikana.

Hätäkeskustoimintaa ja teknisiä järjestelmiä tuli kehittää siten, että hätäkeskukset voivat varmistaa toisiaan häiriö- ja ongelmatilanteissa. Vuonna 2009 tuli saattaa loppuun vuonna 2008 käynnistetty toiminnan varmistus. Häätäkeskusten toiminnan varmistamis-

projekti luovutti loppuraporttinsa Hätäkeskuslaitoksen johdolle keväällä 2009 ja hätäkeskustoiminnan varmistamisen tekniset ratkaisut toteutettiin sisäasiainhallinnon tietotekniikkakeskus HALTIKIn toimesta kaikkiin hätäkeskuksiin. Teknisen ratkaisujen rakentaminen valmistui kuitenkin vasta vuoden 2009 lopulla, joten niiden toimivuuden todentaminen ja käytännön toimenpiteiden pilotointi siirtyi vuodelle 2010.

Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Pelastusopiston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu suoritteista, jotka muodostuvat sisäasiainministeriön maksuperustepäätöksen mukaisesta toiminnasta.

Pelastusopistolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 40 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattitekniikka-osaamista. Tämän toiminnan osalta kannattavuus parani jonkin verran ja alijäämä supistui 36 prosenttia. Alijäämää oli vuonna 2009 yhteensä 173 534 euroa tavoitteen ollessa n. 100 000 euroa. Kustannusvastaavuus jäi 27 prosenttiin tavoitteen ollessa 40 prosenttia. Vuonna 2008 kustannusvastaavuus oli 21 prosenttia. Kannattavuuden pieni paraneminen johtui lähinnä hintojen nostosta. Myytyjen kurssien keskihinta nousi kuusi prosenttia 86 eurosta 92 euroon.

Pelastusopiston liiketaloudellinen toiminta on pääosin täydennyskoulutusta. Liiketaloudellisesti hinnoitellun maksullisen toiminnan alijäämä pieneni edellisvuoteen verrattuna noin kahdeksan prosenttia ja alijäämää kertyi 289 492 euroa. Kustannusvastaavuudeksi saatiin 74 prosenttia. Alijäämän pienenemistä huolimatta kustannusvastaavuutta ei pystytty parantamaan, koska myös tulokertymä jäi vuotta 2008 alhaisemmaksi noin 60 000 euroa. Täydennyskoulutuksen kurseja ei ole saatu myytyä systemaattisesti sellaisilla keskimääräisillä hinnoilla (yli 200 euroa/koulutettavapäivä), jotka mahdollistaisivat raskaiden yhteis- ja pääomakustannusten kattamisen ja kannattavuuden parantamisen. Hintoihin pystyttiin siirtämään henkilöstökulujen ja vuokrien noin kahden prosentin nousu, mutta myyntivolyymi jäi tavoiteltua pienemmäksi. Etenkin yritysten tilaamat kurssit ovat vähentyneet taloustilanteen vuoksi. Pelastusopiston haasteena onkin yhteiskustannusten (mm. harjoitusalueen käytön kustannusosuus) parempi huomioiminen esimerkiksi entistä suuremmilla yleiskustannuslisillä, mikä toisaalta ei asiakkaan näkökulmasta ehkä vaikuta oikeudenmukaiselta.

Pelastusopiston liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli vuonna 2009 yhteensä 66 prosenttia ja nousua edellisvuoteen verrattuna oli neljä prosenttia. Yhteenlaskettu alijäämä oli kertomusvuonna 463 063 euroa, mikä on 21 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2008. Pelastusopisto jatkaa edelleen toimenpiteitä hinnoittelun saattamiseksi kustannuksia vastaavalle tasolle liiketaloudellisten suoritteiden osalta.

Hätäkeskuslaitoksen maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat vuonna 2009 yhteensä 5,04 milj. euroa mikä on noin 0,24 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2008. Hätäkeskuslaitoksen julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 138 prosenttia (v. 2008:130,9 %) ja liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 120 prosenttia (v. 2008:133,9 %). Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus ylitti sille asetetun sadan prosentin tavoitteen. Hätäkeskuslaitos perusti työryhmän tarkentamaan maksullisen palvelutoiminnan prosessin vaatimien kustannusten kohdentamista. Työryhmä kartoitti kertomusvuoden aikana työnkulut ja tarvittavat resurssit ja työ on tarkoitettu saadaan valmiiksi kevään 2010 aikana.

Pelastustoimen maksullisessa toiminnassa on huomioitu Pelastusopiston, Hätäkeskuslaitoksen ja sisäasiainministeriön pelastusosaston maksullinen toiminta.

Maksullisesta toiminnasta on esitetty laskelmat kohdan 5.2 liitteinä 1d-1f.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Vain Pelastusopistolla oli yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2009. Pelastusopiston yhteisrahoitteinen toiminta koostuu enimmäkseen keskipitkistä ja lyhyistä EAKR:n, ESR:n ja Palosuojelurahaston (PSR) osarahoittamista hankkeista. Euromäärältään suurin hanke oli EAKR -rakennerahastokaudelta 2000–2006 ja kauden jatkoajalla rahoitettu uuden vaarallisten aineiden kentän ja ajoharjoitteluradan rakennushanke. Tämän hankkeen kokonaisrahoitus oli 950 000 euroa.

Pelastusopisto on ollut osallisena useissa erilaisissa tutkimushankkeissa, joista suuren osaan rahoitus on tullut Palosuojelurahastolta sekä myös merkittävin osin EU:n puiteohjelmista.

Pelastusopiston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus oli vuonna 2009 yhteensä 101 prosenttia. Vuonna 2008 kustannusvastaavuus oli 43 prosenttia ja vuonna 2007 yhteensä 144 prosenttia. Kustannusvastaavuustietoja vertailtaessa on huomioitava, että vuoden 2008 alhaisen kustannusvastaavuuden selittää ensisijaisesti yhteisrahoitteisen toiminnan laskentaperusteiden tarkistus. Vuoden 2007 kustannuslaskelmaa vääristi 0,5 milj. euron EAKR-hanke, josta laskelmaan sisällytettiin laskentateknisistä syistä vain tuotot, muttei investointeja.

Koska toiminnan yhteiskustannukset eivät edelleenkään kuulu mm. rakennerahoituksen piiriin on lähtökohtana se, että yhteisrahoitteinen toiminta on viime kädessä alijäämäistä toimintaa sen jälkeen kun sille kohdistetaan asianmukaiset osuudet mm. tukipalvelujen kustannuksista ja pääomakustannuksista. Syy miksi vuonna 2009 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus näyttää yli sata prosenttia, on lähinnä tekninen. Laskennassa otetaan huomioon kaikki yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, muttei kuitenkaan investointiluonteisia menoja, joita Pelastusopiston EAKR-hankkeet ovat pääasiassa ol-

leet. Mikäli tuloista poistettaisiin ajoharjoittelurataan ja uuden vaarallisten aineiden kentän rakentamiseen myönnetty 950 000 euroa, jäisi kustannusvastaavuus 49 prosenttiin.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2.liitteenä 2e.

1.3.7 Maahanmuuttohallinto

Kansainvälistä suojelua Suomesta hakeneiden henkilöiden määrä kasvoi voimakkaasti vuoden 2008 jälkipuoliskolla ja säilyi korkeana myös vuonna 2009. Turvapaikkaa haki vuonna 2009 noin 6 000 henkilöä, joista ilman huoltajaa saapuneita alaikäisiä oli noin 550. Vuodesta 2007 vuoteen 2009 turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut lähes nelinkertaiseksi. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vuoksi jouduttiin vastaanottokeskusten majoituskapasiteettia lisäämään äärimmilleen, perustamaan uusia toimipisteitä sekä järjestämään majoitusta kansanopistoihin. Vastaanottokeskusten henkilöstön määrää jouduttiin myös lisäämään, koska se on suoraan riippuvainen majoitettavien määrästä. Vuoden alussa vastaanottokeskuksissa oli 2 300 majoituspaikkaa, kun vuoden loppuun mennessä majoituspaikkoja oli 4 500.

Pakolaisten kuntiin sijoittaminen vaikeutui vuoden aikana. Taloudellisen tilanteen huonontuessa kuntien halukkuus vastaanottaa kiintiöpakolaisia sekä turvapaikan ja suojelun perusteella oleskeluluvan saaneita on vähentynyt. Tämän seurauksena pakolaisten kuntiin siirtymisajat ovat pidentyneet, mikä puolestaan on kuormittanut vastaanottokeskuksia ja lisännyt vastaanoton kustannuksia. Vastaanotto toiminnan käytännön ohjauksen siirto valmisteltiin niin säädöshankkeiden kuin varsinaisen siirron toteutumisen osalta. Ohjaustehtävien siirtyminen ministeriön ja TE-keskusten ohjauksesta Maahanmuuttovirastolle toteutui vuoden 2010 alusta lukien.

Hallinnon kehittämistä jatkettiin valmistelemalla ehdotukset säädöksiksi, joilla siirretään turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten ohjaukseen ja turvapaikanhakijoiden sijoittamiseen kuuluva toimivalta ja tarvittavat virat Maahanmuuttovirastolle. Hallituksen esitys (HE 78/2009) asiaa koskevista lainsäädännön muutoksista annettiin eduskunnalle kevätistuntokaudella ja eduskunta hyväksyi lainmuutokset marraskuussa. Vastaanoton ohjauksen siirtoa valmisteltiin vuoden aikana hanke- ja virkatyönä. Työssä muun muassa kehitettiin vastaanottokeskusten ohjausmallia ohjauksen tiivistämiseksi ja parantamiseksi.

Hallintoa kehitettiin myös osana ALKU-hanketta. Aluehallinnon uudistuksessa seitsemään Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen esitettiin keskitettäväksi maahanmuuton tehtävät ja näihin nimitettäväksi maahanmuuttopäälliköt. ELY-keskukset vastaavat alueellisesti muun muassa maahanmuuttajien kotouttamista edistävistä toimenpiteistä. Maahanmuuttokysymyksissä sisäasiainministeriö ohjaa ELY-keskusten maahanmuuton tehtävää yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Vuoden aikana valmisteltiin yhteisesti ohjaavien tahojen kanssa ELY-keskusten yhteinen strategia-asiakirja, käytiin ELY-keskusten strategiset tulossopimusneuvottelut ja kukin ohjaava ministeriö valmisteli ELY-keskuksille toiminnallisia tulossopimuksia vuodelle 2010.

Hallituksen politiikkariihessä keväällä päätettiin, että turvapaikkapolitiikasta laaditaan kevään aikana selvitys. ”Näkökulmia turvapaikkapolitiikkaan - Kehitysehdotuksia ja pohjoismaista vertailua” julkaistiin kesäkuussa. Selvityksessä esitettiin mm. lisättäväksi iänmäärittysten ja kielianalyysien käyttöä sekä tarkennettavaksi perheen yhdistämismenettelyjä. Selvityksen perusteella valmisteltiin hallituksen esitys (HE 240/2009) ulkomaalaislain muuttamiseksi koskien perheen yhdistämistä, iän selvittämistä ja turvapaikanhakijan työnteko-oikeutta. Esitys annettiin eduskunnalle marraskuussa. Turvapaikkaprosessiin haettiin vuoden aikana sujuvuutta myös kehittämällä viranomaisten välistä yhteistyötä sekä keskittämällä turvapaikanhakijoiden transit-toiminta pääkaupunkiseudulle, Saimaan seudulle sekä Oulun ja Turun alueille.

Työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelma hyväksyttiin marraskuussa valtioneuvostossa. Ohjelma sisältää kuvauksen työvoiman maahanmuuton nykytilanteesta ja kehittämislinjauksista sekä työvoiman maahanmuuttoon valmistautumiseen liittyviä toimenpideohjeita. Ohjelma on laadittu vuosille 2009–2011. Ohjelman mukaan työntekijöiden liikkumista tulee ensisijaisesti edistää Euroopan unionin alueella. Toimenpideohjelmassa huomioidaan myös yhteistyötarpeet maahanmuuttajien lähtömaiden kanssa. Laittomaan työnvälitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Joulukuussa annettiin hallituksen esitys (HE 269/2009), jossa ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia työntekijän oleskelulupajärjestelmää koskevilta osin. Työntekijän oleskelulupajärjestelmä yksinkertaistettaisiin ja selkeytettäisiin. Lupahakemusmenettelyn kehittämisen ohella kokonaisuuteen liittyy luopuminen työvoiman saatavuusharkinnasta. Työnantajan tulee kuitenkin esittää tarvittava selvitys yrityksestä rekrytoida työvoimaa ensin Euroopan unionin alueelta, Euroopan talousalueelta sekä Sveitsistä. Suomessa jo olevan työvoiman kilpailukyky säilytettäisiin työehtojen noudattamisen tehokkaalla valvonnalla.

Eduskunnalle annettiin vuonna 2009 lisäksi kaksi muuta hallituksen esitystä. Toukuussa annettiin hallituksen esitys (HE 77/2009), jossa ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislain EU-kansalaisen perheenjäsenen vapaata liikkuvuutta koskevia säännöksiä. Hallituksen esitys (HE 95/2009) laeiksi ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 7 ja 8 §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta annettiin kesäkuussa. Tavoitteena on yhteistyön ja tietojenvaihdon parantaminen veroviranomaisten ja ulkomaalaisasioita hoitavien viranomaisten välillä.

Hallituksen politiikkariihessä linjattiin toimia maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen tehostamiseksi. Loppuvuonna allekirjoitettiin pääkaupunkiseudun aiesopimus sisäasiain-, työ- ja elinkeino- ja opetusministeriön sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien kesken. Sopimuksen tavoitteena on nopeuttaa maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä TE-toimistojen ja kuntien yhteisin toimenpitein. Lisäksi vuoden aikana valmisteltiin kokeilulakityöryhmässä Osallisena Suomessa -ohjelmaa. Ohjelmassa on tarkoitus kokeilla maahanmuuttajien kotoutumisessa kolmen polun mallia.

Eduskunnan vastaus (EK 16/2009) kotouttamisselontekoon saatiin kesällä 2009. Kotouttamislain kokonaisuudistusta valmistelevalle hanke asetettiin huhtikuussa ja valmistelu on edennyt eri alatyöryhmissä. Tavoitteena on antaa HE lain uudistamiseksi kevätistuntokaudella 2010. Esitys sisältää kehittämissuhteet kotouttamisen tehostamiseksi mukaan lukien kokeilulakityöryhmän ehdottaman Osallisena Suomessa -ohjelman.

Vastaanottolakia valmistelevalle säädöshanke asetettiin osana kotouttamislain uudistamista. Valmistelu jatkuu yhtä aikaa kotouttamislain valmistelun kanssa ja HE on tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2010. Myös kansalaisuuslain uudistamisen valmistelu jatkui vuoden aikana ja HE on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2010 keväällä.

Maahanmuuttovirasto

Toiminnan tuottavuus

Maahanmuuttovirastoon tuli vuonna 2009 vireille 47 681 asiaa, kun edellisellä vuonna niitä oli 53 218. Vireille tulleiden asioiden määrä laski hieman vuoden takaisesta (-10,4 %). Ratkaisuja tehtiin vuonna 2009 yhteensä 50 743, kun luku vuotta aiemmin oli 43 571, kasvua 16,5 prosenttia. Ratkaistujen asioiden määrä oli suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä (6,4 %).

Taulukko 52. Vireille tulleet ja ratkaistut asiat

Tunnusluku/ arviointi	2007	2008	2009	Muutos 2008/2009
Vireille tulleet asiat	38 782	53 218	47 681	-10,4 %
Ratkaistut asiat	38 564	43 571	50 743	+ 16,5 %
Erotus	-0,5 %	-18,1 %	6,4 %	

Vuonna 2009 tuli vireille 20 638 oleskelulupahakemusta, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 22 904. Vireille tulleiden oleskelulupahakemusten määrä laski siten noin kymmenen prosenttia. Kasvua oli muuta omaista koskevilla perhesidehakemuksissa (53 %) sekä elinkeinonharjoittajan (44 %) ja suomalaisen syntyperän perusteella tehdyissä

oleskelulupahakemuksissa (43 %). Eniten määrä väheni työntekijän oleskelulupahakemuksissa (43 %). Kaikkien eri perusteilla vireille tulleiden oleskelulupahakemusten viisi suurinta hakijakansalaisuutta vuonna 2009 olivat Venäjän federaatio, Somalia, Kiina, Intia ja Turkki. Vuonna 2009 tuli vireille yhteensä 8 461 perhesiteen perusteella vireille laitettua oleskelulupahakemusta ja suurin hakijamaa oli Somalia (2 202 hakemusta, 26 prosenttia kaikista perhesidehakemuksista).

Kansainvälistä suojelua hakeneiden määrä kasvoi vuonna 2009. Suomeen saapui 5 910 turvapaikanhakijaa, kun vastaava luku vuonna 2008 oli 4 035 ja vuonna 2007 vastaavasti 1 505. Vuodesta 2007 vuoteen 2009 turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi lähes nelinkertaiseksi. Suurimmat hakijakansalaisuudet olivat Irak ja Somalia. Bulgarianlaiset turvapaikanhakijat olivat kolmanneksi suurin hakijaryhmä ja afgaanit neljänneksi suurin. Ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä väheni 544 hakijaan edellisen vuoden 706 hakijasta.

Vuonna 2009 kansalaisuushakemuksia tuli vireille 2 897 (3 380 vuonna 2008). Edelliseen vuoteen verrattuna määrä väheni 14 prosenttia. Vuonna 2009 kansalaisuusilmoituksia tuli vireille 487, kun niitä vuonna 2008 tuli vireille 9 611 (10 303 henkilöä), joista 9 119 on entisten Suomen kansalaisten ja heidän jälkeläistensä tekemiä. Kansalaisuusilmoitusten siirtymäkausi päättyi toukokuussa 2008. Kansalaisuusaseman selvityksiä ja tiedusteluja tuli vireille 1 713 (vuotta aiemmin 1 582).

Ratkaisuja tehtiin henkilötyövuotta kohden 183, mikä oli hieman enemmän kuin vuodelle 2009 asetettu tavoite, 179 päätöstä henkilötyövuotta kohden.

Taulukko 53. Päätösten määrä

Tunnusluku/ arviointi	2007	2008	2009 tavoite	2009 toteuma
Päätöstä/htv	165	180	179	183
Maahanmuutto ³⁸	32 061	35 463	34 700	39 355
Kansalaisuus	6 503	8 108	5 600	11 388

Oleskelulupahakemuksia ratkaistiin yhteensä 18 776, missä oli laskua edellisen vuoden ratkaisujen määrään 18 prosenttia. Vuoteen 2008 verrattuna opiskelijoille myönnettyjen lupien määrä laski 10,6 prosenttia, perhesiteen perusteella 3,9 prosenttia ja työntekijän oleskeluluvat 42,6 prosenttia. Myönnetyt oleskeluluvat suomalaisen syntyperän perusteella lisääntyivät 29,9 prosenttia.

³⁸ Maahanmuuton tulosalue sisältää päätökset oleskelulupa-, turvapaikka-, maasta poistamis- ja matkustusasiakirja-asioihin mukaan lukien lausunnot muutoksenhakuun. Turvapaikkapäätöksiin sisältyvät hakijoiden puhutellut ja vastuunmäärittämisasiäsetuksen mukaiset tehtävät.

Turvapaikkaratkaisuja tehtiin päättyneenä vuonna 4 335, mikä oli 136 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin (1 838). Virastolle myönnettiin vuoden aikana lisätalousarvioissa neljä milj. euroa määrärahaa henkilöresurssien lisäämiseen turvapaikkapäätöksenteeseen, minkä vaikutus näkyy päätösmäärissä. Turvapaikkapäätöksistä oli myönteisiä 31,6 prosenttia, kielteisiä 59,2 prosenttia ja rauenneita 9,2 prosenttia. Alaikäisiä yksintulleita turvapaikanhakijoita koskevia päätöksiä tehtiin 432 kpl, joista 57,2 prosenttia oli myönteisiä, 38,2 prosenttia kielteisiä ja 4,6 prosenttia rauenneita. Vuonna 2009 kaikista turvapaikkahakemuksista noin 65 prosenttia tutkittiin aineellisesti ja Dublin-päätösten osuus oli noin 35 prosenttia (1 488 päätöstä). Erityisesti vuoden alkupuoliskolla keskitettiin Dublin-päätösten tekoon. Dublin-päätösten määrä pysyi korkeana koko vuoden ajan. Dublin-palautusten kohdemaina korostuivat vuonna 2009 erityisesti Etelä-Euroopan maat, Kreikka, Italia ja Malta.

Kansalaisuushakemuksia ratkaistiin 2 267, kun ratkaisuja vuotta aiemmin oli 4 290, laskua ratkaistujen määrässä oli 47 prosenttia. Kansalaisuusaseman selvityksiä ja tiedusteluja ratkaistiin 1 713, mikä oli 12,5 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna (1 523). Kansalaisuusilmoituksia ratkaistiin vuoden aikana yli 7 400.

Toiminnan tuottavuutta on kuvattu Tilastokeskuksen laskemalla tuottavuusindeksillä. Tilastokeskus tarkistaa viraston ilmoittamat tiedot käyttämällä vertailutietoina valtion keskuskirjanpitoa, laitoksen tulosohjausasiakirjoja ja tarkentavia kyselyitä tilastoyhdyshenkilölle.

Taulukko 54. Tuottavuusindeksi

Tunnusluku/ arviointi	2008	2009	Muutos 2008/2009
Tuottavuusindeksi (Tilastokeskus)	119	120 ³⁹	+ 1

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 55. Maahanmuuttoviraston päätösten hinta

Tunnusluku/arviointi	2007	2008	2009 tavoite	2009 toteuma
Nettomenot €/päätös	332	327	309	384

Maahanmuuttoviraston toiminnan taloudellisuutta mitataan käytettyjen nettomäärärahojen määrällä tehtyä ratkaisua kohti. Talousarviossa vuodelle 2009 oli asetettu tavoitteeksi

³⁹ Arvio (Tilastokeskus toteuttaa vuotta 2009 koskevan kyselyn virastoille maaliskuussa 2010).

si 309 euroa/päätös. Vuoden 2009 tuottokululaskelman mukaisten kustannusten perusteella (jäämä III; euroa) päätöksen hinnaksi muodostui 384 euroa. Tämä oli korkeampi kuin tavoite ja suurempi kuin edellisvuosien taso. Yksittäisten suoritteiden (pätösten) omakustannushinnat on laskettu erikseen toimintolaskennan avulla.

Taulukko 56. Suoritteiden omakustannushintoja

Omakustannushinnat 2007 – 2008 (€)	2008	2009
Oleskelulupahakemukset		
- oleskelulupa (kansainväliseen suojeluun liittyvä)	800	252
- oleskelulupa opiskelija	211	273
- oleskelulupa työntekijä		330
- oleskelulupa elinkeinonharjoittaja		342
- oleskelulupa suomalainen syntyperä		610
Turvapaikkahakemukset	1 620	1 232
Oleskelulupahakemukset - perheside, pakolaiset ja näihin rinnastettavat	477	885
Esitykset oleskeluluvan myöntämiseksi pakolaiskiintiössä	1 322	2 093
Käännyttämisasiat (erilliset esitykset, tp- tai oleskelulupaasian yhteydessä käsiteltävät)	1 050	1 223
Karkotusesitykset	519	389
Matkustusasiakirjat	193	287
Takaisinotot: Dublin, PÖK, muu	285	219
Kansalaisuutta koskevat hakemukset	671	851
Kansalaisuusilmoitukset	182	131
Kansalaisuusaseman määrittelyt ja tiedustelut	249	218

Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Viraston palvelukykyä on mitattu vireille tulleiden asioiden läpivientiajoilla. Läpivientiaikojen kehitystä on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Taulukko 57. Käsittelyajat⁴⁰

Tunnusluku / arviointi ⁴¹	2007	2008	2009 tavoite	2009 toteuma
Oleskelulupa, perheside	150	133	-	185
Oleskelulupa, työntekijä	46	49	50	54
Oleskelulupa, opiskelija	27	21	30	26
Turvapaikkahakemukset, kaikki	205	127	230	149
Turvapaikka, normaali menettely	280	176	370	235
Turvapaikka, nopeutettu menettely	88	57	90	95
Kansalaisuushakemukset, kaikki	668	556	400	410
Kansalaisuushakemukset, selvät	448	359	300	380
Kansalaisuushakemukset, muut	1 128	653	550	460
Kansalaisuusilmoitukset	76	187	-	332

Työntekijän oleskeluluvan käsittelyaika oli 54 vuorokautta tavoitteen ollessa 50 vuorokautta. Opiskelijan oleskelulupa käsiteltiin keskimäärin 26 vuorokaudessa tavoitteen ollessa 30 vuorokautta. Vuodelle 2009 asetetut käsittelyaikatavoitteet oleskelulupa-asioissa pääsääntöisesti saavutettiin.

Normaalimenettelyssä tutkittavan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2009 hakemuksen virastoon saapumisesta päätöksentekoon oli 235 vuorokautta (tavoite enintään 370 vrk). Nopeutetussa menettelyssä käsiteltävien hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 95 vuorokautta (tavoite enintään 90 vrk). Asetettujen tavoitteiden mukaisissa käsittelyajoissa pysyttiin kaikkien turvapaikkahakemusten osalta, vaikkakin käsittelyajat pitenevät edelliseen vuoteen verrattuna johtuen hakijamäärien kasvusta.

Kansalaisuushakemusten keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika alittaa vuoden 2008 tason (556 vrk). Hakemusten keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika (sisältää myös muiden viranomaisten käsittelyajat sekä ajan, jolloin hakemus odottaa hakijan täydennystä) oli kaikkien hakemusten osalta 410 vrk, selvien hakemusten (hakijalla kansallinen passi) osalta 380 vrk ja muiden (hakijalla ei kansallista passia) osalta 460 vrk. Tavoite jäi saavuttamatta selvien hakemusten osalta. Selviin hakemuksiin liittyy kuitenkin usein selvitystyötä esimerkiksi rikostietojen, asumisajan ja kielitaitoedellytyksen täyttämisen tarkistamiseksi.

⁴⁰ Päätösten keskimääräisiin läpivientiaikoihin vaikuttavat Maahanmuuttovirastosta riippumattomat seikat, mm. muiden maahanmuuttoprosesseissa toimivien viranomaisten käsittelystä johtuvat viiveet.

⁴¹ Taulukossa näkyy käsittelyaika laskettuna hakemuksen saapumisesta Maahanmuuttovirastoon sen tekemään ensimmäiseen ratkaisuun. Oleskelulupa-asioissa eivät ole mukana turvapaikanhakijoiden eivätkä inkeriläisten paluumuuttajien oleskeluluvat. Perhesiteen perusteella ratkaistuista oleskeluluvista on erotettu pakolaistaustaisten ja niiden, joiden henkilöllisyys ei perustu luotettaviin asiakirjoihin. Kansalaisuushakemusten läpivientiajoissa on erotettu erikseen selvät ja muut (hakijalla pakolaisen matkustusasiakirja tai muukalaispassi) hakemukset.

Laadunhallinta

Suoritteiden laatua on mitattu seuraamalla viraston tekemien päätösten pysyvyyttä muutoksenhakutuomioistuimissa. Tavoitteena oli, että Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten hyväksymisten määrä sillä perusteella, että viraston päätös perustunut laintulkintavirheeseen tai menettelyvirheeseen, on alle viisi prosenttia valitusten kokonaismäärästä. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 0,97 prosentissa tapauksista, joten tavoite saavutettiin.

Taulukko 58. Päätösten pysyvyys

Valituspäätös (kpl)	2008	%-osuus kaikista	2009	%-osuus kaikista
Käsittely raukeaa	74	4,8	96	4,90
Valitus hylätään	1 011	65,6	1462	74,55
Valitus hyväksytään / eril. tosiasiaharkinta	80	5,2	63	3,21
Valitus hyväksytään / laintulkintavirhe, HaO			1	0,05
Valitus hyväksytään / laintulkintavirhe, muu vo.	5	0,3	2	0,10
Valitus hyväksytään / laintulkintavirhe, Migri	3	0,2	4	0,20
Valitus hyväksytään / menettelyvirhe, muu vo.	3	0,2	1	0,05
Valitus hyväksytään / menettelyvirhe, Migri	10	0,6	13	0,66
Valitus hyväksytään / olosuhdemuutos	40	2,6	44	2,24
Valitus hyväksytään / uuden lain linjaus			1	0,05
Valitus hyväksytään / uusi linjaus	22	1,4	4	0,20
Valitus hyväksytään / uusi selvitys	103	6,7	148	7,55
Valitus hyväksytään osin / eril. tosiasiaharkinta	42	2,7	17	0,87
Valitus hyväksytään osin / laintulkintavirhe, muu vo.			1	0,05
Valitus hyväksytään osin / maalinjaus			6	0,31
Valitus hyväksytään osin / menettelyvirhe, Migri	3	0,2	2	0,10
Valitus hyväksytään osin / olosuhdemuutos	51	3,3	25	1,27
Valitus hyväksytään osin / uuden lain linjaus	6	0,4	12	0,61
Valitus hyväksytään osin / uusi selvitys	60	3,9	25	1,27
Valitus jätetään tutkimatta	28	1,8	34	1,73
YHTEENSÄ	1542	100,00	1961	100,00

Vuonna 2006 aloitettua toiminnan laadun kokonaisvaltaista kehittämistä jatkettiin vuonna 2009. Laadun itsearviointi toteutettiin CAF-arviointimenetelmää käyttäen. Koko viraston osalta keskeisiksi kehittämiskohteiksi erottuivat strategian jalkauttamiseen, henkilöstösuunnitteluun ja -tuloksiin, asiakastuloksiin sekä yhteiskunnallisiin tuloksiin liittyvät arviointialueet.

Mediaviestintään ja sen kehittämiseen panostettiin edelleen vuonna 2009. Mediaviestinnän periaatteiden ohje annettiin tammikuussa ja verkkosivujen media-osio avattiin alkuvuodesta 2009. Migri.fi:n avulla toteutetaan viraston ajankohtaistiedottamista. Sivuston sisältöä on parannettu erityisesti hakija-asiakkaiden näkökulmasta unohtamatta muitakaan ryhmiä. Uutuutena tehtiin käsittelyajoista kertovia asiakastiedotteita sekä kuukausittain kansalaisuusyksikön jonotilannekatsauksia.

Asiakaspalvelun kehittämishanke toteutettiin pääosin vuonna 2009. Hankkeen aikana laadittiin henkilöstön yhteistyönä hyvän palvelun periaatteet virastolle ja luotiin asiakaspalvelun jatkuva kehittymismalli. Kehittämistiimiin kuului edustaja viraston jokaisesta yksiköstä sekä henkilöstön edustaja. Palveluperiaatteiden lisäksi tuotettiin Miten voin palvella -käsikirja. Viraston uudet asiakaspalvelun palvelunumerot otettiin käyttöön marraskuussa 2009. Puhelinpalveluun muodostettiin yhteensä 11 eri puhelintiimiä, jotka kukin oman palvelunumeronsa kautta pystyvät palvelemaan asiakasta asiatyypeittäin.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) toteutustyö eteni vuoden 2009 aikana. Vuodelle 2009 suunniteltua käyttöönottoa lykättiin johtoryhmän päätöksellä vuoden 2010 puolelle. UMA-koulutus suunnittelu ja koulutusmateriaalien tekeminen vietiin läpi vuoden 2009 aikana. Vuoden 2009 lopussa kaikki keskeiset UMA käyttäjäryhmät on koulutettu.

Vuonna 2009 viraston maatietopalvelu tuotti kirjallisia raportteja ja esityksiä sekä vastasi päätöksentekoyksiköistä tulleisiin 855 maatietokyselyyn. Maahanmuuttokirjastosta tehtyjen lainausten määrä oli viime vuonna 66 prosenttia suurempi kuin vuonna 2008. Päättyneenä vuonna lainauksia oli yhteensä 2 064 kpl (1 240 kpl vuonna 2008), joista 72 prosenttia oli ulkopuolisten asiakkaiden lainauksia ja 28 prosenttia Maahanmuuttoviraston henkilöstön lainauksia. Euroopan Muuttoliikeverkosto (EMV) on saanut valmiiksi toimintaohjelman kaikki kuusi tutkimusta sekä valmistellut suomenkielisen termistön EMV:n maahanmuuttoaiheiseen sanastoon. Kuluneen vuoden aikana on myös avattu kansalliset EMV:n nettisivut.

Maahanmuuttovirasto valmisteli myös vuoden aikana turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan käytännön ohjauksen siirtymistä virastolle TE-keskuksista ja sisäasiainministeriöstä. Erillisessä toimeenpanohankkeessa valmisteltiin tehtävien siirrosta Maahanmuuttovirastolle aiheutuvat organisaatiomuutokset ja Euroopan pakolaisrahaston osarahoittamassa hankkeessa kehitettiin vastaanottokeskusten kokonaisvaltainen ohjausmalli. Vastaanotto toiminnan käytännön ohjaus siirtyi virastolle vuoden 2010 alusta.

Vastaanottotoiminta

Vuoden 2009 tulossuunnitelmassa asetettiin taulukossa esitetyt tavoitteet vastaanotto-toiminnalle ja ne toteutuivat seuraavasti:

Taulukko 59. Vastaanottotoiminta

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	Toteuma	Toteuma	Tavoite TA	Toteuma
vuosi	2007	2008	2009	2009
Tuottavuus				
Vastaanottokeskusmajoituksen keskimääräinen kesto (vrk)	135	71,3	160	101
Kannattavuus				
Käyttöaste (vähintään %)	80	86,2	70	97,4
Palvelukyky ja laatu				
Odotusaika vastaanottokeskuk- sessa myönteisen oleskelulu- papäätöksen tiedoksi saamisen jälkeen (kk)	3,2	3,7 (111 vrk) kuntapaikkapäätöksellä 2,1 kk (65 vrk) itsenäisellä kuntaan siirtymisellä	2	7,6 kk (227 vrk) kuntapaikkapäätöksellä 3,6 kk (108 vrk) itsenäisellä kuntaan siirtymisellä
Suoritteet				
Majoituspaikat vastaanotto- keskuksissa keskimäärin/vuosi	1 512	1 494	1 619	3 582

Vastaanottokeskusmajoituksen keskimääräinen kesto oli 101 vuorokautta. Vastaanotto-keskuksen sijaan turvapaikanhakijat hakeutuvat myös yksityismajoitukseen, mikä lyhentää vastaanottokeskusmajoituksen kestoja. Vastaanottokeskusten keskimääräinen käyttöaste oli vuoden aikana 97,2 prosenttia eli käytännössä useiden toimipisteiden käyttöaste ylitti sata prosenttia. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu johti majoituspaikkojen lisäykseen vuoden aikana.

Myönteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden odotusaika kuntaan sijoittumiselle jäi vuoden aikana tavoitteesta. Tätä selittää kuntien vähentynyt halukkuus vastaanottaa pakolaisia ja myönteisen päätöksen saaneita turvapaikanhakijoita. Heikentynyt kuntatalous on vaikeuttanut pakolaisten kuntiin sijoittumista. Alueellisesti kuntasijoituspaikkojen saamista koordinoivat TE-keskukset (ELY-keskukset v. 2010 alusta), ja vastaanottokeskukset toimivat TE-keskuksiin tiedonvälittäjinä tarvittavista kuntapaikoista. Pakolaisten vastaanottaminen on kunnille vapaaehtoista, joten ainoastaan neuvottelemalla kuntien kanssa kuntasijoituksista voidaan sopia. Vastaanottokeskukset voivat yhteistyössä TE-keskusten kanssa yrittää vaikuttaa kuntasijoituspaikkojen saamiseen.

Valtion vastaanottokeskukset

Valtion vastaanottokeskuksia on kaksi: Oulussa ja Joutsenossa. Oulun vastaanottokeskuksella on sivutoimipiste Pudasjärvellä. Vastaanottokeskukset järjestävät turvapaikanhakijoille turvapaikkaprosessin ajaksi majoituksen ja välttämättömät sosiaali- ja terveyspalvelut. Lisäksi valtion vastaanottokeskukset järjestävät ihmiskaupan uhreille maa-hanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 25 a §:ssä tarkoitettut palvelut ja tukitoimet.

Taulukko 60. Oulun vastaanottokeskus

	OULU		ryhmäkoti		tukiasumis-yksikkö		Pudasjärven tukiasumis-yksikkö		ihmiskaupan uhrit (alaikäiset)		Nutukka-proj.
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2009
vuosi toteuma	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2009
Paikkaluku (vuoden ka)	136	296	20	18	40	69	40	74	4	4	85
Käyttöaste (%)	84	101	147	127	91	105	81	79	47	0	85
Majoitusvrk:t	41 259	108 649	10 696	8 316	13 228	26 317	969	21 272	679	-	26 385
Kulut/majoitusvrk	52	36	99	137	80	61	172	85	267	-	83

Ouluun sijoitetaan erityisesti alaikäisiä ilman huoltajaa tulevia turvapaikanhakijoita. Oulu yhteen sovittaa valtakunnallisesti alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoa sekä vastaa valtakunnallisesti ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toimeenpanosta alaikäikäisten uhrien osalta. Turvapaikanhakijamäärät kasvoivat vuonna 2009 siinä määrin, että aikuisyksikön paikkaluku nostettiin toukokuussa 350:een. Koko vuoden keskiarvo oli 296 paikkaa. Alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa Oulun tukiasumisyksikön paikkalukua nostettiin keväällä 40:stä 83:aan, mutta nuorten tulijamäärien alkaessa laskea vuoden aikana päädyttiin paikkaluvun laskuun niin ryhmäkodissa kuin tukiasumisyksikössäkin. Henkilöstöä Oulun vastaanottokeskuksessa oli vuoden lopussa 70, mikä oli seitsemän vähemmän vuoden takaiseen verrattuna.

Oulun vastaanottokeskus koordinoi valtakunnallista kansanopistoissa toteutettua Nutukka-projektia, jossa ohjattiin nuoria turvapaikanhakijoita opiskelemaan kansanopistoihin. Enimmillään vuonna 2009 oli toiminnassa mukana yhdeksän kansanopistoa ja opiskelijoita kevätlukukaudella 110 ja syyslukukaudella 46. Oulun vastaanottokeskuksessa ei ollut vuonna 2009 alaikäisten ihmiskaupanuhrien auttamisjärjestelmän piirissä

yhtään alaikäistä. Asiakasryhmän rakenteesta johtuen kulut majoitusvuorokautta kohden ovat korkeammat ryhmäkodeissa ja tukiasumisyksiköissä verrattuna aikuisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoon.

Taulukko 61. Joutsenon vastaanottokeskus

JOUTSENO			
vuosi	2007	2008	2009
Paikkaluku ka	150	239	450
Käyttöaste %	82	99	99
Majoitusvrk:t	52 743	86 519	162 191
Kulut/majoitusvrk	37	35	34

Joutsenon vastaanottokeskuksen asiakasmäärä kasvoi edelleen turvapaikanhakijoiden määrän kasvun myötä. Majoitusvuorokausia kertyi kertomusvuonna 162 191 vuorokautta, keskimäärin asiakkaita oli 444, paikkaluku oli koko vuoden 450. Tämän paikkamäärän ylläpitäminen merkitsi sitä, että vastaanottokeskuksen henkilökuntamäärä pysyi aikaisemman vuoden tasolla (27 henkilöä) ja rakennuksesta otettiin käyttöön uusia tiloja. Vastaanottokeskuksessa ryhdyttiin myös toimenpiteisiin, joilla vastaanottokeskusta pyrittiin kehittämään työntekijäystävällisemmäksi niin fyysisen työympäristön kuin työturvallisuudenkin osalta. Vastaanottokeskus aloitti myös tietoliikenneyhteyksien kehittämishankkeen, joka mahdollistaa tarpeen mukaan etäneuvottelulaitteita hyödyntäen kokoukset ja etätulkaukset niin asiakastyössä kuin turvapaikkapuhutteluissa.

Joutsenon vastaanottokeskus toimii turvapaikanhakijoiden vastaanoton ohella myös ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän palveluiden ja tukitoimien tuottajana aikuisien, perheiden ja ryhmien osalta. Vuoden 2009 aikana vastaanottokeskus jatkoi edelleen ihmiskaupan uhrien auttamisen koordinoitua jo järjestelmässä olevien uhrien ja mahdollisten uusien uhrien osalta sille määritettyjen toimivaltuuksien ja tavoitteiden puitteissa. Vuoden 2009 alussa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä oli Joutsenon vastaanottokeskuksen vastuulla 14 henkilöä. Vuoden kuluessa auttamisjärjestelmän piiriin otettiin 17 uutta tapausta. Järjestelmästä poistui kymmenen tapausta, joista kahdeksan henkilöä palasi tuettuna takaisin kotimaahansa.

Maksullinen toiminta

Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudelle asetettiin tavoitteeksi 70 prosenttia. Sisäasiainministeriö antoi Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuutta koskevan asetuksen, joka tuli voimaan 1.1.2009. Perittävien maksujen suuruus pysyi muutoin vuoden 2008 tasolla, mutta opiskelijan ensimmäisen luvan käsitelymaksu korotettiin 55 eurosta 100 euroon.

Taulukko 62. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tunnusluku/arviointi	2007	2008	2009 tavoite	2009 toteuma
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus %	67	82	70	48

Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan tuotot vuonna 2009 olivat 2 928 553 euroa ja kokonaiskustannukset 6 103 267 euroa. Tulot kattoivat menoista 48 prosenttia, eli asetettuun tavoitteeseen (70 %) ei päästy. Maksullisen toiminnan osuus viraston kokonaistyöajasta laskettiin suoritteille kohdistettujen työtuntien mukaan ja se oli 25,79 prosenttia (33,74 % vuonna 2008) tulosityksiköiden työajasta.

Viraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2 liitteenä g.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Viraston yhteisrahoitteinen toiminta koostui vuonna 2009 Euroopan muuttoliikeverkoston (EMV) toiminnasta, Euroopan ulkorajarahaston Maahanmuuttoyhdyshenkilö-hankkeesta ja tuottavuuden edistämisen määrärahasta UMA-hankkeen toteuttamiseen. Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot olivat 758 000 euroa ja kokonaiskustannukset yhteensä 824 000 euroa. Kustannusvastaavuus oli 91,99 prosenttia.

Viraston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2 liitteenä 2f.

1.3.8 Vähemmistövaltuutettu

Vähemmistövaltuutettu on sisäasiainministeriön yhteyteen sijoitettu itsenäinen ja riippumaton viranomaislainen, jonka tehtävänä on edistää etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaisten asemaa, oikeusturvaa sekä hyviä etnisiä suhteita Suomessa. Vähemmistövaltuutettu toimii myös kansallisena ihmiskaupparaporttijana. Vähemmistövaltuutetun toimintonsa työskentelee valtuutetun lisäksi toimistopäällikkö, viisi ylitarkastajaa, suunnittelija ja osastosihteeri. Toiminnassaan valtuutettu on keskittynyt erityisesti etniseen syrjintään puuttumiseen, mutta valtuutetun toimistosta myös neuvotaan sinne yhteyttä ottaneita monenlaisissa elämäntilanteissa. Kansallisena ihmiskaupparaporttijana vähemmistövaltuutettu seuraa ihmiskauppaan liittyviä ilmiöitä, valvoo ihmiskaupan vastaista toimintaa

ja antaa ehdotuksia, suosituksia, lausuntoja ja neuvoja toiminnan kehittämiseksi sekä ihmiskaupan uhrien aseman ja oikeuksien edistämiseksi. Ihmiskaupparaportoiija antaa oikeudellista neuvontaa ja voi myös avustaa ihmiskaupan ja rinnasteisten rikosten uhreja heidän oikeuksiensa turvaamisessa.

Vähemmistövaltuutettu toteutti hallitusohjelman mukaisen selvityksen lapsen edun toteutumisesta turvapaikanhakija- ja pakolaislapsia koskevissa päätöksissä. Valtakunnallisen toimijana valtuutettu käy eri paikkakunnilla kouluttamassa, neuvottelemassa ja osallistumassa eri tilaisuuksiin. Valtuutetun oman toiminnan kehittäminen edellyttää eurooppalaisen kehityksen seuraamista ja yhteistyötä muiden maiden vastaavien valtuutettujen kanssa.

Vähemmistövaltuutetun yhteydenottorekisteriin kirjattiin vuoden 2009 aikana 921 tapausta, joka on noin 30 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteydenotoista 64 koski ihmiskauppaan liittyviä asioita. Yhteydenoton luonne ja siitä mahdollisesti seuraavat jatkotoimenpiteet vaihtelevat huomattavasti. Yhteydenotto voi olla yksittäinen puhelu ilman jatkotoimenpiteitä tai se voi olla laajakantoisen ja pitkävaikutteisen prosessin ensimmäinen vaihe.

Asiakastapausten jakautuminen sisällön mukaan vuonna 2009 (%)	
Ulkomaalaislain asiat	19
Syrjintä ja muu epäasiallinen kohtelu	49
Ihmiskauppa	7
Yhdenvertaisuuden edistäminen	7
Yleinen tietopyyntö	8
Muut asiat	10

1.3.9 Syrjintälautakunta

Valtioneuvoston nimittämä syrjintälautakunta on riippumaton yhdenvertaisuuslakiin perustuva etnistä syrjintää koskevia hakemuksia käsittelevä sisäasiainministeriön ohessa toimiva itsenäinen oikeusturvaelin. Sen päätöksistä voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Syrjintälautakunnalla on oikeus saada yhdenvertaisuuslain soveltamisalaan kuuluvilta viranomaisilta ja toiminnan harjoittajilta sekä niiden palveluksessa olevilta selvitys seikoista, jotka ovat tarpeen etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kiellon noudattamisen valvomiseksi. Selvityksenantovelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi lautakunta voi asettaa uhkasakon.

Asian voi saattaa syrjintälautakunnan käsiteltäväksi se, johon syrjivä menettely kohdistuu, taikka vähemmistövaltuutettu.

Lautakunnan tehtävänä on antaa oikeussuojaa niille, jotka ovat kokeneet tullessa syrjityksi tai tullessa syrjintään liittyvien kiellettyjen vastatoimien kohteeksi. Työsuhteeseen, julkisoikeudelliseen palvelusuhteeseen, työhönottoperusteisiin, työoloihin, työehtoihin, henkilöstökoulutukseen tai uralla etenemiseen liittyvät kysymykset eivät kuulu syrjintälautakunnan toimivaltaan.

Syrjintälautakunta voi kieltää jatkamasta tai uusimasta etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää tai vastatoimia ja asettaa päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon ja tuomita sen maksettavaksi. Se voi myös vahvistaa osapuolten välisen sovinnon. Lautakunta voi antaa myös lausunnon yhdenvertaisuuslain soveltamisesta tuomioistuimen, vähemmistövaltuutetun tai muun viranomaisen taikka yhdistyksen pyynnöstä.

Hakemuksen käsittely syrjintälautakunnassa on maksutonta, ja sen toimituskirjat ovat maksuttomia. Vuoden 2009 aikana lautakunta antoi ratkaisun seitsemässä asiassa, ja puheenjohtajan päätöksellä ratkaistiin kymmenen asiaa. Lautakunnalta pyydettiin lausuntoa viidessä asiassa. Lautakunta antoi ensimmäistä kertaa päätökset, joissa oli kysymys koulutuksen järjestäjän väitetystä syrjinnästä ammatillisessa koulutuksessa sekä väitetystä syrjinnästä toimeentulotuen myöntämisessä ja asuntohakemuksen käsittelyssä. Lautakunta antamista lausunnoista merkittävin oli vähemmistövaltuutetun pyynnöstä annettu lausunto, jossa lautakunta linjasi yhdenvertaisuuslain soveltuvuutta ja tulkintaa elinkeinonharjoittajien keskinäisen syrjinnän suhteen.

1.3.10 Siviilikriisinhallinta

Sisäasiainministeriö asetti maaliskuussa 2009 siviilikriisinhallinnan neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on muun muassa seurata kansallisen strategian toimeenpanoa ja toimia keskustelufoorumina viranomaisille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Neuvottelukunta kokoontui kolme kertaa vuoden 2009 aikana ja asetti vuoden lopussa järjestöjaoston.

Strategian tavoite siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien suomalaisten asiantuntijoiden määrän nostamiseksi vähintään 150 asiantuntijaan (tavoitteellinen asiantuntijoiden vähimmäistaso) saavutettiin lokakuussa 2009. Suomi osallistui siviilikriisinhallintaan EU:n, YK:n, Etyj:n ja NATO:n operaatioissa. Noin 150 (135,23 henkilötyövuotta) Kriisinhallintakeskuksen lähettämää asiantuntijaa palveli yli 20 operaatiossa, joista suurin osa oli EU:n operaatioita. Vuoden 2009 lopussa lähetetyistä asiantuntijoista oli 31 prosenttia naisia. EU:n suurimmassa siviilioperaatiossa, oikeusvaltio-operaatio EULEX Kosovo, työskenteli lähes 60 suomalaista lähetettyä asiantuntijaa, EU:n tarkkailuoperaatiossa Georgiassa noin 20 ja EU:n poliisioperaatiossa Afganistanissa noin 25 asiantuntijaa. Asiantuntijoita toimi myös muissa EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioissa vuoden 2009 aikana Balkanilla, Lähi-idässä, Afrikassa ja Aasiassa. Afganistanissa suomalaisia siviiliasiantuntijoita toimi Naton ISAFin operaatiossa PRT-tehtävissä (Provincial Reconstruction Teams) ja EU:n poliisioperaatiossa. Operaatiotoiminnan lisäksi Suomi on

asettanut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita EU:n ja kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin sekä EU:n erityisedustajien toimistoihin.

Operaatioissa toimivista siviiliasiantuntijoista yli 70 prosenttia on sisäasiainministeriön hallinnonalalta, poliiseja ja rajaturvallisuuden asiantuntijoita, ja noin 10 prosenttia oikeushallinnon alan asiantuntijoita. Lisäksi Suomi on panostanut ihmisoikeus- ja tasa-arvotehtäviin.

Sisäasiainministeriön alaisesta Kriisinhallintakeskuksesta on kehittynyt kansainvälisesti tunnustettu osaamiskeskus. Kriisinhallintakeskus on toimeenpannut operatiivisella tasolla siviilikriisinhallinnan kansallista strategiaa. Keskus koulutti asiantuntijoita kansainvälisiin rauhanoperaatioihin ja humanitaarisiin tehtäviin strategian linjausten ja sisäasiainministeriön ja keskuksen välisen tulossopimuksen mukaisesti. Keskuksen järjestämän koulutuksen rahoituksesta yli 20 prosenttia on luettava ODA-kelpoiseksi.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman sisäasiainministeriön kärkihanketta ”*Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen Kriisinhallintakeskuksen toiminnoissa*” toteutettiin Kriisinhallintakeskuksen perustaman CMC Finland 1325 -ohjausryhmän puitteissa. Ohjausryhmä toteuttaa osaltaan myös Suomen kansallista 1325 -toimintaohjelmaa YK:n päätöslauselman ’Naiset, rauha ja turvallisuus’ toteuttamiseksi. Ohjausryhmä järjesti Kosovossa Pristiinassa Round Table – tapahtuman yhteistyössä Kosovon viranomaisten ja EULEX Kosovon kanssa.

1.3.11 SOLID-rahastot

Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö on vuoden 2008 alusta lähtien toiminut Yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallinnoinnin yleisohjelmaan kuuluvien Euroopan pakolaisrahaston, kotouttamisrahaston, paluurahaston ja ulkorajarahaston kansallisenä vastuuviranomaisena.

Vuosi 2009 oli kansallisesti rahastojen ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Vuoden aikana toteutettiin rahastojen vuosiohjelmaa 2007–2009 sekä valmisteltiin ohjelmaluonnokset vuodelle 2010. Rahastoista osarahoitetaan hankkeita, jotka toteuttavat rahastojen tavoitteita ja joiden rahoituksesta osa on kansallista, hankkeen toteuttajan tai hankkumppaneiden rahoitusta (25–50 %), ja osa rahastosta saatavaa EU-rahoitusta (50–75 %). Hankkeiden toteuttajat ovat pääasiassa viranomaisia, kuntia, järjestöjä ja yhdistyksiä.

Vuoden 2009 aikana järjestettiin rahoituksen hakemiseen keskittyvää koulutusta eri paikkakunnilla. Samassa yhteydessä koulutettiin mahdollisia rahoituksen hakijoita myös budjetin laatimisesta.

Pakolaisrahaston toisen ohjelmakauden (2005–2007) toteutus päättyi vuonna 2009. Rahaston koosta johtuen (yhteensä noin 2,4 miljoonaa euroa vuosina 2005–2007) toimin-

nan todettiin olleen pienimuotoista, mutta tuottaneen kuitenkin lisäarvoa erityisesti kuntien kotouttamistyöhön. Rahoitettujen hankkeiden avulla kehitettiin ja testattiin uusia pakolaisten kotouttamisen malleja ja muotoja. Lisäksi hankkeissa kehitettiin menestyksekkäästi turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja turvapaikkamenettelyn työtapoja ja menetelmiä.

Pakolaisrahaston vuoden 2008 ohjelman puitteissa osarahoitettiin 15 hanketta, jotka olivat käynnissä vuoden 2009 aikana. Vuoden 2009 lopussa valittiin lisäksi rahaston vuosiohjelmasta 2009 osarahoitettavat 15 uutta hanketta. Käynnissä olevalla ohjelmakaudella pyritään kehittämään turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja turvapaikkamenettelyä, pakolaisten kotoutumista sekä kiintiöpakolaisten vastaanottoa.

Kotouttamisrahaston avulla tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja kotoutumisen kaksisuuntaista prosessia. Vuosiohjelmista 2007 ja 2008 osarahoitettiin yhteensä 28 hanketta. Vuosiohjelmasta 2009 osarahoitettiin 12 hanketta. Uutena rahastona kotouttamisrahasto on herättänyt runsaasti mielenkiintoa, joka on näkynyt hakemuskäärissä ja yhteydenotoissa.

Paluurahaston avulla kehitetään palauttamismenettelyjä ja niiden hallinnointia sekä vapaaehtoisen paluun että palauttamisten osalta. Vuosiohjelmista 2008 ja 2009 osarahoitettiin yhteensä 13 hanketta. Rahaston käynnistämisessä on ollut haasteena hyvien hankehakemusten saaminen.

Ulkorajarahastosta tuetaan hankkeita, joilla pyritään ulkorajoihin liittyvien tarkastus- ja valvontatehtävien tehokkaaseen järjestämiseen, matkustajavirtojen tehokkaampaan hallinnointiin ulkorajoilla sekä jäsenvaltioiden kolmansissa maissa olevien maahanmuuttoasioita käsittelevien viranomaisten hallinnoinnin parantamiseen. Rahasto on luontees- taan johtuen viranomaistoimintaan painottunut rahasto. Vuosiohjelmista 2008 ja 2009 osarahoitettiin yhteensä 23 hanketta.

Koska Yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallinnoinnin yleisohjelman toteutus oli vuonna 2009 vasta aluillaan, tietoja ohjelman vaikuttavuudesta ja tuloksista ei vielä tässä vaiheessa ole saatavilla.

1.3.12 Yhteenveto tiliviraston maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta

Yhteenvetolaskelmat koko tiliviraston maksullisesta toiminnasta ovat liitteenä 1h ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta liitteenä 2g.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on tehty kaikesta tiliviraston maksullisesta toiminnasta, koska tilivirastotasolla maksullinen toiminta ylittää laskelmi- en laatimista edellyttävän rajan. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia on analysoitu tarkemmin toimialakohtaisten laskelmien yhteydessä. Maksullisen toi-

minnan tuotot ovat kustannusvastaavuuslaskelmissa tuotto- ja kululaskelmaa pienemmät johtuen Poliisin tekniikkakeskuksen tuottojen jättämisestä pois poliisin laskelmissa.

Taulukko 63. Tiliviraston maksullisen toiminnan tuotot ja kustannukset

1 000 €	2007	2008	2009
Tuotot	51 499	58 721	58 133
Erilliskustannukset	44 736	48 391	54 401
Yhteiskustannukset	8 881	7 921	8 133
Kustannukset yhteensä	53 617	56 312	62 534
Ylijäämä/alijäämä	-2 118	2 409	-4 401
Kustannusvastaavuus %	96 %	104 %	92 %

Tiliviraston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaan on koottu muilta tilivirastoilta, EU:lta tai muilta tahoilta saatu yhteistyörahoitus. Viranomaistointaa varten saatua rahoitusta ei ole esitetty laskelmissa.

Tilivirastotasolla yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Lisäys johtuu pääasiassa poliisitoimen ja rajavartiolaitoksen EU:lta saadun rahoituksen kasvamisesta. Yhteisrahoitteisen toiminnan alijäämä syntyy lähinnä Rajavartiolaitoksen alijäämästä. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia on analysoitu tarkemmin toimialakohtaisten laskelmien yhteydessä.

Taulukko 64. Tiliviraston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kustannukset

1 000 €	2007	2008	2009
Tuotot	6 244	6 398	11 603
Erilliskustannukset	6 636	6 442	14 250
Yhteiskustannukset	921	1 016	1 282
Kustannukset yhteensä	7 557	7 458	15 532
Kustannusvastaavuus %	83,0	85,8	74,7

1.3.13 Tuottavuusohjelman toimeenpano

Hallinnonalan tuottavuusohjelma on edennyt pääosin suunnitellulla tavalla. Jatkossa kokonaistavoitteen saavuttamisen kannalta on keskeistä, että henkilöstölisäyksiä, jotka mm. tuottavuusohjelman toteutuksen varmistamistarkoituksessa on päätetty määräaikaiksi, ei lähtökohtaisesti jouduta jatkamaan.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla on tapahtunut poikkeuksellisen paljon organisatorisia ja muita hallinnollisia muutoksia, joilla on ollut sekä välillisiä että välittömiä vaikutuksia henkilöstön määrään ja sitä kautta henkilötyövuosien kehitykseen.

Henkilötyövuosimäärä on kasvanut 1,2 prosenttia vuodesta 2008, mikä on aiheutunut mm. tehdyistä budjettipäätöksistä.

- Poliisitoimi on saanut lisärahoituksen sadan työttömän poliisin palkkaamiseen ja lisäksi vielä viisi milj. euroa, joka mahdollistaa jopa 300 poliisin palkkaamisen.
- Pelastusopiston yhteyteen on perustettu Siviilikriisinhallinnan koulutuskeskus, jossa on 26 henkilöä ja näistä pääosa on palkattu ulkopuolisella kehittämisrahoituksella (rakennerahasto-ohjelmat).
- Hätäkeskuslaitos on saanut 40 henkilön lisäyksen vuosiksi 2008–2011.
- Maahanmuuttoviraston henkilöstöä on lisätty 80 henkilöllä maahanmuuton voimakkaan kasvun vuoksi.
- Valtion vastaanottokeskusten henkilöstö on kasvanut voimakkaan maahantulon seurauksena.
- Kaikki em. lisäykset ovat määräaikaaisia ja poistuvat näin ollen htv-vahvuudesta vuoteen 2015 mennessä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien keskittäminen osana tuottavuushanketta ei vuonna 2008 tehdyn selvityksen mukaan vastannut sille asetettuja odotuksia. Useista em. vertailua hankaloittaneista organisaatiomuutoksista huolimatta kehityksen voitiin tulkita olevan negatiivinen eli em. tehtäviin käytetty resurssi oli pysynyt ennallaan tai jopa kasvanut vuoteen 2008 mennessä.

Vuosien 2008 ja 2009 välinen vertailu on sekä jo aikaisemmin tapahtuneiden että käynnissä olevien muutosten johdosta edelleen hankalaa ja tulosten tulkinnassa on sallittava tietty virhemarginaali. Mahdollisesta virhemarginaalista huolimatta vuotta 2009 koskevista tuloksista voidaan talous- ja henkilöstöhallinnon henkilötyövuosikehityksen osalta tehdä se johtopäätös, että talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviin vuosittain käytettävä henkilötyövuosimäärä on kääntynyt laskuun.

Taloushallintoon käytetty henkilötyövuosimäärä on vähentynyt noin kuusi henkilötyövuotta (274 vuonna 2008 ja 268 vuonna 2009).

Vastaava kehitys on tapahtunut myös henkilöstöhallinnon tehtävien osalta, jossa vähennys oli yhteensä noin 16 henkilötyövuotta (276 vuonna 2008 ja 260 vuonna 2009).

Tarkka toimialakohtainen htv-tason tilasto tästä kehityksestä on esitettävissä vasta vuosia 2010 ja 2011 vertailtaessa.

Taulukko 65. Tuottavuusohjelman toimeenpano ja henkilötövuosien kehitys

Tuottavuusohjelman toimeenpano ja henkilötövuosien kehitys sisäasiainministeriön hallinnonalalla (pl 26)

Toimiala	2007	2008	2009	Erotus htv 2008- 2009	Muutos % 2008 - 2009
Sisäasiainministeriö	418,1	364,4	375,2	10,8	3,0 %
Maahanmuuttohallinto	233,6	299,4	380,9	81,5	27,2 %
* Maahanmuuttovirasto (Migri)	233,6	242,5	278,0	35,5	14,6 %
* Valtion vastaanottokeskukset	0,0	56,9	102,9	46,0	80,8 %
Poliisitoimi	10 773,0	10 666,0	10 703,0	37,0	0,3 %
Pelastustoimi (pelastusopisto ja HÄKE)	867,5	856,8	874,4	17,6	2,1 %
josta CMC		16,8	28,7	11,9	70,8 %
Rajavartiolaitos	2 960,0	2 923,0	2 873,0	-50,0	-1,7 %
Muut	337,5	468,6	531,1	62,5	13,3 %
* PALKE	164,5	200,0	214,0	14,0	7,0 %
* HALTIK	173,0	268,6	317,1	48,5	18,1 %
Yhteensä (htv)	15 589,7	15 578,2	15 737,6	159,4	1,0 %

1.3.14 Arvio toiminnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksista

Tasa-arvolaki velvoittaa viranomaisia edistämään kaikessa toiminnassaan naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luomaan ja vakiinnuttamaan sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Hallituksen tasa-arvo-ohjelman (2008–2011) mukaan kaikki ministeriöt ovat sitoutuneet tasa-arvon edistämiseen valtavirtaistamisperiaatteen mukaisesti. Tasa-arvon edistämisen valtavirtaistaminen merkitsee sitä, että tasa-arvon edistämisyrittäminen otetaan huomioon asioiden valmistelussa, toimeenpanossa, seurannassa ja arvioinnissa, lainvalmistelussa, tulosohjauksessa ja talousarviossa.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön tasa-arvotyöryhmä sai työnsä päätökseen keväällä 2009 ja teki toimenpide-ehdotuksia tasa-arvon edistämiseksi. Hankkeita asetettaessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että työryhmien kokoonpanossa noudatetaan tasa-arvolain edellyttämää kiintiösäännöstä. Mikäli kiintiösäännöksen noudattaminen ei erityisestä syystä ole mahdollista, mainitaan tästä asettamis päätöksessä. Tasa-arvoasiat ja niistä

raportointi on liitetty osaksi tulosohjausprosessia, jolla pyritään varmistamaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen toimintaan.

Keväällä 2009 asetettiin työryhmä, joka valmistelee ministeriön toiminnallista tasa-arvosuunnitelmaa. Työryhmän toimikausi päättyy vuoden 2010 lopussa. Toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa tullaan ohjeistamaan sukupuolinäkökulman huomioonottamista ministeriön toiminnoissa. Haasteena on saada sukupuolinäkökulma osaksi asioiden valmistelua, sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen ulottaminen ministeriön sisältöalueisiin sekä toiminnan vaikuttavuuden arviointi.

Ministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2010–2014 valmistui loppuvuodesta 2009. Suunnitelmaan on sisällytetty myös vaikutusten arviointia koskevat suunnitelmat.

Sisäasiainministeriön yhdenvertaisuussuunnitelma 2009–2011 on moniperusteinen ja kattaa seuraavat syrjintäperusteet: etninen alkuperä, ikä, kieli, uskonto tai vakaumus, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja moniperusteinen syrjintä. Suunnitelmaan on valtavirtaistettu sukupuolten tasa-arvo ja sitä laadittaessa on arvioitu sukupuolivaikutukset. Suunnitelma koskee sisäasiainministeriön toimintaa ja hallinnonalan palveluiden ohjaamista sekä ministeriötä työnantajana.

Ministeriön toimitiloihin tehtiin esteettömyyskartoitus yhteistyössä vammaisjärjestöjen esteettömyysasiamiesten kanssa loppuvuodesta 2009. Mukana katselmuksessa olivat Invalidiliitto, Kuuroliitto ja Kuurojen Liitto. Toimitiloissa havaitut puutteet tullaan korjaamaan Kirkkokatu 12:n peruskorjausremontin yhteydessä. Myös ministeriön käyttämien ulkoisten ja valtion edustustilojen esteettömyys on selvitetty loppuvuodesta 2009.

Poliisitoimi

Poliisihallinnossa sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulosohjauksen ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla. Valtakunnallinen poliisin tasa-arvosuunnitelma on tehty poliisihallinnossa jo kahteen kertaan. Poliisin ylijohton ja sen ohjauksessa olevien yksiköiden välisissä tulossopimuksissa on lisäksi viime vuosina velvoitettu, että kaikkien yksiköiden on tehtävä virastoa koskeva tasa-arvosuunnitelma. Tavoite ei ole kuitenkaan täysin vielä toteutunut, mikä johtuu pitkälti poliisin hallintorakenneuudistukseen liittyvistä organisaatiomuutoksista.

Keskeisimpiä yksiköiden tulossopimukseen vuonna 2009 kirjatusta sukupuolten väliseen tasa-arvoon tähtäävistä tavoitteista ja toimenpiteistä ovat olleet naisten kannustaminen esimiestyöhön ja esimiestävissä toimivien naisten määrään kasvattaminen sekä toisaalta työn ja yksityisysselämän yhteensovittamisen parantamiseen liittyvät tavoitteet. Palvelussuhteen ehtojen joustavalla soveltamisella on pyritty ennen kaikkea edistämään naisten uralla etenemistä.

Tuloksen ja toiminnan arvioimisessa seurataan naisten % -osuutta eri henkilöstöryhmissä (poliisit, opiskelijat ja muut) sekä johtotehtävissä (päälliköt, päällystö ja alipäällystö).

Poliisitoimi edustaa perinteistä miesvaltaista ammattia: vuonna 2009 koko poliisihallinnon henkilöstöstä naisia on ollut 28 prosenttia ja poliiseista vain noin 13 prosenttia. Pääosin naiset työskentelevätkin poliisihallinnossa toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä. Naisten osuus poliisihallinnon esimiestehtävissä on vähäistä, joskin pientä kehitystä on tapahtunut. Yhdeksi ongelmaksi tämän taustalla nähdään ylipäättään poliisikoulutukseen ja sen jälkeen alipäällystö- ja päällystökoulutukseen hakevien naisten vähäinen osuus.

Vuoden 2009 tulossopimukseen on kirjattu toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä työskentelevän henkilöstöryhmän jaksamiseen tähtäviä tavoitteita. Vuoden 2009 loppupuolella asetettiin myös valtakunnallinen lupahallinnon kehittämishanke, jonka tavoitteena on järjestää poliisin lupahallinnon toiminta poliisin hallintorakenteen uudistamisen jälkeiseen organisaatorakenteeseen. Hankkeen tavoitteena on sopeuttaa lupahallinnon organisointi, työnjako ja työvälineet vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön, tiukkenevan taloudellisen tilanteen ja tulevien lupahallintoa koskevien lainsäädäntömuutosten asettamiin vaatimuksiin.

Tuottavuusohjelman osalta todettakoon, että tuottavuusvähennykset ovat kohdistuneet viime vuosina talous- ja henkilöstöhallinnon sekä lupahallinnon tehtävissä toimiviin henkilöstöryhmiin. Poliisivirat ovat olleet tuottavuusvähennysveloitteen ulkopuolella, mistä johtuen vähennykset ovat kohdentuneet pääosin naisvaltaisiin virkaryhmiin.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen esikunta laati vuonna 2009 toimialaansa koskevat valtakunnalliset suunnitelmat henkilöstöpoliittisen tasa-arvon edistämiseksi sekä yhdenvertaisuuden edistämiseksi toiminnassa ja henkilöstöjohtamisessa. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa arvioitiin toimintaa myös sukupuolinäkökulmasta.

Rajatarkastuksissa asiakkaina on sekä naisia että miehiä. Naisten kohdalla henkilöön menevissä tarkastuksissa pyritään tekemään naispuolisen rajavartijamiehen toimesta. Jos naispuolisia rajavartijoita ei ole saatavilla, voidaan virka-apua pyytää tullilta. Rajatarkastukset on suoritettava asiallisesti ja huomioonottavasti. Rekrytoinnilla pyritään lisäämään rajatarkastustehtävissä olevien naisten määrää, jotta henkilöön menevät tarkastukset voitaisiin suorittaa aina samaa sukupuolta olevien rajavartiomiesten toimesta. Ihmiskauppa on ilmiönä maailmanlaajuinen ja monitahoinen. Ihmiskauppaa tapahtuu prostituution, seksiteollisuuden ja muun seksuaalisen hyväksikäytön yhteydessä tai se voi liittyä pakkotyöhön tai muunlaisen työvoiman hyväksikäyttöön. Ihmiskauppaan liittyy kiinteästi moniperusteinen syrjintä, johon kuuluu etninen alkuperä, ikä ja sukupuoli. Selvitettyihin ihmiskaupatapauksiin on liittynyt myös uhrin vammaisuus. Uhri voi olla mies, nainen tai lapsi. Erityisen haavoittuva ryhmä on yksin maahan saapuvat alaikäiset turvapaikanhakijat. Rajavartiolaitos ottaa yhdenvertaisuussuunnitelmansa mukaisesti moniperusteisen syrjinnän huomioon ihmiskaupan vastaisen tarkennetun toimintasuunnitelman toimeenpanossa korostaen suunnitelman uhrilähtöistä lähestymistapaa sekä lapsi- ja sukupuolinäkökulmaa.

Rajavartiotietojärjestelmään kirjataan toiminnan kohteena olevista henkilöistä myös sukupuoli-tieto, mutta tilastoja ei ole mahdollista raportoida sukupuolen mukaisesti Rajavartiolaituksen tulostietojärjestelmästä RATTI:sta.

Säädösvalmistelussa hankkeiden mahdolliset sukupuolivaikutukset käsitellään säännönmukaisesti osana yleistä vaikutustenarviointia. Vuonna 2009 valmistelluissa säädöshankkeissa sukupuolivaikutuksia arvioitiin erityisesti upseerien koulutusjärjestelmää koskevien säädösmuutosten yhteydessä.

Pelastustoimi ja hätäkeskuslaitos

Pelastusopistolle ja Hätäkeskuslaitokselle asetettiin vuoden 2009 tulossopimuksissa tavoitteeksi laatia sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuuslinjausten pohjalta viraston yhdenvertaisuussuunnitelma ja sen osana esteettömyyskartoitusta. Pelastusopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma valmistui syksyllä 2009, mutta esteettömyyskartoituksen laadinta siirtyi keväälle 2010. Pelastusopiston pelastajatutkinnon koulutus on opiskelijoiden valintakokeissa vaadittavista fyysisistä kuntovaatimuksista johtuen muutamana vuosien aikana ollut poikkeusta lukuun ottamatta miesvoittoista. Vuoden 2010 aikana laaditaan selvitys siitä, mahdollistavako ammatillisen peruskoulutuksen pääsykoevaatimukset naisten yhdenvertaisen hakeutumisen koulutukseen. Vuonna 2009 Pelastusopiston, ml. Kriisinhallintakeskus, henkilöstöstä naisia oli 26 prosenttia ja heistä vakinaisessa virkasuhteessa 22 prosenttia. Määräaikaisten osuus oli 39 prosenttia ja heistä naisia 13 prosenttia Pelastusopistossa työskentelee enemmän miehiä kuin naisia, johtuen siitä, että suuri osa Pelastusopiston opettajista on miehiä. Pelastusopisto kouluttaa pelastajia ammattiinsa ja iso osa koulutusta on käytännön harjoittelua, mikä asettaa oppilaiden lisäksi myös opettajien fyysikalle vaatimuksia.

Hätäkeskuslaitos asetti työryhmän laatimaan viraston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa vuoden 2009 lopulla tulossopimustavoitteen mukaisesti. Työryhmän esityksen käsittely alkaa laitoksessa tammikuussa 2010. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstöstä naisia on 59 prosenttia ja heistä vakinaisessa virkasuhteessa on 50 prosenttia. Määräaikaisten osuus oli vuonna 2009 yhteensä 15,5 prosenttia ja heistä naisia on 8,7 prosenttia. Hätäkeskuslaitoksessa molemmat sukupuolet ovat tasaisesti edustettuina, naisia on hieman enemmän hätäkeskuspäivystäjän tehtävissä kuin miehiä.

Tuottavuusohjelma ei kohdistu merkittävässä määrin kumpaakaan sukupuoleen.

Maahanmuuttohallinto

Säädösvalmistelussa hallituksen esityksiä valmisteltaessa arvioidaan systemaattisesti, vaikuttaako ehdotus miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon.

Talousarvion maahanmuuton määrärahojen kohdentumista tasa-arvonäkökulmasta ei ole systemaattisesti tutkittu eikä toteutettu ulkopuolisia arviointeja.

Turvapaikanhakijat tilastoidaan sukupuolen perusteella. Turvapaikanhakijoista valtaosa on miehiä. Vuonna 2009 turvapaikanhakijoita oli 5 910 henkilöä, joista miehiä 4 306 eli 73 prosenttia. Alaikäisiä yksin ilman huoltajaa tulleita turvapaikanhakijoita oli 544, joista poikia 436 eli 80 prosenttia. Vastaanoton kustannukset hakijoiden sukupuolijakaumasta johtuen kohdentuvat enemmän miehiin kuin naisiin.

Pakolaiset tai oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat voivat hakea perheenyhdistämistä saadakseen perheenjäsenensä Suomeen. Perheenyhdistämisen myötä sukupuolierot tasoittuvat jossain määrin, kun yksin turvapaikkaa hakeneet perheelliset miehet voivat saada perheensä Suomeen. Näin ollen kunnille maksettavat korvaukset pakolaisten kuntaan sijoittamisesta kohdentuvat turvapaikanhakijoita tasaisemmin naisten ja miesten kesken. Suomeen vuosittain tulevien kiintiöpakolaisten valinnassa kiinnitetään huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin naisiin ja lapsiin, jolloin resurssit tältä osin kohdentuvat tasaisemmin naisten ja miesten välillä.

Vastaanottokeskukset eivät pysty vaikuttamaan omalla toiminnallaan turvapaikanhakijoiden sukupuolijakaumaan. Vastaanottokeskukset ovat pyrkineet toiminnassaan kuitenkin ottamaan huomioon tasa-arvon myös turvapaikanhakijoiden kohtelussa sekä naisten ja lasten aseman mahdollisena haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä. Turvapaikanhakijanaisten asema on pyritty huomiomaan muun muassa järjestämällä heille liikuntamahdollisuuksia erillään mieshakijoista niin keskuksessa kuin sen ulkopuolellakin. Vastaanottokeskuksen järjestämässä opetustoiminnassa pyritään suomen kielen opetuksen lomassa tuomaan esille suomalaisen yhteiskunnan perusarvoja kuten tasa-arvoa. Asiakastyössä turvapaikanhakijoita kohdellaan tasapuolisesti sukupuolesta riippumatta ottaen kuitenkin huomioon kulttuurilliset ja uskonnolliset seikat.

Vastaanottokeskuksen henkilöstövalinnoissa sekä henkilöstöön kohdistuvissa päätöksissä pyritään edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Valtion vastaanottokeskusten henkilöstö on naisvaltaista. Oulussa henkilöstöstä on naisia 60 prosenttia ja Joutsenossa 81,5 prosenttia. Valtion vastaanottokeskuksissa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat.

Maahanmuuttovirastossa vahvistettiin 3.12.2009 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2010–2012. Suunnitelma sisältää tasa-arvolain vaatimusten mukaisesti selvityksen viraston tasa-arvotilanteesta ja käynnistettäväksi tai toteutettavaksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Maahanmuuttoviraston henkilöstöstä 76 prosenttia on naisia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan vuosittain toteutettavilla työilmapiirikyselyn, palkkakartoituksen avulla sekä tarkastelemalla naisten ja miesten sijoittumista eri tehtäviin ja vaativuusluokkiin. Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista. Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu tulee jatkossa olemaan laaja-alaisempaa kattaen myös vastaanotto toiminnan.

Sukupuolinäkökulma tulee esille myös SOLID-rahastoihin kuuluvien pakolais- ja kotouttamisrahastojen toiminnassa. Rahastojen strategisten suuntaviivojen mukaisesti on

vuoden 2009 aikana huomioitu haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien erityistarpeet. Haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä ovat muun muassa naiset ja lapset.

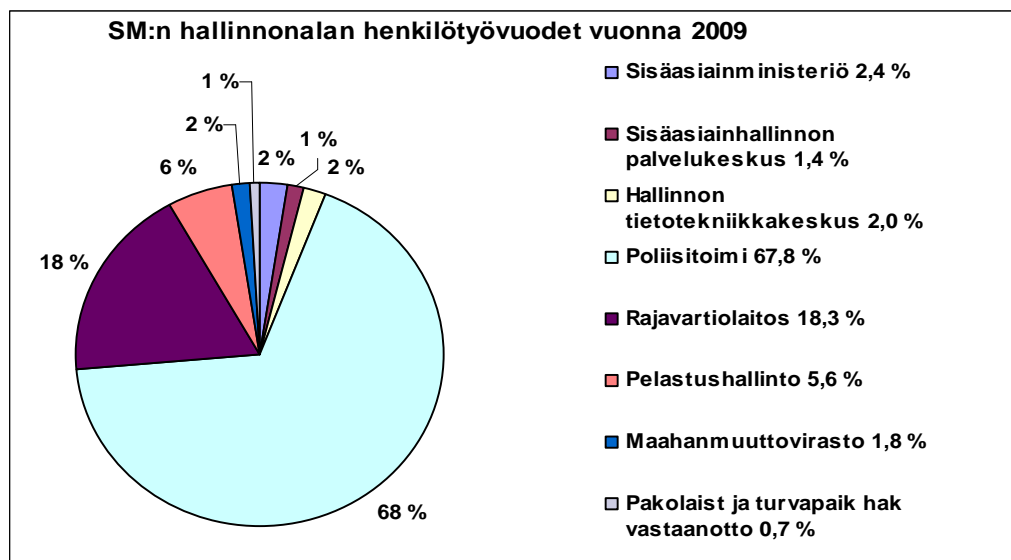
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Sisäasiainhallinnon henkilöstö

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla tavoitteena on, että henkilöstövoimavarojen johtaminen on ammattimaista, ennakkollista ja että kunkin toimintayksikön henkilöstö vastaa sekä määrältään että laadultaan yksikön toiminnallisia tarpeita.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan henkilöstömäärä oli kertomusvuoden päättyessä 16 009 henkilöä. Henkilötyövuosimäärä oli 15 668 htv:tä, jossa lisäystä edelliseen vuoteen oli 0,7 prosenttia. Hallinnonalan henkilöstöstä 29,4 prosenttia oli naisia ja 70,6 prosenttia miehiä. Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli 9,6 prosenttia ja osa-aikaisen henkilöstön osuus 2,8 prosenttia. Hallinnonalan henkilöstön ikärakenne oli kokonaisuutena tarkastellen melko tasainen. Ikärakenteessa 55–64 -vuotiaiden osuus (12,79 %) henkilöstöstä oli vähentynyt edelliseen vuoteen 1,2 prosenttia. Naisten keski-ikä oli 43,5 ja miesten 40,8.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan strategia laadittiin vuosiksi 2009–2011. Sisäasiainhallinto tulee varautumaan poikkeuksellisen suureen eläköitymiseen suunnitelmallisella henkilöstöpolitiikalla. Sisäasiainministeriön ja hallinnonalan organisaatiota kehitetään jatkuvasti vastaamaan paremmin tämän päivän palvelu- ja tuottavuustavoitteisiin. Sisäasiainministeriön aluehallinnon uudistuksen valmistelu jatkui ja laajeni osana valtion aluehallinnon muutosta. Sisäasiainhallinnon yhteiset palvelut tullaan hoitamaan jatkossa palvelukeskuksissa, joita ovat hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK), yhteispalveluyksikkö, poliisin tekniikkakeskus sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, joka siirtyy vuoden 2010 alusta osaksi Valtiokonttorin palvelukeskusta (Palkeet).

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla noin 67,8 prosenttia työskenteli poliisitoimessa, 18,3 prosenttia rajavartiolaitoksessa ja 5,6 prosenttia pelastustoimessa. Muiden toimialojen (sisäasiainministeriö, Maahanmuuttovirasto, Joutsenon ja Oulun vastaanottokeskukset, sisäasiainhallinnon palvelukeskus sekä HALTIK) osuus koko hallinnonalan henkilöstöstä oli noin 8,3 prosenttia.

Sisäasiainministeriön henkilöstö

Sisäasiainministeriö kannustaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan ja tukee henkilöstön oma-aloitteista itsenäistä ammatillista kehittämistä. Ministeriö kehittää aktiivisesti henkilöstönsä työhyvinvointia, tavoitteena työyhteisö, joka on samanaikaisesti tehokas, oppiva ja hyvinvoiva. Henkilöstön hyvä ammattitaito ja osaaminen ovat sisäasiainministeriön toiminnan perusta.

Sisäasiainministeriön henkilöstömäärässä ei vuonna 2009 tapahtunut suuria muutoksia. Henkilötyövuosien määrä oli tarkasteluvuonna 375,2 htv:tä. Lisäys edelliseen vuoteen oli 3,0 prosenttia (10,8 htv), joka koski vähemmistövaltuutetun toimiston, kansainvälisten asioiden yksikön ja maahanmuutto-osaston henkilöstöä. Kertomusvuonna tiedossa oli laaja muutos henkilöstön osalta poliisiosaston tulevan uudelleenorganisoinnin johdosta, kun noin sadan henkilön arvioitiin siirtyvän perustettavaan uuteen Poliisihallitukseen 1.1.2010 lukien.

Taulukko 66.

Henkilötyövuodet osastoittain (pääluokka ja luku) vuonna 2009								
Pääluokka26	01.01	01.20	01.22	10.01	30.01	40.01	Muut	Yhteensä
Kansliapäällikkö ja valtiosihteerit	3,0							3,0
Hallintoyksikkö	58,6	4,9					0,2	63,7
Kansainvälisten asioiden yksikkö	13,2		6,0					19,2
Oikeusyksikkö	9,2		0,8				0,0	10,0
Sisäinen tarkastus	2,0							2,0
Sisäisensuojelun sihteeristö	3,6						0,7	4,2
Talouksyksikkö	15,5							15,5
Viestintäyksikkö	7,8						0,5	8,3
Poliisiosasto	61,3			72,6			0,2	134,0
Pelastusosasto ja palosuojelurahasto	37,4				10,7			48,1
Maahanmuutto-osasto	48,3		1,2			0,4	3,9	53,8
Vähemmistövaltuutetun toimisto	10,0							10,0
Syrjintälautakunta	2,7						0,6	3,3
v. 2009 yhteensä	272,4	4,9	8,0	72,6	10,7	0,4	6,1	375,2
v. 2008	272,1	5,1	3,5	70,8	3,7	1,4	8,0	364,6
v. 2007	318,1			70,6	7,5	1,7	10,9	
v. 2006	320,0			70,8	8,7	0,3		
v. 2005	318,5			65,1	6,8	0,0		
v.2004	313,9			54,5	5,1	0,0		

Sisäasiainministeriön henkilöstörakenne on viime vuosina muuttunut ja tulee edelleen muuttumaan entistä enemmän asiantuntija- ja ammattihenkilöstöä painottavampaan suuntaan. Valtioneuvoston linjausten mukaisesti operatiivisia ja teknisluonteisia tehtäviä on siirretty palvelukeskuksiin. Toiminnallisia operatiivisluonteisia tehtäviä ollaan siirtämässä keskushallintohankkeen mukaisesti alaiseen hallintoon. Tämä asettaa uusia haasteita henkilöstön ammattitaidolle ja osaamiselle. Ministeriöllä tulee olla myös valmiudet tarkastella resurssien kohdentumista ministeriön sisällä toimintaympäristön muuttuessa, jotta tarkoituksenmukainen ja tehokas toiminta kyetään turvaamaan.

Vuonna 2009 ministeriössä käynnistettiin yhteensä 39 rekrytointia, joista 26 oli vakinaista virantäyttöä ja 13 määräaikaista virkasuhteen täyttöä. Rekrytoinneista seitsemän koski uuden Poliisihallituksen henkilöstön työnhakua. Tavoitteena sisäasiainministeriössä on ollut, että esimiestehtäviin rekrytoituisi nykyistä enemmän naisia. Vuonna 2009 esimiestehtäviin nimitetyistä kuudesta henkilöstä kolme oli naisia.

Ammatillisen osaamisen arviointi ministeriön henkilöstön osalta perustuu pääasiassa peruskoulutuksen tasoon. Ministeriön henkilöstön koulutustasoindeksi vuonna 2009 oli 5,8 (sama kuin vuonna 2008). Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli noin 65 prosenttia. Ammatillista osaamista ja osaamisen riittävyyttä arvioidaan ministeriöissä erityisesti tulos- ja kehityskeskusteluissa, mutta niistä ei ole saatavissa keskitettyä ministeriötasoa tietoa. Ministeriö järjesti keskitettyä koulutusta yhteensä 81 tilaisuudessa ja näihin käytettiin 541 henkilötyöpäivää.

Henkilöstön hyvinvointi ja terveys

Vuosittain kyselytutkimuksella kartoitettavassa VMbaro-työtyytyväisyyskyselyssä ministeriön vuodesta 2004 alkanut myönteinen trendi jatkui ja työtyytyväisyysindeksi parani edelleen edellisvuoteen verrattuna. Työtyytyväisyysindeksi oli tarkasteluvuonna 3,6 (vuonna 2008 indeksi oli 3,5). Kertomusvuonna työhyvinvointitavoitteina ministeriössä oli töiden selkeyttäminen, henkisen kuormituksen vähentäminen sekä epäasiallisen kohtelun poistaminen. Erityisesti viimeksi mainittuun käytettiin huomattavasti sekä taloudellisia että työajallisia resursseja. Sen osalta saatiinkin tuloksia, sillä kyselyn perusteella epäasiallisen kohtelun kokemukset vähenivät yli kolmanneksella edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöstön sairastavuuden erityisongelmana sisäasiainministeriössä on ollut jo parina viime vuotena pitkät sairauspoissaolot, jotka keskittyvät melko pienelle joukolle henkilöstöä, mutta jotka nostavat ministeriön kokonaissairauspoissaoloja huomattavasti. Sairauspoissaolojen syissä nousevat esille mielenterveyssyyt, joita oli 37 prosentissa sairauspoissaoloista (vertailuaineistossa mielenterveyssyyspohjaisten sairauspoissaolojen osuus on alle 15 %). Toinen huomattava seikka ministeriön henkilöstön sairastavuudessa oli, että vastaanottokäyntejä kertyi tarkasteluvuonna 4,7 vastaanottokäyntiä/ministeriön työntekijä, kun vuonna 2006 työikäisessä väestössä vastaava luku oli noin 1,9 vastaanottokäyntiä/henkilö.

Taulukko 68 Henkilöstövoimavarat sisäasiainministeriö

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Sisäasiainministeriö							
	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. ulkop. rahoit. palkatut)	418,1		364,4		375,2		3,0
henkilöstömäärä	429		373		383		2,7
naiset	233	54,3	218	58,4	232	60,6	6,4
miehet	196	45,7	155	41,6	151	39,4	-2,6
vakinaiset	306	71,3	312	83,6	310	80,9	-0,6
naiset	163	38,0	178	47,7	177	46,2	-0,6
miehet	143	33,3	134	35,9	133	34,7	-0,7
määräaikaiset	123	28,7	61	16,4	73	19,1	19,7
naiset	70	16,3	40	10,7	55	14,4	37,5
miehet	53	12,4	21	5,6	18	4,7	-14,3
kokoaikaiset	413	96,3	356	95,4	369	96,3	3,7
naiset	224	52,2	207	55,5	224	58,5	8,2
miehet	189	44,1	149	39,9	145	37,9	-2,7
osa-aikaiset	16	3,7	17	4,3	14	3,7	-17,6
naiset	9	2,1	11	2,9	8	2,1	-27,3
miehet	7	1,6	6	1,3	6	1,6	0,0
keski-ikä	46,3		46,5		46,1		-0,7
naiset	44,9		45,1		44,6		-1,1
miehet	47,9		48,4		48,5		0,2
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		79,8		77,8		77,9	0,1
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	24 224 814		22 051 259		23 172 203		5,1
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	19 324 255	76,8	17 362 086	74,8	18 456 910	75,1	6,3
välilliset työvoimakustannukset	9 384 585		9 063 969		9 315 496		2,8
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		63,2		69,8		67,2	-3,7
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,4		3,5		3,6		2,9
lähtövaihtuvuus % *	73	17,0	67	15,6	76	20,4	13,4
tulovaihtuvuus %	80	18,6	71	16,6	66	17,7	-7,0
työkyyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,0		0,4		0,5	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	7,5		12,2		10,8		-11,7
työterveyshuolto €/htv	567		652		431		-33,9
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)	378		483		460		
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi	5,9		5,8		5,8		0,3
naiset	5,5		5,5		5,6		1,4
miehet	6,3		6,1		6,0		-0,6
koulutus ja kehittäminen €/htv	1400		1403		1410		0,5
koulutuspanostus työpäivää/htv	1,5		1,3		1,2		-7,8
henkilöstön arvo €	2 344		2 539		2 302		-9,3
* Kokonaisvaihtuvuus on ollut 180 henkilöä, joista 6 on tuottavuusohjelman mukaista vähennystä ja 104 henkilöä siirtyi vuoden vaihteessa Poliisihallituksen palvelukseen							
Henkilöstön arvo saadaan laskemalla							
1) lasketaan henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (vuotta, kaikki eläkelajit mukana)							
2) saadusta luvusta vähennetään henkilöstön keski-ikä							
3) kerrotaan saatu luku htv:llä							
4) kerrotaan saatu luku tehdyn työajan keskim. vuosipalkalla (€/htv, tehdyn työajan palkat saadaan väh. kokonaispalkkasummasta välilliset palkat)							
5) saatuun lukuun lisätään vuosi-investoinnit työtyytyväisyyteen, työkuuntoon, hstökoulutukseen ja muuhun osaamisen kehittämiseen sekä terveydenhoitoon							

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (Palke)

Henkilötyövuosia Palkessa tehtiin vuonna 2009 noin 214. Vuoden lopussa palvelussuhteessa oli yhteensä 241 henkilöä, 17 henkilöä enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Henkilöstömäärän lisäys kohdistui lähes kokonaan yhteyspalveluyksikön toiminnan laajenemisesta johtuneeseen rekrytointitarpeeseen. Vuodenvaihteessa yhteyspalveluyksikön 50 hengen henkilöstö siirtyi Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIKiin ja muu Palken henkilöstö vuoden 2010 alussa perustettuun Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeisiin.

Substanssikoulutuksen ohella henkilöstökoulutuksessa painotettiin mm. muutoksenhallintaa, kielenhuoltoa, projektitoimintaa ja hyvän työyhteisön pelisääntöjä. Koulutuspäivien lukumäärä oli tavoitteen mukaisesti viisi työpäivää, joskin se oli edellisvuoteen nähden pienempi. Varsinaisen osaamiskartoituksen käynnistäminen siirtyi uudessa organisaatiossa toteutettavaksi. Pienempimuotoinen koulutus- ja kehittämissuunnitelma toteutui kunkin kohdalla esimiehen kanssa käydyissä kehityskeskusteluissa.

Myös työtyytyväisyyden osalta päästiin asetettuun 3,3:n tavoitteeseen ja se oli näin ollen jälleen hieman edellisvuotta parempi. Sen sijaan sairauspoissaolot jatkoivat kasvamistaan. Suurimpana selittäväenä tekijänä ovat muutamien henkilöiden kohdalla sattuneet pitkät sairauslomat. Palke muutti vuoden 2009 aikana useassa erässä uusiin toimitiloihin, ja pitkäaikainen remontointi aiheutti herkimmille henkilöille hengitystieongelmia. Suurin sairauspoissaolojen syy oli edelleen tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, vaikka ergonomiaan panostettiin voimakkaasti mm. erilaisin apuvälinein ja taukoliikunnalla. Omaehtoiseen itsestä huolehtimiseen kannustettiin liikuntasetelein.

Taulukko 69 Henkilöstövoimavarat Palke

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Palke							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKEINNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	164,5		200,3		214,1		6,9
henkilöstömäärä	188		224		241		7,6
naiset	172	91,5	198	88,4	208	86,3	5,1
miehet	16	8,5	26	11,6	33	13,7	26,9
vakinaiset	141	75,0	195	87,1	207	85,9	6,2
naiset	130	69,1	175	78,1	184	76,3	5,1
miehet	11	5,9	20	8,9	23	9,5	15,0
määräaikaiset	47	25,0	29	12,9	34	14,1	17,2
naiset	42	22,3	23	10,3	24	10,0	4,3
miehet	5	2,7	6	2,7	10	4,1	66,7
kokoaikaiset	182	96,8	215	96,0	230	95,4	7,0
naiset	172	91,5	189	84,4	197	81,7	4,2
miehet	16	8,5	26	11,6	33	13,7	26,9
osa-aikaiset	6	3,2	9	4,0	11	4,6	22,2
naiset	6	3,2	9	4,0	11	4,6	22,2
miehet	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
keski-ikä	44,1		42,3		41,9		-0,9
naiset	44,2		42,9		42,7		-0,5
miehet	42,2		37,8		37,2		-1,6
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		86,0		81,6		80,5	
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	6 150 788		7 502 329		8 217 536		9,5
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	3 870 848	81,9	4 563 396	77,5	4 982 959	76,2	9,2
välilliset työvoimakustannukset	2 279 940		2 938 933		3 234 577		10,1
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		58,9		64,4		64,9	
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,2		3,2		3,3		3,4
lähtövaihtuvuus % *		12,2		18		8	-56,7
tulovaihtuvuus % *		33,5		33		17	-47,2
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,0		0,5		0,0	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	6,6		8,2		10,9		32,9
työterveyshuolto €/htv	342		304		352		16,0
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv) **	371		407		272		-33,0
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi	4,9		4,7		4,8		2,1
naiset	4,8		4,7		4,8		2,1
miehet	5,5		5,0		4,9		-2,0
koulutus ja kehittäminen €/htv	971		1773		1019		-42,5
koulutuspanostus työpäivää/htv	3,1		8,5		5,0		-41,2
henkilöstön arvo €*	80 961 746		104 086 307		114 552 250		10,1

2. * vaihtuvuuksissa mukana kaikki tulleet ja lähteneet (ml. mm. määräaikaiset)

2 ** viikottainen tyhy-tunti poistunut, osa liikuntaseteleistä hankittu v. 2008 puolella

3. * keskimääräisenä eläkkeelle siirtymiskäytetty 65 vuotta

Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK)

HALTIK-hankkeen viimeiset virkasiirrot toteutettiin 1.10.2009 lukien kun kahdeksan Keskusrikospoliisin palveluksessa ollutta ICT-asiantuntijaa siirrettiin virkasiirroilla HALTIK:n palvelukseen. HALTIK-hankkeen myötä HALTIK:iin siirrettiin vuosina 2008–2009 kaikkiaan 288 virkaa poliisin eri yksiköistä, Rajavartiolaitoksesta, Hätäkeskuslaitoksesta sekä sisäasiainministeriöstä ja Pelastusopistolta. Näistä siirroista noin 170 tehtiin Poliisin tietohallintokeskuksesta, jonka rungolle HALTIK perustettiin. Vuoden 2009 lopussa HALTIK:n vakituisten virkojen määrä oli 304.

Voimakas kasvu on aiheuttanut erityisen haasteen HALTIK:n henkilöstöjohtamiselle. HALTIK:ssa toteutettiin vuosina 2008–2009 Valtiokonttorin rahoittama HALTIK:n osaamisen, johdon ja henkilöstön kehittämishanke (HOHTO-hanke). HOHTO-hankkeessa luotiin mm. HALTIK:n johtamismalli, HALTIK:n osaamisen kehittämisen malli sekä työhyvinvoinnin kehittämismalli.

HALTIK:n omaa palkkausjärjestelmää ryhdyttiin valmistelemaan vuonna 2008. Järjestelmää valmisteltiin yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Palkkausjärjestelmäneuvotteluita valmistelevat työt saatiin HALTIK:ssa valmiiksi elokuussa 2009. Sisäasiainministeriön johtamat neuvottelut palkkausjärjestelmästä aloitettiin lokakuussa 2009. Neuvottelutulos uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotosta saavutettiin tammikuun lopussa 2010.

Vuoden 2009 aikana HALTIK:ille neuvoteltiin uusi työsuojelun yhteistoimintasopimus. Sopimuksen mukaiset työsuojeluhenkilöstön vaalit järjestettiin loppuvuodesta 2009. HALTIK:n uusi työsuojelutoimikunta aloitti toimintansa vuoden 2010 alusta.

Valtiontalouden tarkastusviraston väliraportissa 18.12.2009 kiinnitetään erityistä huomiota HALTIK:n palkkahallinnon sisäiseen valvontaan ja sen järjestelyvajeisiin. Sisäistä valvontaa on tämän jälkeen kehitetty uudistamalla palkkahallinnon hyväksymisketjua sekä kouluttamalla esimiehiä.

Taulukko 70. Henkilöstövoimavarat HALTIK

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HEIKILÖSTÖVOIMAVARAT	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Haltik							
1. HEIKILÖSTÖIH MÄÄRÄ, RAKEINE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. ulkop. rahoit. p)	173		268,6		317,1		18,1
henkilöstömäärä	184		306		335		9,5
naiset	63	34,2	96	31,4	101	30,1	5,2
miehet	121	65,8	210	68,6	234	69,9	11,4
vakinaiset	157		273	101,6	274	81,8	0,4
naiset	51	32,5	82	30,5	76	22,7	-7,3
miehet	106	67,5	191	71,1	198	59,1	3,7
määräaikaiset	27		33	12,3	61	18,2	84,8
naiset	12	44,4	14	5,2	25	7,5	78,6
miehet	15	55,6	19	7,1	36	10,7	89,5
kokoaikaiset	184		298	110,9	323	96,4	8,4
naiset	63	34,4	94	35,0	98	29,3	4,3
miehet	120	65,6	204	75,9	225	67,2	10,3
osa-aikaiset	1		8	3,0	12	3,6	50,0
naiset	0		2	0,7	3	0,9	50,0
miehet	1	100,0	6	2,2	9	2,7	50,0
keski-ikä	40,5		41,8		42,5	12,7	1,7
naiset	39,7		41,1		42,3	12,6	2,9
miehet	41,0		42,1		42,5	12,7	1,0
tehdyn työajan osuus säännöllisestä	81,3		79,30		79		-0,3
kokonaistyövoimakustannukset € / v	9 222 800		14 563 145		17 068 070		17,2
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus	5 752 000	79,7	8 906 124	77,7	10 520 038	77,5	18,1
välilliset työvoimakustannukset	3 470 000		5 657 021		6 548 032		15,8
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		60,3		63,5		58,8	-7,4
2. TYÖHYVIHOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,3		3,4		2,9		-13,5
lähdevaihtuvuus % *	1,8			0,0	2		
tulovaihtuvuus % **	11,4			0,0	16		
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymien määrä	0		0		0		
sairauspoissaolot työpäivää / htv	7,5		10,1		11,7		15,8
työterveyshuolto € / htv	326		312		522		67,4
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistämiseksi)	591		300		347		15,5
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi	5,3		5,1		5,2		2,0
naiset	5,40		5,10		5,3		3,9
miehet	5,30		5,00		5,1		2,0
koulutus ja kehittäminen € / htv	1 389		1 297		88		-93,2
koulutuspanostus työpäivää / htv	1,0		7,8		0,7		-91,0
henkilöstön arvo €	129 998 924		189 322 451		190 625 686		0,7
*Kokonaislähdevaihtuvuus 2008 on ollut 77 henkilöä, joista Haltikiin siirtyi 10 henkilöä							
**Kokonaistulovaihtuvuus 2008 on ollut 110 henkilöä, joista 39 henkilöä tuli Työmisteriöstä							
Henkilöstön arvo saadaan laskemalla							
1) lasketaan henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (vuotta, kaikki eläkelajit mukana)							
2) saadusta luvusta vähennetään henkilöstön keski-ikä							
3) kerrotaan saatu luku htv:llä							
4) kerrotaan saatu luku tehdyn työajan keskim. vuosipalkalla (€ / htv, tehdyn työajan palkat saadaan väh. kokonaispalkkasummasta välilliset palkat)							
5) saatuun lukuun lisätään vuosi-investoinnit työtyytyväisyyteen, työkuuntoon, hiöstökoulutukseen ja muuhun osaamisen kehittämiseen sekä terveydenhoitoon							

Poliisitoimi

Vuonna 2009 laadittiin poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnitelma, joka ulottuu vuoteen 2020 saakka. Suunnitelmaa päivitetään ja toteutussuunnitelma laaditaan vuonna 2010 asetetussa seurantahankkeessa.

Poliisin henkilöstömäärä on pysynyt seurantakaudella ennallaan, mutta vakituisten ja määräaikaisten määrissä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakituisten henkilöstön määrä on kasvanut lähes viidellä prosentilla ja määräaikaisten henkilöiden määrä laskenut 23,2 prosentilla. Poliisimiesten työllistämiseen tähtäävät toimenpiteet vaikuttivat määräaikaisten henkilöiden merkittävään vähentymiseen, mikä on ollut yksi keskeisimmistä poliisin henkilöstöön liittyvistä tavoitteista. Sairauspoissaolojen lukumäärä ja työkyvyttömyysperusteella eläkkeelle jääneiden määrä on seurantakaudella laskenut, miltä osin on tapahtunut kehitystä parempaan suuntaan. Kehitystä on pidettävä hyvänä ottaen huomioon, että vuosien 2008 ja 2009 aikana toimeenpantiin kaikkia poliisihallinnon tasoja ja koko henkilöstöä koskenut hallintorakenteen kokonaisuudistus.

Henkilöstön urakehityksen edistämiseksi kaikkiin poliisiyksiköiden tulossopimuksiin sisällytettiin tavoite tulos- ja kehityskeskustelujen käymisestä koko henkilöstön kanssa. Lisäksi tätä tarkoitusta varten poliisihallinnossa otettiin käyttöön yhtenäiset tulos- ja kehityskeskustelulomakkeet, joihin sisällytettiin henkilökohtaisen kehityssuunnitelman laatiminen.

Taulukko 71 Henkilöstövoimavarat Poliisitoimi

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Poliisitoimi	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	10 773		10666		10703,0		0,3
henkilöstömäärä	10 871		10931		10924		-0,1
naiset	2 813	25,9	2978	27,2	3009	27,5	1,0
miehet	8 058	74,1	7953	72,8	7914	72,4	-0,5
vakinaiset	9 063	83,4	9050	82,8	9479	86,8	4,7
naiset	2 327	21,4	2467	22,6	2562	23,5	3,9
miehet	6 736	62,0	6583	60,2	6916	63,3	5,1
määräaikaiset	1 808	16,6	1881	17,2	1445	13,2	-23,2
naiset	485	4,5	511	4,7	447	4,1	-12,5
miehet	1 322	12,2	1370	12,5	998	9,1	-27,2
kokoaikaiset	10 644	97,9	10673	97,6	10676	97,7	0,0
naiset	2 646	24,3	2796	25,6	2837	26,0	1,5
miehet	7 998	73,6	7877	72,1	7839	71,8	-0,5
osa-aikaiset	226	2,1	258	2,4	248	2,3	-3,9
naiset	167	1,5	182	1,7	172	1,6	-5,5
miehet	60	0,6	76	0,7	76	0,7	0,0
keski-ikä	42,0		42,0		42,0		0,0
naiset	43,0		44,0		44,0		0,0
miehet	42,0		41,0		42,0		2,4
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		72,3		74,7		73,6	
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi							ei saatavissa
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta							
välilliset työvoimakustannukset							ei saatavissa
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista							
2. TYÖHYVIVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi							
lähtövaihtuvuus %	1512	12,2	1382	12,6			
tulovaihtuvuus %	1501	12,2	1404	12,8			
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,5		0,4		0,3	-24,4
sairauspoissaolot työpäivää/htv	11,3		10,4		10,2		-1,9
työterveyshuolto €/htv							
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi							ei saatavissa
naiset							
miehet							
koulutus ja kehittäminen €/htv							ei saatavissa
koulutuspanostus työpäivää/htv							ei saatavissa
henkilöstön arvo €							ei saatavissa

Rajavartiolaitos

Henkilöstön määrää kuvaavat tunnusluvut

Vuoden 2009 lopussa Rajavartiolaitoksen palveluksessa oli 2 864 virkamiestä, joista kuusi henkilöä oli työllisyysvaroin palkattua ja 33 henkilöä määräaikaaisessa virkasuhteessa, joista kaksi harjoittelijaa. Rajavartiolaitoksen vakituisen henkilöstön määrä vuoden 2008 lopun tilanteesta (2 913 hlöä) laski vuoden 2009 aikana 88 henkilöllä (-3,02 %) 2 825 henkilöön.

Rajavartiolaitoksen vakituisesta henkilöstöstä 88,4 prosenttia on miehiä ja 11,6 prosenttia naisia. Naiset työskentelevät pääsääntöisesti siviilitehtävissä, joissa heidän osuutensa on noin $\frac{3}{4}$ (74,9 %). Vuoden 2008 lopussa rajavartiolaitoksessa työskenteli kolme naista upseerin virassa, yksi nainen opistoupseerin virassa sekä 50 naista raja- tai merivartijan virassa. Kaikista sotilasviran haltijoista naisia on 2,2 prosenttia.

Vuonna 2009 Rajavartiolaitoksen henkilöstö (pl. työllisyysvaroin palkatut) tuotti 2 867 (2 919/2008) henkilötyövuotta. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 52 henkilötyövuotta (-1,8 %). Henkilöstön määrän ja sitä kautta myös henkilötyövuosien määrän lasku liittyy Rajavartiolaitoksen tavoitteeseen vastata toimintamäärärahojen riittävyteen. Teknisten toimintojen turvaamiseksi ja toisaalta Rajavartiolaitokselle asetetun tuottavuustavoitteen saavuttamiseksi Rajavartiolaitoksen henkilötyövuosia on tarpeen vähentää suunnittelukaudella 2010–2015 noin 230 henkilötyövuotta.

Henkilöstön kokonaispoistuma oli 5,6 prosenttia (165 hlöä). Lähtövaihtuvuus toisen työntekijän palvelukseen oli 0,5 prosenttia. Edelliseen vuoteen nähden poistuma pieneni hieman. Vuoden aikana ulkoisessa rekrytoinnissa valittiin Rajavartiolaitoksen virkoihin yhteensä 94 henkilöä. Vuoden 2007 lopun henkilöstömäärään suhteutettuna ulkoisen rekrytoinnin määrä eli tulovaihtuvuus oli 3,4 prosenttia.

Henkilöstön laatu

Rajavartiolaitoksen henkilöstön keski-ikä (38,4 vuotta) on pysynyt vuodesta toiseen samalla tasolla johtuen Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenteen painottumisesta sotilashenkilöstöön. Kasvua vuoteen 2008 verrattuna on vain 1,0 prosenttia. Henkilöstön ikärakenteessa on selviä eroja tarkasteltaessa asiaa henkilöstöryhmittäin ja sukupuolen mukaan. Sotilaiden eläkejärjestelmästä johtuen naisten keski-ikä (45,0 vuotta) on selvästi miesten keski-ikää (37,5 vuotta) korkeampi. Naisista 60,4 prosenttia on yli 45-vuotiaita, kun miehillä vastaava luku on 27,9 prosenttia. Sekä miesten että naisten keski-ikä kasvoivat hienoisesti vuoden 2008 aikana.

Rajavartiolaitoksen keskimääräinen koulutustasoindeksi vuonna 2009 oli 4,2. Miehillä luku oli 4,20 ja naisilla 4,06. Rajavartiolaitoksen keskimääräinen koulutustasoindeksi 4,2 kuvaa hyvin Rajavartiolaitoksen tehtävien edellyttämää koulutusvaatimusta, koska pääosaan ammattiosaamista vaativista tehtävistä (esimerkiksi raja- ja merivartijan tehtä-

vät) edellytetään keskiasteen koulutusta (indeksi 3,5). Toisaalta organisaatiosta puuttuu toistaiseksi kokonaan tutkijakoulutusta edellyttävät tehtävät.

Rajavartiomiehelle tavoitteeksi asetetun vähintään tyydyttävän kenttäkelpoisuuden saavutti 81,8 prosenttia kaikista rajavartiomiehistä, mikä on 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2008. Testit suorittaneiden keskiarvo oli hyvä 4,3. Vuonna 2008 keskiarvo oli 4,25. Tavoitteeksi asetettu keskiarvo hyvä (4,0) saavutettiin. Kaikki kenttäkelpoisuustestit suoritti 2 117 rajavartiomiestä eli 85,0 prosenttia niistä, joille testit olivat pakollisia. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 83,4 prosenttia, joten parannusta tapahtui 1,6 prosenttiyksikköä.

Rajavartiomiehelle vähimmäistavoitteeksi asetetun tyydyttävän fyysisen kunnan saavutti 75,9 prosenttia kaikista rajavartiomiehistä, pysyen vuoden 2008 tasolla (75,6 %). Testit suorittaneiden keskiarvo oli hyvä 4,2, joten tavoite (hyvä 4,0) saavutettiin. Vuoden 2008 keskiarvio oli 4,18. Kaikki fyysisen kunnan testit suoritti 2 154 rajavartiomiestä eli 86,5 prosenttia niistä, joille testit olivat pakollisia. Vuonna 2008 fyysisen kunnan testien suoritusprosentti oli 86,9 joten suoritusprosentti on laskenut vähän.

Sairaudesta aiheutuvia poissaoloja kertyi 23 820 (27 015/2008) työpäivää (ma - pe), jolloin laskua oli n. 11,8 prosenttia. Myös sairaustapausten 5 695 (6 763/2008) määrä väheni samassa suhteessa (-15,8 %). Sairaudesta aiheutuvia poissaoloja kertyi 2 247 henkilölle (78,2 % henkilöstöstä). Sairaudesta aiheutuvan poissalon keskimääräinen kesto tapausta kohden oli 4,2 vuorokautta ja poissaolopäivien kertymä henkilötyövuotta kohti 8,3 vuorokautta.

Tapaturmasta aiheutuvia poissaoloja kertyi 1 828 työpäivää (ma - pe). Tapaturmasta aiheutuneiden poissaolojen määrä väheni edellisestä vuodesta 3,9 prosenttia. Tapaturmista aiheutuneiden poissaolopäivien lukumäärä on 2000-luvulla vaihdellut 1 800 - 2 300 työpäivän välillä.

Työilmapiirikysely toteutettiin Rajavartiolaitoksessa vuonna 2009 toista kertaa valtiovarainministeriön VM-Baro -henkilöstökyselyjärjestelmällä. Rajavartiolaitoksen työtyytyväisyysindeksi oli vuonna 3,5. Tyytyväisimpiä Rajavartiolaitoksessa oltiin työilmapiiriin ja yhteistyöhön (3,94), työoloihin (3,64) ja työn sisältöön ja haasteellisuuteen (3,64). Tyytymättömmimpiä kyselyn mukaan oltiin palkkaukseen (3,09), kehittymisen tukeen (3,08) ja työnantajakuvaan ja tiedonkulkuun (molemmissa 3,23). Edellisvuoteen verrattuna on havaittavissa hienoista kasvua kaikilla osa-alueilla.

Taulukko 72. Henkilöstövoimavarat Rajavartiolaitos

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINTOHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Rajavartiolaitos	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoin palkatut)	2 960		2 923		2 873		-1,7
henkilöstömäärä	3 003		2 949		2 864		-2,9
naiset	369	12,3	361	12,2	351	12,3	-2,8
miehet	2 634	87,7	2 588	87,8	2 513	87,7	-2,9
vakinaiset	2 965	98,7	2 915	98,8	2 824	98,6	-3,1
naiset	344	11,5	336	11,4	328	11,5	-2,4
miehet	2 621	87,3	2 579	87,5	2 496	87,2	-3,2
määräaikaiset	32	1,1	34	1,2	38	1,3	11,8
naiset	23	0,8	25	0,8	23	0,8	-8,0
miehet	9	0,3	9	0,3	15	0,5	66,7
kokoaikaiset	2 965	98,7	2 564	86,9	2 820	98,5	10,0
naiset	344	11,5	349	11,8	329	11,5	-5,7
miehet	2 621	87,3	2 564	86,9	2 491	87,0	-2,8
osa-aikaiset	-		36	1,2	44	1,5	22,2
naiset	-		12	0,4	22	0,8	83,3
miehet	-		24	0,8	22	0,8	-8,3
keski-ikä	37,8		38,0		38,4		1,0
naiset	44,6		44,2		45,0		1,8
miehet	36,9		37,2		37,5		0,9
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		77,5		74,8		76,2	1,8
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	155 451 390		162 683 252		162 483 575		-0,1
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	88 291 986	77,8	88 916 556	75,8	91 421 500	76,7	2,8
välilliset työvoimakustannukset	67 159 404		73 766 696		71 062 074		-3,7
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		76,1		83,0		77,7	-6,3
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	-		3,4		3,5		3,3
lähtövaihtuvuus %		0,6		1,2		0,5	-58,2
tulovaihtuvuus %		3,5		3,9		3,4	-13,4
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,1		0,1		0,1	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	8,9		9,2		8,3		-9,8
työterveyshuolto €/htv	199		191		258		34,9
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv	68		31		68		116,9
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	3,8		4,2		4,2		0,3
naiset	3,77		4,07		4,06		-0,2
miehet	3,74		4,18		4,20		0,5
koulutus ja kehittäminen €/htv	1 497		3 203		3 119		-2,6
koulutuspanostus työpäivää/htv	9,9		15,0		10,5		-29,8
henkilöstön arvo €	1 331 642 378		1 323 380 755		1 326 460 818		0,2

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Pelastusopiston henkilöstömäärä oli vuonna 2009 yhteensä 141 henkilöä (ml. Kriisinhallintakeskus 30 hlöä) ja henkilötyövuosina mitattuna 135 (ml. kriisinhallintakeskuksen osuus 29 htv). Pelastusopiston henkilöstömäärä pysyi vuoden 2008 tasolla, mutta Kriisinhallintakeskuksen henkilöstömäärä kasvoi.

Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärä oli kertomusvuonna 839, mikä on 19 henkilöä enemmän kuin vuonna 2008. Henkilötyövuositoteuma oli 739, mikä on vastaavasti kuusi htv:ta enemmän kuin edellisenä vuonna. Hätäkeskuslaitoksen henkilötyövuosien käyttöaste on jäänyt huomattavan paljon myönnettyä kiintiötä pienemmäksi (777->739) kuten myös vuonna 2008. Henkilötyövuosiresurssin vajaakäyttö selittyy osin sillä, että Etelä-Suomen hätäkeskuksissa ja erityisesti Helsingissä hätäkeskuspäivystäjien virkojen täyttäminen on vaikeaa. Työmarkkinoilla ei ole päivystystyön edellyttämän pätevyysvaatimuksen omaavia henkilöitä. Henkilöstöpulan helpottamiseksi kertomusvuonna käynnistettiin hätäkeskuspäivystäjäkursseja Kuopion lisäksi myös pääkaupunkiseudulla. Koulutuksen lisäämisen vaikutus ilmenee kuitenkin vasta lähivuosina.

Pelastusopiston henkilöstön keski-ikä on noussut hieman, muttei huolestuttavasti. Keski-ikä 44,5 vuotta on valtion keskiarvion tasolla. Pelastusopiston henkilöstö on jakautunut melko tasaisesti ikäluokkiin 25–54. Laskennallisen eläkeiän saavuttaa vuoteen 2015 mennessä 16 henkilöä. Hätäkeskuslaitoksen työntekijöiden keski-ikä oli kertomusvuonna 41,8 vuotta.

Pelastusopiston sairauspoissaolot lisääntyivät hieman ollen 7,1 tpv/htv, joka on kuitenkin alle valtion keskiarvon (8,6). Yli 130 päivän poissaoloja oli vain yksi. H1N1 -viruksesta johtuneita sairauspoissaoloja oli kuitenkin odotettua vähemmän. Vuosi 2009 oli jo kolmas vuosi peräkkäin, jolloin Pelastusopiston henkilökunnalla ei ollut lainkaan työtatapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja. Osoituksena työsuojelutoiminnan tuloksellisuudesta Pelastusopisto sai keväällä 2009 valtion työsuojelupalkinnon. Hätäkeskuslaitoksen tuloksellisuutta on rasittanut henkilöstön suuri sairastavuus. Vuonna 2009 sairastavuus on laskenut noin 18 prosenttia ollen 13,6 htp/htv. Vuonna 2008 vastaava luku oli 16,4 htp/htv. Hätäkeskuslaitoksen sairauspoissaoloja tarkasteltaessa on havaittu, että jaksotyötä tekevät henkilöt sairastavat huomattavasti enemmän kuin hallintohenkilökunta. Vuodesta 2009 lähtien laitoksen sairauspoissaolojen kehitystä seurataan tarkemmin ja sen avulla pyritään vähentämään erityisesti jaksotyötä tekevien sairastavuutta. Runsas sairastavuus on lisännyt työssä olevien työmäärää ja tarvetta teettää ylitöitä.

Pelastusopiston työtyytyväisyys on edelleen hyvällä tasolla ja työtyytyväisyysindeksi (3,57) ylitti valtion keskiarvon (3,36). Työtyytyväisyysindeksin tulos ei ole vertailukelpoinen aikaisempiin vuosiin nähden, sillä opisto otti kertomusvuonna käyttöön VMBaron. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstön työtyytyväisyys on parantunut: vuonna 2007 laitoksen työtyytyväisyyskyselyn vastausten keskiarvo oli 3,05, vuonna 2008 3,16 ja vuonna 2009 3,21. Muutosta voidaan pitää selkeänä suuntana parempaan.

Taulukko 73. Henkilöstövoimavarat Pelastusopisto ja Hätäkeskuslaitos

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAISET HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)	
Toimiala: Pelastusopisto ja Hätäkeskuslaitos								
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKEINNE JA KULUT								
henkilötyövuodet	868		856		874,4		2,1	
henkilöstömäärä	892		952		980		2,9	
naiset	457	51,4	520	54,6	535	54,6	2,9	
miehet	435	48,6	432	45,4	445	45,4	3,0	
vakinaiset	707	79,8	702	73,7	811	82,8	15,5	
naiset	367	51,6	374	39,3	449	45,8	20,1	
miehet	340	48,4	328	34,5	362	36,9	10,4	
määräaikaiset	185	20,2	250	26,3	169	17,2	-32,4	
naiset	90	50,6	146	15,3	86	8,8	-41,1	
miehet	95	46,4	104	10,9	83	8,5	-20,2	
kokoaikaiset	866	97,0	930	97,7	951	97,0	2,3	
naiset	439	49,4	503	52,8	514	52,4	2,2	
miehet	427	47,6	427	44,9	437	44,6	2,3	
osa-aikaiset	26	2,9	22	2,3	29	3,0	31,8	
naiset	18	2,0	17	1,8	21	2,1	23,5	
miehet	8	0,9	5	0,5	8	0,8	60,0	
keski-ikä	42,7		42,9		43,2	4,4	0,7	* keskiarvotieto häke + opisto
naiset			41,9		42,4	4,3	1,3	
miehet			43,8		43,9	4,5	0,2	
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		83,8		82,3		83,1		* hätäkeskuslaitoksen tiedot puuttuvat
kokonaistyövoimakustannukset € vuosi	44 743 350		45609433		47 154 700		3,388042557	
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta		96,0	34277613,0	77,0	36 127 215	76,1	5,395947495	
välilliset työvoimakustannukset			12666042		13 349 414		3,75689596	
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		27,7		34,1		46,8		keskiarvotieto häke+ opisto
2. TYÖHYVINVOITTI								
työtyytyväisyysindeksi	3,3		3,5		3,4		-2,155172414	keskiarvotieto häke + opisto
lähtövaihtuvuus %	11,2		7,9		16,1		104,5	keskiarvotieto häke + opisto
tulovaihtuvuus %					12,5		#JAKO/0!	keskiarvotieto häke + opisto
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstö		0,4		1,1		0,4		* opiston osuus 0.
sairauspoissaolot työpäivää/htv	16,1		11,4		10,4		-8,4	keskiarvotieto häke + opisto
työterveyshuolto € /htv	897,0		936,0		1057,8		13,01282051	
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen € /htv)					187,0			* hätäkeskuslaitoksen tiedot puuttuvat
3. OSAAMINEI								
koulutustasoindeksi	4,7		4,8		9,7		104,2105263	keskiarvotieto häke + opisto
naiset	5		4,9		5,1		4,12371134	
miehet	5		4,7		4,8		1,063829787	
koulutus ja kehittäminen € /htv	2 322		1773,0		2530		42,89599549	
koulutuspanostus työpäivää/htv	5,0		5,2		6,3		20,19230769	keskiarvotieto häke + opisto
henkilöstön arvo €			68895870,0		69 919 033		1,485086116	* Hätäkeskuslaitoksen tiedot puuttuvat
Henkilöstön arvo saadaan laskemalla								
1) lasketaan henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle siirtymiskä (vuotta, kaikki eläkelajit mukana)								
2) saadusta luvusta vähennetään henkilöstön keski-ikä								
3) kerrotaan saatu luku htv:llä								
4) kerrotaan saatu luku tehdyn työajan keskim. vuosipalkalla (€ /htv, tehdyn työajan palkat saadaan väh. kokonaispalkkasummasta välilliset palkat)								
5) saatuun lukuun lisätään vuosi-investoinnit työtyytyväisyyteen, työkuntoon, hlöstökoulutukseen ja muuhun osaamisen kehittämiseen sekä terveydenhoitoon								

Kriisinhallintakeskus CMC

Kriisinhallintakeskuksen kolmantena toimintavuotena tapahtui toisaalta toiminnan vakiintumista vuonna 2008 siirtyneiden rekrytointiin liittyvien tehtävien vakiintuessa Kriisinhallintakeskuksen yhdeksi ydintoiminnaksi, mutta toisaalta muutos jatkui kansainvälisen pelastustoiminnan operatiivisiin valmiuksiin liittyvien kehitystehtävien ja vastuiden siirtyessä ministeriöstä Kriisinhallintakeskukseen. Toiminnassa tuntuu edelleen vahva riippuvuus erilaisista ulkopuolisista projektihankerahoituksista, josta johtuen noin puolet henkilöstöstä on määräaikaissa työsuhteissa. Henkilöstön ylityömäärässä näkyy edelleen se, että toiminnan voimavarat ja tehtävät eivät ole tasapainossa. Tehtävistä on pystytty selviytymään työntekijöiden vahvan motiivin ja sitoutumisen johdosta, mutta epävarmuus työsuhteiden jatkumisesta projektirahoitteisella henkilöstöllä luo ymmärrettävää epävarmuutta ja pahimmassa tapauksessa projektirahoituksen päättyessä vaarantaa osan ydintoiminnoista.

Taulukko 74. Henkilöstövoimavarat Kriisinhallintakeskus

HUOM! Kriisinhallintakeskuksesta ei 2007 vertailulukuja							
SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HEIKILÖSTÖVOIMAVARAT	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Kriisinhallintakeskus							
1. HEIKILÖSTÖIH MÄÄRÄ, RAKEINNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoiin palkatut)			16,8		28,7		
henkilöstömäärä			20		30		50,0
naiset			13	65,0	13	43,0	0,0
miehet			7	35,0	17	57,0	142,9
vakinaiset			10		10		0,0
naiset			6	60,0	7	68,0	16,7
miehet			4	40,0	3	32,0	-25,0
määräaikaiset			15		20		33,3
naiset			8	53,0	6	33,0	-25,0
miehet			7	47,0	14	67,0	100,0
kokoaikaiset			20		30		50,0
naiset			13	65,0	13	43,0	0,0
miehet			7	35,0	17	57,0	142,9
osa-aikaiset			0		0		
naiset			0		0		
miehet			0		0		
keski-ikä			38		39		2,0
naiset			38		39		3,8
miehet			39		39		0,5
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%							
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi					1 449 390		
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta						95	
välilliset työvoimakustannukset					376 039		
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista						35	
2. TYÖHYVINVOITTI							
työtyytyväisyysindeksi			4,2		3,82 **)		
lähtövaihtuvuus %							
tulovaihtuvuus %							
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							
sairauspoissaolot työpäivää/htv			3,0		4,0		33,0
työterveyshuolto €/htv							
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv							
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi			6,23		5,77		-6,0
naiset			5,82		6,04		3,8
miehet			6,64		5,59		-16,0
koulutus ja kehittäminen €/htv							
koulutuspanostus työpäivää/htv							
henkilöstön arvo €							
**) VMBaro otettiin käyttöön 2009, tulos ei vertailukelpoinen aikaisemaan tutkimukseen							

Maahanmuutto

Maahanmuuttovirasto

Taulukko 75. Maahanmuuttoviraston henkilöstötunnuslukuja

Tunnusluku/ arviointi	2007	2008	2009 tavoite	2009 toteuma
Henkilöstön määrä	242*	252*		319*
Henkilötyövuodet	233,6	242,5	232 (+9)	278,0
Henkilöstökustannukset (€htv)	42 146,4*	46 474,0*		46 114,0*
Ylemmän korkeakoulu- tai yliopis- totason suorittaneiden osuus (%)	48,9	45,4		44,8
Koulutuspäivät /htv	3,4	8,2		9,3
Sairauspoissaolot (työpv/htv)	12,4*	8,7*	10	10,1*
Työtyytyväisyysindeksi	3,23	3,29	3,4	3,3*

* Tahti-tiedot

Maahanmuuttoviraston henkilöstömäärä oli vuoden 2009 lopussa 319 henkilöä kun vastaava luku vuonna 2008 oli 252. Henkilöstöä oli 67 henkilöä enemmän, mikä tarkoittaa lisäystä 26,6 prosenttia. Maahanmuuttovirastolle osoitettiin lisämääräraha noin 80 henkilötyövuoden palkkauskustannuksiin turvapaikkapäätöksentekoon vuonna 2009 ja 2010.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) käyttöönotto ei toteutunut vuonna 2009. Järjestelmän suunnitteluvaihe on lisännyt henkilöstön määrää, mutta järjestelmän käyttöönoton myötä toiminnan tehostuminen vähentää henkilöstötarvetta. Sisäasiainministeriön tuottavuusohjelmassa Maahanmuuttoviraston henkilöstön vähentämistavoitteeksi vuoteen 2011 mennessä on asetettu yhteensä 35 virkaa.

Maahanmuuttoviraston henkilöstökustannukset (€htv) olivat 46 114 euroa vuonna 2009 kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 46 474 euroa. Työvoimakustannukset kokonaisuudessaan nousivat 13,7 prosenttia. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 59,8 prosenttia (Tahti-tiedot: 64,2 % vuonna 2008).

Maahanmuuttovirastossa henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämisen tavoitteena on työyhteisön toimivuus ja tehokas toiminta. Viraston houkuttelevuutta työnantajana parannetaan kehittämällä palkkausjärjestelmän palkitsevuutta, kannustavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Myös tulospalkkauskokeilua on hyödynnetty eri yksiköissä toteutettavien pilottien avulla. Koulutuspanos henkilötyövuotta kohden oli 9,3 työpäivää kun se edellisenä vuonna oli 8,2 päivää.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asianhallintajärjestelmän käyttöönottoon varauduttiin yksikkökohtaisilla muutosvalmennustilaisuuksilla. Resurssien puitteissa järjestettiin työnohjausta sekä yksilö- että ryhmätyönohjauksena viraston oman työnohjaajaksi koulutetun henkilön voimin. Vuoden aikana vietiin päätökseen vuoden 2008 aikana aloitettu esimiesten JET-koulutus. Tutkinnon suorittaneiden osaamista hyödynnetään päivittäisessä esimiestyössä.

Johtamisen kehittämiseen panostettiin toteuttamalla yksikön johtajille suunnattu 270 asteen johtajuusarviointi purkutilaisuuksineen. Johtoryhmätyöskentely arvioitiin ja sen terävöittämisiksi aloitettiin kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen mm. systemaattisen hankesalkkutyöskentelyn valmennuksella.

Virastossa toteutettiin työtyytyväisyyskysely vuodenvaihteessa 2008–2009. Työtyytyväisyyskyselyn mukaan Maahanmuuttoviraston työhyvinvointi on parantunut hieman (3,29 -> 3,3). Sairauspoissaolot ovat kuitenkin hiukan lisääntyneet edellisestä vuodesta (10,1 työpäivää/htv vuonna 2009 ja vastaavasti 8,7 työpäivää/htv vuonna 2008).

Valtion vastaanottokeskukset

Valtion vastaanottokeskusten (Oulu ja Joutseno) henkilöstömäärä oli vuoden 2009 lopussa yhteensä 97 henkilöä. Määrä oli hieman pienempi kuin vuoden 2008 lopussa. Henkilötyövuosimäärä oli suurempi, yhteensä 102,9 henkilötyövuotta johtuen siitä, että lisääntyneiden turvapaikanhakijoiden määrän vuoksi henkilöstöä lisättiin vuoden 2008 lopussa ja määrä oli vastaavalla tasolla vuonna 2009.

Valtion vastaanottokeskuksissa on määräaikaista työntekijöitä 33 prosenttia. Määräaikaisten osuus johtuu turvapaikanhakijamäärän vaikeasta ennustettavuudesta. Valtion vastaanottokeskusten henkilöstö on naisvaltaista.

Henkilöstön koulutukseen käytettiin Oulun vastaanottokeskuksessa 2,9 työpäivää/htv ja Joutsenossa 0,9 työpäivää/htv. Koulutus suuntautui osaltaan työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä työyhteisön kehittämiseen.

Sairauspoissaolot nousivat Oulussa edellisen vuoden 4,3 työpäivästä/htv 7,2 työpäivään/htv. Joutsenossa sairauspoissaolot olivat edellisen vuoden tasolla eli 9,3 työpäivää/htv.

Taulukko 76. Henkilöstövoimavarat Maahanmuuttovirasto

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Migri	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	233,6		242,5		278,0		14,6
henkilöstömäärä	242		252		319		26,6
naiset	188	77,7	193	76,6	242	75,9	25,4
miehet	54	22,3	59	23,4	77	24,1	30,5
vakinaiset	188	77,7	200	79,4	199	62,4	-0,5
naiset	146	60,3	154	61,1	155	48,6	0,6
miehet	42	17,4	46	18,3	44	13,8	-4,3
määräaikaiset	45	18,6	52	20,6	120	37,6	130,8
naiset	35	14,5	39	15,5	87	27,3	123,1
miehet	10	4,1	13	5,2	33	10,3	153,8
kokoaikaiset	218	90,1	235	93,3	299	93,7	27,2
naiset	169	69,8	178	70,6	226	70,8	27,0
miehet	49	20,2	57	22,6	73	22,9	28,1
osa-aikaiset	15	6,2	17	6,7	20	6,3	17,6
naiset	12	5,0	15	6,0	16	5,0	6,7
miehet	3	1,2	2	0,8	4	1,3	100,0
keski-ikä	41,4		42,4		41,1	12,9	-3,1
naiset	41,8		42,9		41,6		-3,0
miehet	40,1		41,0		39,7		-3,2
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		79,5		78,8		79,3	
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	9 845 232		11 271 320		12 820 077		13,7
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	5 889 744	80,9	6 864 178	82,9	8 024 688	77,1	16,9
välilliset työvoimakustannukset	3 955 488		4 407 142		4 795 389		8,8
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		67,2		64,2		59,8	
2. TYÖHYVIVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,2		3,3		3,3		0,3
lähtövaihtuvuus %		3,8		2,6		3,2	23,1
tulovaihtuvuus %		29,0		22,7		38,1	67,8
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							
sairauspoissaolot työpäivää/htv	11,5		9,0		10,1		12,2
työterveyshuolto €/htv	847		770,0		895,0		16,2
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,6		5,6		5,6		0,0
naiset	5,5		5,5		5,5		0,0
miehet	5,8		5,9		5,6		-5,1
koulutus ja kehittäminen €/htv	339		636		1145		80,0
koulutuspanostus työpäivää/htv	3,4		8,2		9,3		13,4
henkilöstön arvo €			124 825 201		0		-100,0

Taulukko 77. Henkilöstövoimavarat Oulun vastaanottokeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Oulun vastaanottokeskus	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoihin palkatut)			40		74,6		88,6
henkilöstömäärä			77		70		-9,1
naiset			49	63,6	42	60,0	-14,3
miehet			28	36,4	28	40,0	0,0
vakinaiset			40	51,9	46	65,7	15,0
naiset			27	35,1	27	38,6	0,0
miehet			13	16,9	19	27,1	46,2
määräaikaiset			37	48,1	24	34,3	-35,1
naiset			24	31,2	15	21,4	-37,5
miehet			13	16,9	9	12,9	-30,8
kokoaikaiset			71	92,2	69	98,6	-2,8
naiset			45	58,4	42	60,0	-6,7
miehet			26	33,8	27	38,6	3,8
osa-aikaiset			6	7,8	1	1,4	-83,3
naiset			4	5,2	0	0,0	-100,0
miehet			2	2,6	1	1,4	-50,0
keski-ikä			37,7		38,4		54,9
naiset			39,1		40,6		58,0
miehet			35,2		35,1		50,1
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%					78,3		86,3
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi			1 644 527		3 150 576		91,6
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta					81,3		2 177 044
välilliset työvoimakustannukset			560 284		973 533		73,8
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista					51,7		44,7
2. TYÖHYVIIVONITTI							
työttyväisyysindeksi			-		-		-
lähtövaihtuvuus %					14,3		22,1
tulovaihtuvuus %					70,1		19,5
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä					0,0		0,0
sairauspoissaolot työpäivää/htv			4,3		7,2		68,0
työterveyshuolto €/htv			913		1094,8		19,9
työkunnan ja työttyväisyyden edistäminen €/htv			195		33,0		-83,1
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi			3,5		4,4		25,7
naiset			3,60		4,7		30,6
miehet			3,30		4,0		21,2
koulutus ja kehittäminen €/htv			177		220		24,4
koulutuspanostus työpäivää/htv			2,0		2,9		42,4
henkilöstön arvo €			29 645 482		58 010 648		95,7

Taulukko 78. Henkilöstövoimavarat Joutsenon vastaanottokeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Joutsenon vastaanottokeskus	2007	%osuus	2008	%osuus	2009	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoihin palkatut)			16,9		28,3		67,5
henkilöstömäärä			28		27		-3,6
naiset			24	85,7	22	81,5	-8,3
miehet			4	14,3	5	18,5	25,0
vakinaiset			21	75,0	19	70,4	-9,5
naiset			17	60,7	15	55,6	-11,8
miehet			4	14,3	4	14,8	0,0
määräaikaiset			7	25,0	8	29,6	14,3
naiset			7	25,0	7	25,9	0,0
miehet			0	0,0	1	3,7	-
kokoaikaiset			27	96,4	26	96,3	-3,7
naiset			23	82,1	21	77,8	-8,7
miehet			4	14,3	5	18,5	25,0
osa-aikaiset			1	3,6	1	3,7	0,0
naiset			1	3,6	1	3,7	0,0
miehet			0	0,0	0	0,0	0,0
keski-ikä			44,8		42,9		-4,2
naiset			45,4		42,9		-5,5
miehet			40,8		43,0		5,4
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%				81,4		82,5	
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi			702 818		1 132 850		61,2
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta			565 320	77,8	915 485	81,5	61,9
välilliset työvoimakustannukset			263 099		387 171		47,2
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista				59,8		51,9	
2. TYÖHYVIIVONITTI							
työttyväisyysindeksi			-		-		-
lähdevaihtuvuus %			0,0		3,4		-
tulovaihtuvuus %			85,7		7,1		-91,7
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä				0,0			
sairauspoissaolot työpäivää/htv			9,4		9,3		-1,1
työterveyshuolto €/htv			232		447,0		92,7
työkunnan ja työttyväisyyden edistäminen €/htv			64		145,0		126,6
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi			4,4		4,1		-6,8
naiset			4,3		4,0		-7,0
miehet			4,7		4,7		0,0
koulutus ja kehittäminen €/htv			186		449		141,4
koulutuspanostus työpäivää/htv			0,9		0,9		0,0
henkilöstön arvo €					16 516 953		-

1.5 Tilinpäätösanalyysi

Tiliviraston rahoitusrakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Toimialakohtaiset muutokset on esitetty toimialojen luvuissa.

Sisäasiainministeriön pääluokassa oli määrärahaa vuoden 2009 talousarviossa 1 266,2 milj. euroa (vuonna 2008 1 157,2 milj. euroa). Pääluokan määrärahoja oli lisäksi siirtynyt edellisiltä vuosilta 84,3 milj. euroa. Maahanmuutto-luvun osuus pääluokan määrärahoista on kasvanut viime vuodesta johtuen pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvamisesta merkittävästi.

Sisäasiainministeriön pääluokassa jakamattomiksi merkittyjä määrärahoja oli vuoden 2009 talousarviossa yhteensä 958,9 milj. euroa. Tästä 69 prosenttia kohdistuu poliisi-toimeen, 15 prosenttia maahanmuuttoon, yhdeksän prosenttia pelastustoimeen ja seitsemän prosenttia hallintoon (EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan ja arvonlisäveromenot). Jakamattomien määrärahojen suurimmat SM:n hallinnon ulkopuoliset saajat ovat olleet TE-keskukset.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön toimintamenomomentilla 26.01.01 oli vuoden 2009 määrärahaa käytettävissä 24,128 milj. euroa, minkä lisäksi edellisiltä vuosilta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 3,831 milj. euroa. Tästä ministeriön toimintamenoihin oli käytettävissä 23,551 milj. euroa. Ministeriön toimintamenoihin käytettävissä oleva määräraha oli kaksi prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Toimintamenomomentille maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistämisen edistämisen pilottiohjelmaan saatu määräraha on pääosin annettu edelleen TE-keskuksille.

Tietohallinnon yhteisiin menoihin oli käytössä edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha mukaan lukien 2,439 milj. euroa momentilla 26.10.20. Momentti 26.01.22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan muutettiin bruttobudjetoiduksi momentiksi. Momentilla oli määrärahaa 12,368 milj. euroa. Vastaavat tulot budjetoitiin momentille 12.26.98 EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan. Hallinnonalan arvonlisäveromomentille oli budjetoitu 53,1 milj. euroa ja momentille 26.01.65 Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet 1,813 milj. euroa.

Suurimmat muiden pääluokkien määrärahat ministeriön käytössä olivat puolustushallinnon pääluokan määräraha 73,7 milj. euroa verkkoturvallisuuden edistämiseen ja ulkoasiainhallinnon määrärahat siviilikriisinhallintaan ja lähialueyhteistyöhön 15,8 milj. euroa, jotka suurimmalta osin ohjataan edelleen käytettäväksi muualle hallintoon.

Maksullisen toiminnan ja yhteistoiminnan tuottojen sekä muiden tuottojen osuus rahoituksesta oli noin kuusi prosenttia. Maksullisen toiminnan tuotot olivat pääsääntöisesti

poliisitoimen tuottoja. Yhteistoiminnan tuotoissa suurin rahoituslähde oli EU-hankkeiden tuotot.

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Palvelukeskuksen toiminta rahoitetaan pääasiassa asiakkailta perittävillä palvelumaksuilla. Talousarviossa sisäasiainhallinnon palvelukeskukselle myönnettiin momentille 26.01.02 toimintamäärärahaa 0,1 milj. euroa. Siirtomäärärahaa momentilla 408.26.01.02 oli palvelukeskuksen käytössä 0,623 milj. euroa. Lisäksi palvelukeskusten yhdistämisestä johtuviin ICT-menoihin oli käytettävissä 0,05 milj. euroa momentilta 407.28.01.73.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Vuoteen 2008 verrattuna suurin rakenteellinen muutos oli toiminnan rahoituksen muuttuminen määrärahalta rahoitetusta toiminnasta osittain palvelusopimuksiin perustuviin asiakkailta laskutettaviin palvelumaksuihin.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamomentille 26.01.03 oli vuonna 2009 myönnetty määrärahaa 25,234 milj. euroa. Tuloja kertyi vuonna 2009 yhteensä 15,8 milj. euroa, kun talousarviossa esitetty tulotavoite oli 3,0 milj. euroa. Siirtyvää määrärahaa vuodelta 2008 oli käytettävissä 0,071 milj. euroa ja poliisin hankerahaa momentilla 26.10.01.2 oli yhteensä 3,619 milj. euroa. Lisäksi HALTIKilla on ollut rahoitusta julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden momentilla, Palken toimintamomentilla ja EU:n matkakustannusten korvaukset momentilla yhteensä 0,92 milj. euroa

Poliisitoimi

Poliisin toimintamomentille 26.10.01 vuonna 2009 myönnettiin määrärahaa 664,542 milj. euroa, josta hallinnonalan käytössä oli 664,314 milj. euroa. Tuloja kertyi vuonna 2009 yhteensä 51,5 milj. euroa, josta lupatuottojen osuus oli 41,5 milj. euroa.

Siirtyvää määrärahaa vuodelta 2008 oli käytössä 33,479 milj. euroa. Poliisin yksiköiden vuoden 2009 kokonaisrahoitus oli kaikkiaan 697,794 milj. euroa. Poliisin talouslaskelmista on oikaistu pois sisäisinä kuluina ja tuottoina poliisin tekniikkakeskus sekä Ahvenanmaan lääninhallitukselle myönnetty rahoitus työ- ja kenttäharjoitteluun sekä oikeuslääketieteellisiin menoihin. Hallinnonalan tietotekniikkakeskukselle (HALTIK) myönnetty hankerahoitusosuus oli 3,619 milj. euroa. Momentille 26.10.20 turvapaikanhakijoiden tulkkauksiin, maasta poistamisiin ja noutokuljetuksiin on myönnetty 3,350 milj. euron arviomääräraha ja sitä käytettiin 3,289 milj. euroa.

Kokonaisrahoituksesta 6,8 prosenttia on nettobudjetoituja tuottoja ja 4,5 prosenttia edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintamäärärahaa ja 88,2 prosenttia kuluvalle vuodelle toimintamenoihin myönnettyä määrärahaa. Arviomäärärahan osuus kokonaisrahoituksesta oli 0,4 prosenttia.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen rahoitus tulee lähes täysimääräisesti talousarviosta. Vuoden 2009 talousarviossa Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin momentille 26.20.01 myönnettiin 219,511 milj. euroa. Siirtyvää määrärahaa oli käytettävissä 15,057 milj. euroa. Tuloja arvioitiin kertyvän 6,510 milj. euroa, josta ulkorajarahaston palaumia vuosiohjelmien 2007 - 2009 hankkeisiin arvioitiin saatavan noin 3,0 milj. euroa. Ulkorajarahastosta haettiin vuoden 2009 vuosiohjelmassa helikopterikaluston korvaamiseen 3 milj. euroa ja partiovenekaluston uusimiseen 0,8 milj. euroa

Toimintamomentti on nettobudjetoitu, mutta tulot kattavat vain kaksi prosenttia Rajavartiolaitoksen menoista. Momentille 26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta myönnettiin 12,910 miljoonaa euroa. Dornier- lentokoneiden valvontalaitteiden modifikaatioista on laskutettu 1,7 milj. euroa ympäristöministeriön momentilta. Rajavartiolaitos on saanut 2,4 milj. euroa käyttöoikeutena momentilta 26.01.2.22 Ulkorajarahasto.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Pelastustoimelle ja hätäkeskuksille myönnettiin valtion vuoden 2009 talousarviosta määrärahaa yhteensä 87,157 milj. euroa. Pelastustoimen vuoden 2009 kokonaisrahoitus oli n. 1,2 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2008. Hätäkeskuslaitokselle osoitettiin vuonna 2009 talousarviovaroja momentilta 26.30.02 yhteensä 54,2 milj. euroa, mikä on 2,5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2008. Pelastusopistolle osoitettiin momenteilta 26.30.01 ja 26.30.20 yhteensä 14, 249 milj. euroa, josta 1,670 milj. euroa Kriisinhallintakeskukselle kansainvälisen pelastustoimen kuluihin. Suomen Erillisverkot Oy:lle myönnettävään alijäämätukeen varattiin talousarvion momentille 26.30.43 Poikkeusolojen viestintäverkot 10 milj. euroa.

Maksullisen palvelutoiminnan tuottoja kertyi Hätäkeskuslaitokselle kertomusvuonna 5,04 milj. euroa. Pelastusopiston maksullisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 0,8 milj. euroa vuonna 2009.

Maahanmuuttohallinto

Momentille 26.40.01 Maahanmuuttoviraston toimintamenot myönnettiin määrärahaa yhteensä 18,668 milj. euroa. Ministeriön päätöksillä määrärahasta myönnettiin Maahanmuuttoviraston käyttöön 18,568 milj. euroa.

Momentin 26.40.02 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta määrärahat olivat yhteensä 16,198 milj. euroa, josta 14,898 milj. euroa oli talousarvioilla myönnettyä ja 1,3 milj. euroa ylitysluvan mukaista. Määrärahoista myönnettiin Oulun ja Joutsenon vastaanottokeskusten käyttöön 13,117 milj. euroa. Maahanmuuttovirastolle myönnettiin määrärahasta noin 2,420 milj. euroa ja loput määrärahoista kohdennettiin ministeriön vastaanottokustannuksiin ja sopimuksiin.

Momentille 26.40.20 Paluumuuttajien muuttovalmennus myönnettiin määrärahaa 0,900 miljoonaa euroa, joka osoitettiin Maahanmuuttoviraston käyttöön.

Momentille 26.40.30 Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin myönnettiin määrärahaa 9,300 milj. euroa. Määrärahasta jaettiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla oleville TE-keskuksille 8,4 milj. euroa.

Momentin 26.40.63 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto määrarahat olivat yhteensä 119,042 milj. euroa, josta 116,653 milj. euroa talousarvioilla myönnettyä ja 2,389 milj. euroa ylitysluvan mukaista. Määrärahasta jaettiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla oleville TE-keskuksille 115,193 milj. euroa. Valtion vastaanottokeskuksille jaettiin määrärahasta 3, 848 milj. euroa.

Talousarvion toteutumisen analyysi

Sisäasiainministeriön pääluokassa budjetointitapa muuttui vuonna 2009 EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan -momentilla, jolla siirryttiin nettobudjetoidun momentin käytöstä bruttobudjetoituun tulo- ja menomomenttiin.

Sisäasiainministeriön pääluokkaan myönnettiin varsinaisessa talousarviossa määrärahaa yhteensä 1 188,2 milj. euroa, mikä oli noin 70,4 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa saatiin lisärahoitusta yhteensä 3,5 milj. euroa, josta poliisitoimen toimintamenoihin 1,5 milj. euroa palkkapolitiittisten toimenpiteiden rahoitukseen ja Maahanmuuttoviraston toimintamenoihin 2,0 milj. euroa turvapaikka-asioiden käsittelyyn ja ulkomaalaistutkintaan kohdistuvan lisähenkilöstön palkkaamiseen. Momentin 26.20.70. Ilma- ja vartioalusten hankinta perusteluja täydennettiin siten, että Rajavartiolaitos oikeutetaan tekemään sitoumukset vuoden 2008 talousarviossa myönnetystä helikoptereiden tilausvaltuudesta käyttämättä jääneen valtuuden osalta.

Toisessa lisätalousarviossa saatiin lisärahoitusta yhteensä 74,5 milj. euroa, josta momentille 26.01.22 EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan 2,8 milj. euroa ja vastaavalle tulomomentille 0,06 milj. euroa. Poliisitoimelle myönnettiin lisäystä 1,1 milj. työttömien poliisimiesten palkkaamiseen ja 0,85 milj. euroa maasta poistamis- ja noutokuljetuksiin. Rajavartiolaitos sai lisärahoitusta 1,2 milj. euroa Bell 412- helikopterin lentovaurion korjaamiseen ja 3,0 milj. euroa RVL:n käyttöön hankittavan ulkovartiolaivan suunnitteluun ja hankinnan käynnistämiseen. Rajavartiolaitokselle myönnettiin myös 57,0 milj. euron valtuus tekemään sopimuksia ulkovartiolaivan hankintaan, joka ajoittuu vuosille 2009—2013. Momentin 26.30.01 käyttöperusteita täydennettiin siten, että kansainvälisen pelastustoimen menoihin osoitettua määrärahaa saa käyttää myös EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen. Tämä mahdollistaa käytettävissä olevan rahoituksen

nykyistä joustavamman ja tehokkaamman käytön. Maahanmuuton toimialalle lisärahoitusta saatiin Maahanmuuttoviraston toimintamenoihin 3,0 milj. euroa sekä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton momenteille valtion osalta 7,228 milj. euroa ja muilta osin 55,301 milj. euroa johtuen turvapaikanhakijoiden määrän merkittävästä kasvusta.

Ylityslupa on arviomäärärahoista haettu arvonlisäveromenoihin (1,05 milj. euroa) ja maahanmuuton toimialalla kahteen momenttiin (lisätalousarvioilla katettujen jälkeen 3,689 milj. euroa).

Sisäasiainministeriö

Sisäasianministeriön momentin 26.01.01.1 toimintamenot käyttö (ml. siirtomäärärahat) oli vuonna 21,833 milj. euroa. Siirtyvä määräraha pieneni 1,718 milj. euroon. Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista oli 71 prosenttia. Toiminnan tuottoja ministeriön momentille tuloutettiin 0,557 milj. euroa.

Siviilikriisinhallintaan varattua momentin 26.01.01.2 määrärahaa käytettiin ministeriössä 0,239 milj. euroa ja ulkoministeriön päaluokan siviilikriisihallinnan määrärahaa 0,081 milj. euroa.

Edelliseltä vuodelta siirtynyt julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistämiseen varattu rahoitus 0,899 milj. euroa käytettiin kokonaisuudessaan. Puolustusministeriön päaluokasta vuonna 2009 vastaavaan toimintaan saadusta määrärahasta käytettiin 2,783 milj. euroa ja 70,827 milj. euroa siirtyi seuraavalle vuodelle. Tietohallinnon yhteisten määrärahojen käyttö oli 1,846 milj. euroa.

SOLID-rahastojen määrärahojen osalta tulomomentille kirjatut tulot olivat 9,085 milj. euroa (95 % suunnitellusta). Menomomentteja käytettiin ministeriössä yhteensä 5,966 milj. euroa.

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin varattu rahoitus 1,803 milj. euroa käytettiin kokonaan.

Hallinnonalan arvonlisäveromomentin osalta tehtiin päätös momentin ylittämisestä raha-asiainvalidiokunnan puollon jälkeen enintään 1,05 milj. eurolla. Ylitys jäi ennakoitua pienemmäksi ollen 0,656 milj. euroa. Ylitys aiheutui joulukuun ennakoitua suuremmasta käytöstä johtuen muun muassa HALTIKin ja Häätäkeskuslaitoksen eräiden palveluntoimittajien laskutuksen viivästymisestä joulukuulle sekä KRP:n suurehkoista ulkomaan laitehankinnan tullauksen verokirjauksesta.

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot olivat 11,99 milj. euroa vuonna 2009, mikä rahoitettiin asiakkailta perityillä palvelumaksuilla. Henkilöstökulujen osuus

toimintamenoista oli 67 prosenttia. Siirtomäärärahaa käytettiin 0,623 milj. euroa vuoden 2008 palvelumaksujen tasauksesta aiheutuneisiin palautuksiin asiakasvirastoille. Palvelukeskusten yhdistämisestä aiheutuviin ICT-kustannuksiin momentilta 407.28.01.73 myönnetty 0,05 milj. euron määräraha käytettiin kokonaisuudessaan.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenojen käyttö momentilla 26.01.03 (sisältyen siirtyneet määrärahat) oli vuonna 2009 yhteensä 38,491 milj. euroa. Tuottoja vuonna 2009 kertyi kaikkiaan 15,8 milj. euroa, joka ylitti budjetoidun tavoitteen huomattavasti. Siirtyvän erän suuruus on 6,78 prosenttia toimintamenomomentista ja sen määrä on kohtuullinen, ottaen huomioon toiminnan luonteen ja vuoden 2009 aikana tulleet muutokset.

Poliisin hankerahan käyttö oli yhteensä 2,5 milj. euroa, käyttö julkisen hallinnon verkoturvallisuuden momentilla 0,9 milj. euroa, Palken toimintamenomomentilla 0,012 milj. euroa ja EU:n matkakustannusten korvaukset momentilla yhteensä 0,016 milj. euroa.

Poliisitoimi

Poliisin yksiköiden nettokehys ilman poliisin tekniikkakeskusta (PTK) ja hallinnonalan tietotekniikkakeskuksen hankerahoitusosuutta on 664,3 milj. euroa. Poliisin tekniikkakeskus ei saa talousarviorahoitusta, vaan sen toiminta perustuu kokonaisuudessaan maksulliseen liiketaloudellisesti hinnoiteltuun toimintaan valtion maksuperustelain ja sisäasiainministeriön antaman poliisin maksupäätöksen mukaisesti.

Poliisin käyttömenomomentin 26.10.01 kokonaiskäyttö (pl. Poliisin tekniikkakeskus, Ahvenanmaan lääninhallitus ja HALTIK) vuonna 2009 oli 661,526 milj. euroa, jossa on eroa budjetoiduista menoista ja investoinneista 5,2 prosenttia. Lupatuottoja vuonna 2009 kertyi kaikkiaan 41,5 miljoonaa euroa, joka ylitti budjetoidun lupatuottojen tavoitteen 15,9 prosentilla.

Henkilöstökulut olivat vuonna 2009 yhteensä 535,8 milj. euroa, kun budjetoitu oli 541,0 milj. euroa. Henkilöstökulut jäivät budjetoidusta 0,95 prosenttia. Kaikkiaan käyttömenot olivat 5,2 prosenttia budjetoitua pienemmät ja yhteensä 661,5 milj. euroa.

Poliisin yksiköiden investointeihin oli vuonna 2009 budjetoitu kaikkiaan 21,3 milj. euroa ja toteutuma oli vain 11,8 miljoonaa euroa. Investoinnit olivat 44,6 prosenttia budjetoitua pienemmät.

Vuoteen 2008 verrattuna suurimmat rakenteelliset muutokset poliisitoimen osalta olivat poliisin organisaatiouudistuksen 1. vaiheen toteuttaminen ja 2. vaiheen suunnittelu sekä työttömien poliisien työllistämiseen siirretyt toimintamäärärahat.

Vuodelle 2010 siirtyvä määräraha on kaikkiaan 37,3 milj. euroa (33,7 milj. euroa vuonna 2008). Tässä summassa on mm. Data detention -rahoituksen osuus 6,95 milj. euroa, Schengen tietojärjestelmän EU palautus 2,78 milj. euroa, Rabita -hankerahaa 1,1 milj. euroa, Helsingin poliisilaitoksen toimitilojen varusteluun varattua rahoitusta 1,8 milj. euroa, VES palkkapoliittisen ratkaisun 1,5 milj. euroa sekä PTK:n liiketoiminnan tulos 1 milj. euroa.

Rajavartiolaitos

Määrärahojen käyttö toimintamomentilla 26.20.01 oli yhteensä 205,202 milj. euroa sekä momentilla 26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta 4,799 milj. euroa. Net-toutettavia tuloja kertyi toimintamomentille vuoden 2009 aikana 7,5 milj. euroa, mikä oli suunniteltua enemmän. Ero suunnitellun ja toteutuneen tulokertymän välillä johtuu ulkorajarahaston palaumista.

Lisäksi käytössä oli määrärahaa momenteilta 27.01.23 julkisen hallinnon verkkoturval-lisuuden edistäminen GMDSS-projektiin, 408.28.60.01 Kansallisten asiantuntijoiden palkkaamiseen, 28.60.20.26 EU:n osallistuminen matkakustannusten korvauksiin, työ- ja elinkeinoministeriön momenteilta 32.30.51.21 ja 32.30.51.22 työllisyysvaroin palkatun henkilöstön kuluihin ja Ulkorajarahaston momentilta 26.01.22.2 maksettiin ilma-alusten ja partioveneiden EU-tukikelpoisia menoja. Määrärahojen käyttö oli yhteensä noin 3,5 milj. euroa.

Toimintamenoista vuodelle 2010 siirtyi 29,3 milj. euroa. Siirtyvän erän suuruus on 13,2 prosenttia (6,6 %/2008, 6,7 %/2007, 8,8 %/2006) toimintamomentista. Siirtyvän erän kasvuun on vaikuttanut toimintamenoissa tehdyt säästöt, joilla on varauduttu ennal-ta vuoden 2010 rahoitusvajeeseen sekä toimintamomentin määrärahaleikkauksiin. Siirtyvistä määrärahoista on sidottu tilauksin eri hankkeisiin yhteensä noin 5,9 milj. euroa (5,7 milj. euroa/2008).

Vuoden 2008 talousarvion tilausvaltuus neljän helikopterin ja niiden tarvitsemien varus-teiden ja varaosien hankintaan ja henkilöstön koulutukseen (11,0 milj. euroa) on sidottu helikopterihankintoihin 6.6.2008 allekirjoitetulla sopimuksella kustannuksiltaan yhteen-sä 10,801 milj. euroa. Käyttämättä jäänyt osuus valtuudesta on vuonna 2009 uusittu lisätalousarviossa ja käytetty samana vuonna. Vuoden 2008 talousarvion tilausvaltuus partioveneiden hankintaan (12,448 milj. euroa) on sidottu 6.6.2008 allekirjoitetulla so-pimuksella. Vuoden 2009 lisätalousarviossa saatu tilausvaltuus ulkovartiolaivan hankin-taan (57,0 milj. euroa) uusitaan kokonaisuudessaan vuoden 2010 talousarviossa. Ulko-vartiolaivan hankintasuunnittelu on aloitettu vuonna 2009, mutta laivaa koskevaa han-kintasopimusta ei ole tehty ja valtuutta ei ole käytetty vuoden 2009 aikana.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Hätäkeskuslaitokselle osoitettiin vuonna 2009 talousarviovaroja momentilta 26.30.02 yhteensä 54,2 milj. euroa, mikä on 2,5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008. Pelastus-

opistolle osoitettiin momenteilta 26.30.01 ja 26.30.20 yhteensä 14,3 milj. euroa. Tästä alkuperäisen talousarvion mukaista määrärahaa oli Hätäkeskuslaitokselle osoitettu 54,2 milj. euroa ja Pelastusopistolle osoitettu 12,5 milj. euroa. Jakamatonta määrärahaa momentille 26.30.01 jäi 3,5 milj. euroa. Siirtyvää määrärahaa vuodelta 2008 oli käytössä yhteensä 2,2 milj. euroa.

Hätäkeskuslaitoksen siirtyvät määrärahat ovat olleet usean vuoden ajan merkittävän suuret. Siirtyvä määräraha muodostuu pääosin tietohallinnon projekteista, joita ulkopuolisten tahojen resurssipulan vuoksi ei ole kyetty toteuttamaan sekä rekrytointiongelmien vuoksi säästyneistä määrärahoista. Vuodelle 2010 siirtyi hieman yli 10,8 milj. euroa. Vuodelle 2009 siirtyi 10,1 milj. euroa. Hätäkeskuslaitos on varautunut siirtyvällä erällä myös tulevan organisaatiouudistuksen aiheuttamiin lisäkustannuksiin vuonna 2011. Pelastusopiston vuodelle 2010 siirtyvä erä oli noin 1,1 milj. euroa eli 22 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Euromääräisesti suurimmat määrärahasiirrot osoitettiin pelastustoimen toimintamomentilta 26.30.01.2 Turvatekniikan keskukselle (0,5 milj. euroa) pelastustoimen laitelain mukaisten valvontatehtävien hoitamista varten ja momentilta 26.30.20, erityismenot, noin 625 000 euroa lääninhallituksille metsäpalojen tähystystoimintaa varten. Momentilta 26.30.01.2 siirtyi määrärahaa noin 0,5 milj. euroa. Momentilta 26.30.20 jäi käyttämättä noin 1,4 milj. euroa. Suuri käyttämättä jääneen määrärahan osuus johtuu pääosin siitä, että ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun aiheutuneet kustannukset jäivät ennakoitua pienemmiksi.

Momentilta 26.30.43 myönnettiin Suomen Erillisverkot Oy:lle alijäämatukea 10 milj. euroa (sis. alv). Määrärahaa siirtyi vuodelle 2010 yhteensä 0,4 milj. euroa.

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuttoviraston käytettävissä oli momentin 26.40.01 vuoden 2009 toimintamäärärahaa 20,727 milj. euroa (16,541 milj. euroa vuonna 2008), josta edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa 2,160 milj. euroa. Vuoden 2009 aikana virastossa käytettiin nettomäärärahaa 19,736 milj. euroa (14, 231 milj. euroa v. 2008). Vuodelle 2010 siirtyi määrärahaa 0,991 milj. euroa. Määrärahan käyttö vuonna 2009 oli ennakoitua suurempaa johtuen UMAN käyttöönoton kustannuksista sekä turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta seuranneiden lisääntyneiden tulkkaus- ja käännöskulujen sekä turvapaikkapäätöksentekoon palkatun lisähenkilöstön aiheuttamista kulujen kasvusta. Momentin rahoituksesta maahanmuuttohallinnon kehittämiseen varattua määrärahaa käytettiin sekä ministeriössä että maahanmuuttovirastossa yhteensä 0,335 milj. euroa.

Valtion vastaanotto toimintaan varattua määrärahaa momentilla 26.40.02. jouduttiin lisätalousarviossa lisäämään ja momentille haettiin kaksi ylityslupaa. Ylitysluvista 7,212 milj. euroa katettiin toisessa lisätalousarviossa, jonka jälkeen ylityslupa jäi 1,3 milj. eurolle. Momentin määräraha oli 14,898 milj. euroa ja lopullinen ylitys momentilla oli 0,592 milj. euroa. Valtion vastaanotto keskuksilla oli käytettävissä momentilta 26.40.02

yhteensä 13,117 milj. euroa. Tästä käytettiin vuoden aikana 12,675 milj. euroa eli 96 prosenttia. Maahanmuuttovirastolle osoitetusta 2,420 milj. euron määrärahasta käytettiin 2,202 milj. euroa kiintiöpakolaisten ja pakolaisten perheenjäsenien matkoja Suomeen koskevien menojen maksamiseen. Ministeriön vastaanottokustannuksiin ja sopimuksiin käytettiin 0,614 milj. euroa.

Momentin 26.40.20 Palumuuttovalmennus määrärahoista (0,900 milj. euroa) käytettiin palumuuttokurssien toteuttamiseen ostopalveluna, palumuuttajien kielikokeisiin ja kielitutkintojen arvioitsijoiden palkkioiden sekä arviointitilaisuuksiin liittyvien matkustuskustannusten maksamiseen yhteensä 0,436 milj. euroa, mikä oli 48 prosenttia käyttöön osoitetuista määrärahoista. Entisen Neuvostoliiton alueelta palumuuttajina Suomeen muuttaneiden määrät ovat viime vuosina laskeneet, joten määrärahan mitoitusta on pienennetty vuoden 2010 talousarviossa.

Palumuuttajista kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen (momentti 26.40.30) ohjattiin TE-keskusten kautta 8,4 milj. euroa. Määrärahasta käytettiin 4,958 milj. euroa, joka oli 59 prosenttia käyttöön osoitetuista määrärahoista. Vuoden 2010 talousarviossa määrärahan mitoitusta on pienennetty.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton momentin (26.40.63) määrärahoja jouduttiin lisätalousarviossa lisäämään ja momentille haettiin kolme ylityslupaa. Kaksi ylitysluvusta (yhteensä 55,301 milj. euroa) katettiin toisessa lisätalousarviossa, jonka jälkeen ylityslupa jäi 2,389 milj. eurolle. Momentin kokonaismääräraha lisätalousarvion jälkeen oli 116,653 milj. euroa. Lopullinen ylitys momentilla oli 2,379 milj. euroa. Määrärahan tarve kasvoi turvapaikanhakijoiden määrän kasvun mukaisesti sekä luvan saaneiden kuntaan siirtymisen määrän kasvaessa. Määräraha kohdennettiin TE-keskusten kautta kuntien ja SPR:n ylläpitämien vastaanottokeskusten kustannuksiin sekä pakolaisista valtion kunnille maksettaviin korvauksiin. TE-keskuksille ohjattiin määrärahoja 115,193 milj. euroa, jotka vuoden aikana käytettiin kokonaan. Lisäksi momentilla 26.40.63 oli valtion vastaanottokeskuksilla käytettävissä määrärahaa turvapaikanhakijoiden toimeentulotukimenoihin 3,848 milj. euroa, joka käytettiin myös kokonaan.

Tuotto- ja kululaskelman analyysi

Toiminnan tuotoissa muiden toiminnan tuottojen suuri kasvu selittyy valtion sisäisen laskutuksen lisääntymisestä. Suurin kasvu on palvelutoiminnan kustannusten korvauksissa valtion virastoilta ja laitoksilta sekä yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoissa valtion virastoilta ja laitoksilta. Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset EU:lta ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta ovat myös kasvaneet johtuen SOLID-rahastojen rahoitusosuuksista virastoille sekä EU-rahoituksesta yhteisille hankkeille.

Kulurakenteessa on voimakasta menojen kasvua palvelujen ostoissa. Vastaanottokeskuksissa erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvat menot ovat

lisääntyneet pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa. Atk:n käyttöpalveluiden voimakas kasvu johtuu pääasiassa siitä, että Hallinnon tietotekniikkakeskus on perinyt maksuja asiakasvirastoilta palvelusopimusten perusteella, Veikkauksen pelitoiminnan kustannukset ovat edellisvuotta suuremmat ja Asdon (sähköinen asiakirjahallinta) toimitusprojektin laskutus on kasvattanut menoja ministeriön kirjanpidossa.

Poistoissa suunnitelmasta poikkeavien poistojen kasvu johtuu kertapoistosta keskenraisten hankintojen tililtä Hätäkeskuslaitoksessa.

Sisäisiä kuluja lisäävät yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuudet valtion virastoille ja laitoksille, mitkä ovat pääosin SOLID-rahastojen maksuja valtion virastoille. Edellisenä vuonna vastaavat suoritukset kirjattiin käyttötalouden kuluihin.

Satunnaiset tuotot sisälsivät edellisenä vuonna Maahanmuuttoviraston ja Rajavartiolaitoksen kertaluonteisia tuottoja.

Siirtotalouden tuotoissa käyttötalouden tuotot rahastotaloudesta sisältää Palosuojelurahaston avustukset neljään hankkeeseen pelastusosastolla. Käyttötalouden tuotot EU:lta kasvu johtuu SOLID-rahastojen ulkoraja- ja pakolaisrahaston tuotoista rahastojen toiminnan käynnistyttyä.

Siirtotalouden kuluissa käyttötalouden kulut kunnille sisältävää lähinnä kotouttamis- ja pakolaisrahaston avustuksia. Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle sisältää hintatuen ja alijäämätuen maksamisen Suomen Erillisverkot Oyj:lle ja tuet lentopelastuspalvelun kustannuksiin ilma-aluskalustoa hyödyntävien pelastuspalveluiden tuottamiseen pelastus- ja poliisitoimen käyttöön. Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille ovat enimmäkseen kotouttamis-, pakolais- ja paluurahaston myöntämiä rahoitusosuuksia. Vastaanotokeskusten asukasmäärän kasvaessa myös käyttötalouden kulut kotitalouksille ovat kasvaneet. Muut käyttötalouden kulut ulkomaille on pienentynyt, koska edellisenä vuonna tili sisälsi sisäasiainministeriön osuuden Kiinan tasavallalle annetusta materiaalituesta. Muut käyttötalouden kulut sisälsi edellisenä vuonna SOLID-rahastojen hankkeiden maksuja valtion virastoille ja laitoksille ja vuonna 2009 maksut sisältyvät sisäisiin kuluihin tiliryhmään 49 Muut kulut. Siirtotalouden kulujen palautuksiin on sisällytetty myös SOLID-rahastorahoitukseen liittyvä EU:n takaisinperintä, mistä johtuen saldo on positiivinen.

Taseen analyysi

Taseen vastaavissa käyttöomaisuutta ja muita pitkäaikaisia sijoituksia on vähentänyt Rajavartiolaitoksen omaisuuden luovutukset hallinnan siirtoina Metsähallitukselle ja Senaatti kiinteistölle yhteensä 10,8 milj. euron arvosta. Taseessa uutena eränä oleviin rakenteisiin on kirjattu Pelastusopiston ajorataharjoitteluradan pohjustus, louhinta ja asfalttityöt sekä uuden vaarallisten aineiden kentän pohjatyöt. Ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankinnoissa on Rajavartiolaitoksen keskeneräiset ilma-alus- ja par-

tiovenehankinnat, keskeneräisiä rakennushankkeita sekä uusien helikoptereiden ja partioveneiden ennakkomaksuja. Viranomaisradioverkon osakkeiden osuus 41,0 milj. euroa on hallitseva tilviraston taseen kohdassa käyttöomaisuusarvopaperit.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden osalta lyhytaikaisissa saamisissa myyntisaamisia on edellisvuotta enemmän avoimena vuodenvaihteeseen osuvien laskutustapahtumien johdosta. Siirtosaamisia on kasvattanut muun muassa menojen tarkempi kohdistaminen muistiotositteilla oikealle vuodelle reskontran sulkemisen jälkeen. Sisäisen rahaliikkeen tileissä rahaliikkeen selvittelytilillä on vuoden vaihteessa valtion vastaanottokeskusten toimeentulotukija enemmän kuin edellisenä vuonna.

Taseen vastattavissa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa saadut ennakot sisälsivät edellisenä vuonna enemmän EU-hankkeelle saatuja maksuennakoita sekä Palosuojelurahaston myöntämiä avustuksia ministeriön pelastusosastolle. Ostovelkoja on avoimena viime vuotta enemmän, mikä johtuu osittain isoista yksittäisistä laskuista ja ajalliseen kohdentamiseen on kiinnitetty enemmän huomiota. Siirtovelkoja kasvattaa lomapalkkavelan kasvaminen.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäasiainministeriön hallinnonalan sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu COSO-ERM -menettelyyn. Hallinnonalalla arviointi toteutettiin kyselynä toimiala- ja osastokohtaisesti tarkoitusta varten laadittua lomaketta (ks. liite 4) käyttäen. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa arvioitiin kuuden toimintokokonaisuuden näkökulmasta (sisäinen toimintoympäristö, valvontatoimenpiteet ja kontrolli, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi, riskien tunnistaminen ja arviointi sekä muu arviointi).

Hallinnonalan tulosohtauissa virastoissa kysely tehtiin vähintään kolmelle henkilölle (viraston päällikkö, talousjohtaja tai vastaava sekä hallintojohtaja tai vastaava). Näiden vastausten perusteella kukin osasto on laatinut toimialakohtaisen arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä johtopäätökset ja ehdotukset kehittämiskohteista. Ministeriössä kysely tehtiin osastoille ja erillisyksiköille osana kansliapäällikön kanssa käytyä tuloseskustelua. Kyselyn numeeriset tulokset perustuvat osastojen ja erillisyksiköiden henkilömäärillä painotettuihin keskiarvoihin siten, että kysymykset on käsitelty ja vastaukset laadittu ryhmätyönä (esim. osaston tai erillisyksikön kokouksessa). Näin ollen saatujen vastausten syvyyttä ja luotettavuutta voitiin aikaisemmasta käytännöstä lisätä.

Sisäasiainministeriö

Ministeriössä vastausten osastojen ja erillisyksiköiden henkilöstömäärällä painotettu keskiarvo kysymysten osa-alueittain on kehittynyt seuraavasti:

Taulukko 79. Sisäasiainministeriö

	2008	2009
Sisäinen toimintaympäristö	3,8	3,9
Valvontatoimenpiteet ja kontrolli	3,6	3,6
Tavoitteiden asettaminen	4,1	4,1
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	4,2	4,1
Riskien tunnistaminen ja arviointi	3,6	3,7
Muu selvitystoiminta	2,5	2,8
Keskiarvo	3,7	3,7

Yleisesti voidaan todeta, että ministeriössä ei ole tapahtunut vuosien 2008 ja 2009 välillä kovin merkittäviä muutoksia. Suurin muutos on tapahtunut muussa selvitystoiminnassa, jossa muutosta voidaan pitää merkittävänä. Muutosta voitaneen selittää ainakin ministeriön käynnistämällä virastoevaluoinneilla. Tulostavoitteiden asettaminen ja loogisesti seuraavan toiminnan seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi näyttäisivät olevan

edelleen parhaiten ymmärrettyä ja hallinnassa. Kokonaisuutena voidaan kuitenkin arvioida, että ministeriön tarkasteltujen kuuden osa-alueen osalta sisäisen valvonnan tila ja riskienhallinta on vähintäänkin tyydyttävällä tasolla ja kehittymässä erityisesti muun selvitystoiminnan osalta parempaan suuntaan.

Sisäasiainhallinnon talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen johdon tekemä arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu sisäasiainministeriön arviointikehikolla toteutettuun itsearviointiin. Vertailussa on käytetty vuoden 2008 sisäisen valvonnan ja riskinhallinnan arviointitaulukkoa vertailtavuuden varmistamiseksi, koska viraston toiminta päättyy 31.12.2009.

Organisaation ja sisäisen toimintaympäristön kehittämistavoitteet on saavutettu. Erityisesti valtuuksien ja vastuualueiden ohjeistamisessa ja määrittelyssä on saavutettu edistystä. Sisäisen valvonnan yhteisissä menettelyissä johdon valvontatoimenpiteitä ja seurannan perusteella tarvittavia toimenpiteitä on tehostettu.

Sisäisen tarkastuksen taso on säilynyt ennallaan. Sisäisen tarkastuksen järjestämistä ja tarkastustoiminnan menettelyjä tulee yhdenmukaistaa. Sisäisen tarkastuksen organisointi palvelukeskusympäristössä on keskeinen kehittämiskohde, jossa on huomioitava uuden toimintaympäristön muutos, painopisteet, toimintatavat sekä resurssit.

Tietojärjestelmien käyttöoikeuksien seuranta ja tarkastusta on kehitetty. Erityistä huomiota on kiinnitetty ei-toivottujen työyhdistemien muodostumisen ennalta ehkäisyyn. Kaikkien tietojärjestelmien käyttöoikeuksien tarpeellisuus on tarkastettu. Tarpeettomat käyttöoikeudet ja vanhentuneet käyttöoikeudet on poistettu. Käyttöoikeuksien myöntämisperusteita on edelleen tarkennettu ja tietojärjestelmien käyttöoikeuksien käyttöä seurataan ja raportoidaan säännöllisesti. Tietoturvaohjeistusta on edelleen kehitetty. Palken koko henkilöstö on suorittanut hallinnonalan tietoturvallisuuden peruskurssin.

Yhtenäistä riskinhallintatyökalua ei ole toistaiseksi otettu käyttöön. Yksittäisten riskien kartoittamista ja toteutumisen ennalta ehkäisemistä on jatkettu. Ohjeistuksia ja toimintatapoja sekä -prosesseja on kehitetty edelleen.

Laatujärjestelmän luominen, asiakkuudenhallinta- ja raportointijärjestelmien kehittäminen sekä yhteiset tietojärjestelmävaatimukset huomioidaan yhteisen palvelukeskuksen kehittämishankkeissa.

Organisaatio ja sisäinen toimintaympäristö	4,2 (3,5)
Sisäisen valvonnan yleiset menettelyt	3,9 (3,5)
Sisäinen tarkastus	1,9 (1,8)
Laillisuusvalvonta	2,6 (2,5)
Riskienseuranta	3,0 (3,1)
Virastosta tehty muu selvitystoiminta	2,6 (2,8)

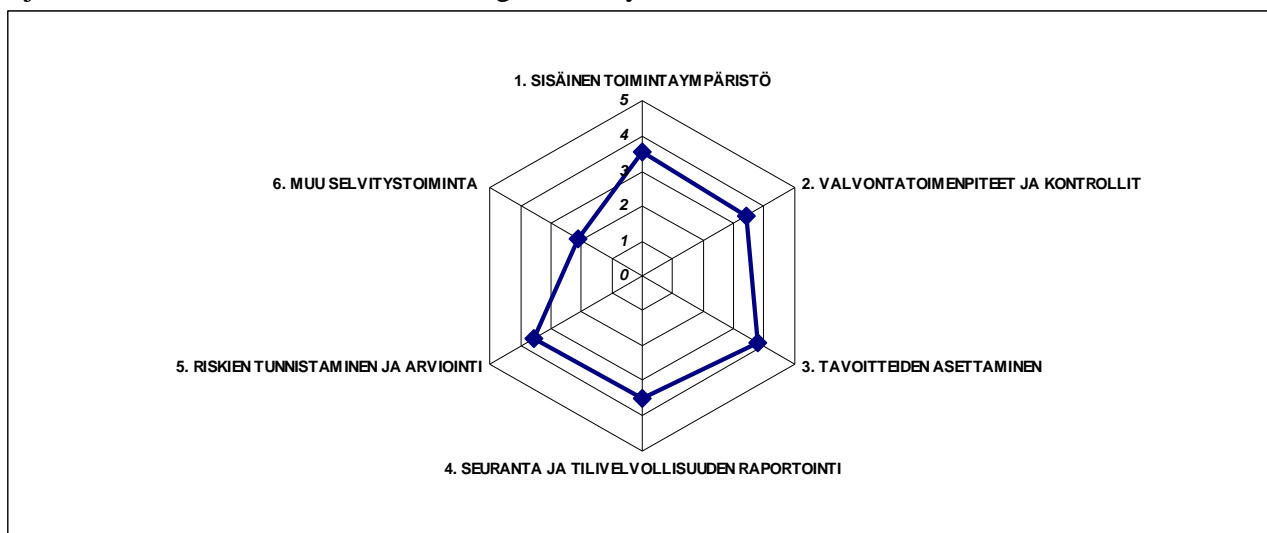
Palken riskienhallinta, toiminnan laillisuus sekä tarkoituksenmukaisuus ja omaisuuden turvaaminen täyttävät kokonaisuudessaan kohtuullisesti sille asetetut tavoitteet.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

HALTIK:n sisäinen valvonta on järjestetty HALTIK:n valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n (25.2.2000/217) edellyttämällä tavalla.

Yleiset määräykset, joita noudatetaan sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta ovat sisäasiainministeriön taloussäännössä. Virastokohtaisesti sisäisen valvonnan vastuut on määritelty HALTIK:n sisäisen valvonnan ohjeessa (4/000/2009). Sisäisen valvonnan ohje noudattaa voimassaolevia kansainvälisiä ammattistandardeja (mm. IIA ja INTOSAI).

HALTIK on tehnyt selvityksen sisäisen valvonnan tilasta vuonna 2009 käyttöönotettua itsearviointilomaketta käyttäen. Lomakkeen tiedot ovat täyttäneet viraston johtoryhmän jäsenet, talouspäällikkö, hallintolakimies ja tarkastuspäällikkö. Alla on kyselyyn annettujen vastausten keskiarvon mukainen graafinen yhteenveto.

Kuviosta on tulkittavissa, että sisäinen valvonta toimii virastossa parhaiten Tavoitteiden asettamisen osa-alueella (ka 3,8) ja heikoimmin Muu selvitystoiminta osa-alueella, ka.

2,2. Muut sisäisen valvonnan arvioinnin osa-alueiden keskiarvot asettuvat välille 3,5 - 3,6. Vastausten perusteella voidaan todeta HALTIK:n sisäisen valvonnan tilan kehittyneen myönteisesti, mutta olevan edelleen tyydyttävää tasoa.

Itsearvioinnissa arvioitiin myös sisäisen valvonnan osa-alueisiin liittyviä riskejä. Arvioiden perusteella sisäinen toimintaympäristö ja organisaation laskentatoimi koettiin huomattavan riskialttiiksi alueeksi. Organisaation tarkastustoiminnan, riskien hallinnan ja organisaatiosta riippumattoman arvioinnin alueella koettiin myös riskitasojen olevan koholla. Myös organisaation työhyvinvoinnin alueen riskeihin kiinnitettiin huomiota, vaikka samassa yhteydessä seurantatilanteen arvioitiin olevan asianmukaisessa kunnossa.

Vertailussa viimevuonna tehtyyn vastaavaan selvitykseen voidaan todeta kuvaajien olevan muodoltaan lähes identtiset. Suurin vaje (ka. 2.2) kohdistuu edelleen osioon Muu selvitystoiminta (6), jonka toteuttajana olisivat HALTIK:ista riippumattomat, mahdollisesti kansainväliset tahot. Riskien tunnistamisen ja arvioinnin (6) sekä valvontatoimenpiteet ja kontrollit (2) -osioiden koetaan vahvistuneen. Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi (4), sisäinen toimintaympäristö (1) ja tavoitteiden asettaminen (3) ovat vahvistuneet tai säilyttäneet tasonsa.

Poliisitoimi

Poliisitoimen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arviointi toteutettiin COSO ERM- viitekehykseen perustuvalla arviointilomakkeella. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia koskevat tiedot pyydettiin poliisin valtakunnallisilta yksiköiltä, Helsingin poliisilaitokselta sekä poliisin lääninjohdoilta, joiden toimesta arviointia koskevat tiedot kerättiin keskitetysti tulosohjattavilta poliisilaitoksilta.

Sisäistä valvontaa koskevat arviointilomakkeen kysymykset oli jaettu kuuteen alueeseen (sisäinen toimintaympäristö, valvontatoimenpiteet ja kontrollit, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi, riskien tunnistaminen ja arviointi sekä muu selvitystoiminta), jotka sisälsivät toiminnan kannalta olennaisia arviointikohteita. Sisäisen valvonnan arvioinnin kyselylomakkeeseen oli yleisarvion lisäksi liitetty seurausten vakavuuden ja uhkan todennäköisyyden arviointikohdat, joiden merkityksestä tuli antaa arvio silloin kun ko. asiassa oli parannettavaa tai asia vaati kehittämistoimenpiteitä.

Arviointilomakkeen tuloksista on laadittu yhteenveto, josta ilmenee kaikkien annettujen vastausten keskiarvo. Arviointilomakkeista laaditun yhteenvedon perusteella suoritettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan kokonaisarviointi sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman antamista varten. Yleisarviona voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2009 aikana. Arviointilomakkeen eri alueiden vastausten keskiarvot vaihtelivat 2,7 - 4,3 (v. 2008 2,6:sta 4,2:een), asteikolla 1-5, jossa 1-2 vaatii yksikössä parannettavaa tai kehittämistoimenpiteitä. Alhaisimmat pisteet yksiköt antoivat arviointilomakkeen muu

selvitystoiminta-aihealueelle johtuen muun muassa siitä, että organisaation toiminnasta ei yksiköissä pääsääntöisesti ole tehty kansainvälistä evaluointia, osallistuttu EFQM laatupalkinto kilpailuun tai toiminnasta ei ole haettu sertifikaattia.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 65a §:n edellyttämänä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumana poliisin toimialan osalta poliisin ylijohdo esittää seuraavaa:

Poliisin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat vuoden 2009 tilinpäätökseen liittyen suoritettuna sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnin sekä sisäisen tarkastuksen tekemien havaintojen perusteella asianmukaisia ja riittäviä sekä täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Suoritettuna arvioinnin ja muiden havaintojen perusteella todettiin seuraavat olennaisimmat kehittämistarpeet:

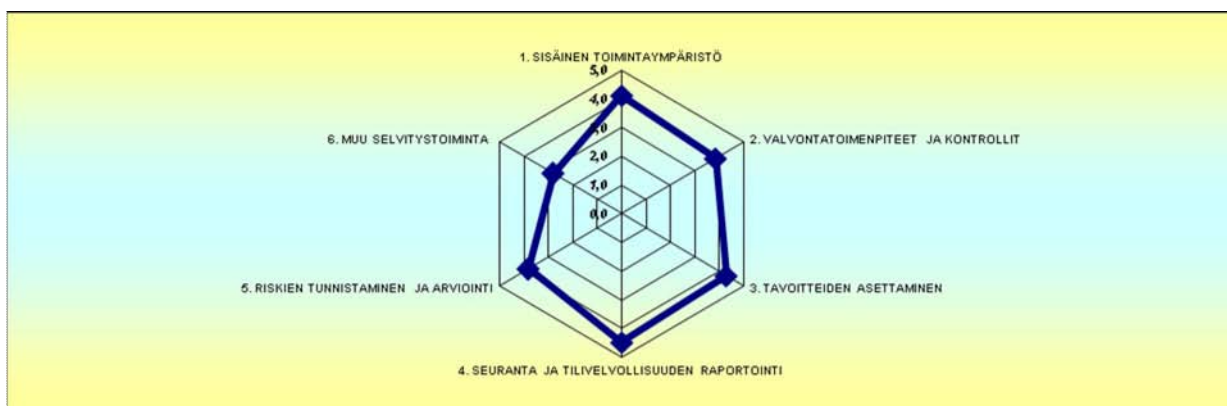
Poliisitoiminnan sisäisen valvonnan kehittämisessä arvioidaan keskeisimmäksi tarpeeksi järjestelmällisten riskienhallintamenettelyiden kehittäminen ja juurruttaminen organisaatioon. Poliisihallituksen sisäisen tarkastuksen yksikön tehtäväksi muodostuu yhdenmukaisten riskienhallinnan menettelytapojen kehittäminen ja poliisiyksiköiden konsultointi niiden käyttöönotossa. Riskienhallinnan asianmukaisuuden ja riittävyyden edistäminen on sisäisen tarkastuksen vuodelle 2010 vahvistetussa tarkastussuunnitelmassa merkitty erityiseksi kohteeksi.

Poliisiorganisaation laskentatoimintaa kehitetään niin, että johtamistoimintoja varten saadaan oikeat ja riittävät tiedot. Tätä varten Poliisihallituksen hallintoyksikön taloushallinnon vastuualueen useisiin toimenkuviin on sisällytetty controller -toimintoja. Toimenkuvat tarkentuvat vuoden 2010 alussa toimintojen järjestelyvaiheen päätyttyä.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan arviointi perustuu COSO-ERM viitekehykseen ja sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä asetetut vaatimukset. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät säädetyt tavoitteet. Rajavartiolaitoksen taloushallinnon ohjeistus päivitetään vuoden 2010 aikana.

Rajavartiolaitoksen vuoden 2009 sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan arviointi tehtiin SM:n yhteisellä arviointilomakkeella, joka perustuu COSO-ERM-malliin. Hallintoyksiköissä arviointi tehtiin apulaiskomentajien johdolla. Rajavartiolaitoksen esikunnassa arviointi tehtiin osastopäällikkökokouksessa.

Kuva: RVL:n sisäisen valvonnan arviointi, keskiarvot 2009

Taulukko 80. Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan yhteenveto 2007–2009

Arviointialue	2007	2008	2009
Sisäinen toimintaympäristö	3,3	4,0	4,1
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,2	3,8	3,9
Tavoitteiden asettaminen	3,4	4,3	4,3
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	3,4	4,4	4,5
Riskiä tunnistaminen ja arviointi	3,3	3,7	3,8
Muu selvitystoiminta	-	2,6	2,8

Vuonna 2007 arviointi on tehty RVL:n omalla arviointilomakkeella, jossa arviointias- teikko oli 1 - 4 välillä, kun se vuodesta 2008 alkaen on ollut 1 - 5. Sen vuoksi yllä esite- tyssä yhteenvedossa vuoden 2007 keskiarvot eivät ole suoraan verrattavissa vuosien 2008 ja 2009 keskiarvoihin.

Hallintoyksiköiden tekemissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinneissa ei havaittu merkittäviä riskejä, mutta joitakin pieniä kehittämiskohteita tuli ilmi: Taloude- lisuustietoisuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen koettiin tarpeelliseksi, osa Ra- javartiolaitoksen ja hallintoyksiköiden sisäisestä ohjeistuksesta taloushallinnon, materi- aalihallinnon ja tietotekniikan alalla kaipaa päivitystä, toimitilariskiä hallinta ei ole kaikilta osin ollut mahdollista taloudellisista syistä.

Pelastustoimi ja Häätakeskuslaitos

Pelastustoimen toimialan virastojen Pelastusopiston ja Häätakeskuslaitoksen sisäistä val- vontaa on arvioitu virastoissa tehtyjen itsearviointien perusteella. Itsearviointi on tehty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomaketta hyödyntäen. Arviointilomaket- ta on muutettu vuodesta 2007, joten vertailukelpoista tietoa on käytettävissä vasta vuo- delta 2008.

Taulukko 81. Pelastusopiston ja Häätäkeskuslaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yhteenveto 2008–2009

Arviointialue	2008	2009
Sisäinen toimintaympäristö	3,4	3,4
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,4	3,4
Tavoitteiden asettaminen	4,2	3,6
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	4,4	4,3
Riskien tunnistaminen ja arviointi	3,9	3,3
Muu selvitystoiminta	2,2	2,3

Arvioinnissa on käytetty asteikkoa 1-5, jossa 1= Asia vaatii kehittämistoimenpiteitä/täysin eri mieltä ja 5=Täysin samaa mieltä/asia on kunnossa.

Arvioinnin tulokset ovat pysyneet vuoden 2008 tasossa. Yllättävänä tuloksena voidaan pitää sitä, että kolmella osa-alueella (tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi ja riskien tunnistaminen ja arviointi) tulokset ovat heikentyneet.

Pelastusopiston osalta voidaan todeta, että organisaation sisäinen toimintaympäristö on melko hyvällä tasolla. Pelastusopisto arvioi sisäisen toimintaympäristönsä edellisvuosia kriittisemmin. Tähän osasyynä on Kriisinhallintakeskuksen poikkeava toimintaympäristö ja sille nopealla aikataululla syntyneet uudet vastualueet. Lisäksi mm. Pelastusopiston oppilaitostoimintaympäristöön vuonna 2006 luodut arvot eivät välttämättä sovi sellaisenaan Kriisinhallintakeskuksen arvomaailmaan, jonka toimintaympäristö on täysin erilainen. Kriisinhallintakeskuksen henkilöstön vaihtuvuus on haasteellista sisäiseen valvontaan liittyvän osaamisen ajan tasalla pitämisen kannalta ja palvelusopimuksien (esim. palvelukeskuksen kanssa) soveltuvuus Kriisinhallintakeskuksen tarpeisiin ei välttämättä ole pysynyt ajan tasalla. Sisäisen valvonnan yleisissä menettelytavoissa ei Pelastusopistossa havaittu suuria puutteita. Pelastusopistolla on toteutettu ulkoinen auditointi vuonna 2006 ja seuraava on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2011. Haasteita Pelastustalouden opiston seurantaan ja raportointiin aiheuttavat entisestään lisääntyneet eri rahoituslähteet liittyen Kriisinhallintakeskuksen kasvuun sekä erillisrahoitteisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden lisääntymiseen. Riskienhallinnan osalta Pelastusopistossa on yhä kehitettävää. Sisäasiainministeriön asettama työryhmä tekee esityksen Kriisinhallintakeskuksen hallinnollisesta asemasta keväällä 2010. Tämän esityksen jälkeisellä ratkaisulla on osaltaan keskeinen vaikutus Pelastusopiston sisäisen valvonnan kehittämistoimenpiteisiin.

Hätäkeskuslaitos on toteuttanut edellisessä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnissa todettuja kehittämistoimenpiteitä kertomusvuoden aikana. Häätäkeskuslaitoksen työjärjestys on uudistettu ja hätäkeskusten tulostavoitteet on aiempaa selvemmin johdettu laitoksen tulostavoitteista niin, että niillä on keskusten toimintaa konkreettisesti ohjaavaa merkitystä. Talouden seurannassa on kyetty tuottamaan pääsääntöisesti riittävä tietoa taloudellisen suunnittelun pohjaksi. Vuonna 2011 Kieku-järjestelmä edelleen kehittää talous- ja henkilöstöhallinnon seurantaa ja raportointia. Häätäkeskuslaitoksen laatuprojektissa on kuvattu hätäkeskusten keskeisiä toimintaprosesseja ja sisäinen auditointi on aloitettu joulukuussa 2009. Häätäkeskuslaitoksella on erillinen tarkastusryhmä suorittamassa sekä sisäistä tarkastusta että laillisuusvalvontaa. Ryhmä suorittaa toiminnalli-

sia tarkastuksia hätäkeskuksissa raportoiden laitoksen johtajalle. Vuoden 2009 aikana on laitostasolla kiinnitetty huomiota yksittäistapauksissa taloudellisuuden sekä hallinnon ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuteen. Hätäkeskuslaitoksen laillisuusvalvonta on järjestetty ja kanteluiden käsittelystä on annettu ohjeet ja niiden käsittelyä varten on palkattu lakimies. Hätäkeskuslaitos käsitteli kertomusvuonna yhteensä 40 kantelua, valitusta tai selvityspyyntöä. Riskienhallintaa on parannettu tunnistamalla operatiivisen toiminnan riskejä ja tekemällä hankkeiden riskikartoituksia. Riskien tunnistaminen ei kuitenkaan vielä kata koko organisaatiota eikä kaikkia tehtäväalueita.

Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan osalta voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Virastot tunnistavat oman toimintansa kehittämiskohteet ja ovat myös ryhtyneet toimenpiteisiin sisäisen valvonnan tilan ja riskienhallinnan edelleen parantamiseksi.

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten sisäisen valvonnan tilaa on arvioitu viraston ja keskusten kyselyyn antamien vastausten perusteella. Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osaston sisäisen valvonnan arviointi sisältyy sisäasiainministeriön arviointiin.

Maahanmuuttoviraston johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa varmuus siitä, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä. Toimivan riskienhallinnan varmistamiseksi Maahanmuuttoviraston johto on määritellyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet sisäisen valvonnan ohjesäännössään.

Riskienhallintajärjestelmä on osa Maahanmuuttoviraston vuotuista strategista suunnittelua, tulossuunnittelua, tavoitteiden asettamista ja toimeenpanoa. Maahanmuuttoviraston johto on vuotuisessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointiprosessissaan arvioinut viraston sisäisen valvonnan tilaa vertaamalla sitä COSO ERM -viitekehykseen. Viraston riskienhallintaprosessissa nousivat esille tärkeimpinä (todennäköisyys suurempi tai yhtä suuri kuin 50 %) seuraavat riskit ja kehittämistoimenpiteet:

Riski tai ongelma	Toimenpiteet
Huolimattomuus rekisterimerkinnöissä. Tilastot heittävät.	Huolellisuuden painottamista kiireen kustannuksella, oikeat rekisterimerkinnät - ei liikaa eikä liian vähän tietoa - kaikkien etujen mukaista. Sidosryhmien koulutus (maksumerkinnät puuttuvat). Laatupalaute.
Resurssien riittämättömyys.	Henkilöstön joustavan siirtomahdollisuuden selvittäminen (vararesurssointi), henkilökierron kehittäminen, henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen. Laaja-alainen osaaminen. Priorisoinneista päättäminen. Uusien tehtävien resurssointi etukäteen.
Hallinnonalan ohjauksen puutteet.	Yhteistyön tehostaminen. Selvityshankkeen mukaiset ehdotukset. Tulosneuvottelut.
Henkilöstön jaksaminen.	Palkitsemiskeinot. Tasainen työnjako. Prosessit. Työterveyshuollon toimenpiteet. Omasta työkyvystä huolehtiminen. Kaikenlaisen työn arvostaminen.
Palkkausta ei koeta oikeudenmukaiseksi.	Palkkausjärjestelmän edelleen kehittäminen, mm. tulospalkkaus. Palkkausvertailu tehty.
Uusien järjestelmien (UMA) käyttöönotto ei täysin onnistu organisaatioissa/sidosryhmissä.	Organisaatioiden johdon sitouttaminen. Koko organisaation sitouttaminen.
Uusien järjestelmien käyttöönotto ei täysin onnistu (UMA, ASKI, Kieku, M2)	Riittävä testaus, pilotointi, koulutus.
UMA-järjestelmä tehostaa toimintaa laadun ja oikeusvarmuuden kustannuksella.	Otetaan riittävästi huomioon suunnittelu- ja toteutusvaiheessa.
Henkilöstön työkyvyn ja motivaation ylläpito.	Työkykyä ylläpitävät toimenpiteet.

Oulun vastaanottokeskuksen johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä. Oulun vastaanottokeskukseen tehtiin tilintarkastuskäynti 22.–23.9.2009 ja tilintarkastajien väliraportin mukaiset suositukset on otettu huomioon Oulun vastaanottokeskuksen toimintasuunnitelmassa ja ryhdytty suosituksen mukaisiin käytännön toimenpiteisiin. Vastaanottokeskuksen johto on arvioinut viraston sisäisen valvonnan tilaa vertaamalla sitä valtiovarainministeriön yhteydessä toimivan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan valmistelemaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikoon. Arvioinnin perusteella viraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää säädetyt tavoitteet.

Joutsenon vastaanottokeskuksen osalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomakkeen tulosten perusteella voidaan todeta, että organisaation valvontatoimenpiteet, kontrollit, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi ovat saadun keskiarvon mukaan neutraalilla tasolla. Tämä tarkoittaa organisaation osalta kulu-neena vuonna tehtyjen kehittämistoimien säännönmukaista jatkamista esimerkiksi niin, että sisäistä toimintaympäristöä ohjaavia määräyksiä ja sisäisiä ohjeita päivitetään vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja samalla ryhdytään aktiivisiin toimenpiteisiin mahdollisten laatuhankeiden osalta. Arvioinnissa saadut tulokset osoittavat myös, että riskien tunnistamista ja arviointia tulee edelleen kehittää ja saattaa riskienhallintamenettelyt vastaamaan organisaation nykytilannetta. Muun selvitystoiminnan osalta voidaan päätellä, että organisaatiossa ei ole perinteisesti tehty esimerkiksi laajamittaisia evaluointeja tai hankittu sertifiointeja.

Tiliviraston sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Tiliviraston sisäinen valvonta ja riskienhallinta on suoritettujen arviointien perusteella vähintäänkin tyydyttävällä tasolla ja kehittymässä eräiltä osin vielä parempaan suuntaan, joskin eräiden virastojen osalta kehitys on ollut myös eräissä osa-alueissa negatiivista vuoteen 2008 verrattuna. Koko tiliviraston osalta voidaan kuitenkin todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat asianmukaisia ja pääosin riittäviä sekä täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Suoritettujen arvioinnin perusteella todettiin seuraavat olennaisimmat kehittämistarpeet: Poliisihallinnossa on edelleen kehitettävä järjestelmällisiä riskienhallintamenettelyitä ja varmistaa niiden juurruttaminen organisaatioon. Rajavartiolaitoksessa on vähäistä kehitettävää taloudellisuustietoisuuden ja kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Hätäkeskuslaitoksessa riskienhallinta ja erityisesti riskien tunnistaminen vaativat vielä kehittämistä. Maahanmuuttohallinnossa on kehitettävä edelleen erityisesti talouden seurantaa ja uusin järjestelmien täysipainoista hyödyntämistä.

1.7 Arviointien tulokset

Kaikissa sisäasiainministeriön hallinnonalan virastoissa, ministeriö mukaan lukien, tehdään virastojen toimintaa koskeva perusrakenteeltaan yhdenmukainen evaluointi vuosina 2008 - 2013.

Evaluointiprosessin pääasiallisena tarkoituksena on virastojen toiminnan pidemmän aikavälin tavoitteiden sekä vuotuisten tulostavoitteiden tuloksellisuuteen merkittävimmien vaikuttavien toimintojen (mm. johtajuus, henkilöstötoiminnot, toimintaprosessit, tulosohjausmenettely) arviointi ja kehittäminen eurooppalaista julkishallinnon toiminnan laadunkehittämismenetelmää CAFia (Common Assesment Framework) käyttäen. Evaluointiprosessissa keskeistä on viraston itsearviointi, jota tukee sisäasiainministeriö ja tarvittaessa joku ulkopuolinen toimija.

Hätäkeskuslaitos on kolmas sisäasiainministeriön hallinnonalan virasto, jossa on käynnistetty virastoevaluointiprosessi. Aiemmin evaluointi on käynnistetty Poliisiammattikorkeakoulussa ja Liikkuvassa poliisissa. Poliisiammattikorkeakoulun evaluointi päättyi viime keväänä. Liikkuvassa poliisissa evaluointi on itsearviointivaiheessa.

Poliisiammattikorkeakoulun kokemukset itsearvioinnista olivat myönteisiä. Evaluointi toi esille mm. Espoossa sijainneen Poliisiammattikorkeakoulun ja Tampereella sijainneen Poliisikoulun yhdistymisen myötä eri osastoille jääneiden toimintatapaerojen vaatimat kehittämiskohteet.

Aina noin puolen vuoden kuluttua itsearvioinnin toteuttamisesta järjestetään evaluoinnin yhteenveto- ja päätöstilaisuus, johon ministeriön johto osallistuu.

Poliisitoimi

Poliisi teki keväällä 2009 kansallisen turvallisuuskyselyn, jolla tiedusteltiin kansalaisten mielipiteitä ja kokemuksia turvallisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä huolestuneisuutta rikoksista ja mahdollisia rikoskokemuksia. Tutkimukseen vastasi 46 139 kansalaista ja tutkimuksen vastausprosentti oli 41.

Suomalaisten turvallisuudentunne on heikentynyt vuodesta 2006 muutaman prosenttiyksikön verran. Yhtenä syynä tähän on, että aiempaa suurempi osa kansalaisista on joutunut väkivallan uhriksi. Vastaajista 7,3 prosenttia ilmoitti joutuneensa väkivallan kohteeksi kolmen vuoden aikana. Suhteutettuna väestöön tämä tarkoittaa, että noin 280 000 kansalaista on joutunut väkivallan kohteeksi tai uhriksi kolmen vuoden aikana. Eriyisesti väkivallan uhriksi ovat joutuneet 20 - 24 -vuotiaat miehet, joista lähes joka viides on kokenut väkivaltaa kolmen vuoden aikana.

Selvästi aiempaa suurempi osa kansalaisista pitää poliisin tarjoamia internetpalveluja tärkeinä muun muassa rikosilmoituksen tekemistä internetin kautta ja sähköistä ajanvarausta. Etenkin alle 20-vuotiaat pitävät tärkeänä mahdollisuutta keskustella poliisin kanssa internetin keskustelupalstoilla.

Tutkimuksessa kysyttiin miten kansalaiset arvioivat poliisin onnistuneen tehtäviensä hoitamisessa. Poliisin koetaan onnistuneen kokonaisuudessaan tehtävissä yhtä hyvin kuin vuonna 2006. Kansalaisten mielestä poliisi on onnistunut aiempaa paremmin selvittämään rikoksia, mutta poliisin liikenne- ja muun valvonnan koetaan hieman heikentyneen.

Kansalaiset arvioivat poliisin onnistuneen selvästi aiempaa heikommin lupapalvelujen hoitamisessa. Lupapalvelut ovat kansalaisten mielestä kuitenkin edelleen hoidettu erittäin hyvin, sillä puolet vastaajista antaa arvosanan 9 - 10. Lupien määrä on lisääntynyt samalla kun henkilöstön määrä on pysynyt ennallaan, mikä on aiheuttanut ruuhkaa lupakanslioissa.

Pelastustoimi

Vuonna 2009 ei toteutettu erillisiä arviointeja.

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuttovirastossa eikä valtion vastaanottokeskuksissa toteutettu vuonna 2009 erillisiä arviointeja.

Rajavartiolaitos

Vuonna 2009 ei toteutettu erillisiä arviointeja.

1.8 Yhteenveto väärinkäytöksistä

Poliisitoimi

Sisäinen tarkastus selvitti maksuaikakortin väärinkäyttötapausten, josta tehtiin ilmoitus Valtiontalouden tarkastusvirastolle. Asiaa hoidettiin yhdessä laillisuusvalvonnan kanssa ja asia on rikostutkinnassa.

Pelastustoimi

Vuonna 2009 ei havaittu väärinkäytöksiä Pelastusopiston toiminnassa. Häätokeskuslaitoksessa on annettu laillisuusvalvontaa koskeva ohjeistus, jossa väärinkäytösten ja rikostapausten käsittely on ohjeistettu. Viraston tietoon on tullut vajaa kymmenen rikostapausta, joissa epäiltynä/syytettynä/tuomittuna on ollut viraston palveluksessa oleva virkamies.

Maahanmuuttohallinto

Vuoden 2009 aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

Rajavartiolaitos

Toimintavuoden aikana tuli ilmi yksi Rajavartiolaitoksen varoihin kohdistunut, työaikamerkintöihin liittyvä väärinkäytös. Virkamies tuomittiin käräjäoikeudessa lievästä petoksesta ja tuomio jäi lainvoimaiseksi. Toimintakertomuksessa ei raportoida tapauksista, joiden osalta asian selvittely on vielä kesken.

Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK

Vuoden 2009 aikana tuli ilmi yksi toimintaan liittyvä väärinkäytösepäily.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ					
Tiliviraston talousarvion toteutunalaskeuma					
Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 31.12.2009	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluontoiset tulot	1 113 735,60	1 307 125,54	1 307 125,54	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	1 113 735,60	1 307 125,54	1 307 125,54	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	259 951,80	9 679 891,44	9 250 357,23	429 534,21	96
12.24.99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot		20 291,66	20 291,66	0,00	
12.26.98 EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuutto- virtojen hallintaan (kiinteä määräraha)		9 515 000,00	9 085 465,79	429 534,21	95
12.26.98.1. Pakolaisrahasto		2 578 000,00	1 720 964,53	-857 035,47	67
12.26.98.2. Ulkorajarahasto		5 823 000,00	5 822 628,45	-371,55	100
12.26.98.3. Kotouttamisrahasto		454 000,00	880 781,46	426 781,46	194
12.26.98.4. Puhurrahasto		660 000,00	661 091,35	1 091,35	100
12.26.99 Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	142 775,45	68 619,30	68 619,30		100
12.26.99.1. Takavarikoitujen esineiden myyntitulot	45 022,65	52 462,50	52 462,50	0,00	
12.26.99.2. Muut tulot		16 156,80	16 156,80	0,00	100
12.26.99.3. Muut tulot	97 752,80				
12.30.42. Hirvieläinten metsästysmaksut	17 343,98	16 873,44	16 873,44	0,00	100
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön muut tulot	6 971,67				
12.32.99.06 Muut tulot		10 175,42	10 175,42	0,00	
12.39.01. Sakkorahat	69 677,66	48 634,13	48 634,13	0,00	100
12.39.02. Verotukseen liittyvät korkotulot					
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1 455,89	65,02	65,02	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	21 487,15	232,47	232,47	0,00	100
12.39.50. Nettotulot osakemyynnistä	240,00				
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	5 430,00	4 726,05	4 726,05	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot	5 430,00	4 726,05	4 726,05	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	1 379 117,40	10 991 743,03	10 562 208,82	429 534,21	96

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahajaji	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2009	Vertailu Tilinpäätös 2009	Siirtomääräraha koskevat täydensävät tiedot			
			vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009	Käyttö vuonna 2009 (p. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	11 597 972,72	15 989 472,00	14 859 671,85	129 042,39	14 988 714,24	1 000 757,76	89 097,66	526 497,66	383 262,29	143 235,37
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot		169 000,00	169 000,00		169 000,00			169 000,00		
24.01.29. Ulkoasiainministeriön arvonsiivertömenot(arviomäärä)	34 504,93	52 072,00	52 072,00		52 072,00	0,00				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonsiivertömenot	28 263,39	42 350,74	42 350,74		42 350,74	0,00				
24.01.29.3. Lähäyhteistyön arvonsiivertömenot	6 241,34	9 721,26	9 721,26		9 721,26	0,00				
24.10.21. Sivuliikemilöstöön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)		15 500 000,00	14 499 242,24		14 499 242,24	1 000 757,76				
24.10.21.1. Sivuliikemilöstöön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)		13 000 000,00	13 000 000,00		13 000 000,00					
24.10.21.2. Varalla usiin sivuliikemilöstihall. proj. tai käynnissä olevien sivuliikemilöstihall. proj. lisämenoihin		2 500 000,00	1 499 242,24		1 499 242,24	1 000 757,76				
24.20.66. Lähäyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		268 400,00	139 357,61	129 042,39	268 400,00			268 400,00	139 357,61	129 042,39
24.50.66. Lähäyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	234 881,00						89 097,66	89 097,66	74 904,68	14 192,98
24.99.22. Sivuliikemilöstöön osallistuminen kriisinhallintaan	11 328 586,79									
24.99.22.1. Sivuliikemilöstöön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	9 298 870,00									
24.99.22.2. Varalla usiin sivuliikemilöstihall. proj. tai käynnissä olevien sivuliikemilöstihall. proj. lisämenoihin	2 029 716,79									
25. Oikeusministeriön hallinnonala		21 900,00	16 118,56	5 781,44	21 900,00			21 900,00	16 118,56	5 781,44
25.40.01. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 3 v.)		21 900,00	16 118,56	5 781,44	21 900,00			21 900,00	16 118,56	5 781,44
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 076 926 818,40	1 139 320 823,39	1 037 342 991,82	100 150 027,83	1 137 493 019,65	1 827 802,85	71 060 122,54	1 128 403 646,93	1 027 979 868,68	100 423 776,36
26.01.01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	28 464 000,00	23 136 000,00	21 332 964,91	1 803 035,09	23 136 000,00		3 794 057,72	26 930 057,72	25 127 022,63	1 803 035,09
26.01.01.1. Toimintamenot	21 495 000,00	21 628 000,00	19 909 885,72	1 718 114,28	21 628 000,00		1 922 780,48	23 530 780,48	21 832 666,20	1 718 114,28
26.01.01.2. Sivuliikemilöstihallinnon toimintamenot	1 304 000,00	1 500 000,00	1 421 579,19	78 420,81	1 500 000,00		72 012,11	1 572 012,11	1 493 591,30	78 420,81
26.01.01.3. Pilottilohjelma maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistämisen edist.		8 000,00	1 500,00	6 500,00	8 000,00			8 000,00	1 500,00	6 500,00
26.01.01.4. julk. hall. verkkoturvallisuuden edistämisen (EK) (enintään)	5 665 000,00						1 799 265,13	1 799 265,13	1 799 265,13	
26.01.02. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 100 000,00	100 000,00	4 670,90	95 329,10	100 000,00		994 449,95	1 094 449,95	999 120,85	95 329,10
26.01.03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 372 000,00	25 234 000,00	22 623 790,30	2 610 209,70	25 234 000,00		71 495,72	25 305 495,72	22 695 286,02	2 610 209,70
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	2 632 000,00	1 561 000,00	967 849,21	593 150,79	1 561 000,00		878 375,29	2 439 375,29	1 846 224,50	593 150,79
26.01.22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	-2 797 570,15	12 358 000,00	7 763 632,11	4 594 367,00	12 357 999,11		10 000,00	12 368 000,00	7 773 632,11	4 594 367,00
26.01.22.1. Pakolaisrahasto	-334 030,02	2 708 658,00	754 809,47	1 953 848,53	2 708 658,00			2 708 658,00	754 809,47	1 953 848,53
26.01.22.2. Ulkorahastot	-2 195 165,92	8 008 500,00	5 651 527,46	2 356 972,54	8 008 500,00		10 000,00	8 018 500,00	5 661 527,46	2 356 972,54
26.01.22.3. Kotouttamisrahasto	-323 083,47	980 842,00	697 295,18	283 545,93	980 842,00			980 842,00	697 295,18	283 545,93
26.01.22.4. Palmurahasto	54 709,26	660 000,00	660 000,00		660 000,00			660 000,00	660 000,00	
26.01.29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonsiivertömenot (arviomääräraha)	51 046 233,38	53 100 000,00	53 736 313,02		53 736 313,02	-636 313,02				
26.01.65. Kans. väl. jäsi jäsenmaksut ja maksuomudet (arviomääräraha)	1 486 272,61	1 813 000,00	1 813 000,00		1 813 000,00					
26.10.01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	645 894 700,00	664 314 189,00	627 031 636,59	37 282 552,41	664 314 189,00		33 701 955,59	698 016 144,59	660 733 592,18	37 282 552,41
26.10.01.1. Poliisitoimen toimintamenot	605 354 953,35	625 997 153,00	595 150 120,05	30 847 032,95	625 997 153,00		33 701 955,59	659 699 108,59	628 852 075,64	30 847 032,95
26.10.01.2. Poliisitoimen haaverahoitus	18 600 416,65	18 904 200,00	15 136 888,11	3 767 311,89	18 904 200,00			18 904 200,00	15 136 888,11	3 767 311,89
26.10.01.3. Poliisitoimen työ- ja kentsäajoitteh	18 401 330,00	15 867 036,00	13 645 440,99	2 221 595,01	15 867 036,00			15 867 036,00	13 645 440,99	2 221 595,01
26.10.01.4. Sisäasiainministeriön menot	3 538 000,00	3 545 800,00	3 099 187,44	446 612,56	3 545 800,00			3 545 800,00	3 099 187,44	446 612,56
26.10.20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	2 175 392,27	3 350 000,00	3 288 684,71		3 288 684,71	61 315,29				
26.20.01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	214 640 000,00	219 511 000,00	190 144 460,33	29 366 539,67	219 511 000,00		15 057 143,46	234 568 143,46	205 201 603,79	29 366 539,67
26.20.01.1. Toimintamenot	212 900 194,52	219 511 000,00	190 144 460,33	29 366 539,67			15 057 143,46	234 568 143,46	205 201 603,79	29 366 539,67
26.20.01.2. EU:n OSA-rahastojen kansallinen vastinrahoitus	1 739 805,48									
26.20.70. Ilma- ja vartiokustannukset (siirtomääräraha 3 v)	5 318 000,00	12 910 000,00	3 610 463,16	9 299 536,84	12 910 000,00		1 462 199,69	14 372 199,69	4 798 914,32	9 573 285,37
26.20.70.1. Ilma-shusten hankinta	3 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00		5 000 000,00			5 280 319,69	6 571,16	5 273 748,53
26.20.70.2. Partiovienneiden hankinta	2 318 000,00	3 710 000,00	2 835 023,00	874 977,00	3 710 000,00		1 181 880,00	4 891 880,00	4 016 903,00	874 977,00
26.20.70.3. Bell 412 helikopterit		1 200 000,00	775 440,16	424 559,84	1 200 000,00			1 200 000,00	775 440,16	424 559,84
26.20.70.4. Ulkovartiolaivan hankinta		5 000 000,00		3 000 000,00	3 000 000,00			3 000 000,00	0,00	3 000 000,00

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009

Määrärahatilien ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTÄ:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2009	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009	Käyttö vuonna 2009 (p. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.30.01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.).	13 831 000,00	15 374 334,39	13 118 651,16	2 255 683,23	15 374 334,39		2 107 752,08	17 482 086,47	15 226 403,24	2 255 683,23
26.30.01.1. Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	12 062 000,00	12 394 000,00	11 265 714,54	1 128 285,46	12 394 000,00		1 438 362,55	13 832 362,55	12 704 077,09	1 128 285,46
26.30.01.2. Muut pelastustoimen toimintamenot	1 769 000,00	1 760 334,39	1 313 121,59	447 212,80	1 760 334,39		669 389,53	2 429 723,92	1 982 511,12	447 212,80
26.30.01.3. Kansainvälinen pelastuspalvelu		1 220 000,00	539 815,03	680 184,97	1 220 000,00			1 220 000,00	539 815,03	680 184,97
26.30.02. Häätokeskustuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	55 588 000,00	54 177 000,00	43 418 424,52	10 758 575,48	54 177 000,00		10 088 197,88	64 265 197,88	53 506 622,40	10 758 575,48
26.30.20. Erityismenot (arvionmääräraha)	2 152 546,41	2 905 000,00	1 546 148,83		1 546 148,83	1 358 851,17				
26.30.43. Turvallisuusviranomaisen viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000,00	10 000 000,00	9 600 000,00	400 000,00	10 000 000,00		400 000,00	10 400 000,00	10 000 000,00	400 000,00
26.40.01. Maahanmuuttoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	14 450 000,00	18 668 000,00	17 576 951,48	1 091 048,52	18 668 000,00		2 494 495,16	21 162 495,16	20 071 446,64	1 091 048,52
26.40.01.1. Toimintamenot	14 050 000,00	18 568 000,00	17 576 951,48	991 048,52	18 568 000,00		2 159 953,07	20 727 953,07	19 736 904,55	991 048,52
26.40.01.2. Maahanmuuttohallinnon kehittäminen	400 000,00	100 000,00	0,00	100 000,00	100 000,00		334 542,09	434 542,09	334 542,09	100 000,00
26.40.02. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toimintamenot (arvionmääräraha)	7 491 669,13	14 898 000,00	15 490 041,67		15 490 041,67	-592 041,67				
26.40.02.1. Valtion vastaanottokeskusten toimintamenot	6 536 136,22	13 133 000,00	12 674 525,36		12 674 525,36			458 474,64		
26.40.02.2. Ministeriön vastaanottokeskennukset	955 532,91	1 765 000,00	2 815 516,31		2 815 516,31	-1 030 516,31				
26.40.20. Puhumattajien muuttovalmennus (arvionmääräraha)	379 179,40	900 000,00	435 477,04		435 477,04			464 522,96		
26.40.20.1. Puhumattajien muuttovalmennus	205 756,84	400 000,00	256 535,00		256 535,00			143 465,00		
26.40.20.2. Kielikokeet	160 877,88	470 000,00	158 030,48		158 030,48			311 969,52		
26.40.20.3. Asiantuntijapalkkiot	12 544,68	30 000,00	20 911,56		20 911,56			9 088,44		
26.40.30. Valtion korvaukset kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentuloon sekä heille annettun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskust. (arvionmääräraha)		900 000,00					900 000,00			
26.40.63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arvionmääräraha)	1 703 395,35	4 111 300,00	3 839 831,88		3 839 831,88		271 468,12			
27. Puolustusministeriön hallinnonala	31 800,00	75 620 349,78	4 769 317,76	70 851 032,02	75 620 349,78	0,00		75 000 000,00	4 148 967,98	70 851 032,02
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)		75 000 000,00	4 148 967,98	70 851 032,02	75 000 000,00			75 000 000,00	4 148 967,98	70 851 032,02
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (arvionmääräraha)		620 349,78	620 349,78		620 349,78	0,00				
27.10.01.9. Puolustusministeriön muut toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 800,00									
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	1 117 661,86	285 578,80	163 134,67	122 444,13	285 578,80	0,00	987 961,48	1 185 160,00	1 062 650,85	122 444,13
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (arvionmääräraha)	6 689,44	11 218,80	11 218,80		11 218,80	0,00				
28.01.73. Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)							50 000,00	50 000,00	50 000,00	
28.10.02. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		21 960,00	21 960,00		21 960,00			21 960,00	21 960,00	
28.40.20. Työhyvinvoinnin edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	110 000,00						80 000,00	80 000,00	80 000,00	
28.40.21. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	500 000,00						500 000,00	500 000,00	500 000,00	
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2v)	72 900,00						280 800,00	280 800,00	280 734,98	
28.60.20. Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	294 800,00	252 400,00	129 955,87	122 444,13			77 161,48	252 400,00	129 955,87	122 444,13
28.60.20.26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	294 800,00	252 400,00	129 955,87	122 444,13	252 400,00			252 400,00	129 955,87	122 444,13
28.60.95. Erikseen budjetoidut säädöserätykset menot (arvionmääräraha)	133 272,42									
29. Opetusministeriön hallinnonala	106 717,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
29.01.29. Opetusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (arvionmääräraha)	22,31									
29.60.50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	106 694,78									
29.60.50.1. Tutkimusmäärärahat	106 694,78									
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	3 193 142,41	2 781 298,79	2 781 298,79	794,38	2 781 298,77	0,00				
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (arvionmääräraha)	311,59		794,38		794,38	0,00				
32.30.01.1. Työvoima- ja elinkeinokeskusten ja työvoimatoimintojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		18 000,00	17 999,98		17 999,98	0,02				
32.30.51. Työllistäm-, koulutus- ja erityisohjelmat (kiinteä määräraha)		2 762 504,41	2 762 504,41		2 762 504,41					
32.30.51.2.1. Palkkaukset		2 754 073,60	2 754 073,60		2 754 073,60					
32.30.51.2.2. Muut menot		8 430,81	8 430,81		8 430,81					
32.80.51. Työllistäm-, koulutus- ja erityisohjelmat (kiinteä määräraha)	3 192 830,82									
32.80.51.2. Työllistämisen valtionhallintoon	3 192 830,82									
32.80.51.2.1. Palkkaukset	3 184 308,91									
32.80.51.2.2. Muut menot	8 521,91									
Määrärahatilien yhteensä	1 092 974 112,48	1 234 019 422,76	1 059 932 533,43	171 258 327,81	1 231 190 861,24	2 828 560,61	72 137 181,68	1 205 137 203,59	1 033 590 868,36	171 546 269,32

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009

TIILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ													
Tiliviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella													
Valtuudet ja niiden käyttö (1)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2009 valtuudet						Talousarvio-menot 2009	Määräraha-tarve 2010	Määräraha-tarve 2011	Määräraha-tarve 2012	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2010 TA:ssa						
26.20.70 Ilma- ja vartiolausten hankinta	23 249	57 000	199	57 199	199	57 000	57 000	4 751	13 004	1 838	0	0	19 593
Aikaisempien vuosien valtuudet	23 249							4 751	12 805	1 838	0	0	19 394
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2009 käytettävissä olleet valtuudet		57 000	199	57 199	199	57 000	57 000	0	199	0	0	0	199
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	23 249	57 000	199	57 199	199	57 000	57 000	4 751	13 004	1 838	0	0	19 593
Aikaisempien vuosien valtuudet	23 249							4 751	12 805	1 838	0	0	19 394
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		57 000	199	57 199	199	57 000	57 000	0	199	0	0	0	199
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakanan enimmäismäärä.

²⁾ Myös päähokan tai luvun päätösosassa myönnetyt valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevina varainhoituvuosina.

momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määritellyt

⁴⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajutus- tai kustannusarvion perusteella myönnetyt valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaltuuksia.

3 Tuotto- ja kululaskelma

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ				
TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA				
	1.1.2009- 31.12.2009		1.1.2008 - 31.12.2008	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	78 925 969,64		75 912 216,25	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	2 826 103,66		3 006 576,68	
Muut toiminnan tuotot	<u>45 793 048,29</u>	127 545 121,59	<u>32 672 435,15</u>	111 591 228,08
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	60 178 720,37		58 721 882,53	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	518 577,52		-2 522 346,45	
Henkilöstökuhut	829 886 022,49		791 192 013,61	
Vuokrat	92 050 838,54		88 135 687,57	
Palvelujen ostot	149 453 203,88		128 236 295,31	
Muut kuhut	33 632 591,52		31 887 301,30	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		11 477,00	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-5 110 871,89		-2 904 313,17	
Poistot	30 712 156,25		34 638 194,11	
Sisäiset kuhut	<u>5 588 355,35</u>	<u>1 196 909 594,03</u>	<u>1 674 540,21</u>	<u>1 129 070 732,02</u>
JÄÄMÄ I		-1 069 364 472,44		-1 017 479 503,94
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	19 809,34		11 529,11	
Rahoituskuhut	<u>-50 982,90</u>	-31 173,56	<u>-42 145,59</u>	-30 616,48
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	587 362,45		3 590 070,88	
Satunnaiset kuhut	<u>-226 587,79</u>	360 774,66	<u>-369 396,43</u>	3 220 674,45
JÄÄMÄ II		-1 069 034 871,34		-1 014 289 445,97
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	572 077,00		345 667,36	
Euroopan unionilta	<u>8 010 305,38</u>	8 582 382,38	<u>3 731 284,88</u>	4 076 952,24
Kulut				
Kunnille	332 862,31		431 303,87	
Kuntayhtymille	0,00		0,00	
Elinkeinoelämälle	10 745 430,94		8 612 959,64	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 246 546,61		604 074,04	
Kotitalouksille	3 839 879,66		1 705 200,67	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	1 826 177,13		2 491 178,40	
Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille	0,00		0,00	
Muut siirtotalouden kulut	0,00		203 013,84	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>27 305,84</u>	<u>18 018 202,49</u>	<u>-36 671,77</u>	<u>14 011 058,69</u>
JÄÄMÄ III		-1 078 470 691,45		-1 024 223 552,42
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Muut pakolliset maksut	48 624,13		69 677,66	
Perityt arvonnisäverot	2 099 446,45		1 208 305,39	
Suoritetut arvonnisäverot	<u>-55 308 063,90</u>	<u>-53 159 993,32</u>	<u>-51 577 757,88</u>	<u>-50 299 774,83</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-1 131 630 684,77</u>		<u>-1 074 523 327,25</u>

4 Tase

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ				
TILIVIRASTON TASE	31.12.2009		31.12.2008	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	5 500 428,09		5 675 764,78	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 132 626,04		2 204 972,56	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 611 475,98	19 244 530,11	5 670 906,05	13 551 643,39
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	100 234,26		100 234,26	
Rakennusmaa- ja vesialueet	998 868,11		1 884 808,76	
Rakennukset	14 294 448,40		21 626 077,58	
Rakennelmat	5 852 441,82		10 327 579,62	
Rakenteet	1 173 506,22		0,00	
Koneet ja laitteet	126 717 433,95		127 374 150,48	
Kalusteet	849 107,73		1 024 035,48	
Muut aineelliset hyödykkeet	308 537,45		585 193,50	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 024 225,17	156 318 803,11	7 692 888,46	170 614 968,14
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	41 436 600,45	41 436 600,45	41 479 976,74	41 479 976,74
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET		216 999 933,67		225 646 588,27
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	7 940 393,88		7 792 132,40	
Keskeneräinen tuotanto	0,00		0,00	
Valmiit tuotteet/Tavarat	2 233 476,00	10 173 869,88	2 900 315,00	10 692 447,40
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	3 922,95	3 922,95	6 591,33	6 591,33
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	13 686 646,81		6 417 195,73	
Siirtosaamiset	5 950 725,29		3 379 412,18	
Muut lyhytaikaiset saamiset	2 170 365,79		1 886 091,48	
Ennakkomaksut	121 776,18	21 929 514,07	103 899,25	11 786 598,64
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	336 712,80		303 349,24	
Muut rahat ja parikkisaamiset	324 804,06		324 634,26	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	113 099,50	774 616,36	89 506,50	717 490,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		32 881 923,26		23 203 127,37
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>249 881 856,93</u>		<u>248 849 715,64</u>

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ				
	31.12.2009		31.12.2008	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	298 685 370,66		298 685 370,66	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-239 734 977,24		-237 951 318,77	
Pääoman siirrot	1 112 130 247,64		1 072 739 668,78	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-1 131 630 684,77	39 449 956,29	-1 074 523 327,25	58 950 393,42
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	575 573,38	575 573,38	324 634,26	324 634,26
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		40 025 529,67		59 275 027,68
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdistylit	16 379 969,98		17 201 568,77	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	43 899,98		34 933,86	
Saadut ennakot	319 872,87		635 771,83	
Ostovelat	37 824 957,00		27 189 801,80	
Tilivirastojen väliset tilitykset	16 168 040,71		17 782 064,50	
Edelleen tilittävät erät	20 961 869,29		25 633 435,94	
Siirtovelat	117 779 368,19		100 591 377,88	
Muut lyhytaikaiset velat	378 349,24	209 856 327,26	505 733,38	189 574 687,96
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		209 856 327,26		189 574 687,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		249 881 856,93		248 849 715,64

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Momentin käyttö päätarkoituksesta poikkeavalla tavalla

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

1. Budjetointia koskevat muutokset sisäasiainministeriön hallinnonalan pääluokassa 26

Sisäasiainhallinnon rakenteessa ei tapahtunut tilinpäätösvuonna merkittäviä muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet hallinnonalan budjetointiin.

Pääluokan rahoitusta lisäsi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrän merkittävä kasvaminen, mikä kasvatti maahanmuuton toimialan määrärahatarvetta. Osa lisärahoituksesta kohdistui ministeriön tilivirastoon kuuluviin valtion vastaanottokeskuksiin, mutta suurin osa rahoituksesta ohjautui ministeriön kautta edelleen TE-keskuksille.

2. Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset sekä muut sitoumukset on muutettu Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 31.12.2009		
USD	1,4406	SEK	10,2520
GBP	0,88810	EEK	15,6466
CHF	1,4836	NOK	8,3000

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Sisäasiainministeriön tiliviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

200 Sisäasiainministeriö

Vuoden 2009 talousarviomenot sisältävät ministeriön toimintamenomomentilla noin 0,116 milj. menoja, jotka suoriteperusteen mukaan olisi kuulunut kirjata vuoden 2008 menoiksi.

Poliisin toimintamenoissa on noin 0,493 milj. euroa vuoden 2008 talousarvioon kuuluvia menoja. Näistä isoimpia ovat Haltikin PORA IT-projektin laskutus, VIRVE-palveluiden laskut ja Norjan poliisin PDMT yksikön lähettämä lasku vuoden 2008 kuluista.

Maahanmuutto momenteilla vuoden 2008 menojen kohdentamista vuoden 2009 kirjanpitoon on noin 0,458 milj. euroa. Suurimpina yksittäisinä erinä ovat tilojen vuokralasku joulukuulta, terveydenhoitopalveluiden lasku ja joulukuun sairaanhoidon korvaukset.

201 Rajavartiolaitos

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tuottoja on Ulkorajarahaston vuosiohjelmasta 2007 saadut palautukset yhteensä 2,394 milj. euroa.

Palkkojen kirjauksia on palvelukeskuksessa korjattu muistiotositteilla 31.12.09. Muistiotositteiden tiliöinneissä tapahtuneiden virheiden takia henkilöstökulut ovat 1,4 milj. euroa liian suuret ja vastaavasti henkilösivukulut liian pienet.

262 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Vuotta 2008 koskevat tasauskulut on tehty maaliskuussa 2009. Tasauskulut on käsitelty momentilla 4.08.26.01.02. Palvelumaksujen palautus oli yhteensä 0,623 milj. euroa.

5. Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

201 Rajavartiolaitos

Kiinteistövarallisuuden siirto 1.1.2008 on jatkunut edelleen. Vuoden 2009 aikana on siirretty kiinteistövarallisuus 10,8 milj. euroa.

6. Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Poliisihallitus aloittaa toimintansa 1.1.2010 itsenäisenä kirjanpitoyksikkönä 224. Poliisihallitus muodostuu poliisin ylijohdosta, valtakunnallisista yksiköistä ja poliisilaitoksista.

Palvelukeskuksen toiminta itsenäisenä virastona lakkaa 31.12.2009. Sisäasiainhallinnon palvelukeskus on yhdistetty kolmen muun palvelukeskuksen kanssa valtioneuvoston asetuksella 229/4.2.2009 Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseksi 1.1.2010 alkaen. Yhteyspalveluyksikkö on siirretty 1.1.2010 lukien osaksi Hallinnon tietotekniikkakeskusta.

Valtion vastaanottokeskukset siirtyvät Maahanmuuttoviraston yksiköiksi sisäasiainministeriöstä 1.1.2010

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ											
Tilinpäätöslaskelmien liite 2: Nettotuetut tulot ja menot											
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTÄ:t)	Tilinpäätös 2009	Vertaish Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %					
12.39.50.	Bruttotulot	240,00	*	0,00							
	Nettotulot osa-	0,00	*	0,00							
	kemyyzistä	240,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTÄ:t)	Talousarvion 2009 määrärahojen		Tilinpäätös 2009	Vertaish Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009	Käyttö vuonna 2009 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24.01.01.	Bruttomenot	0,00	*	169 000,00		169 000,00				169 000,00	
	Ulkosaainhallinnon	0,00	*	0,00		0,00				0,00	
	toimintamenot	0,00	169 000,00	169 000,00	0,00	169 000,00	0,00	0,00	169 000,00	169 000,00	0,00
25.40.01	Bruttomenot	0,00	*	16 118,56		21 900,00				16 118,56	
	Rangaistusten täytän-	0,00	*	0,00		0,00				0,00	
	töönpanon toiminta-	0,00	21 900,00	16 118,56	5 781,44	21 900,00	0,00	0,00	21 900,00	16 118,56	5 781,44
	menot										
26.01.01	Bruttomenot	29 348 646,69	23 636 000,00	21 989 079,15		23 792 114,24				25 783 136,87	
	Sisäasiainminis-	884 646,69	500 000,00	656 114,24		656 114,24				656 114,24	
	terinön toiminta-	28 464 000,00	23 136 000,00	21 332 964,91	1 803 035,09	23 136 000,00	0,00	3 794 057,72	26 930 057,72	25 127 022,63	1 803 035,09
	menot										
26.01.02	Bruttomenot	11 569 468,48	14 511 000,00	11 988 377,38		12 083 706,48				12 982 827,33	
	Talous- ja henkilöstö-	10 469 468,48	14 411 000,00	11 983 706,48		11 983 706,48				11 983 706,48	
	hallinnon palvelu-	1 100 000,00	100 000,00	4 670,90	95 329,10	100 000,00	0,00	994 449,95	1 094 449,95	999 120,85	95 329,10
	keskuksen toiminta-										
	menot										
26.01.03	Bruttomenot	28 218 027,61	28 234 000,00	38 419 963,02		41 030 172,72				38 491 458,74	
	Hallinnon tieto-	6 846 027,61	3 000 000,00	15 796 172,72		15 796 172,72				15 796 172,72	
	teknikkakeskuksen	21 372 000,00	25 234 000,00	22 623 790,30	2 610 209,70	25 234 000,00	0,00	71 495,72	25 305 495,72	22 695 286,02	2 610 209,70
	toimintamenot										
26.01.22	Bruttomenot	1 264 075,63	0,00			0,00				10 000,00	
	EU:n osuus yhteis-	4 061 645,78	0,00			0,00				0,00	
	vastuun ja maahan-	-2 797 570,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	0,00

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2009

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2009 määrärahojen		Tilinpäätös 2009	Vertaus Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009	Käyttö vuonna 2009 (pl. perumukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.10.01	Bruttomenot	715 091 595,59	707 394 189,00	701 299 458,39		738 582 010,80				735 001 413,98	
	Poliisitoimen Bruttotulot	69 196 895,59	43 080 000,00	74 267 821,80		74 267 821,80				74 267 821,80	
	toimintamenot	Nettomenot	664 314 189,00	627 031 636,59	37 282 552,41	664 314 189,00	0,00	33 701 955,59	698 016 144,59	660 733 592,18	37 282 552,41
26.20.01	Bruttomenot	218 911 774,18	226 021 000,00	197 753 146,36		227 119 686,03				212 810 289,82	
	Rajavartiolaitoksen Bruttotulot	4 271 774,18	6 510 000,00	7 608 686,03		7 608 686,03				7 608 686,03	
	toimintamenot	Nettomenot	214 640 000,00	190 144 460,33	29 366 539,67	219 511 000,00	0,00	15 057 143,46	234 568 143,46	205 201 603,79	29 366 539,67
26.30.01	Bruttomenot	18 405 364,20	19 471 334,39	18 838 197,80		21 093 881,03				20 945 949,88	
	Pelastustoimen Bruttotulot	4 574 364,20	4 097 000,00	5 719 546,64		5 719 546,64				5 719 546,64	
	toimintamenot	Nettomenot	13 831 000,00	13 118 651,16	2 255 683,23	15 374 334,39	0,00	2 107 752,08	17 482 086,47	15 226 403,24	2 255 683,23
26.30.02	Bruttomenot	60 509 023,45	59 577 000,00	48 498 110,92		59 256 686,40				58 586 308,80	
	Hätäkeskus- Bruttotulot	4 921 023,45	5 400 000,00	5 079 686,40		5 079 686,40				5 079 686,40	
	laitoksen toimintamenot	Nettomenot	55 588 000,00	54 418 424,52	10 758 575,48	54 177 000,00	0,00	10 088 197,88	64 265 197,88	53 506 622,40	10 758 575,48
26.40.01	Bruttomenot	20 090 382,64	22 168 000,00	20 947 044,73		22 038 093,25				23 441 539,89	
	Maahanmuutto- viraston Bruttotulot	5 640 382,64	3 500 000,00	3 370 093,25		3 370 093,25				3 370 093,25	
	toimintamenot	Nettomenot	14 450 000,00	17 576 951,48	1 091 048,52	18 668 000,00	0,00	2 494 495,16	21 162 495,16	20 071 446,64	1 091 048,52
27.10.01	Bruttomenot	31 800,00	*	0,00		0,00				0,00	
	Puolustusvoimien Bruttotulot	0,00	*	0,00		0,00				0,00	
	toimintamenot	Nettomenot	31 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.10.02	Bruttomenot	0,00	*	21 960,00		21 960,00				21 960,00	
	Tullilaitoksen Bruttotulot	0,00	*	0,00		0,00				0,00	
	toimintamenot	Nettomenot	0,00	21 960,00	0,00	21 960,00	0,00	0,00	21 960,00	21 960,00	0,00
32.30.01	Bruttomenot	0,00	*	17 999,98		17 999,98				17 999,98	
	Työvoima- ja elin- keino keskustusten ja Bruttotulot	0,00	*	0,00		0,00				0,00	
	toimintamenot	Nettomenot	0,00	17 999,98	0,00	17 999,98	0,02	0,00	18 000,00	17 999,98	0,00

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	184 651 000,00	3 627 409,04	2
26.01.29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	53 100 000,00	656 776,69	1
26.40.02. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta valtion osalta	14 898 000,00	592 041,67	4
26.40.63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto	116 653 000,00	2 378 590,68	2
Pääloukka yhteensä	184 651 000,00	3 627 409,04	2

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		65,02
2008		65,02
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot	65,02	
Pääloukat yhteensä		65,02
2008		65,02

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2009	2008
Henkilöstökulut	663 467 232,70	622 080 168,98
Palkat ja palkkiot	652 395 588,68	618 722 694,00
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	11 071 644,02	3 357 474,98
Henkilösivukulut	166 418 789,79	169 111 844,63
Eläkekulut	141 628 154,71	140 276 447,38
Muut henkilösivukulut	24 790 635,08	28 835 397,25
Yhteensä	829 886 022,49	791 192 013,61
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	36 773,75	25 290,50

Tilinpäätöslaskelmien liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo €tai %
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20,0	-
1121-1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10,0	-
114 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20,0	-
119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoja			-
120 Maa- ja vesialueet	Ei poistoja			-
121 Rakennusmaa- ja vesialueet	Ei poistoja			-
122 Rakennukset				
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	50	2,0	30
1221-1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	40	2,5	40
123 Rakennelmat	Tasapoisto	10	10,0	-
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5	20,0	-
1251 Laivat ja muut vesikuljetäsvälineet	Tasapoisto	7	14,3	-
1251 Rajavartiolaitokset ulkovartiolaivat ja raskaat ja kevyet rannikkovartiolaivat	Tasapoisto	30	3,3	-
1252 Lentokoneet ja muut ilmajetäsvälineet	Tasapoisto	7	14,3	-
1252 Rajavartiolaitoksen ilma-alukset ja niiden varamoottorit ja vaihteistot	Tasapoisto	25	4,0	-
1253 -1254 Raskaat ja kevyet työkoneet	Tasapoisto	7	14,3	-
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,3	-
1256-1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20,0	-
127 Kalusteet	Tasapoisto	5	20,0	-
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
12800 Taide-esineet	Ei poistoja			-
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	5	20,0	-
130 Käyttöomaisuuserpaperit	Ei poistoja			-

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Tilivirastolle 240 Sisäasiainministeriö vahvistettiin yhteinen poistosuunnitelma 1.1.2006 lukien.

Tilikaudella 2009 on otettu käyttöön tiliryhmä 124 Rakenteet. Tiliryhmä puuttuu tiliviraston vahvistetusta poistosuunnitelmasta.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ
Tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			1190 - 1191 Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
	1120-1129 Aineettomat oikeudet	1140 Itse-valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	1149 Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.2009	22 815 527,51	12 466 068,26	2 671 026,09	5 670 906,05	43 623 527,91
Lisäykset	1 698 387,28	58 800,00	981 181,56	6 136 461,63	8 874 830,47
Vähennykset	-206 322,67	-64 879,31	0,00	-195 891,70	-467 093,68
Hankintameno 31.12.2009	24 307 592,12	12 459 988,95	3 652 207,65	11 611 475,98	52 031 264,70
Kertyneet poistot 1.1.2009	17 139 762,73	10 774 457,78	2 157 664,01	0,00	30 071 884,52
Vähennysten kertyneet poistot	-200 856,56	-64 879,31	0,00	0,00	-265 735,87
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	1 868 257,86	829 718,96	282 609,12	0,00	2 980 585,94
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2009	18 807 164,03	11 539 297,43	2 440 273,13	0,00	32 786 734,59
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	5 500 428,09	920 691,52	1 211 934,52	11 611 475,98	19 244 530,11

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2009	2008	Muutos 2009-2008
Korot euromääräisistä saamisista	16 270,75	6 163,54	10 107,21
Osingot	3 686,05	5 430,00	-1 743,95
Muut rahoitustuotot	-147,46	-64,43	-83,03
Rahoitustuotot yhteensä	19 809,34	11 529,11	8 280,23
Rahoituskulut			Muutos 2009-2008
	2009	2008	
Korot euromääräisistä veloista	26 884,76	15 603,44	11 281,32
Muut rahoituskulut	24 098,14	26 542,15	-2 444,01
Rahoituskulut yhteensä	50 982,90	42 145,59	8 837,31
Netto	-31 173,56	-30 616,48	-557,08

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2009	Lisäys 2009	Vähennys 2009	Lainapääoma 31.12.2008	Pääomamuutos n-(n-1)
----------	---------------------------	----------------	------------------	---------------------------	-------------------------

Tilivirastolla ei ole liitteessä esitettäväksi edellytetyjä tietoja.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale- määrä	31.12.2009		Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	31.12.2008	
		Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo				Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	1027		7 702,50			154,05		
Aktia Oyj, A-sarjan osake	1027	8061,95	7 702,50			154,05		
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	31 350		41 100 246,19			3532,00		41 151 324,98
Alajärven Puhelinosuuskunta	2		773,66			0,00		773,66
Ikaalisten-Parkanon Puhelin Oy	1		437,29			12,00		2 186,45
Kajaanin Puhelinosuuskunta	3		1 412,79			0,00		4 709,30
Kimito Telefon Ab/Kemiön Puhelin Oy	1		470,93			0,00		4 709,30
Kokkolan Puhelin Oy	5		2 018,26			0,00		2 018,26
Luottokunta 8266496	1		100,00			0,00		100,00
Osuuskunta Valkeavesi	33		27,75			0,00		27,75
Parikkalan Valo Oy	1 192		29 069,60			0,00		29 069,60
Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy	17		6 862,07			0,00		9 283,98
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta PPO	35		14 716,45			3 520,00		20 182,56
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy	3		1 311,87			0,00		12 244,12
Suomen Erillisverkot Oy	30 000		41 018 658,26	100,0		0,00		41 018 658,26
Suvisaariston osuuskunta	1		100,91			0,00		100,91
Vaasan Läänin Puhelin Oy	56		24 286,35			0,00		47 260,83
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet	5		328 651,76			0,00		328 651,76
Huoneisto-osakkeita	5		328 651,76			0,00		328 651,76
Osakkeet ja osuudet yhteensä			41 436 600,45			3 686,05		41 479 976,74

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ**Tilinpäätöslaskelmien liite 11: Taseen rahoituserät ja velat**

31.12.2009	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	774 616,36	0,00	0,00	774 616,36
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	774 616,36	0,00	0,00	774 616,36
Vastattavien rahoituserät							
31.12.2009	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	43 899,98	0,00	0,00	43 899,98
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	43 899,98	0,00	0,00	43 899,98

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ**Tilinpäätöslaskelmien liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut**

Tilivirastolla ei ole valtiontakauksia ja -takuita

Vastuusitoumukset

€tai sanallinen selitys	31.12.2009	31.12.2008	Muutos 2009-2008
Muut vastuut			
Sopimusvastuut			
249 lisenssisopimus	5 523 732,00	8 392 047,00	-2 868 315,00
Vuokravastuut			
200 vuokrasopimukset	9 445 240,00	10 879 960,00	-1 434 720,00
201 vuokrasopimukset	16 813 064,00	19 730 518,00	-2 917 454,00
216 vuokrasopimukset	19 875 069,00	23 596 930,00	-3 721 861,00
217 vuokrasopimukset	12 363 840,00	10 552 780,00	1 811 060,00
219 vuokrasopimukset	10 596 114,00	11 470 586,00	-874 472,00
220 vuokrasopimukset	45 351 206,00	45 140 000,00	211 206,00
222 vuokrasopimukset	108 426 098,00	117 128 272,00	-8 702 174,00
235 vuokrasopimukset	57 779 900,00	59 140 300,00	-1 360 400,00
236 vuokrasopimukset	18 063 820,00	22 718 544,00	-4 654 724,00
249 vuokrasopimukset	43 429 662,00	0,00	43 429 662,00
250 vuokrasopimukset	46 659 171,00	49 600 000,00	-2 940 829,00
Vuokravastuut yhteensä	388 803 184,00	369 957 890,00	18 845 294,00
Muut vastuut	394 326 916,00	378 349 937,00	15 976 979,00

Sisäasiainministeriöllä (200) on yksi toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus, jonka irtisanomisaika on 6 kuukautta. Sopimus on todennäköisesti voimassa ainakin 3 vuotta ja on siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksella (201) on viisi toistaiseksi voimassa olevaa vuokrasopimusta, jotka ovat todennäköisesti voimassa 2 ja 16 vuoden väliltä ja ovat siten kukin arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Oulun poliisin lääninjohdolla ja poliisilaitoksilla (211) on yksi toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus, joka todennäköisesti on voimassa yli 5 vuotta ja on siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Lapin poliisin lääninjohdolla ja poliisilaitoksilla (212) on kaksi toistaiseksi voimassa olevaa vuokrasopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa yli 12 vuotta ja ovat kumpikin siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksella (215) on kuusi toistaiseksi voimassa olevaa vuokrasopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 4 vuotta ja ovat siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Keskusrikospoliisin (216) vertailutieto 31.12.2008 poikkeaa vuoden 2008 tilinpäätöksen Muut vastuut -luvusta siksi, että tieto vuoden 2008 tilinpäätöksessä oli ilmoitettu virheellisenä, ja on korjattu tässä ilmoitettuun vertailulukuun oikeaksi.

Etelä-Suomen poliisin lääninjohdolla ja poliisilaitoksilla (235) on kymmenen toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 7-16 vuotta ja ovat kukin siten arvoltaan vähintään 5 milj.euroa.

Länsi-Suomen poliisin lääninjohdolla ja poliisilaitoksilla (236) on seitsemän toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 3-15 vuotta ja ovat kukin siten arvoltaan vähintään 5 milj.euroa.

Itä-Suomen poliisin lääninjohdolla ja poliisilaitoksilla (237) on neljä toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 15 vuotta ja ovat kukin siten arvoltaan vähintään 5 milj.euroa.

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut**Vuokrasopimukset**

Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä, arvio

- Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset yhteensä

Määräaikaiset sopimukset	23 141 658,00
200 Sisäasiainministeriö	1 434 720,00
201 Rajavartiolaitos	2 101 583,00
216 Keskusrikospoliisi	3 507 365,00
219 Poliisin tekniikkakeskus	874 472,00
222 Poliisiammattikorkeakoulu	7 356 954,00
235 Etelä-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	3 917 000,00
236 Länsi-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	1 387 348,00
250 Häätäkeskuslaitos	2 562 216,00
Toistaiseksi voimassa olevat vuokrasopimukset	36 709 899,00
201 Rajavartiolaitos	6 719 995,00
211 Oulun poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	1 028 940,00
212 Lapin poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	904 993,00
215 Helsingin kihlakunnan poliisilaitos	8 578 213,00
217 Suojelupoliisi	1 236 384,00
220 Pelastusopisto	4 535 120,00
235 Etelä-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	4 055 400,00
236 Länsi-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	7 124 764,00
237 Itä-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	2 526 090,00

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ**Tilinpäätöslaskelmien liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat**

Rahaston nimi	Varat	Varat	Käyttötarkoitus
	31.12.2009	31.12.2008	
Maija Syrjäsen rahasto	324 804,06	324 634,26	Apurahojen jako henkilökunnalle ennaltaestävän toiminnan ja rikostorjunnan kehittämistä edistävään tutkimukseen sekä muuhun poliisilaitoksen toiminnan kehittämiseen.
Yhteensä	324 804,06	324 634,26	

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ**Tilinpäätöslaskelmien liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat**

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Talousarvion ulkopuolella oleva valtion rahaston yhdystili		
Palosuojelurahasto	16 379 969,98	Palosuojelurahaston varoja käytetään palo- ja pelastustoimen edistämiseen. Palosuojelurahaston varat muodostuvat palovakuutusmaksuista perittävistä palosuojelumaksuista.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ**Tilinpäätöslaskelmien liite 15: Velan muutokset**

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla ei ole valtion velkaa.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ**Tilinpäätöslaskelmien liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio**

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla ei ole valtion velkaa.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Henkilöstön lomapalkkavelka on vanhan loman kertymäpäivien osalta virheellinen siltä osin, kun lomajakso jatkuu vuodenvaihteen yli. Lomapalkkavelkalaskenta ei ole ottanut huomioon lomajaksoja, joissa loma on alkanut vuoden 2009 puolella ja jatkunut vuoden vaihteen yli vuoden 2010 puolelle. Myöskään aiempina vuosina lomapalkkavelkapalkkatekijä ei ole jakanut vanhan loman kertymäpäiviä vuodenvaihteeseen.

5.2 Muut liitteet

Liite 1 Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

- Liite 1a Sisäasiainministeriö
- Liite 1b Poliisitoimi
- Liite 1c Rajavartiolaitos
- Liite 1d Häätäkeskustoiminta
- Liite 1e Pelastusopisto
- Liite 1f Pelastusosasto
- Liite 1g Maahanmuuttohallinto
- Liite 1 h Yhteenveto Sisäasiainministeriön -tilivirastosta

Liite 2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

- Liite 2a Sisäasiainministeriö
- Liite 2b Sisäasiainhallinnon palvelukeskus
- Liite 2c Poliisitoimi
- Liite 2d Rajavartiolaitos
- Liite 2e Pelastustoimi
- Liite 2f Maahanmuuttohallinto
- Liite 2g Yhteenveto Sisäasiainministeriön -tilivirastosta

Liite 3 Hallituksen esitykset vuonna 2009

Liite 4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselylomake

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)							Liite 1 a
Toimiala: Sisäasiainministeriö	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT							
maksullisen toiminnan tuotot							
- maksullisen toiminnan myyntituotot				3	4	2	
- maksullisen toiminnan muut tuotot				17	0	0	
Tuotot yhteensä	0	0	0	20	4	2	
KUSTANNUKSET							
maksullisen toiminnan erilliskustannukset							
- aineet, tarvikkeet ja tavarat				0	0	0	
- henkilöstökustannukset				10	2	1	
- vuokrat				2	1	0	
- palvelujen ostot				1	0	0	
- muut erilliskustannukset				1	0	0	
Erilliskustannukset yhteensä	0	0	0	14	3	1	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	0	0		6	1		
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista							
- tukitoimintojen kustannukset				0	1	0	
- poistot				0	0	0	
- korot				0	0	0	
- muut yhteiskustannukset				0	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	1	1	1	
Kokonaiskustannukset yhteensä	0	0	0	15	4	2	
YLJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	0	0	0	5	0	0	
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki							
YLJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	0	0	0	5	0	0	
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki							

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)										Liite 1 b
Toimiala: Poliisitoimi	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			Pol. erityislakien perusteella			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT										
maksullisen toiminnan tuotot										
- maksullisen toiminnan myyntituotot	38 447	43 027	44 352	1 660	1 855	2 283	4	2	1	
- maksullisen toiminnan muut tuotot										
Tuotot yhteensä	38 447	43 027	44 352	1 660	1 855	2 283	4	2	1	
KUSTANNUKSET										
maksullisen toiminnan erilliskustannukset										
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	760	746	877	40	64	25	0	0	0	
- henkilöstökustannukset	23 024	23 369	28 191	219	311	227	3	2	9	
- vuokrat	3 504	3 401	3 844	45	53	44	0	0	0	
- palvelujen ostot	5 163	5 795	6 420	663	852	1 401	0	0	0	
- muut erilliskustannukset	404	431	458	35	48	50	0	0	0	
Erilliskustannukset yhteensä	32 856	33 743	39 790	1 002	1 327	1 747	3	2	9	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	5 591	9 284	4 562	658	528	536	1	0	-8	
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista										
- tukitoimintojen kustannukset	2 986	2 917	3 612	324	733	504	1	0	0	
- poistot	358	276	185	31	47	42	0	0	0	
- korot	18	21	20	14	6	6	0	0	0	
- muut yhteiskustannukset	125	67	350	160	3	-28	0	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 487	3 280	4 167	529	788	524	1	0	0	
Kokonaiskustannukset yhteensä	36 343	37 023	43 957	1 531	2 115	2 271	4	0	9	
YLLJÄÄMÄ (+) / ALLJÄÄMÄ (-)	2 104	6 004	395	129	-260	12	0	0	-8	
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki										
YLLJÄÄMÄ (+) / ALLJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	2 104	6 004	395	129	-260	12	0	0	-8	
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki										

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)										Liite 1 c
Toimiala: Rajavartiolaitos	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			RVLL 578/2005 perusteella			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT										
maksullisen toiminnan tuotot										
- maksullisen toiminnan myyntituotot	323	352	492				1 753	1 668	1 655	
- maksullisen toiminnan muut tuotot							274	315	319	
Tuotot yhteensä	323	352	492	0	0	0	2 026	1 983	1 974	
KUSTANNUKSET										
maksullisen toiminnan erilliskustannukset										
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	186	312	267				2 679	3 615	3 526	
- henkilöstökustannukset	201	303	335				194	107	64	
- vuokrat										
- palvelujen ostot										
- muut erilliskustannukset										
Erilliskustannukset yhteensä	387	615	602	0	0	0	2 874	3 722	3 590	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-64	-263		0	0	0	-847	-1 739		
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista										
- tukitoimintojen kustannukset	26	37	46							
- poistot	212	273	298				701	14	14	
- korot							631	29	6	
- muut yhteiskustannukset										
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	238	310	344	0	0	0	1 332	43	20	
Kokonaiskustannukset yhteensä	624	925	946	0	0	0	4 206	3 765	3 610	
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-301	-573	-454	0	0	0	-2 180	-1 782	-1 636	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki										
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	-301	-573	-454	0	0	0	-2 180	-1 782	-1 636	
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki										

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)							Liite 1 d
Toimiala: Hätäkeskustoiminta	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT							
maksullisen toiminnan tuotot	3 914	4 045	4 159	802	814	883	
- maksullisen toiminnan myyntituotot							
- maksullisen toiminnan muut tuotot							
Tuotot yhteensä	3 914	4 045	4 159	802	814	883	
KUSTANNUKSET							
maksullisen toiminnan erilliskustannukset							
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	60	23	24	16	5	6	
- henkilöstökustannukset	729	873	916	193	171	228	
- vuokrat	358	354	461	97	69	115	
- palvelujen ostot	258	39	42	71	10	10	
- muut erilliskustannukset	34	9	8	9	2	2	
Erilliskustannukset yhteensä	1 439	1 298	1 450	386	257	361	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	2 475	2 747	2 709	416	557		
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista							
- tukitoimintojen kustannukset	1 418	1 608	1 398	390	315	334	
- poistot	113	73	44	31	14	11	
- korot			4			1	
- muut yhteiskustannukset	69	111	117	18	22	29	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 600	1 792	1 563	439	351	375	
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 039	3 090	3 013	825	608	736	
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	875	955	1 147	-23	206	147	
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki							
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	875	955	1 147	-23	206	147	
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki							

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)							Liite 1 e
Toimiala: Pelastusopisto	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT							
maksullisen toiminnan tuotot							
- maksullisen toiminnan myyntituotot	106	108	138	655	713	669	
- maksullisen toiminnan muut tuotot				183	248	224	
Tuotot yhteensä	106	108	138	838	961	893	
KUSTANNUKSET							
maksullisen toiminnan erilliskustannukset							
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	8	14	11	11	
- henkilöstökustannukset	252	230	277	560	558	515	
- vuokrat	4	4	1	2	4	5	
- palvelujen ostot	12	12	22	67	83	82	
- muut erilliskustannukset	14	14	4	37	26	25	
Erilliskustannukset yhteensä	283	261	312	680	682	638	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-177	-153	-174	158	279	255	
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista							
- tukitoimintojen kustannukset	10	16	52	36	56	175	
- poistot	20	15	12	69	52	42	
- korot	1	2	1	5	6	2	
- muut yhteiskustannukset	153	137	125	693	750	498	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	184	170	190	803	864	718	
Kokonaiskustannukset yhteensä	467	431	502	1 483	1 546	1 356	
YLLJÄÄMÄ (+) / ALLJÄÄMÄ (-)	-361	-323	-364	-645	-585	-463	
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki							
YLLJÄÄMÄ (+) / ALLJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	-361	-323	-364	-645	-585	-463	
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki							

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)										Liite 1 f
Toimiala: Pelastusosasto	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			Pelastuslain (468/2003)			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT										
maksullisen toiminnan tuotot										
- maksullisen toiminnan myyntituotot		22	27							
- maksullisen toiminnan muut tuotot										
Tuotot yhteensä	0	22	27	0	0	0	1	1	0	
KUSTANNUKSET										
maksullisen toiminnan erilliskustannukset										
- aineet, tarvikkeet ja tavarat		1	1							
- henkilöstökustannukset		13	11				1	1		
- vuokrat		2	3							
- palvelujen ostot		3	4							
- muut erilliskustannukset		0	1							
Erilliskustannukset yhteensä	0	19	20	0	0	0	1	1	0	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	0	3		0	0		0	0	0	
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista										
- tukitoimintojen kustannukset		3	10							
- poistot		0	0							
- korot		0	0							
- muut yhteiskustannukset		0	0							
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	3	10	0	0	0		0	0	
Kokonaiskustannukset yhteensä	0	22	30	0	0	0	1	1	0	
YLJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	0	0	-3	0	0	0	0	0	0	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki										
YLJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	0	0	-3	0	0	0	0	0	0	
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki										

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)							Liite 1 g
Toimiala: Maahanmuuttohallinto (Maahanmuuttovirasto)	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT							
maksullisen toiminnan tuotot							
- maksullisen toiminnan myyntituotot	3 358	5 548	2 929				
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0					
Tuotot yhteensä	3 358	5 548	2 929	0	0	0	
KUSTANNUKSET							
maksullisen toiminnan erilliskustannukset							
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	152	197	133				
- henkilöstökustannukset	2 923	3 510	3 169				
- vuokrat	535	633	605				
- palvelujen ostot	1 044	1 989	1 832				
- muut erilliskustannukset	120	132	142				
Erilliskustannukset yhteensä	4 774	6 461	5 881	0	0	0	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-1 416	-913	-2 952	0	0	0	
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista							
- tukitoimintojen kustannukset							
- poistot	238	266	175				
- korot	15	25	37				
- muut yhteiskustannukset	15	21	11				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	268	312	223	0	0	0	
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 042	6 773	6 104	0	0	0	
YLJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-1 684	-1 225	-3 175	0	0	0	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki							
YLJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	-1 684	-1 225	-3 175	0	0	0	
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki							

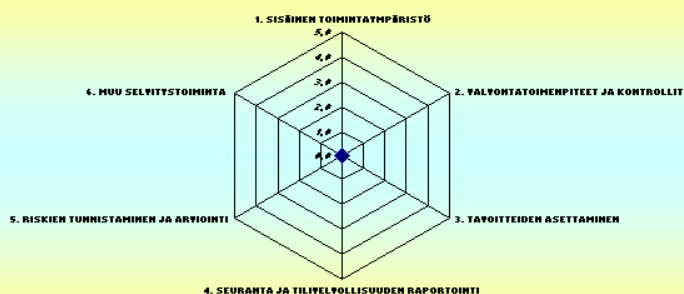
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)										Liite 1 h
Toimiala: SM tilivirasto 240 yhteensä	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet			Erityislakien per. annetut suoritteet			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
TUOTOT										
maksullisen toiminnan tuotot										
- maksullisen toiminnan myyntituotot	46 148	53 102	52 097	3 121	3 386	3 837	1 757	1 670	1 656	
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	200	248	224	274	315	319	
Tuotot yhteensä	46 148	53 102	52 097	3 320	3 634	4 061	2 031	1 985	1 975	
KUSTANNUKSET										
maksullisen toiminnan erilliskustannukset										
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 159	1 280	1 310	70	80	42	2 679	3 615	3 526	
- henkilöstökustannukset	27 066	28 298	32 899	983	1 042	971	198	110	73	
- vuokrat	4 501	4 394	4 914	146	127	164	0	0	0	
- palvelujen ostot	6 477	7 838	8 320	802	945	1 493	0	0	0	
- muut erilliskustannukset	572	586	613	82	76	77	0	0	0	
Erilliskustannukset yhteensä	39 776	42 396	48 055	2 082	2 270	2 747	2 878	3 725	3 599	
KÄYTTÖJÄÄMÄ										
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista										
- tukitoimintojen kustannukset	4 439	4 581	5 118	750	1 105	1 013	1	0	0	
- poistot	941	903	714	131	115	95	701	14	14	
- korot	34	48	62	19	12	9	631	29	6	
- muut yhteiskustannukset	362	339	603	871	775	499	0	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 776	5 871	6 497	1 771	2 007	1 616	1 333	43	20	
Kokonaiskustannukset yhteensä	45 552	48 267	54 552	3 854	4 277	4 363	4 211	3 768	3 619	
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	596	4 835	-2 454	-534	-643	-302	-2 180	-1 783	-1 644	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki										
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	596	4 835	-2 454	-534	-643	-302	-2 180	-1 783	-1 644	
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki										

SISÄASIAINMINISTERIÖSTÄ ESITELLYT HALLITUKSEN ESITYKSET 2009 Liite 3

1. HE laiksi passilain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 234/2008)
2. HE laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 58/2009)
3. HE eräiden tehtävien siirtämistä Maahanmuuttovirastoon koskevaksi lainsäädännöksi (HE 78/2009)
4. HE laiksi ulkomaalaislain 153 ja 158 a §:n muuttamisesta (HE 77/2009)
5. HE laeiksi ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 7 ja 8 §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 95/2009)
6. HE laiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen YK:n yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 106/2009)
7. HE etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen muutosten hyväksymisestä ja laiksi muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, liittymisestä kansainväliseen COSPAS-SARSAT -ohjelmaan käyttäjävaltiona ja laiksi liittymisilmoituksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi meripelastuslain muuttamisesta (HE 185/2009)
8. HE laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 240/2009)
9. HE laeiksi järjestyslain 22 §:n, järjestyksenvalvojista annetun lain ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta (HE 239/2009)
10. HE laiksi hätäkeskustoiminnasta (HE 262/2009)
11. HE laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 269/2009)

SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI						Liite 4
NIMI:						
OSASTO / YKSIKKÖ:						
PVM:						

SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINNIN OSIOT JA KESKIARVOT

OHJE (tarkemmat ohjeet taulukon ensimmäisellä sivulla)
 Kysymysten arviointi tehdään täysinä lukuina arvoilla 1-5 (5=Täysin samaa mieltä/asia on kunnossa, 4=jokseenkin kunnossa/samaa mieltä, 3=neutraali, 2=hieman parannettavaa/jokseenkin eri mieltä, 1=Asia vaatii kehittämistoimenpiteitä/täysin eri mieltä)
 Jos arvioi kysymykset arvosanalla 1 tai 2 => arvioi myös kohdan seurausten vakavuus ja uhkan todennäköisyys
 Seurausten vakavuus 1-3 (1=vähäinen, 2=vakava, 3=erittäin vakava)
 Uhkan todennäköisyys 1-3 (1=alhainen, 2=keskimääräinen, 3=korkea)

	Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoimenpiteet (erityisesti jos riski on sietämätön/merkittävä = punainen)
1. SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ					
1.1				0	
1.2				0	
1.3				0	
1.4				0	
1.5				0	
1.6				0	
1.7				0	
1.8				0	
1.9				0	
1.10				0	
	Keskiarvo			0,0	
2. VALVONTATOIMENPITEET JA KONTROLLIT					
2.1				0	
2.2				0	
2.3				0	
2.4				0	
2.5				0	
2.6				0	
2.7				0	
2.8				0	
2.9				0	
2.10				0	
	Keskiarvo			0,0	

3. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoimpiteet
3.1	Organisaation perustehtävä, visio ja strategia otetaan huomioon toiminnan ja talouden suunnittelussa				0	
3.2	Toiminnan ja talouden suunnittelu perustuu annettuihin säädöksiin ja ohjeisiin				0	
3.3	Tulosalueille A-yksiköille asetetut tavoitteet ovat keskeisiä ja johtavat koko organisaation tavoitteisiin.				0	
3.4	Organisaatio tuntee SM:n yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tiedostaa niiden merkityksen omassa toiminnassaan				0	
3.5	Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja poikkeamiin reagoidaan				0	
3.6	Toiminnan ja talouden ohjeistus on riittävää				0	
Keskiarvo		0,0				
4. SEURANTA JA TILIVELVOLLISUUDEN RAPORTOINTI		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoimpiteet
4.1	Toimintakertomus sisältää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnin				0	
4.2	Toimintakertomus sisältää tuottavuus- ja taloudellisuustiedot				0	
4.3	Toimintakertomus sisältää laadunhallintatiedot (palvelukyky ja laatu)				0	
4.4	Toimintakertomus sisältää kustannustiedot.				0	
4.5	Toimintakertomus kattaa organisaation toiminnan merkittävimmät osa-alueet (80 %)				0	
4.6	Toimintakertomus sisältää tärkeimmät tiedot henkilöstöstä: rakenteesta, määrästä, kuluista, työnyhyvyydestä ym.				0	
4.7	Operatiivisen toiminnan suoritteiden seurantatiedot tarkastetaan säännöllisesti.				0	
Keskiarvo		0,0				
5. RISKIEN TUNNISTAMINEN JA ARVIOINTI		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoimpiteet
5.1	Riskiennustaminen on jatkuvaa ja perustuu järjestelmälliseen menetelmään.				0	
5.2	Organisaation tietoturvariskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.3	Organisaation toimintariskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.4	Organisaation työturvallisuus- ja terveysriskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.5	Organisaation taloudenhoidon riskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.6	Toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan ulkoiset tekijät ja niiden muutokset				0	
5.7	Toiminnan tavoitteita uhkaavat riskit tunnistetaan osana suunnitteluprosessia.				0	
5.8	EU-hankkeiden hallinnointi ja vastuut on järjestetty asianmukaisesti				0	
Keskiarvo		0,0				
6. MUU SELVITYSTOIMINTA		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoimpiteet
6.1	Organisaatiosta on tehty kansainvälinen arviointi				0	
6.2	Organisaatio on osallistunut EFQM laatupalkinto kilpailuun (arviointi/sijoitus)				0	
6.3	Organisaatio on hankkinut toiminnastaan sertifikaatin / kvaifioinnin				0	
6.4	Organisaatiossa on tehty säännöllisesti johtamiskysely				0	
6.5	Organisaatiossa on tehty säännöllisesti työilmahyvinvointitutkimus				0	
Keskiarvo		0				

6. Allekirjoitukset

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAN HYVÄKSYMINEN

Olemme tänään hyväksyneet Sisäasiainministeriö -tiliviraston vuoden 2009 tilinpäätöksen.

Helsingissä 11.3.2010

Sisäasiainministeri

Maahanmuutto- ja eurooppaministeri

Anne Holmlund

Astrid Thors

Kansliapäällikkö

Ritva Viljanen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . . . 2010

Sami Kummila
johtava tilintarkastaja, JHTT